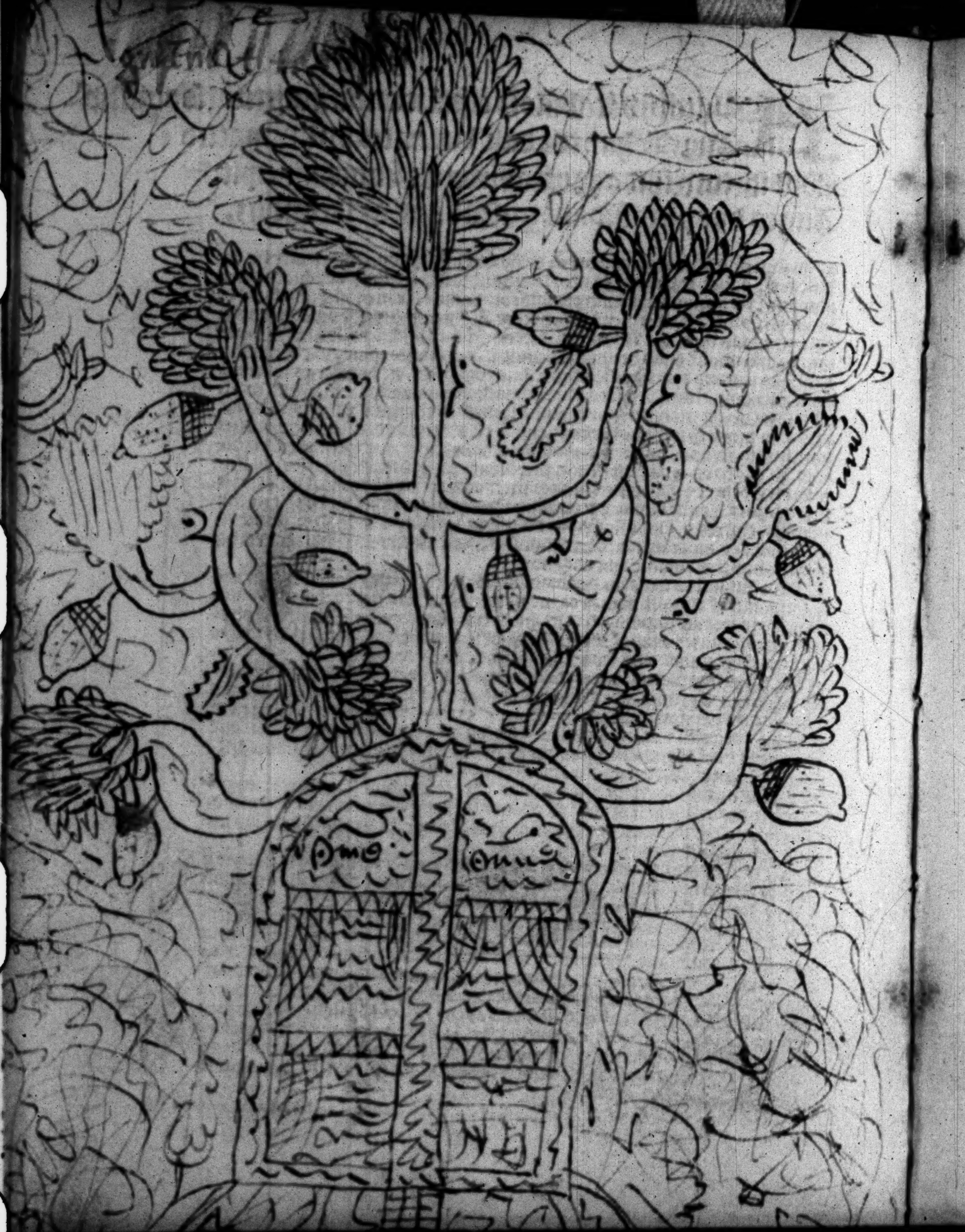
¶ Multorū̄ vocabulorꝫ equiuocorꝫ interpretatio magistri Johannis de Garlandia grammatico & latini cupido permaxima necessaria: incipit.

Augustus ti/to/cesar vel mensis habeto. Augustus
August⁹tus tui vult diuinatio dici
Mobile cum fiat augustus/nobile signat
Augeo dat p̄mū: dant gustus auisq₃ secunduz.

¶ In superiori libro tractauit autor de synonymis quibus sufficienter s̄m or
dinem alphabet. tractatis. In isto secundo libro suo ⁊ vltimo de equiuocatione
nominū ⁊ verborum aliarumq₃ partium orationis eodem ordine (qui superi=
us est seruatus) intendit plenius edocere. ¶ In primo igitur agit de equiuo
catione huius dictionis Augustus.: dicens q̄ plura significat. sed q̄z s̄m diuer
sam significationē illius declinatio variatur. docet autor p̄mo eius declinatio
nem: qua cognita eius significatio facilius cognoscet̄. ¶ Ponit ergo differen=
tiam inter augustus q̄d est secunde declinationis nominum. ⁊ augustus quod
est quarte declinationis nominū: ambo tamen substantiua. Et Augustus ta.
tum. tam prime q̄z secunde declinationis. ⁊ est adiectiuum. Dicens q̄ hic Au=
gustus ti. to. secunde declinationis/fuit quidam imperator Romanorū sic di=
ctus: ab augeo es. quia post victoriam obtentā ab hostibus quos deuicit. An
tonium videlicet ⁊ Cleopatrā multipliciter auxit rempublicam. Unde tanta
prerogatiua meruit dignitatis extolli: q̄ ipse ⁊ quilibet imperator post euz suo
nomine censeretur. Unde sic scribitur imperatori: semper Augusto. Uel ideo
quia quilibet imperator vocatur Augustus. quia auget rempublicam: vel ha
bet siue haberet voluntatem augendi.
¶ Item Augustus eiusdem declinatiōis scđe vocatur quidā mensis (anglice
the mounth of August. quia in eo mense augentur fructus. Uel q̄z in illo mē=
se natus fuerat ille imperator. Uel quia in illo mense de hostibus triumpha=
uit: q̄ mensis ante vocabat̄ Sextilis. q̄z est sextus mensis ab imbre. i. a Mar=
tio. sicut September dicit̄ septimus ab imbre: ⁊ sic de ceteris.
¶ hic Augustus tus. tui. quarte declinationis est quedam species diuinatio=
nis (anglice a wytchecratre) facta per augustum auium: quando aliquis pre
dicat futura per garritum auium. Solebant enim antiquitus escaz spargere
gallinis. ⁊ in gustu ⁊ acceptione illius esce solebant capere diuinationem/ que
Augustus dicit̄. Et tunc componitur de hoc nomine auis is. ⁊ hic gustus tus.
(anglice a taste.) Unde augustus quasi auis gustus.
¶ Augus ta. tum. id est hic ⁊ hec nobilis ⁊ hoc le. Ouidius. Uox precor augu=
stas pro me tua molliat aures. Et etiam tunc componitur ab aue et gustus.
quia solis nobilibus licuit olim gustare aues. Et tunc cōparatur Augustus au
gustior augustissimus.
¶ Cōstrue. Augustus cesar vel mensis. i. existens cesar vel mensis habeto. id ē
hebeat ti. to. istas inflectiones ti. in genitiuo/ ⁊ to in datiuo. Augustus in nomi
natiuo. Uel sic pōt exponi. O tu cesar vel o tu mensis: habeto. i. habe augustus
id est hoc nomen augustus faciēs ti. in gtō: ⁊ to. in dtō. sed mihi prior ꝯstructio
magis placet. Scđm versum sic construe. Augustus faciens tus in gtō: ⁊ tui in
dtō: vult dici diuinatio. i. quedam species diuinatiōis q̄ fit p̄ gustū auiū. Terciū
versū sic cōstrue. Et cū augustus fiat. i. sit factū mobile. i. adiectiuū sic declinat̄
Augustus ta. tum. signat. i. significat nobile. i. illud q̄d hic ⁊ hec nobilis ⁊ hoc le
significat. ¶ Augeo dat. ⁊c̄. Construe. Augeo. i. hoc verbū augeo auges auxi
augere dat primū augustū. i. augustus q̄si id ē est q̄d imperator cesar vel mensis
. i. deriuat̄ de augeo. Gustus/q₃ p̄ ⁊. ⁊ auis dant scđm augustū. i. augustus q̄si
idem est q̄d diuinatio vel q̄n est nomen adiectiuū tūc cōponit̄ de hoc nomine
auis ⁊ gustus tus tui.

Aura: aer Aura / fauor / splendor / flatus dicatur et aer.

¶ hic ponit autor equiuocationē in ista dictione hec aura re. Dicens q̄ equi
uocatur ad quattuor. ¶ Aura idē est q̄ fauor. Unde Lucanus. Totis popu=
larib⁹ auris impelli. auris. i. fauorib⁹. Et Alañ. in anticlaudiano. Populari de
ditus aure. aure populari. i. fauori populari. Et aura idē est qd̄ splendor oris.
Uñ Uirgilius. Per ramos aura refulsit. ¶ Et aura est flatus. Uñ Uirgilius.
Leuis aut flammans grandior aura negat. Ouidius Se dimisit in auras.
¶ Construe sic. Aura dicatur fauor et splendor. et sic de alijs. Et dr̄ aura de hic
aer aeris.

Abacus Est abacus mensa / metrum / capitale columne

¶ hic autor agit de equiuocatione istius dictionis abacus: dicens q̄ equiuo=
catur ad tria: q2 idē est q̄ mensa marmorea sup̄ quā antiqui solebant conuiui
is et in cenis ponere ciphos argenteos et cupas aureas. que quidē q̄tius apud
veteres fiebat de marmore: apud modernos fit de alijs lapidibus siue de lig=
nis artificiose coniunctis (et vocat̄ anglice a cupborde. ¶ Uel abacus est men
sa super quā geometri solebant figuras depingere / puluere glauco vel viridi
superiecto. Item abacus est metrū. i. numeratio vel circulus innumeroꝝ con=
tinens decem circulos: ita q̄ vnus circulus semper decuplat alteꝝ. In primo
circulo est vnitas. In secundo decem. In tercio centum. In quarto mille. In
quinto decem milia. In nono centū mille milia. In decimo et vltimo millesies
mille milia. Et talis decuplatio vocat̄ abacus. Et deriuat̄ de hic abax abacis
penul. correpta in gtō s̄m Priscianū: et interp̄tat̄ decē. ¶ Itē abacus est saxum
quadratū qd̄ sup̄ columnas marmoreas ponit̄ (anglice the hedstoñ of the py
ler. ¶ Construe. Abacus est mensa / et est metrū: vt supra diximus. et capitale
supple saxum capitale columne.

Acus hoc. Hec acus stibium / calamistrum / fibula / rome
Acus hec. Portula / ruricole stimulus / pugioq3 draconis.
Hoc acus est palea sutoribus hec acus apta.
Hoc aceris faciet: sed acus dabit hec genitiuo.

¶ hic autor dicit q̄ hoc nomen acus est equiuocū ad plura. Deiñ dicit q̄ est
hec acus cus. et hoc acus aceris. et s̄m istā diuersitatē generis diuersam habet
significationē et diuersam declinationē. Nam hec acus cus. est quarte declina
tionis / et est equiuocū ad sex. Nam idem est qd̄ stibiū bij. qd̄ est quoddā vnguē
tum quo mulieres et meretrices solent vngere facies suas. vt sic appareant il=
las intuentibus albiores (anglice starche). Uel vocat̄ cerusa quā apothecarij
vendunt. ¶ Et hec acus est calamistrū tri. et est quoddā instrumentū ferreum
quo crines crispant̄. Unde versus. Illud quo crines crispant̄ sit calamistrum.
¶ hec acus est quedā parua porta rome stricta et arta nimis. Uñ euāgelicuz
Difficilius est diuitē intrare in regnū celoꝝ / q̄3 camelū trāsire foramen p̄ acus
id est illius stricte porte. Unde Sedulius in carmine paschali. Namq3 foramē
acus sicut transire camelus. Membroꝝ pro mole nequit sic diues opima. Fer
tilitate tumens tñ nō possit adire. Celestis regni ducentē ad limina callem.
¶ Itē hec acus: est fibula (anglice a nydle) et dr̄ a suo suis ere (anglice to sowe.
et est proprie illud quo sutores cōsuunt sotulares; sed hic ponit̄ pro omi instrō

quo aliquid consuit siue sit calceus.i.sotularis:siue pannus vel vestis. ¶ hec acus cus.est stimulus ruricole(anglice a gods pryk)quo pūgūtur boues qui nolunt trahere. ¶ Est pugio id est stimulus draconis(ãglice a stynge of a serpente)vel cuiuscunq₃ alterius siue sit serpentis siue musce/dūmodo pungit.et dicit de acuo is. Unde hic aculeus lei.pro quodã tormento ad similitudinem acus.⁊ etiam pro illo quo stimulant boues.⁊ pro stimulo apis⁊ cuiuslibet musce.sic pungantis. Unde Psal. Tu deuicto mortis aculeo.i.tormento mortis superato. ¶ hoc acus ⁊c. hic ponit drīam inter hoc acus ⁊ hec acus.Dicens q̄ hoc acus est palea.i.purgamentū annone(anglice chaffe). Uñ Uarro. Acus substernendū est gallinis parturientibus.Et hec acus est illud cum quo suit. (a nydle) ¶ hoc aceris ⁊c. hic dicit q̄ hoc acus facit aceris in gtō:et est tercie delinationis.⁊ hec acus facit acus in gtō:⁊ sic est quarte decli. ¶ Cōstrue. hoc acus est stibiū ⁊c.hoc acus est palea.i.purgamentū annone.hec acus est apta sutoribb.i.oībus qui suunt vel consuunt.hoc.i.qñ acus declinat per hoc tunc faciet aceris in gtō.hec.i.qñ declinatur per hec tunc dabit acus in gtō.

Est acies belli/cutelli/visus ocelli. Acies ciei.

¶ hic autor ponit equiuocationē huius nōis hec acies ei.dicēs q̄ equiuocatur ad tria. Nam acies est exercitus belli(anglice the fronte:of the fare wars de of a bateli)Et dr de acuo is.eo q̄ armis acutis armatus eat ad bellum. Unde Stacius thebaidos. Primo fraternas acies alternaq₃ regna ⁊c. Acies est summitas vel acumen cutelli:qr acuta est. Uñ Prudencius in psichomacia Erea sed cocto cassa formata metallo Tātūmodo pcussa refert aciēq₃ rotūdit aciem.i.acumē glady vel ferrū lancee. ¶ Et est visus oculo⁊. Claudianus. Sustinuitq₃ nobilior diem acie.i.visu. Boecius de cōso.lib.primo. Cuius acies lachrymis diuersa.i.visus. ¶ Construe. Acies est belli.i.exercitus/turma ala belli;⁊ est acumen cultelli:⁊ est visus ocelli id est oculi.

Acer ⁊ indomitus/scuus/velox/⁊ acerbus. Acer.

¶ hic autor docet q̄ hoc nomē acer est equiuocū ad quattuor. Et dr hic acer hec acris ⁊ hoc acre de acuo is. ¶ Item acer.i.indomitus(anglice vnchastysed or vnreclemet or wylde). Uñ dr. Illic erat acer achilles.i.fortis ⁊ indomitus. ¶ Acer.i.seuus a.um(anglice cruell or fel. Uñ dr. Acri animo insurrexit in me.i.seuo vel crudeli aio. ¶ Acer.i.velox(anglice swyfte. Cū dr. Iste equus est acer pedibus.i.velox. ¶ Acer.i.acerbus/amarus(anglice bytter)vt sunt fructus immaturi. Benedicūt poma immaturata sunt acria id est acerba. ¶ Dicitur etiam acer arbor que apud veteres in precio fuit. Inde dicta est mensa acerina hoc est ex tali ligno.

Dicitur ala phalanx:acella parsq₃ volucris. Ala ale. Acella.

¶ Autor hic docet de equiuocatione hui⁹ nōis hec ala ale.dicens q̄ eq̄uocat ad tria. Nā idē est q̄ phalanx militū.i.turma vel societas militū:qr sicut gallina pullos suos ꝓtegit alis suis:sic milites clipeis suis cooperiūt ⁊ ꝓtegūt pedites ab hostib⁹. Lucanus. Tu discute cesaris alas.i.phalanges vel turmas militū. ¶ Ala.i.acella:i.illa cōcauitas q̄ est sub brachio(anglice armie hole). Horatius epi. Ne forte sub ala fasciculū portes:sub ala.i.sub acella. ¶ Ala le.est pars volucris vt ibi.quēadmodū gallina congregat pullos suos sub alis. Et

deriuatur ala ab alo alis.i.nutrire. ¶ hec phalanx gis.i.comitiua/societas/ militum/turma. Et pōt scribi per f/siue ph/sic falanx: qꝛ greci vbi scribunt ph nos scribere possumus f.ad latinā declinationē. ¶ hec acella le.hec volucris crio.med.corep.semꝑ in ꝓsa ꝗuis possit hic ꝓduci in metro vt hic in versu.

Altus Est altum sublime bonum subtile ꝓfundum
Est altum longum nutritum dicimus altum.

¶ hic docet autor quot significationes habet altus ta.tū.dicens ꝙ sex. Nam altus ta.tum.est idē ꝙ hic ⁊ hec sublimis ⁊ hoc me. Unde Ouidius. Jupiter ex alta periuria ridet amantū.i.deridet ꝑiuris ¶ Et altus ta.tum.i.bonus bona bonū. Unde iste homo est alta fame.i.bone fame. Itē altus idez est qꝺ subtilis (anglice sutyll) vt magister est alte scientie id est subtilis scientie. Et idez est qꝺ profundus da.dum. vt in pa: uo doctrinali. Stultus qui puppim sine remige ducit in altum.i.in mari. ¶ Altus ta.tuz.est longus ga.gum. Ut iste homo est altus id est longus. ¶ Et hec nota ꝙ differentia est inter altitudinē hominis ⁊ longitudinē.qꝛ altitudo hominis est ipa densitas que est inter pectus et dorsum hominis. Sed longitudo est illa quantitas q̄ est in vertice capitis vsqꝫ ad plantā pedis. Et hoc expresse inuenit̄ in libro Augu.de ciuitate dei. Item altus ta.tum.pōt esse participiū ꝑteriti tēporis ab hoc verbo alor leris.alt⁹ sū vel alitus sum ali.⁊ tunc idem est qꝺ nutritus ta.tum.⁊ ſm illam significationem dicitur. Iste est altus in domo regis.altus id est nutritus: ab alo lis.venit pro quacunqꝫ significatione.

Alūnus Est qui me nutrit ⁊ qui nutritur alūnus
Hospes Sic qui suspicior ⁊ qui me suscipit hospes.
Vector Est etiam vector qui vehit ⁊ vehitur.
Spolium Est etiam spolium spoliantis ⁊ spoliati.
Vulnus Vulnus agentis erit: vulnus dic ⁊ patientis.

¶ hic docet autor equiuocationē istius dictionis alūnus q̄ equiuocat̄ ad duo: qꝛ alūnus est ille q̄ nutrit aliquē.⁊ etiā alūnus est ille qui nutrit̄. Et post illam equiuocationē ex incidenti causa affinitatis significationis loquitur autor de istis dictionib⁹ hospes/vector/spoliū/⁊ vulnus ꝓpter generalē significationē quā habent inter se.nō qꝛ incipiant ab ista lr̄a A. Generalis significatio inter istas dictiones est ꝙ possūt actiue vel passiue sumi. Actiue vt alūnus est ille q̄ alit. Passiue.vt alūnus est ille qui alitur. Hospes est ille qui recipit aliquos in hospiciū suum.⁊ etiā est ille qui recipit̄. ¶ Vector est portitor.i.ille qui vehit.i. portat aliquid.⁊ etiā est ille qui vehit̄ id est portat̄. ¶ Spoliū est illud qꝺ aufert ab aliquo per vim. Et dr̄ tam ex parte illius q̄ expoliat ꝙ̄ illi⁹ q̄ expoliatur Et vulnus est illius qui intulit illud: vel illius cui infert̄. ¶ Alūnus ab alo alis lui.lere.alitū tu.per syncopā in supi.vn̄ hic alitor toris.vel hic altor tori.⁊ hec altrix id est nutritor.⁊ altrix vel alitrix. hic ⁊ hec hospes hospitis cōponit̄ de hostiū ⁊ peto petis.vn̄ hospes quasi hosti petēs.i.hostiū petens. Et inde hec hospita hospite.⁊ hospitus hospita hospitū qꝺ cōponit̄ inhospitus inhospita tū.id est non hospitus. Sed ꝓ de his oībus nō inuenit̄ nisi in illa significatione que in a

in quocu͂ꝗ casu sit in vtroqꝫ numero inuenitur terminare. Inueniꝭ ergo nominatiuus vocatiuꝰ ꝛ ablatiuus singularis in feminino genere: ꝛ nominatiuus accusatiuus ꝛ vocatiuus plurales in neutro genere scꝫ hospita ꝛ inhospita. ¶ Hic vector toris. nomen verbale. Et formatur a primo supino huius verbi veho is. vectum tu. u mutatur in or/ fit vector. et tunc vector est ille qui vehit. Sed vector quando est ille qui vehitur tunc formatur a primo supino huius verbi vehor ris. vectum um in or fit vector. s͡m quosdam. Sed si sic tunc essent infinita verbalia consimilis significationis. Hoc spolium lij. dicitur a spolio as aui. are. Spolia proprie dicunꝭ ille res que sunt arrepte ab hostibus in fugaꝫ conuersis. Item spolia sunt priuatorum. exuuie ducu͂ et diuitum. Hoc vulnus neris. de vro ris. vssi vstum supino. ꝛ d͡r plaga corporis q͡d ferro vel fuste vel lapide fit. quia vrit patientem. vel d͡r a vulnero quia infertur. ꝛ est sicut dixiꝰ agentis: vt ibi. Uulnus ab ore trahit. i. ferrum vulnificum. et sic patet q͡ poniꝭ in significatione actiua. ¶ Construe. Qui susceptor. ꝛc͡. Ego qui susceptor scilꝫ ad hospitium est hospes: ꝛ ille qui me suscipit in hospitium est hospes. Ceteri versus sunt satis plani.

Antes ꝛ prostantes trahit antes: filius antes Antes.

¶ Hic ponit autor equiuocationē in hac dictiōe antes: dicens q͡ equiuocatur ad tria. Nam antes sunt extremitates que tempore verno amputātur (anglice hongyngen braches of vynez) que vinitor abscidit. ꝛ declinatur in plurali numero hi antes. Genitiuo horum antium. Item antes est proprium nomen cuiusdam viri. Et antes est genitiuus casus: ꝛ declinatur hec ante. Genitiuo huius antes. Datiuo huic ante. ꝛ est proprium nomen mulieris: ꝛ est p͡me declinationis grecoꝝ sicut phebe ꝛ tysbe. ¶ Construe. Antes ille homo sic vocatur filius. i. qui fuit filius antes id est illius mulieris. trahit. i. abstrahit antes. i. extremitates vitium.

Littera vel titulus fit apex/ culmen de corona. Apex.

¶ Hic docet autor equiuocationem istius dictionis hic apex apicis. dicens q͡ equiuocatur ad quattuor. Nam idem est q͡ littera. ꝛ proprie apices dicuntur ille littere que alte in muris et parietibus scribunꝭ. Sed quelibet littera q͡nqꝫ diciꝭ apex. Unde in euangelio scribiꝭ. Unus apex nō preteribit donec oīa fiāt. Item apex est sum̄itas (anglice hynesse. vnde apex quasi apes id est a pedibus q͡d est in summo a pedibus remotum est. Et apex diciꝭ titulus. Unde legitur in apicibus libroꝝ. i. in titulis. Item apex est corona vel pileus quo gentiles sacerdotes vtebanꝭ. ¶ Construe. Apex sit littera vel titulus: ve pro vel culmē id est summitas vel corona. i. pileus.

Aptus: cōueniens: aptatus dic ꝛ adeptus. Aptus.

¶ Hic ponit autor equocationē istius dictionis aptus ta. tū. dicēs q͡ equocaꝭ ad tria. nā aptus idē est q͡ ꝯueniēs (anglice accordynge: vt iste lapis est aptus huic opi. i. cōueniēs. Et idē est q͡ aptatus ta. tū. (anglice shapon) vt ista penna nō est apta ꝓ scriptura mea. i. aptata. Et idē est adeptus ta. tum. i. acq͡situs. vn̄ dicit aliq͡s. Hoc nō est aptū mihi. i. acq͡situ͂. Et aptus cōponiꝭ cū in. ꝛ dicitur ineptus ta. tum. Cū ad. ꝛ d͡r adeptus ta. tum. ꝛ illud de adipiscor ceris. adeptus sum. adipisci verbum deponens. Littera satis patet.

Aries Est aries animal/signū quoq3/machinā belli

¶ Hic docet autor quot significationes habet hic aries tis. penulti. cor. dicens q aries est aial (anglice a weddur) vt ibi. Nō sibi sed reliquis aries sua vellera portat. & est vnū de duobus signis celestibus. Vñ dr: sol est in ariete. i. in tali signo qd vocat aries/ & est quedā bellica machina conueniens ad oppugnandū castris obsessa. anglice a yngyne. Vñ Luca. His aries actus disperget saxa lacertis. Vñ arieto as. i. percutere ad muꝝ cū ariete ad deijciendū eū. vñ Uirgilius Arietat in portis & duros obice postes. Et arietare est qñ arietes cōcurrūt cū capitibus vel aliqua alia aialia: vel sic. Aries dr aial (anglice a weddur:) quia primus in ara immolatus fuit. Aries dr ab ares grece quod est virtus latine. q3 inest ei virtus generandi. Littera patet.

Atrium Atria dic aulas/eadem cimiteria dicas
Uel loca sacroꝝ/dicat caput attero primi
Uel tria: sed reliquis atrum dicatur origo

¶ Hic docet autor equiuocationē istius dictionis atriū dicēs q equiuocat ad tria. Quia atriū idē est qd aula. Vñ scribit. Ductus est iesus in atriū principis &c. i. in aulam. Et est cimiteriū id est locus vbi corpora mortuoꝝ sepeliuntur. Uel atria dicunt loca sacroꝝ. i. templa. Vñ. Stantes erāt pedes nostri in atriis tuis. &c. i. templis. ¶ Deinde dicit autor q atriū qñ est idē q aula tūc deriuatur de attero ris. attriui atterere: q3 sepius atteritur pedibus multoꝝ ambulātium in eo. vel dr a tris qd est tres, pp̄ter tres portas ante introitū illius vel inclusionē triū portaꝝ. q3 sicut solent esse tres porte anteq̄ veniret ad atriū vel palaciū regis vel principis. Sed atriū qñ idē est qd cimiteriū vel templum: tūc dr ater tra trū. i. niger gra. grū. q3 cymiteria & templa solent esse obscura de decimis sacrificioꝝ & olocaustoꝝ ibidē oblatoꝝ. ¶ Construe sic. Dic atria aulas esse: & dic eadē id est atria esse cymiteria vel loca sacroꝝ. i. templa. Dicas attero. i. hoc verbū attero esse caput. i. originē primi. i. qñ atriū idem est q aula vel dicas tria. i. tris esse caput primi. i. originē. Sed atriū. i. ater tra trū. dicat origo reliqs sez significationibus. i. qñ atriū est cimiteriū vel templū.

Autumo. Autumo qui spero: qui credo: qui puto dico.

¶ Hic dicit autor q autumo as. h3 tres significatiōes. Nam idē est q sperare credere vel putare. Uirg. dicit autumo as. verbū actiuū. i. puto as. affirmo credo. Et componit de ab & thime grece qd est mens quasi in mente hr̄e. Sed in illa cōpositione mutat b in u. ¶ Construe. Dico q ego qui spero autumo/ qui puto autumo/ qui credo autumo.

Haurit Haurit cōsumit/videt/euacuat/ferit/audit
Sorbet & exiccat/extrahit atq3 bibit.

¶ Hic docet q hoc verbū haurio ris. equiuocatur ad nouē. Nā haurire. i. consumare vel destruere. vt ibi. Hic plenas hauserat vrbes. hauserat. i. consumpserat vel destruxerat. ¶ Et idē est qd videre. Vñ Uirgi. Haurit hunc oculis ignē id est videt hunc ignē oculis suis. ¶ Et est euacuare: vt iste hausit aquas fontis

id est euacuauit. Et est ferire vel percutere vt hic Ihesus hausit lancea torta id est percussit. Et est idem ꝙ audire: vt iste haurit doctrinā magistri .i. audit. Et est idem ꝙ sorbere. vt iste haurit scutellum oleum .i. sorbet. Et est idez ꝙ exiccare: vt lotrix haurit pannos: vel vt in hoc exemplo ⁊ melius. Sol haurit humiditatem terre. Et idē q̄d extrahere. Et idem est q̄d bibere. vt cum dicit. hausit cyphum pleno vino id est bibit.

Accipit ⁊ nutrit/data sumit/diripit/audit — Accipio

¶ Hic docet autor equiuocationē huius verbi accipio pis. accepi accipe acceptum tu. in supinis q̄d est verbuz actiuū. dicens ꝙ equiuocat᷑ ad quattuor: q2 idem est ꝙ nutrio tris: vt iste est alūnus q̄ accipit me a iuuētute .i. qui nutrit Et idem est q̄d assumere: vt hic. Accipiā de te quicq̄d deberis mihi lete. Et idē est quod diripere ⁊ inde d̄r hic accipiter tris: de accipio pis. q̄d est diripere. q2 diripit aues id est rapit. Unde quidā dixit. Accipit accipiter volucres dū diripit illas .i. rapit illas. Accipio .i. audeo vt hic patet. Quas ego per terras ⁊ quanta per equora vectū. Accipio quantis iactatū nauta periclis. Quaz metui ne q̄d libie tibi regna noscerent. Item a capio pis. cepi capi capere idē est q̄d obtinere/inuadere/circūuenire s̄m hugu.

Quod facit hoc acuit/acet illud quod fit acutū — acet acuit

¶ Hic ponit autor d̄r̄iam inter acuit q̄d est tercia ꝑsona huius verbi acuo is. ⁊ acet q̄d est tercia ꝑsona huius verbi aceo es. q̄d verbum nō est in vsu: quo ad primas ⁊ secūdas ꝑsonas: q2 ꝓprie hoc verbū d̄r de vino: vt hoc vinū acet .i. est acidū vel acetosum. ¶ Dicit ergo autor ꝙ illud acuit q̄d facit aliquid acutum Sed illud acet q̄d est vel fit acidū. Ut cultellus meus acuit. ⁊ vinū acet. Unde vnū ad alteꝝ est vt actiuū ad passiuū. Itē nota ꝙ acuit est p̄teritū vtriusq3 verbi scz acuo is acui ere. ⁊ aceo ces acui acere. Et de aceo deriuat᷑ inchoatiuū scilz acesco acescis .i. incipe acere vel fieri acidū. Unde Horatius. Sinceꝝ nisi vas quodcunq3 infundis acescit. Acuo is facit acutū tu. in supinis. Sed aceo aces caret supinis.

Hec adolet/signat/ardet/crescit quoq3 mactat — Adoleo

¶ Hic autor docet quot significatiōes habet adoleo oles. dicēs ꝙ tres. Nam idem est ꝙ cremare. vn̄ Ouidius in primo methamoz. Utq3 leues stipule demptis adolent᷑ aristis. adolent᷑ .i. cremant᷑. Itē alibi Thura adolete focis si quos seruare velitis incolumes fetus. adolet idest cremate. Et s̄m istā significationem dicūt ꝙ adoleo caret supino. ¶ Adolere .i. crescere. Hug. Mox cū matura adoleuerit etas. adoleuerit id est creuerit. ⁊ Prudentius in psichomachia. Et domus ⁊ dn̄i paribusq3 adoleuimus annis .i. creuimus. Et s̄m istā significationem adoleo facit adultum tu. in supino. vn̄ adultus a um .i. cretus ta tum. vel maturus a um. vt iste homo est adultus. ⁊ ista seges non est adulta .i. matura anglice not rype. Itē adolere .i. mactare. Unde illud. Debemusq3 diis vitulos adolere supernis. adolere id est mactare ¶ Construe. Adolet significat hec .s. ardet/crescit: q3 .p ⁊ mactat. Et nota ꝙ melius est dicere cremat q3 ardet: q2 ardet est verbū neutrū ⁊ absolutū ⁊ taliter nō significat adoleo les. imo actiue: sicut cremo as. vt adoleo ligna. vel cremo ligna b̄n d̄r: sed nō bene ardeo ligna. sed dicendo ligna ardent. ¶ Hic nota hos versus de cōpositis ab oleo: ⁊ de significationibus eorundē. Si iungas oleo sub: crescit ⁊ insolitū dat. Ad cremat᷑

et crescit: ab delet: re bene spirat ¶ Et flectitur sic. Adoleo les. leui. vel adolui adolere adultū tu. vel adolitū tu. supino. Vn̄ doctrinale. Etum vel per itum di cas adolere per ultum. scz in supino. Sed omīa alia cōposita ab oleo faciūt su pina in itum. penul. correpta: vel in etum penul. produ. ta. vt redoleo les. leui. vel redolui redoletum vel redolitum. ¶ De adoleo dr̄ hec adolescentia. Et est adolescentia a quartodecimo anno vsq3 ad vicesimū annū. ¶ Flectit ardeo ardes arsi ardere arsum su. Et inde dicit arsiuerte verbū defectiuū impatiui modi secunde persone .i. auertere ignem. Item cresco crescis creui crescere cre tum tu. in supinis verbum neutrum

Admitto. **Admittit recipit/delinquit/laxat habenas**

¶ Hic docet autor q admitto tis hz tres significatiōes. Nā idē est q recipere vt ibi. Rogo vos quatenus fratrē meū in vestrā amiciciā admittatis .i. reci piatis (anglice receyue. Et est idē q delinq̄re vel peccare (anglice to trespasse). vt in quadā ōrone dr. Et admissa desleam: et ea postea nō admittā. admissa .i. peccata nō admittā .i. nō delinquā vel nō peccē vlterius. ¶ Admittere .i. laxa re (anglice to slake the raynes of a brydyll.) vt ibi. Nō opus admisso subdere calcar equo. Admisso .i. laxato vel veloci. Admittere equū .i. quadā velocitate vel agilitate eū vertere vel ducere. Unde admissus admissa admissum .i. velox Unde hic admissarius rij. (anglice a courser.) Et coniugat admitto admittis admisi admittere admissum su. in supino. verbū. actiuū qn̄ significat recipere. Sed in alijs significationib9 est neutr̄ qn̄ idē est q peccare siue laxare habe- nas. Et cōponit de ad et mitto tis .i. delinquo is. reliqui delictum tu .i. peccare neutrū est. de de et linquo is componitur.

Animad-
uerto. **Hoc animaduertis: qd̄ percipitur tibi mente.**
Est animaduertis: in eū quē verbere punis.

¶ Hic autor docet q animaduerto tis. habet duas significatōes. Nā idē est q mēte pficere. Catho. Cū animaduerterē .i. mēte pcipere. Et aiaduertere .i. pu nire. quia antequā pene irroget vertit qualitas et quantitas pene in animo iudi cis: qz ipse animā ad reū puniendū vertit vt perpendat qua pena sit punien- dus reus. Unde animaduersio onis. id est pene punitio: et genus omniū pena- rum. ¶ Nota q animaduerterē nō sumit p̄prie pro punire. sed p vertere ani- mum in aliquē quomodo debet puniri illū. Et est animaduerto tis. ti. uei sū su actiuū. et cōponit de hic animus mi. et verto tis. interposita d. ¶ Construe. Tu animaduertis hoc quod percipitur tibi mente. Est pro et animaduertis scilz cum animo tuo in eum id est ad eum. quem punis id est vis punire. verbere id est aliqua pena.

Aduertor. **In vi passiui notat aduertor remoueri.**
Si sit deponens designat spernere tuncq3
Accusatiuum poscit iungi sibi casum

¶ Hic autor docet q aduertor teris est equocū ad duo. Nā idē est q remove- ri, uertis. et tunc est passiuum. Et est idem q spernere vel vilipendere: et tunc est

deponens. Unde Boecius de cōsolatione phi. libro primo. Eheu ꝙ̄ surda mi=
seros auertitur aure. Et flentes oculos claudere seua negat. auertit. i. vilipen=
dit vel spernit (Sēsus) quod mors auertit id est spernit necare miseros hoīes
Auertor eris. quando est passiuum: auersus sum. auerti auertendi do. dum.
auersum su. auertens tendus. Sed quando est deponens habet tria pticipia:
auertens. auersus surus. ¶ Construe. Hoc verbū auertor quādo est in vi passi
ui supple verbi. notat id est significat. remoueri id est remoueor. Et si sit depo
nens scʒ verbum: designat spernere id est qđ sperno nis. q̄ ꝑ et. et tunc poscit
id est petit actīm casum. Ut aduertor te id est sperno te. Sed quando est passi=
uum construitur cū ablatiuo casu mediante prepositione a/vel ab/vt aduer
tor a te id est remoueor a te.

Afficit/informat/punit/cupit/hec tria signat. Afficio

¶ Hic autor docet ꝙ afficio cis. habet tres significationes. Nam est informa
re vel tingere. vt iste pannus fusco colore afficitur. i. informatur vel tingitur. Affi=
cere id est punire. vt si dicam. Doloris magna molestia mens mea vehemen=
ter. Afficitur. i. turbatur/punitur/vel torquetur. Et afficere idē est qđ cupere. Et
inde deriuatur hic affectus tus. tui. cupiditas vel desiderium voluntatis.
¶ Afficio declinatur afficio cis. affeci affectum tu. in supinis. verbum actiuum.
Et componitur de ad/⁊ facio cis. ¶ Construe. Hoc verbum afficio afficis si=
gnificat hec tria. scʒ informat/punit/⁊ cupit.

Autor agit libros/pastor pecudes/puer annos. Ago agis
Hic facit/hic ducit/hic multos transit in annos

¶ Hic dicit autor ꝙ ago agis hʒ tres significationes. Nā agere idē est qđ fa=
cere. vt iste agit rem. i. facit. ⁊ agere idē est qđ ducere (anglice to lede or driue.)
Ut pastor agit pecudes. i. ducit vel sequitur. Et cōponitur abigo gis. abegi gere
id est abducere/furari/fugare/separari. Unde hic abigea gis. i. fur armentoꝝ
⁊ pecoꝝ. Et abiges gei. i. abactor/dispersor/fugator/vel furator pecoꝝ. Item
agere ponitur pro transigere. vt hic. Nos annos agimus ad fata quousqꝫ veni=
mus agimus id est transigimus. ¶ Construe. Autor vel actor agit. i. facit li=
bros pastor agit id est ducit pecudes. puer agit id est transigit annos vel agit
annos id est transit in annos.

Gratus agit grates/agitur tua res/agit actor. Ago gra tes

¶ Item agere idem est ꝙ soluere sed nisi in tali locutione. Pro omnibus bene
ficijs nobis ⁊ nostris de bonitate vestra gratanter impensis: vobis grates a=
gimus multiformes. Item agitur in passiua significatione reperitur ꝓ tangitur
vel pro dubio stat. Ut apud Horatiū in epistolis. Nam tua res agitur: paries
cum proximus ardet. Et eundem versum ponit Alanus in anticlaudiano suo
Et agere id est simpliciter facere. vt iste egit domū. i. fecit. vt agit. i. facit domū
Unde hic actor hec actrix id est factor vel factrix.
¶ Construe. Gratus id est gratus homo agit id est soluit vel reddit grates. s.
pro beneficio accepto tua res id est vtilitas agitur id est tangitur. ⁊ actor id ē
aliquis factor agit id est facit quod sibi placuerit.

Allego Denotat allego causor: confirmo: iuuoqꝫ.

¶ Hic docet autor equiuocationē istius verbi allego as. cuius media producitur. dicēs ꝙ equiuocaꝭ ad tria. Nā allegare est causari (anglice to plede) vt iste allegat pro me. i. causaꝭ. Et allegare est ꝯfirmare (anglice to conferme) vt iste allegat ꝛ[illegible]fas meas. i. ꝯfirmat. Et est idē ꝙ iuuare (anglice to helpe) vt allegabo necessitatē tuā. i. iuuabo. ⁊ est actiuū prime. ⁊ cōponiꝭ de ad / ⁊ lego as. Et lego as. idē est ꝙ mittere. vt rex legauit nūcios in franciā. Et legare ē aliqͩ in testamēto alicui relinqͥre. Vñ in testamentis scribiꝭ. Lego talē librū tali ecclesie versus. Qui mittit legat morīēs sua munera legat. Causor aris. verbuꝫ deponēs. iuuo as. iuui are. iutū tu. in supinis. Vñ verbalia. hic iutor iutoris. hec iutrix cis. ¶ Construe. Hoc verbū allego gas denotat id est significat ista scꝫ causor aris. confirmo as. ꝗꝫ pro ⁊. et iuuo as. iuui iuuare.

Ambio. Ambio cum cupio: sic dicitur ambio lustro
Ambitio sit circuitus / nota sicqꝫ cupido.
Ambitus est nomen / ambitus participale.

¶ Hic dicit autor ꝙ ambio bis. biui. ire. equiuocaꝭ ad duo. Nā idē est ꝙ cupere ⁊ ꝓpue honores. vt hic. A multis ambiꝭ honor quibus ille negaꝭ. ambiꝭ. i. cupitur. ¶ Itē ambire est lustrare qđ idē est qđ circuire (anglice to goo) vt hic Ambimꝰ ecclesias quas adiuimus. ambimus. i. circuimꝰ. Itē in secundo versu dicit autor ꝙ ambitio qđ descendit ab ambio est equiuocū. Nā idez est ꝙ circuitus ⁊ idem est ꝙ cupido id est cupiditas honoris. Item in tercio versu ponit autor differentiā inter hic ambitus tus. tui. nomē cuius media corripitur ⁊ ambitus ta. tum. cuius media producitur. dicēs ꝙ ambitus nomē cuius media corripiꝭ idē est qđ cupiditas. vel idē ꝙ circuitus tus. tui. ⁊ ambitus ta. tū. cuius media ꝓducitur. est participiū ꝑteriti temporis huius verbi ambior biris. ⁊ est idē ꝙ cupidus da. dum. vel circuitus ta. tum. ¶ Cōstrue. Ego ambio dum cupio: hoc verbū ambio dr idem qđ lustro as. aui. are. id est circuire. Hoc nomē ambitio idem est qđ nota id est signū circuitus id est istius dictionis circuitus. ꝗꝫ pro ⁊. ⁊ ambitio sit idem qđ id est cupiditas honoris. Ambitus tus. tui. cuius media corripiꝭ est nomē. i. talis pars orōnis. Ambitus cuius media producitur est participiū id est illa pars orationis que dicitur participium.

Arceo Arcet qui remouet ⁊ cogere dicitur arcet.
Vult acuens arcet: vnde hic arconius exit.

¶ Hic docet autor ꝙ arceo ces habet duas significationes. Nā arcere est idē ꝙ remouere. Vñ Virgi. Quis te nr̄is amplexibꝰ arcet. i. remouet. Et est idē ꝙ cogere. Ut apud Staciū. Arcebāt egrū lacrymis ⁊ multa gementē. Itē dicit autor ꝙ arconius nij. masculi. generis deriuaꝭ ab arceo ces. ⁊ tunc videꝭ ꝙ arceo est idē ꝙ acuo is. q2 arconius est acutꝰ in superiori pte. Sed melius diciꝭ de arceo ces. ⁊ hic conus coni. (anglice a creest) qđ est sumitas. q2 arceꝭ. i. arctatur in cono. i. in sūmitate. vel dr de acuo is. q2 acutꝰ est in sūmitate. ⁊ est arconius cumelus bladi vel feni. cū post messem nouiter cōgregatur in aruo (anglice a cocke of hay). Unde arcenizo as. (anglice to mowe.

¶ Construe. Ille arcet qui remouet ꝛ hoc verbū arcet dicitur cogere. i. idē est q̄d cogo gis. ꝛ arceo ces. cui. arcere. arcum tu. in supinis. verbum actiuū. ac ꝑ et. ꝛ arcens est idem q̄d acuens. vn̄ hic arconius nij. erit. i. deriuat̄.

Arcus / volta / synus / sic est semicirculus / iris. Arcus

¶ Hic autor docet ꝙ hec dictio arcus equiuocat̄ ad quattuor. Nam idem est ꝙ synus / volta / fornix / siue curuatura volte (anglice a voute.) Nota synus est potius curuatus vel curuū littus maris. (anglice a crokyng of the water. ¶ Arcus est semicirculus. i. medius circulus: ꝛ ꝑ es cū arcus vocat̄ illa arma quibus vtimur ad sagitandū (anglice a bo we) q̄r fit ad moduz semicirculi. Et dicit̄ ab arceo ces. q̄r arcet hostes nostros a nobis. i. remouet. ¶ Arcus dicit̄ iris: videlz ille semicirculus q̄ apparet in firmamento tempe pluuioso (anglice a reyn bo we.) Unde Genesis. Ponā arcū meū in nubibus celi. i. iridem. Et est iris repercussio radioꝝ solis ad nubem. ¶ Construe. Arcus est volta / synus. ꝛc̄. hic arcus arcus cui. ¶ Iris declinatur sic. Nominatiuo hic iris. Genitiuo huius iris vel iridis. Datiuo iri vel iridi.

Arcitenens arcū: simul arcitenens tenet arcem Arcitenēs
Primatumq̄ꝫ tenens dicitur architenens. Archite.

¶ Autor hic docet ꝙ hec dictio arcitenens habet duas significationes. Nam potest componi de hic arcus cus. cui. ꝛ teneo es. quasi tenens arcū (anglice an archer. ¶ Arcitenens pōt componi de hic arx arcis. i. turris. ꝛ teneo es. quasi tenens arcem. Et est aliquis morans in turri. vel qui tenet ꝛ defendit turrim. ¶ Deinde dicit ꝙ architenens scriptum per aspirationē. ꝛ tūc cōponit̄ de archos grece q̄d est principatus latine. Unde architenens quasi tenens principatum inter aliquos. Hic ꝛ hec architenens. i. arcem vel arcum tenens. Hic et hec architenens sez primatū. Hec arx arcis. i. turris. Hic primatus tus. i. principatus tus. dominatus tus. vel magistratus tus.

Articulus coloꝛ est: membꝛū bꝛeue: dictio greca. Articulus
Articulus numerus per denos multiplicatus.
Momentū dic articulus: pꝛessuraq̄ꝫ punctus
Est manuum digitus: articulusq̄ꝫ pedum

¶ Hic docet autoꝛ equiuocationē istius dictionis hic articulus li. dicens ꝙ equiuocat̄ ad septē. Nam articulus est quidā coloꝛ rhetoricus sez q̄n plures dictiones simul veniunt in vna oratiōe ꝛ quelibet eaꝝ punctatꝫ profertur vt hic. Armis classe cibo diues male castra petisti. Solus inermis inops inglori⁹ inde redisti. Ferro peste fame consumptus es ꝛ perijsti. Uel vt hic. Clericus est letus fallens probus ꝛ requisitus. Rusticus est vilis tegmine pelle pilis. ¶ Articulus est membꝛū breue pedis (anglice a too) digitus ꝓprie manuum. Et est idem ꝙ pars greca. i. pars orōnis apud grecos solam relationē faciēs siue significans. Sed hanc partē orōnis nos latini nō habemus: sed loco hui⁹ habemus ꝓnoia articulata sez hic hec hoc. Sicut em̄ nos discernim⁹ genera ꝛ numeros per ista ꝓnomina articulata. sic ꝛ illi per illam partē oratiōis que

articulus vocat: cognoscūt genera ꝛ numeros suos. Et scribit articulus masculini generis apud grecos talibus figuris (toy) ꝛ sonat tu. Item articulus ē numerus multiplicatus per decē. ¶ Nota ꝙ numeroꝝ alius est digitus: alius articulus: alius compositus. Digitꝰ est omnis numerus qui est inter vnum et nouem inclusiue. vt hic. i. ij. iij. iiij. v. vi. vij. viij. ix. Unde vnū est digitus: duo digitus: tres est digitus. quattuor digitus. ꝛ sic de singulis vsqꝫ ad nouē. et nouē est digitus. ¶ Articulus est proximꝰ numerus isti vltimo digito scꝫ nouem. ꝛ dicitur denarius: ꝗ decem immediate post nouē sunt. Et nō tm̄ ille denarius est articulus sed omnis numerus per decē multiplicatus. vt denarius numerus multiplicatus facit viginti. ꝛ ille vicenarius numerus est articulus: et numerus denarius triplicatus triginta. ꝛ ille trigesimus numerus est articulus. ꝛ sic omnis per decē numeratusꝰ est articulus. vt viginti/triginta/quadraginta ꝛc. centū/mille/ ꝛ vsqꝫ in infinitum. Item articulus est idez ꝙ momentū. vt ibi Temporis articulo successit gratia sceptro. articulo. i. momento. Et idem ē ꝙ pressura: vt hic. Articulos acres passi sumus. ¶ Et idem est ꝙ punctus: vt hic Illius amiciciam preciosam existimo qui michi nunqꝫ in necessitatis articulo renuit subuenire. Et vt hic. Homo iste est in articulo mortis. i. in puncto mortꝫ ¶ In illo vltimo versu ponit autor differentiā inter articulū et digitum dicēs ꝙ digitus est manuum id est breue membrū manus (anglice a fynger) ꝛ articulus est proprie digitus pedis (anglice a too).

Arguere. **Arguit ista facit/prohibet/probat/ꝛ reprehendit**

¶ hic autor dicit ꝙ hoc verbū arguo is. equiuocatur ad tria. Nā idē est ꝙ ꝓhibere. vt arguo te ne maleficos imiteris. Uirgilius. Meqꝫ timoris argue. Et idem est qđ probare. vt iste bene arguit. i. probat. Et est idē ꝙ reprehendere. vt Dn̄e ne in furore tuo arguas me. i. reprehendas. Et coniugatur arguo is. gui ere. argutum tu. verbū actiuum. Et cōponitur cum re/interposita d/ ꝛ dicit redarguo is. ꝛ cum con/deposita n/ ꝛ dr̄ coarguo is. ¶ Construe. hoc verbū arguo facit. i. significat istas. scꝫ prohibere/probare/ꝛ reprehendere.

Argutus. **Argutum breue/cōiunctum/subtile/profundū.**

¶ hic autor docet equiuocationē istius dictionis argutus a. um. dicens ꝙ equiuocatur ad quattuor. Nam est idē qđ. i. ꝛc. hic ꝛ hec breuis ꝛ hoc breue. Ouidius. Corporis arguti surgit pigmeus ꝛc. Et sunt pigmei populi nō hn̄tes in longitudine vnū cubitū vel pedē. ꝛ viuunt nisi per septē annos. quia in tercio anno gignunt ꝛ pariunt. in septimo anno senescunt. hij pugnant cū gruibus ol āno ꝛ sepe superātur. De his loquit Iuuenalis ibi. Cohors tota pede nō est altior vno. ¶ Argutū. i. cōiunctū. ibi. Argutaqꝫ lamina ferri. Et est subtilis. Horatiꝰ Cominus argutus vexat fur. ¶ Argutus id est sonorus a. um. (anglice well soundinge). Unde Uirgilius in bucꝫ. Forte sub arguta considerat ylice daphnis. ¶ Construe. Argutū est breue ꝛc. ꝛ est nomē cōparabile argutus argutior argutissimus ꝛ mobile. ꝛc.

Argumē/tum **Historiam inuentū specimen notat argumentū.**

¶ hic autor docet ꝙ argumentū tr. equocat ad tria. Primo. i. hystoria. Und Ouidius. Est argumenti lente poeta tui. i. hystorie tue. ¶ Et ē inuentū. Unde hoc est argumentū meū. i. inuentū meū. ¶ Itē est specimē. i. ꝓbatio. vt habitꝰ monachi ē argumētū sue religiōis. i. probatio. Nota iste ꝟsus est spondaycus

nam quintus pes est spondeus. ¶ Construe. Hoc nomē argumentū notat .i. significat hystoriā/specimē/inuentū. Et dr̄ de arguo is. Et specimen dr̄ pulcritudo/signum/imago/noticia/experimentum: a specio cis (sine vsu).

Ardea nomen auis/ & nomen dicitur vrbis. — Ardea

¶ Hic autor docet quot significationes habet hec ardea ee. dicēs q̄ duas: nā est auis quedā (anglice a heron) & dr̄ de arduus a. um .i. altus a. um. q̄ repetit alta volando. Et est quedā ciuitas que in arduo loco sita est.

Assidet indulget/ iuxta sedet assimulatur. — Assideo

¶ De equiuocatiōe istius verbi assideo es. autor dicit q̄ equiuocatur ad tria. Nam idem est q̄ indulgere. vt iste assidet doctrine id est indulget. & est idē q̄ iuxta sedere. vt assideas michi id est iuxta me sedeas. Inde hic assessor oris. & dicuntur assessores qui iuxta iudices sedēt vt cōsiliū prebeant illis in causis & in iudicijs terminandis. Et est idē q̄ assimulari (anglice to lykyn) Ut iste assidet insano .i. assimulatur furioso. ¶ Construe. Hoc verbū assidet indulget &c. Et cōiugatur. Assideo es. assedi dere. assessum su. in supinis. & est neutreum. & componitur de ad/ & sedeo es.

Dicitur assiduus diues sic & studiosus. — Assiduus.
As assis p̄mum dabit: assideoq̄ secundum.

¶ Hic autor docet equiuocationem istius dictionis assiduus a. um. dicens q̄ equiuocatur ad duo. Primo .i. diues: & tunc deriuat ab hoc nole as assis .i. obolus. q̄ ex cōgregatione assium id est obolorū efficitur quis diues. ¶ Et est idē q̄ studiosus a. um. & tunc de assideo es. id est indulgere vt superius dicitur. ¶ Construe. Assiduus dicitur diues: & similiter dicitur studiosus. As faciens assis in genitiuo dabit primum id est assiduus quando idem est q̄d diues. q̄ p̄ & assideo es. dabit secundum id est assiduus quando est studiosus.

Asserit/ affirmat/ coniungit/ liberat atq̄ — Assero
Uendicat asserere dicitur equiuoce.

¶ Hic autor docet quot significationes h̄z assero ris. dicēs q̄ quinq̄. Nā idē est q̄ affirmare. vt assero dictū vestrū .i. affirmo. Et est idē q̄ cōiungere. vt ibi. Asser asseri asserit .i. cōiungit. Uel sic. Tabula tabule cōiungit. Et est idē q̄ liberare. Lucanus. Asserit vrbes sola fames .i. liberat vel euacuat. Et est vendicare. Un̄ Ouidius metha. Nec laudes assere nostras. assere .i. vendica (to chalenge). ¶ Construe. Asserit hoc verbū faciens asserere in infinitiuo dr̄ equiuoce .i. equa voce affirmat &c. Et coniugat. Assero asseris asserui assertum tu. in supino. verbum actiuum. de ad/ & sero componitur

Cum nō sit nomen alias geminū trahit omen. — Alias
Temporis atq̄ loci datur huic cōmunio voci.

¶ hic autor ponit equiuocationē huius aduerbij alias: dicens q̄ est aliquando aduerbium temporis: vt faciam hoc alias id est in alio tempore. Et aliquādo est aduerbium loci: vt loquor tecum alias id est in alio loco. ¶ Construe Cum alias ista dictio non sit nomē sed aduerbium. trahit geminū omen. id est habet duas significationes. cōmunio, id est cōmunis significatio temporis et loci. datur huic voci: alias.

Amen

Nominis/aduerbii/verbi/sensum tenet amen.

¶ hic autor docet q̄ hec dictio amen est equiuoca. Quia aliquando stat nominaliter: vt ego sum amen. id est veritas/via/ et vita. Aliquando aduerbialiter vt amen dico vobis. id est vere: aduerbium affirmandi. Et aliquādo verbaliter: vt ibi. Quando respondemus presbytero oranti. Amen. id est fiat sicut orasti. ¶ Amen sm̄ hug. i. vere/fideliter/vel sic fiat. et componitur ab a qd̄ est sine et mene. i. defectus. vnde amen quasi sine defectu. et est hebreum et non latinum. ¶ Construe. hec dictio amen tenet. id est habet sensum id est significationem nominis aduerbij etc̄. vt patet in exemplis.

Baccha

Baccha/lapis carus/fructus bacchiq̄ȝ sacerdos

¶ Finita illa parte in qua autor tractauit de dictionibus equiuocis incipientib' ab A littera. hic intendit tractare de dictionib' equiuocis a B l'ra incipiētibus. Et primo ponit equiuocationem in ista dictione hec baccha ce. dicens q̄ equiuocat' ad tria. Nam baccha est quidā lapis preciosus. Unde in auiano Quis precium nitido cortice baccha daret. ¶ Item baccha est fructus oliue vel lauri. Et q̄n̄q̄ȝ ponit' pro quolibet fructu et p̄cipue arborū siluestriū. Et baccha est sacerdotissa bacchi vel mulier: q̄ leuiter debriat'. Bacchus vocat' de' vini. et q̄n̄q̄ȝ ponit' p̄ ip̄o vino. ¶ Construe sic. Baccha est lapis carus: et est fructus scȝ oliue vel lauri. q̄ȝ p̄ et. et est sacerdos. i. sacerdotissa bacchi. Et tūc bacha scribitur cum vno c/ et deriuatur de hic bachus chi.

Bidens

Marra bidens/ouis est bidēs: venit inde bidētal
Dens et bis primi bis et annus origo secundi.

¶ hic docet autor equiuocationē istius dictionis hic bidens tis. dicens q̄ equiuocatur ad duo. Nam idem est q̄ marra (anglice a mattok). Unde Uirgilius. Seminibus positis superest deducere terrā. Sepius et capita duros agitare bidentes. et tunc cōponitur de bis/ et hic dens tis. quasi habens binos dentes. vnum acutū: et alium minus acutū vel latū. ¶ Et bidens est qd̄ hec ouis ouis. et tunc cōponitur de bis/ et hic annus ni. quasi habens binos annos in etate. q̄ proprie ouis duorū annorū dicitur bidens. vel ouis bis in anno ducebātur oues ad sacrificium apud antiquos. vel q̄ habet binos dentes ceterī altiores. Un̄ hoc bidental penultima producta id est talis locus vbi fulmen cadit sic dict' a bidentibus ibi sacrificatis. vel est aliquid fulmine percussum. Un̄ Persius. Triste iacet lucis euitandumq̄ȝ bidental. ¶ Construe. Bidens est marra. q̄ȝ p̄ et. et bidens est ouis bidental venit inde id est de bidens quando est ouis. dēs et bis sunt origo primi. id est bidens quando est marra. Sed bis et annus sunt origo secundi quando bidens est ouis.

Bostar erit nomē ꝓpriū/stabulum quoqꝫ bostar Bostar
Bostaris facit hoc genitiuo: bostaris ille
Bostariqꝫ boues. bostaris esse solent.

¶ hic docet autor equiuocationē, istius dictionis bostar: dicens ꝙ equiuocatur ad duo: qꝛ bostar ponit pro proprio nomine cuiusdam viri. Et bostar est stabulum boum. Deinde dicit ꝙ bostar quando est stabulum est neutri generis ⁊ facit genitiuum bostaris media producta. Et quando est ꝓpriū nomen facit genitiuū bostaris media correpta Et qñ est ꝓpriū nomē est masculini generis. ⁊ declinat sic. Nominatiuo hic bostar. Genitiuo hui⁹ bostaris. Datiuo huic bostari. Accusatiuo hunc bostarē. Uocatiuo o bostar Ablatiuo ab hoc re. In omnibus casibus media corripit. ⁊ est primitiuū ⁊ a nullo deriuat. Sed bostar ꝓ loco vbi boues stant (āglice an oxe stable) ⁊ declinat sic. Noīatiuo hoc bostar Genitiuo huius bostaris. Datiuo huic bostari. Actō hoc bostar. Uocatiuo o bostar. Ablatiuo ab hoc bostare. In omnib⁹ casibus media producta. ⁊ componit de bos ⁊ sto stas. ¶ Construe. hoc nomē bostar erit ꝓpriū nomen viri. quoqꝫ pro ⁊. et bostar erit stabulum scꝫ boum bostaris ⁊c. i. hoc bostar bostaris media producta ⁊ neutri generis est stabulū boum. Et qñ ē ꝓpriū nomen declinat per hic ⁊ corripit mediā. ¶ In bostare ⁊c. Sed illa lr̄a est corrupta ⁊ falsa: qꝛ bostar qñ est neutri generis facit ablatiuū in i/tantuꝫ. vt nominatiuo hoc bostar. Ablatiuo ab hoc bostari. Et omne nomē neutri generis terminās in ar/in nt̄o facit ablatiuū in i/tm̄. vt hoc lacunar. Ablatiuo ab hoc lacunari. hoc laquear. ablatiuo ab hoc laqueari.

Est bubo volucris: est morbus bubo sub vno. Bubo

¶ hic docet autor ꝙ bubo habet duas significationes. Nā bubo est quedaꝫ auis ⁊ nomē suum habet a sono vocis (anglice a nowle. Unde Ouidius. Funereus bubo letali carmine fecit. ⁊ volat in nocte. Cuius clamor vel cātus desolationē ꝓnosticat ciuitatis. Item bubo est quidam morbus in culo. i. in ano (anglice fynches). Et qui patiūtur hunc morbum non possum bene sedere. ¶ Construe. Bubo est volucris: ⁊ bubo est morbus sub ano. i. sub culo. Et declinat hic bubo. Genitiuo huius bubonis: media producta pro vtraqꝫ significatione. hec volucris: hic anus ni. hic culus li.

Bulla tumor laticum/pueri nola/gēma sigillum Bulla

¶ hic ponit autor equiuocationē istius dictionis hec bulla le. dicens ꝙ equiuocatur ad quattuor. Nā bulla est ip̄a inflatio vel tumor laticū. i. aquarū (anglice a bolyng or a bloure) Et bulla est nola pueri cū qua solent pueri ludere (anglice a lytyll bell). Et bulla est quidam lapis preciosus. Et bulla dr̄ sigillū pape. vel littera papalis signata cum sigillo pape.

Buccula bos parua/galce quoqꝫ buccula gēma. Buccula
Buccula bucca breuis/pars zone buccula pluris

¶ Istis versibus ponit equiuocatio istius dictionis hec buccula le. q̄ buccula

habet sex significationes. Nā idē est q̄ parua bos: ⁊ tūc dr̄ de hic ⁊ hec bos ba uis. ⁊ tūc scribit̄ nisi cū vno c. Itē buccula est vmbo scuti vel quedā pars galee .i. crista. Unde Iuuenalis. Et fracta de cassi de buccula pendens. Et buc. ē gē= ma .i. lapis preciosus. Et buccula est diminutiuū de hec bucca ce .i. gna bucca (anglice a lytyll cheke) ⁊ buccula est pars zone in cingulo q̄ alio noīe dr̄ pluscu la (anglice a bocle. ¶ Construe. Buccula est gna bos (anglice a hecfer) ⁊ buc cula est pars galee: videlȝ crista vel conus: ⁊ buccula est pars zone .i. cinguli zo ne dico pluris spēi respectu buccule. Et nota q̄ buccula p̄ boue scribit̄ cū vno c / sed in reliquis significationib⁹ scribit̄ cū duplici cc: vt sic buccula.

Caupo Cauponis caupona vxor / caupona taberna.
Non capo cauponē comedit / sed caupo caponez.

¶ Finito capitulo in quo tractauit autor de equiuocis incipientibus a B / lr̄a hic intendit agere de illis que incipiunt a C / littera. Et primo de isto noīe cau pona: dicens q̄ equiuocat̄ ad duo. Nā caupona est idē q̄ vxor cauponis: q̄ a= lio noīe dicit̄ tabernarius / tabernio / crustarius / vel ganeo. Item hec caupo= na ne. est taberna. ⁊ deriuat̄ de capio pis. cepi capere. ¶ Construe. Caupona est vxor cauponis .i. tabernarij.

Cautus. Cautum prouisum / cautū signat quoqȝ firmum

¶ hic autor docet q̄ cautus ta. tū. habet duas significationes. Nā idē est qđ p̄uisus a. um (anglice wyse or ware) vn̄ dr̄ cautū est in iure .i. p̄uisum. Et idem est qđ firmus ma. mū (anglice stydfaste) vt hic. hoc, habeo ex rōne firma. Et deriuat̄ a caueo es. ui. qđ habet cautum tu. in supino. ¶ Construe. Cautum si gnificat prouisum. quoqȝ pro ⁊. et cautum significat firmum.

Cauteriū Quo latro signatur dic cauterium quoqȝ ferrū
Cauterium rursum quod ferrum linquit̄ vstum

¶ hic docet autor equiuocationē ist⁹ dictiōis cauteriū terij. dicens q̄ habet duas significationes. Nā cauteriū est illud ferrū quo latrones dānati antiq⁹ vrebant̄ in facie vt eoꝝ mala voluntas renaret̄ (anglice a merkyng yran or a prynte). ¶ Itē cauteriū est illud vstura que in facie vel in alio mēbro hoīs vel alterius aīalis post cautionē .i. vsturā relinquitur. Et p̄ter istas significationes cauteriū est instrumētū medicoꝝ quo vsturas faciūt infirmis. ¶ Itē cauteriū est ferrū quo pastores signāt oues suas ⁊ pecudes vel equos ⁊ hmōi. Et dicit̄ cauteriū s̄m Isidorū eo q̄ caute vrat vel eo q̄ caute vrat̄. Et dr̄ de cautus ta. tum. ¶ Construe. O lector tu dic cauterium fore ferrū quo latro signat̄: ⁊ dic rursum id est iterum cauterium esse illud quod linquit̄ id est delinquit̄ vstum id est crematum ferro id est cauterio.

Caueā Clauduntur cauea scrobs / casa / carcer ⁊ ara.
¶ hic docet autor equiuocationē hui⁹ dictionis hec cauea uee. dicēs q̄ equiuo catur ad quattuor. Nā idē est q̄ casa .i. castata (anglice a cage) vn̄ Quāuis sint clause cauea pādione nate. Nitit̄ ad syluas queqȝ redire suas. ¶ Cauea ē ibi idem q̄ casa a caue. Et cauea est idē q̄ carcer. vt ibi in Theodolo. In caueam

missū nō attigit ira leonū in caueā .i. in carcerē. ¶ Et cauea idē est qđ ara idest domus porcoꝝ (anglice a swynstyen. Aliqui libri habent istū versū. Claudit cauea scrobs ꝛ casa carcer araqꝫ (vel) carcer ꝛ ara. Et vtraqꝫ lr̃a est corrupta. Prima lr̃a est corrupta: qꝛ ara ex quo ẽntūs corripit vltimā syllabā ꝛ deberet pduci illa syllaba si versus esset fidelis. Itē scđa littera est falsa q̄ est ista. Carcer ꝛ ara. qꝛ tūc cauea esset idē qđ ara cuius prima producit. Et tūc esset illud qđ altare ꝛ hoc nō est verꝫ. ¶ Unde nota hic differentiā inter ara cuius prima producit: ꝛ ara cuius prima corripit. Ara cuius por. pducit est idē qđ altare versus. Porcū nutrit ara: gentilis cum necat ara. ¶ Construe. Ara idest domꝰ porcoꝝ nutrit porcū: ꝛ gentilis necat .i. occidit eū scꝫ por cū ad sacrificandum: ara id est in altari gentiliū. ¶ Construe versū ꝫ libri. Scrobs / casa / carcer / ara significatiōes istoꝝ quattuor nominū claudunt in hoc nole hec cauea .i. quod cauea significat illud qđ quodlibet istoꝝ nominū significat. Et est versus pentameter id est de quinqꝫ pedibus.

Uas oleris / viniqꝫ calix / est nota mortis. Calix.

¶ hic docet autor quot significationes habet calix calicis. dicēs q̄ hꝫ tres significationes. Est eñ vas oleꝝ siue aliaꝝ reꝝ (anglice a dich). Unde Ouidius. Stant calices ꝛ quisqꝫ fabas olus alter habebat. Itē calix est vas vinariū vel vini (anglice cuppe or a pece.) Unde Horatius. Fecundi calices quē non fecere disertum. ¶ Item calix est nota mortis .i. signū mortis .i. mortis passio. Unde in euangelio. Pater mi si fieri pōt transeat a me calix iste .i. ista passio mortis quā passurus sum. ¶ Itē calix đr illud vas in quo p̄sbyter sacrificat in altari. Calix đr de calco cas. Solebant antiqui calidā ꝛ frigidā potionē in calice cōmiscere. Et đr de calon grece qđ est lignū latine: qꝛ olim calices fiebāt de ligno in primitiua ecclesia. Unde Johānes bolich dicit. nūc aūt sūt aurei calices ꝛ lignei sacerdotes. ¶ Construe. Calix est vas oleris ꝛ vas vini. ꝛ est nota .i. signū mortis .i. passio mortis.

Pars pedis est hic calx / lapis vstus dicit hec calx Calx

¶ hic docet autor q̄ calx habet duas significationes. Nā est quedā pars pedis scꝫ talus (anglice a hele) ꝛ tūc est masculini generis. ¶ Et calx est lapis vstus de quo fit cementū ꝛ tunc est feminini generis. ¶ Item nota q̄ calx potest poni pro fine cuiuslibet rei. vt in calce libri .i. in fine libri. ¶ A calx cis dicit hic callus li. duricies manuū vel pedū. ¶ Construe. hic calx cis. est pars pedis .i. talus sed hec calx cis. dicit lapis vstus id ē crematus. ¶ Item nota hic q̄ Uirgilius posuit calx feminini generis pro illa parte pedis vbi dicit Compedēqꝫ pedem ferrata calce fatigat.

Calculus est ratio / numerus sententia carbo Calculus
Calculus est pondus minimꝰ lapis / ensis acutus
Libro papie si vis exempla require.

¶ hic docet autor q̄ hic calculus habet septem significationes. Nam hic calculus culi. idem est quod ratio. ¶ Et est idem quod numerus vel computatio

quia antiqui p paruos lapides: qui τ calculi dicunt: tenentes in manibus computauerũt. Un calculo las. verbũ actiuũ .i. numerare. ¶ Item calculus est sententia diffinitiua. vñ dr in iure. Nõ est dandus calculus parte absente .i. sententia. Et alibi dr. Non phibet calculus rõnis .i. sententia. ¶ Itẽ calculus est idez q carbo. Unde in Esaya scribit. Sumpto calculo de altari tetigit labia mea. Sumpto calculo .i. carbone. ¶ Et calculus est quoddam pondus scz minima pars ponderis: τ est quarta pars oboli. Et calculus vocatur lapis leuis rotũdus τ durissimus. dictus a calco cas. eo q leuitate sui sine molestia calcet: cui contrarius est scrupulus lapillus minutus τ asper. qz si inciderit in calciamentum nocet τ molestus est. Unde τ cũ molestia scrupulũ dicimus esse. τ est scrupulus diminutiuũ de hic scrupus pi. τ est scrupulus paruus lapis qui sepe sub talo latens in calciamento multũ ledit τ offendit. Et dr de scrutor aris quia facit nos scrutari illum vt amoueat. Item calculus est gladius vel ensis. Unde. Statius. Damnandus calculus armis .i. ensis vel gladius. ¶ Cõstrue. Calculus est ratio. τc. Libro papie. τc. Reqre exempla scz quõ calculus omnia ista significat in libro papie: si vis .i. si placet tibi.

Calleo.

Calleo durere denotat et sapere.
Callidus et callus / hec duo sensa probant.
Significat callus plantam / collumqz bouinum.

¶ Hic docet autor q hoc verbũ calleo les habet duas significatões: et hoc probat per duo nõia que deriuãtur ab illo verbo .s. callidus τ callus. Nã callidus da. dũ. est idẽ q astutus .i. sapidus: hoc probat q caleo les est idẽ q̃d dureo res rui. rere .i. esse vel fieri durz (anglice to be harde.) ¶ Deinde ponit autor equiuocationem in ista dictione hic callus li. dicens q est planta pedis .i. duricies plante pedis (anglice the hardenesse vnder the fote.) Et hic callus est collũ bouinũ .i. duricies colli bouis. ¶ Calleo calles est verbũ neutrũ. τ declinat calleo les. lui. lere. callendi do. dũ. callens. sed supi. caret. ¶ Construe. Hoc verbũ calleo denotat durere τ asperare. Ista duo nomina callidus τ callus pbant duo sensa .i. illas duas significationes. ¶ Significat τc. Hoc nomẽ hic callus li. significat plantam id est duriciem plante scilicet pedis. qz pro et. τ callus significat collum bouinum. id est duriciem colli bouis / que duricies venit ex iugo trahendo.

Canis

Est animal sydusqz canis / pisciscqz marinus.

¶ Hic docet autor q canis habet tres significatiões. Naz canis est quoddam animal latrabile satis bene notum oĩbus (a dogge.) Et dr hr̃e quattuor commendabilia que notant per istos versus. Conditiõe bona sunt in cane bis duo dona. Pollet odoratu fugit eius latro latratu. Est lingua medicus: dñoqz fidelis amicus. ¶ Itẽ canis est signũ celeste. Unde dicũt phisici q dũ sol est sub cane moleste sunt purgatiões. ¶ Itẽ canis est quidã piscis marinus (anglice a marmayde) sed ille piscis nõ cõuenit delicatis. De significationibꝰ istius dictionis dixit quidã hos versus. Q̃d natat in equore / splendet in ethere / latrat in ede. Significat triplici canis hec tria sub rõne. Et declinat hic τ hec canis iuxta doctrinale. Est hic τ hec testis ciuis burgẽsis τ hostis. Et canis. τc. ¶ Construe sic. Canis est aĩal. qz pro τ. sydus .i. stella. qz pro τ / τ piscis marinus. Et canis deriuat a cano nis. cecini canere .i. cantare: qz canis bene cantat. qz fures eius latratu fugat. vel a cano per contrariũ.

Hic cancer cancri signum piscisqz notatur
Hic cancer morbus canceris esse solet. Cancer

¶ Hic docet autor q cancer cri. hz tres significationes. Nam cancer e vnu de duodecim signis celestib9 de quo loquit Theodolus ibi. In cancro solis rc. ¶ Et est quida piscis in mari (anglice crabbe. Vn Auian9. Curua retrocedes confert vestigia cancer. Et pro istis duab9 significationib9 cancer est secunde declinationis nois. Ite cancer est quida morb9 qui in plurib9 est incurabilis (anglice a canker) z tuc est tercie declinatiois noim z neutri generis fm antiquos. Vn Ouidi9. Solet immedicabile cancer. fm modernos z tn mas. gene. in oi significatione scz pro signo/pro pisce/z pro morbo. ¶ Construe. hic cancer cri. cro. notat signu celi. qz pro z. et piscis. hoc cacer morbus. i. p morbo, faciens canceris in gto solet esse sed nunc no est in vsu. sed semper hic cancer cri. cro. secunde declinationis in omni significatione.

Principium dignuqz notat caput atqz cacumen Caput

¶ Dicit hic autor q hoc caput hz tres significationes. Na ide est q principiu vt ibi. In capite libri scriptu est de me rc. i. in principio libri. Et est ide q dignu Unde. Roma caput mundi nunu regina rotundi. Et ibi z in similib9 caput sumitur pro digniori pte vel rectore vel duce. Unde dr. Regnu est sine capite. Et caput ecclesie no dico est sed debet esse papa. ¶ Ite caput e ide q cacume (anglice a hygt) Vn dr q pernasus mos habet duo capita. i. duo cacumina ¶ Construe. Caput notat. i. significat principiu. qz pro z. denotat dignu. i. dignitatem vel digniore parte. atqz pro et. caput notat cacume. i. vertice vel altitudine Et nota q caput scribitur per t/z no per d/in suis compositis.

Capra domus sacra philosoph9 sydusqz capella Capra

¶ Hic docet autor equiuocatione istius dictionis cappella le. dicens q equiuocatur ad quattuor. Capella est diminutiuum de hec capra pre. Vn Virgi. in buccolicis. Ite domum sature venit hesperus ite capelle. ¶ Et capella est domus sacra id est parua ecclesia que no habet baptismu nec cimiteriu Et sic dicitur: quia ecclesia olim cooperta fuit pellibus caprinis. Capella est pprium nome cuiusda philosophi qui dicebat Marcianus capella: z qui fecit librum de nuptijs mercurij z philosophie. Unde Theodolus. Ut superum magna sociasti teste capella. id est illo philosopho. ¶ Et capella est nome cuiusdam signi in firmamento quo alio nomine dicitur capricornus. ¶ Construe. Capella est capra id est parua domus sacra (anglice a chapelle. Et est philosophus id est nomen philosophi. qz pro z. et est sydus id est nome syderis id est stelle.

Pruna lapis nitens est/et carbunculus antrax. carbucul9

¶ Hic docet autor q hic carbunculus li. habet tres significationes. Nam idez est quod pruna. Et est pruna proprie carbo ignitus z ardens. Sed dicitur sine igne carbo. Et carbo dicitur pruna de peruro peruris perussi perurere. ¶ Item carbunculus est quidam lapis preciosissimus z splendidissimus (anglice a carbunclestone) adeo splendidus q vincat tenebras noctis z omnium

lapidum virtutes in se dicit᷑ retinere. Unde in lapidario. Ardētes gēmas su=
perat carbunculus omnes. ¶ Item carbunculus est antrax. Antrax est car=
bo vel calculus vel quidam morbus qui vocat᷑ (anglice a felon) Et est femini
ni generis. hec antrax tracis. ¶ Construe. Carbunculus est pruna. qꝫ ꝑ ⁊. et
lapis nitens ⁊ splendēs. Et carbunculus est antrax id est carbo id est calculus
vel morbus.

Cārchesia Attendas esse cārchesia vasa sacrorum
Ac instrumentum dicas carchesia nauis.

¶ hic docet autor equiuocationē huius dictionis in plurali numero hec car
chesia dicens ꝙ equiuocat᷑ ad duo. Nam carchesia sunt quedā vasa terrea q̇=
bus sacerdotes gentiliū vtebant᷑ Uñ Statius. Excelsa libant carchesia puppi
Et dr̄ a carche grece qꝺ est terra latine: qꝛ fuit vas terreū in quo scriptuꝫ erat
quo ordine deberēt sacrificantes notare. ¶ Itē carchesia sunt instrumenta in
naui (anglice a seyleyerde an the shypp). Uñ Lucanus. Est vtinā summi cur=
uant carchesia mali. ¶ Attēdas .i. ꝑcipias carchesia esse vasa sacroꝝ ac dicas
carchesia esse instrumentū nauis. ¶ Carchesia vt dicit hugui. sunt troclee in
cacumine mali in naui quasi foramina per que funes trahūtur: ⁊ quedā vasa
ad similitudinē illoꝝ facta. ⁊ declinat᷑: hoc carchesiū sij. in singulari ¶ hic ma
lus li. est arbor stans in medio nauis (anglice a maste) hec troclea clee .i. torcu
lar vt rota modica supra puteū. ⁊ illud quod supponitur malo nauis: quia ha
beat rotulas id est paruas rotas per quas funes trahūtur. Et dicit᷑ a troch[illegible]
grece ꝙ est rota latine.

Cārdo Cardo subest foribus si cardinis est genitiuus
Et si cardonis est herba nociua colonis.

¶ hic docet autor ꝙ cardo equiuocat᷑ ad duo. Nam cardo est illud super qꝺ
vertitur hostiū vel ianua (anglice a threschelde) ⁊ tunc declinat᷑ hec cardo car
dinis penultima correpta. Unde ⁊ cardinales dicūtur: qꝛ sicut hostiū vertit᷑ in
cardine sic sancta ecclesia verti debet per cardinales. ¶ Iteꝫ cardo est quedā
herba aspera (anglice a thystel) ⁊ tunc declinat᷑ hic cardo donis. penultima ꝓ
ducta. ¶ Construe. Cardo subest forib⁹ id est hostis. si cardinis est genitiuus
id est si cardinis sit correpta in penultima syllaba. Et si cardonis sit genitiuus
id est si producatur: tunc cardo est nociua herba colonis .i. agricolis. qꝛ ꝓpter
asperitatē agricole nō possunt extrahere eā de terra sine manuū lesione Et di
citur de carpo pis. qꝛ vtendo carpitur ei⁹ asperitas ⁊ minuitur. Sꝫ cardo inis
dicitur de cardeam grece quod est cor latine: qꝛ sicut cor hominē regit ita ille
cardo qui ⁊ cuneus dicitur ianuam regit ⁊ mouet.

Cārmina Carmina cantorum sunt vatū / suntqꝫ magorum

¶ hic docet autor ꝙ carmina hñt tres significationes. Nā carmina sunt cāti
lene. vt iste sit cantare dulcia carmina .i. dulces cātilenas. Uñ in Alexandrei.
Sepe sub hac fuerāt carmē syluestre canētes carmen syluestre .i. cantilenam
syluestrē .i. de sylua. ¶ Itē carmina dicūtur vatū .i. poetaꝝ dictamina. Unde
Boecius. Carmina qui quondā studio florente peregi. carmina .i. dictamina
poetica. ¶ Itē carmina sunt incantationes magoꝝ (anglice charmes). Unde

Carmine dissiliunt ab tuberis rupibus agnos. Et dr carmen de carpo pis. et declinatur. hoc carmen. Genitiuo huius carminis. Datiuo huic carmini (anglice the dety of a songe).

Lapsus / et euentus / inflectio sit tibi casus — Casus

¶ hic docet autor quod hic casus us. ui. habet tres significationes. Nam idem est quod lapsus us. ui. vt aliquis accepit casum in lubrica via .i. lapsum. ¶ Et est euentus (anglice a happe) Ut cum dicitur. Istud accidit a casu .id est ab euentu. ¶ Item casus est inflexio: et tunc est sextum accidens nominis quod est pars orationis. Et est casus inflexio vocis ad vocem.

Hec cassis galeas / hic cassis rhetia signat. Cassidis hec faciet dat cassis et hic genitiuo. — Cassis

¶ hic autor docet quod cassis habet duas significationes. Nam cassis est galea. (anglice a basnette) et tunc est feminini generis et habet cassidis in genitiuo. Et cassis est rhete (anglice a nette) et tunc est masculini generis et habet cassis in genitiuo. Pro galea dicitur quasi cassans ictus id est euacuans. Uel cassis secundum Isidorum dicitur quia fit de corio. inde hoc cassidile lis. hic cassis. Genitiuo cassis pro rhete quasi cassans cursus ferarum id est impediens cursus. Uirgilius. In foribus laxos suspendit aranea casses. id est debilia rhetia. ¶ Construe. hec cassis quando cassis est feminini generis tunc significat galeas pro galea. numerus pro numero causa metri. hic cassis id est quando est masculini generis signat .i. significat rhetia .i. rhete. et est instrumentum quo pisces vel volucres capiuntur.

Una catella duo / catulam notat atque cathenam — Catella

¶ Dicit quod hec catella le. habet duas significationes: quia catella potest esse diminutiuum de canis: et sic dicitur parua canis. Uel catella potest esse diminutiuum de hec cathena ne. (anglice a chene) et tunc dicitur parua cathena illa videlicet quam solemus appendere collis cyrogrillorum et mustellarum. ¶ Construe. Una catella id est hec sola dictio catella notat id est significat duo id est habet duo significata. duo dico catulam id est paruum canem. atque pro et. et cathenam scilicet paruam: vt supra dicitur.

Esse cibum cenam dicas scenamque theatrum. — Cena

¶ hic versus est differentialis magis quam equiuocus: quia hic ponit differentiam inter hec cena ne. scriptum per c / simpliciter in prima syllaba. Et scena ne scriptum per sc / in prima syllaba. Dicit ergo quod cena est prandium vel conuiuium (anglice a souper). et dr cena a cenon grece quod est commune latine: quasi a comone vescendi. Antiqui publice in propatulo comedebant et non solitarie et priuate sicut modo. ne singularitas de delicijs luxuriam generaret. Et dr cena proprie in sero. Jantaculum in mane. Prandium in meridie. Obsonium post cenam. ¶ Sed scena cum sc / deriuatur a scenon grece quod est vmbra latine. id est vmbraculum vel locus obumbratus in theatro asseribus ligneis et cortinis coopertus. Similis tabernis mercatorum vel mercennariorum que sunt asseribus et cortinis cooperte ¶ Et scena secundum virgilium potest dici a scena quod est domus que erat ibi

constructa: et in illo vmbraculo latebant persone laruate que ad vocē excitantis exibant ad gestus et ludos faciendos. ¶ Et hinc scena dicit quādoqꝫ totū theatrū: quandoqꝫ dicit recitatio scripture: quādoqꝫ ipa scriptura vel allocutio diuersaꝝ personarū. vel distinctio scripture que ibi fuerat recitata. Unde scenicus a. um. hinc sunt dicti scenici qui faciebant ludos vel gestus in theatro: vel qui recitabāt ibi scripturā. Uel scena est domus vbi poete solebāt recitare libros de nouo cōpositos. ¶ Construe. Tu dicas cenam esse cibum id est prandiū. qꝫ pro et. et dicas scenam esse theatrū. hoc theatrū tri. dr de theorare qd est videre id est speculum vel locus in quo homines stantes vel sedentes possunt bene videre et audire gesta facta et recitationes aliquorum cantantiū legentiū vel ludentiū. ¶ Theatrū tri. est lupanar vel prostibulū: qꝛ ibi post ludos transactos prostituūt meretrices. Unde theatritus a. um. et hic et hec theatralis et hoc le. aliquid pertinens ad theatrum.

Cyclas — **Cyclas mantellus simul et maris insula cyclas.**

¶ Hic ponit autor equiuocationē istius dictionis hec cyclas adis. penultima correpta: dicens qꝫ equiuocat ad duo Nā idē est qꝫ mantellus li. Ut induit me dns cyclade. i. mantello ¶ Cyclas dicitur insula maris: qꝛ rotunda est. Et dr a cyclon quod est rotundū. Sunt eñ cyclades rotunde insule. ¶ Construe. Cyclas est mantellus simul id est est insula maris.

Coclea — **Dic cocleam turris scalam / testam quoqꝫ piscis**
Est coclear proprie quo pultes ponit in ore.

¶ Hic ponit autor equiuocationē istius dictiōis hec coclea clee. qꝫ equiuocat ad duo. Et inde ponit drīam inter cocleam et coclear. Dicit ergo qꝫ coclea est ille gradus quo ascendimus turrim (anglice a woryndyng or a tourngrece) et fit multociens in ecclesijs et fere in omni campanili lapideo. Et dr alio nomine testudo inis. ¶ Coclea est testa cuiuslibet piscis qui conchā habet vt ostrea et musculus: et alia cochilia. id est omnes pisces habentes conchas. ¶ Et coclear est instrumentū quo legumina nostra comedimus et sorbemus (anglice a spone). Et nota qꝫ pultes ponitur ibi pro omni cibo comestibili cū coclearibus ¶ Construe. Dic coclear esse scalā turris. qꝫ pro et. et dic cocleam esse testā piscis. Sed coclear ꝓprie est illud cū quo ponis pultes in ore tuo. ¶ Et hec coclea ab hic cyclus dicitur quod idem est qꝫ circulus.

Colūbar — **Columbar colli vinculum collitqꝫ foramen**
Da columbar aui / da collo / da quoqꝫ naui.

¶ Hic ponit autor equiuocationē in ista dictione hoc columbar aris. dicens qꝫ hoc columbar est quoddā vinculum quo colla boum ligant (anglice yocke et dr hoc collū li. ¶ Colūbar est foramen collistrigij quo collū alicui⁹ malefacientis constringit. Et est collistrigiū (anglice a pyllayre) Et dicit. de. hoc collum li. et stringo gis. qꝛ stringit collū. ¶ Colūbar est domꝰ columbaꝝ vel foramē in quo colūbe nidificāt (āglice a do we hole) et tūc simplicit scribitur et corripit primam syllabam co/sic scriberetur ibi nisi necessitas metri aliter cogeret

¶ Columbar est foramen in nauicula p q̄ꝺ remus exit cū remigat̄ in mari vel fluuio. ¶ Construe. Colūbar est vinclū colli: supple bonis (vinculum pro vinculum p syncopā causa metri) q̄ vinculū nō pōt in tali versu poni. q̄ pro ꝛ et colūbar est foramen colli in quo collum ponitur in collistrigio. Da aui. i. columbe columbar. i. foramen. ꝛ da collo columbar. i. vinculum vel foramen. ꝛ da naui columbar. i. foramen per q̄ꝺ remus exit.

Equiuoce piscem cū testa concha figurat. Concha.

¶ Hic autor docet q̄ hec dictio concha significat aliq̄n piscem q̄ interius latet in testa: vt piscis / ostria / concha: ꝛ oēs pisces siti in testis (anglice a welke and alle man. of chelfyssh) pōt dici. ¶ Aliq̄n significat testā tm̄. Uel concha significat aliq̄n piscē ꝛ testā simul. Et aliq̄n testā sine pisce. ꝛ sic equiuocatur concha ad duo. Constructio patet.

Confraga dicuntur loca quo se flamina frangūt Cōfraga.
Confraga sunt etiā quo robora cesa residunt.

¶ Hic autor docet equiuocationē istius dictionis confraga oꝝ: dicens q̄ equiuocat̄ ad duo. Et dicit q̄ confraga sunt loca eminentiora ꝛ altiora in rupib⁹ ꝛ montib⁹ que pulsant̄ continue vi ventoꝝ ꝛ flaminū. ¶ Itē confraga sunt illa loca in syluis vbi arbores secte iacent ex transuerso viarū in tpe guerrarū: ne equitantes possint transire. Item confraga dr̄ de cōfringo gis. ꝛ illud de con ꝛ frango gis. Declinat̄ cōfragus a um. ꝛ ponitur ibi substantiue. ¶ Construe Confraga dicunt̄ loca scꝫ in montibus quo. i. vbi flamina. i. venti frangunt se scꝫ faciendo magnū sonū: sonitū vel tumultū. Etiā confraga sunt illa loca i syluis. quo. i. vbi robora. i. magne arbores vel magna ligna cesa. i. secta ab hominibus: residunt. i. resideut. i. remanent. ¶ Nota q̄ melior littera (vt mihi videt̄ resciduntvel residunt.

Est mēsura coꝛus: vētus choꝛus: ꝛ choꝛus agmē Choꝛus.
Ac instrumentū fitq̄ꝫ choꝛea choꝛus
Est mensura choꝛus triginta manens modioꝛū.

¶ Hic autor docet q̄ hic choꝛus habet q̄nq̄ꝫ significatiōes. Nā est quedā mensura continens triginta modios. ¶ Coꝛus est q̄dā vētus collateralis zephiro: anglice a westure wynd) ꝛ tunc coꝛus ꝓducit primā syllabā sine aspiratione: Lucanus. Non coꝛus in illū ius habet aut zephirus. Boetius in primo lib. de cōso. metro tercio. Ut cū p̄cipiti glomerant̄ sydera coꝛo. In alijs significationibus coꝛripit primā syllabā. ¶ Itē choꝛus. i. societas vel conuiuium vel multitudo in sacris collecta. Unde in hymno scribit̄. Quod choꝛus vatum. ꝛc̄. i. multitudo ꝓphetaꝝ. ¶ Itē choꝛus est instrumentū musicū: vt q̄dā dicunt (anglice a crouthe.) ¶ Construe. Coꝛus est mensura. ꝛ sic de alijs. ¶ Hoc agmen inis. i. societas.

Coꝛna gerit coꝛnus / pecudū sunt coꝛnua coꝛnu. Coꝛnus
Militis est quando ꝓ perat sua bella gerendo. Coꝛnu.

¶ Autor docet hic differentiã inter hoc cornũ ni. corna ꝛ hic cornus ni. ꝛ hec cornus nus. ꝛ hoc cornu indeclinabile in singulari: in plurali hec cornua nuũ. Dicens ꝙ cornua sunt fructus corni (anglice a heppe.) Et cornus est quedã arbor portans ea (anglice a heppe tree) vt quidã dicunt. ¶ Et cornua sũt pecudũ .i. animaliũ cornutoꝝ (anglice horns:) vt boum ouiũ ceruoꝝ ꝛ damarũ: ꝛ similium animaliũ. ¶ Sed hoc cornu nu. indeclinabile. ꝛ est illud instrumentũ in quo miles flans socios suos cõgregat ad preliũ progressuros. Hug. dicit ꝙ cornua vocant extreme ptes antemnaꝝ maioꝝ funiũ que sunt in naui. ꝛ cornua sunt extreme ptes exercitus que forte sunt ad modũ cornuũ aialis. sꝫ magis ꝓprie in hac significatiõe inuenit hic cornus nus. quarte declinatiõis. ꝛ pro cornu militis similiter. Sed cornu indeclinabile in singulari: ꝛ cornua in plurali ꝓprie ptinent ad aialia. Vñ Corna. ꝛc. Militis est cornu cum sua bella parat. Et iste versus magis placet. Et cornu dr̃ de caro carnis. ni.

Crudus Crudelis nouus/incoctus/notat hec tria crudus

¶ Hic autor docet ꝙ crudus a. um habꝫ tres significatiões. Prima .i. crudelis. Ouidius. Crudusq; rotabit hec treus .i. crudelis hec treus qd est ꝓpriũ nomẽ viri. Et crudus .i. nouus. Unde in alexandreidos. Vulneribus crudis et corde tumentibus egre. Ipsum. ꝛc. crudis .i. nouis. ¶ Et est incoctus Iuuenalis. Crudũ panẽ in balnea portat .i. incoctũ panẽ. Uel iste carnes sũt crude .i. nõ cocte. ¶ Crudus da. dũ. a cruor oris. dr̃. cruor .i. sanguis. ¶ Construe. Crudus notat hec tria crudelis/nouus/incoctus.

Cuna. Cuna subest terris/sed sũt cunabula cune

¶ Hic ponit autor differentiã inter hec cuna ne. ꝛ he cune naꝝ. dicẽs ꝙ hec cuna ne est foramẽ sub terra in quo cuniculus dr̃ hitare. Sed he cune naꝝ. dicuntur ipa cunabula que sunt lecti infantũ. Et hoc ideo ne iacentes cũ matribus eorũdem suffocent in somno. Cunabula. de hec cuna ne. dicunt. ¶ Construe. Cuna .i. tale foramen subest terris. Sed cune naꝝ. in plurali numero sunt cunabula .i. tales lecti.

Currus Curriculus paruus curr⁹ paruus quoq; cursus

¶ Hic curriculus li. hꝫ duas significatiões. Nã idẽ est ꝙ paruus currus: ꝛ tũc est diminutiuũ de hic currus rus. rui .i. vehiculũ (anglice a chare. Itẽ curricul⁹ est paruus currus fm̃ istũ autorẽ. Priscianus tñ dicit hoc curriculũ li. vite hois breue tps significare. Et sancta ecclesia hoc approbat dicẽs. Post hui⁹ vite curricula. ¶ Construe. Curriculus est paruus currus. ꝛ tñ a cursu vult fore curriculus. hic dicit autor ꝙ nõ obstante ꝙ curriculus sit idẽ quod paruus currus tamen illud diminutiuũ deriuatur de hic cursus sus sui. ¶ Construe. Et tamen curriculus vult fore videlꝫ diminutiuũ de hic cursus. Genitiuo hui⁹ cursus. Datiuo huic cursui.

Cauillo Perfero cum fallo/duo denotat atq; cauillo.
Sed cauo dat pmũ/caluio dat reliquum.

¶ Hic docet autor ꝙ cauillo las. habet duas significatiões. Nã cauillare idẽ

est qđ pforare: ⁊ tunc dr̄ de cauo uas·are qđ idē est qđ cauū facere. ¶ Item ca uillare idem est qđ fallere·sed tunc dicit̄ de cauillo uis·uere·tercie cōiugatiōis qđ idē est qđ fallere. Uñ quidā dixit. Si nō vis calui fugias cōsortia calui.i.si nō vis calui.i.decipi fugias cōsortiā.i.comitiuā calui scȝ hois.q̄ tales sūt deci pientes ⁊ fallantes. ¶ Construe. Hoc verbum cauillo las·denotat.i.sꝫcat ista duo verba pforo qđ idē est qđ cauere·⁊ fallo qđ idem est ꝙ decipere. Sȝ cauo qñ idē est qđ perforo dicit̄ de cauo as·id est deriuat̄ de eo·⁊ qñ cauillo est idē qđ fallere: siue decipere deriuatur de cauillo is·qđ idem est quod decipere.

Cancello scribo/cancello grammata fundo. Cancello.
Cancelloq̄ȝ meas in cruce pono manus

¶ hic docet autor ꝙ cancello las·habet tres significationes. Nam cancellare idē est qđ scribere·vñ hic cancellarius rij. Et idē est qđ fingere lr̄as sicut patet in litteris cācellatis.i.falsis. ¶ Item cancellare est transponere manus in mo= dum crucis. Uñ dr̄. Ipse cancellatis manibus adorauit. ¶ Construe. Ego cā cello dum scribo·⁊ ego cancello duȝ fundo id est scindo grāmata id est litteras qꝫ pro ⁊·et ego cancello manus meas dum pono.i.transpono in cruce id est in modum crucis.

Dat cano laudare/dat scribere vaticinari. Cano

¶ hic docet autor ꝙ cano nis·cecini canere habet tres significationes. Nam idem est quod laudare. Ut ibi. Regē scurra canit·scurra.i.ribaldus canit id ē laudat. ¶ Et canere idē est quod scribere.id est describere. Unde Uirgi. Ar= ma uirūqꝫ cano.id est describo metrice. Et est idē ꝙ vaticinari.i.prophetare. Ut. Uera sybilla canit.id est sybilla ꝓphetissa canit.i.vaticinat̄ vera.i.ea que sunt vera. ¶ Construe. Cano dat.i.significat laudare ⁊ scribere ⁊ vaticinari. Et declinatur cano nis·cecini canere cantum tu·in supinis.

Carpo viam/lanam/flores/vicium viciosos. Carpo

¶ hic docet autor ꝙ carpo pis hȝ quattuor significationes. Nā carpere idē ē qđ capere. Uñ hic Ouidius. Lōgas carpsere vias.i.carpserūt.i.ceperūt lōgas vias capere. Et est idē ꝙ parare lanā (anglice a teese) Uñ Lucanus. Lanā car psere puelle. Item carpere est colligere·vt volo carpere flores id est colligere. Unde Horatius. Et aliquid plenis pomeria carpere ramis·carpere est ibi col ligere. ¶ Et carpere est idē qđ reprehendere·vt carpo vitiuȝ et viciosos.i. repre= hendo. ¶ Carpo est actiuū ⁊ declinat̄. Carpo pis. psi·carpere carptū tu·in supi ¶ Construe. Ego carpo.i.capio viā carpo.lanā.i.paro·cū manibus carpo flo res id est colligo·carpo vicium id est viciosos·id est reprehendo vicium carpo viciosos.i.corripio viciosos. Et sic carpo habet quinqꝫ significationes.

Cedo tibi cessi faciet: de cedo cecidi. Cedo.

¶ hic docet autor ꝙ cedo habet duas significationes. Nam idem est qđ dare locum: ⁊ tunc est verbum neutrum: ⁊ construitur cum datiuo casu·vt Maiori cede id est da locum maiori·⁊ tunc facit preteritū cessi·⁊ in supinis cessum.

¶ Item cedo est declinatiui: et tunc significat hec tria q patet per versum. Signat cedo secat/interficit atq flagellat. Et tunc regit accusatiuum post se: vt cedo id est flagello te. vel verbero te. et facit preteritum cecidi penultima producta et cessum su. in supinis. ¶ Et nota hic alium versum de significatione ipsius. Verbero scindo/neco/notat hec tria cedo cecidi. ¶ Construe. Si dico cedo tibi: tunc cedo facit cessi in preterito. Si dico cedo te: tunc faciet cecidi.

Celo celas

Hoc verbum celo notat ista duo tego sculpo.
A primo celum/celtes de posteriori.

¶ Hic autor docet q celo las. hz duas significationes. Nam idem est q tegere: et tunc de eo deriuatur hoc celum li. qr celat terram .i. tegit. Vel qr celat .i. tegit superiora ab inferioribus. ¶ Item idem est qd sculpere. et tunc deriuatur ab eo hic celtes tis. quoddam instrumentum ferreum aptum ad sculpendum (anglice a chesell). Unde Job. Quis michi det vt exarentur sermones mei in libro stilo ferreo et plumbi lamina vel celte sculpantur in silice. Antique tn biblie hnt certe et no celte. ¶ Construe. Hoc verbum celo as. notat hec duo scz tego is. texi tegere tectum tu. et sculpo pis. sculpsi sculpere sculptum tu. in supinis. Celum venit .i. deriuatur a primo .i. a celo qd idem est qd tegere. Celtes venit .i. deriuatur a posteriori. id est de celo qd idem est q sculpere. Celo as. verbum actiuum. et potest construi cum duplici acto

Cliuus
Cleo cles.

Glorior inclino/cleo cles/et sorbeo signat
Hinc quia sorbet aquas nos dicimus esse cloacam.
Glorior hinc clerus/cleo cles inclino cliens dat.
Cliuus et herculeum/dant lis et gloria nomen.

¶ Hic autor docet q hoc verbum cleo cles cleui ere. est equiuocum ad tria: et habz tres significationes. et sm quamlibet ab illo deriuantur noia. Dicit ergo q cleo es significat ista tria. videlz glorior .i. gaudere et inclinare et sorbere. Et qn idem est qd sorbere tunc deriuatur ab eo: hec cloaca ce. Et est cloaca ille locus q communiter frequentatur ad requisita nature. ¶ Et cloaca est vnus puteus extra ciuitatem constitutus/ad quem omnes sordes ville decurrunt per vias subterraneas et cloaca dr a cleo cles qd est sorbere: quia absorbet omnia immunda. ¶ Item quando cleo est idem qd gloriari: tunc deriuatur ab eo hic clerus ri. quia clerus semper debet gloriari in dno propter beneficia sibi collata ab eo. ¶ Item quando cleo idem est q inclinare (anglice to bowe) tunc dr ab eo hic et hec cliens tis. id est minister vel seruus. Et apud modernos: et nos saltem cliens dr legista. ille qui placitatur pro aliquo apud westmonasterium in legibus regni: alio noie syndicus legum. ¶ Item hic cliuus ui. est collis vel mons sm q consideratur in descensu (anglice the hangyng of hylle). ¶ Item dicit hic autor q lis et gloria dant id est deriuant hoc nomen herculeum id est hoc nomen hercules. Qd dictum sic intellige q hoc nomen hercules componitur de her grece qd est lis latine et cleos grece qd est gloria latine. Unde hercules quasi gloriosus in lite: qr semper in lite id est in bello de hostibus triumphauit. Et sic lis et gloria. her et cleos dant id est deriuant nomen herculeum .i. hoc nomen hercules. ¶ Cleo cles etiam componitur cum oda qd est laus. Vn dr hoc clenodium dij .i. gloriosa laus seu donum vel datum laude dignum: seu gloriosum id est iocale. vt in vita trium regum. ca. iiij. Clenodia ditissima de iudea portare fecerunt. ¶ Construe. Cleo cles significat

glorior aris. inclino ad. sorbeo bes. Et hinc nos dicimus cloacā esse q̄ sorbet aquas ⁊ nos dicimus clerus a cleo cles q̄ est idē q̄ glorior aris. Et cleo cles idem est qđ inclino: ⁊ tunc dicitur ab eo deriuari hic ⁊ hec cliens entis. ⁊ hic clinus ni. Reliquum exponitur superius.

Censeo computo/censeo nuncupo/censeo mores

Censeo

¶ hic autor docet q̄ censeo ses. habet tres significationes. Nam censere est idem qđ computare/numerare. Unde recenseo es. qđ facit recensitū tu. in supino: penul. correpta. ⁊ est idē q̄ numerare. Et recenseo sis. siui. sire. in eadē significatione qđ facit recensitū tu. media ꝓducta quarte cōiugatiōis. Uñ versus Uasa recensita sed poma recensita dicas. Primū recensita ꝓducit penul. quia est participiū de recensior iris. recensitus sum. iri. qđ est verbū quarte cōiugationis. Sed secundū recensita corripit penul. q2 est participiū de recēseor sers. recensitus sum. seri. qđ est secunde cōiugationis. ⁊ vtrūq3 idē est q̄ numerare ¶ Item censere est nuncupare. vt quo noīe censeris vel nūcuparis. Et censere id est iudicare. ⁊ ꝓprie de moribus. vñ hic censor oris. i. iudex. Unde Galterus in alexandreidos lib. primo. Muneris arguit accepti censor iniquus. ¶ Construe. Ego censeo dū computo ⁊ ego censeo dū nūcupo: ⁊ ego censeo dū iudico mores. Et cōiugatur conieo es. sui. ere. sitū. tu. penultima correpta. Uñ versus Censeo dat censum: sed itum sua compositiua. vt recenseo recensitum: penultima correpta. Et censeo est verbum actiuum.

Dat crepo rūpo sono culpat sonat ĩcrepo signat.

Crepo

¶ hic autor docet q̄ crepo pas. habet duas significationes. Et increpo pas. suum compositum habet duas significationes ¶ Crepo as. est idē qđ rumpo pis. vnde. Ille suspensus crepuit medi⁹. i. ruptus fuit. Et est idē qđ sono as. vñ Crepuit sonipes vngula campo. ¶ Item sic increpo as. est idem qđ culpo as. vñ Ouidius. Increpet vsq3 licet tua cum tua dicar oportet. Licet increpet. i. licet culpet. ¶ Et idē est q̄ sono as. Uñ illud. Increpuitq3 lira. i. sonuit. ¶ Construe. Hoc verbum crepo dat. i. significat rumpo pis. ⁊ sono nas. ⁊ increpo pas. pui. pare. pitum. pitu. pans. piturus. verbum neutrum. ¶ Rumpo pis. rupi. rumpere ruptum ruptu in supino. verbū adiectiuū. ¶ Sono nas. sonui nare. sonitum tu. in supinis: verbū neutrū. Increpo increpas increpaui increpare increpitum tu. vel increpatum increpatu in supinis verbum actiuum.

Qui fallit verbis aliquem circunuenit ille.
Et circunuento dum circundo loca multa.

circūueio.

¶ hic docet autor q̄ circūuenio uenis est equiuocū ad duo. Nā idē est qđ decipio pis. vel fallo lis. vt hic Iste sua multas circūuenit arte puellas. circūuenit. i. decipit vel fallit. ¶ Item circūuenire est idem qđ circuire. Uñ Horacius. Multa senē circūueniunt incōmoda. i. multa incōmoda circundāt senem hominē. ¶ Construe. Ille circūuenit aliquē qui fallit cum verbis suis. ⁊ ego circūuenio loca multa dū circūdo ea. ¶ Fallo declinat sic. Fallo lis. fefelli fallere falsum su. in supinis. actiuū est. ¶ Circūuenio nis. penul. correpta circūueni penultima ꝓducta circūuenire circūueniendi do. dū. circūuentū tu. verbum actiuum. ¶ Circūdo das. circūdedi penultima correpta circūdatū tu. penultima correpta. actiuū est. Circūuenio cōponitur de circum ⁊ venio.

Cogo **Hec duo significat cogit compellit adunat.**

¶ hic docet autor q cogo gis. habet duas significationes. Nã idẽ est q compellere. vt aliquis cogit me facere qđ post penituit me fecisse. Et ibi. Currere cogit equũ sub milite calcar acutũ. cogit ibi. i. cõpellit. ¶ Itẽ cogere est adunare id est colligere vel congregare. vt ibi. Tytire coge pecus. coge. i. collige vel aduna. ¶ Itẽ Alanus in anticlaudiano lib. primo. Grãmatice ptes diffusas cogit in vnũ. cogit ibi est colligit. ¶ Construe. Cogit significat hec duo scʒ compellit ⁊ adunat. Et cõiugaᵱ sic. Cogo cogis coegi cogere coactũ tu. in supinis verbum actiuum. Et cõponitur de con/ ⁊ ago agis. Sed cõpellit coniugaᵱ sic Compello lis. compuli compellere compulsum su. in supinis. componitur de con/ ⁊ pello pellis.

Colo lis **Agros/rus/formã/superos colit atqʒ parentes**
Hos arat/hic habitat/ornat/honorat/amat.

¶ hic docet autor q colo lis. habet quinqʒ significationes. vt ego colo ciuitatem. i. habito. Colo terrã. i. aro terrã. Colo formã. i. orno. Colo deũ. i. veneror. Colo parentes id est diligo parentes. ¶ Construe. Aliquis colit agros id est arat hos agros. Et aliquis colit rus id est habitat hoc scʒ rus. Et aliquis colit formam. i. ornat eã. Et aliquis colit. i. veneraᵱ supos id est sanctos. Atqʒ pro ⁊ ⁊ aliquis colit parentes. i. amat eos. Colo flectitur sic. Colo lis lui. colere cultũ tu. in supinis. actiuum est. Sed quando idem est quod arare vel habitare tũc est neutrum.

cõmẽdare **Cõmendat/laudat/in tutelam quoqʒ mandat.**

¶ hic docet autor q cõmendo das. habet duas significationes. Nam idẽ est qđ laudare. vt cõmendo fortia facta. i. laudo. ¶ Itẽ cõmendare idem est qđ in tutelam dare. Ut cõmendaui tibi res meas id est in custodiã vel tutelã dedi. vel mandaui res meas vobis. vt ibi. In manᵘ tuas dñe cõmendo spiritum meũ. cõmendo id est tutelã mando tibi. ¶ Cõstrue. Aliquis cõmendat dũ laudat. quoqʒ ꝓ ⁊. et aliquis cõmendat dum mandat aliquid in tutelam. Cõmendo das. verbum actiuum. Et componitur de con/ ⁊ mando das. ⁊c̃.

Cõmitto **Committo iungo pecco/trado facioqʒ.**

¶ hic docet autor q cõmitto tis. habet quattuor significationes. Nam idem est qđ coniungere. Ut ille cõmittit tabulas. i. iungit. ¶ Et cõmittere est peccare. vt ibi. Grecia commisit quando provellere misit. cõmisit ibi id est peccauit. Uel vt ibi. Sentit adhuc proles quod cõmisere parentes. cõmisere. i. peccauerunt. ¶ Et committere est tradere. Ut vnus dominus commisit michi beneficium. i. tradidit. ¶ Item cõmittere est facere. vt iste commisit plura bona. i. fecit. ¶ Construe. Ego committo id est iungo ⁊c̃. Committo tis. misi. mittere. commissum su. in supinis. verbum actiuum. nisi quando idem est qđ peccare. ⁊ tunc est verbum neutrum. ⁊ componitur de con/ ⁊ mitto tis.

Cõpono **Componit/sedat/sepelit/facit/ornat/adunat.**

Compono rursum cũ paruis comparo magna cõponere.

¶ hic dicitur ab autore q̃ cõpono nis. habet sex significationes. Nam idẽ est qd sedare id est pacificare. vt ille n iles nestor festinat cõponere .i. sedare lites. Unde horatius. Si nestor componere lites. Inter pelidẽ festinat. ⁊ inter atridem .i. agamenonem regem grecie. ¶ Item componere est sepelire. vt ille est compositus in sepulcro id est sepultus. ¶ Et componere est ornare. vt ista mulier est bene composita id est bene ornata. ¶ Item cõponere est adunare vel comparationem facere vel simulationem: vt iste componit magna paruis: id est comparat magna paruis: similat magna paruis; vt compono te tibi. id est similo te tibi. ¶ Construe. Constructio satis leuis est. Compono nis. composui componere compositum tu. verbum actiuum. Et componitur de con. ⁊ pono ponis posui ponere.

Comparo dum similo/comparo signat emo Cõparo

¶ hic docet autor q̃ comparo comparas habet duas significationes. Nam idem est q̃ simulare. Ut comparo te bono viro .i. similo te bono viro. Uñ Gaufridus. Comparat exemplis prouerbia sola venustas. ¶ Et comparare idem est qd emere. Unde in euangelio. Uendidit omnia que habuit et comparauit sibi agrum id est emit. Comparo comparas est actiuum. Et componitur de con. ⁊ paro paras.

Conditur vrbs/conditur olus/sed cõditur aurũ. Condere.

¶ hic docet autor q̃ conditur est equiuocum ad duo. Deinde ponit differentiam inter conditur (cuius media corripitur) ⁊ cõditur cuius media producitur. Dicẽs q̃ condiẽ cuius media corripiẽ est idẽ qd fit vel est factũ. vt vrbs conditur id est fit vel est facta. ¶ Item conditur media correpta id est absconditur. vt aurum conditur .i. absconditur. Uel vt hic. Lustris conditur vrsa suis. id est absconditur. Sed conditur cuius media producitur est idem qd sapit vel est sapidum. vel est factum sapidum. Et hoc est melius: vt olus cõditur id est factũ est sapidum. Unde alibi dicitur. Ut sit condita. bene condita creditur esca. Et ibi est differentia inter condita cuius media producitur. ⁊ cõdita cuius media corripitur. Condita cuius media producitur est idem q̃ sapida. Condita cuius media corripitur est idem q̃ facta. ¶ Unde Construe. Esca creditur cõdita id est facta: vt sit bene condita .i. bene sapida. ¶ Conditur vrbs. Condor deris. conditus sum condi. est passiuum cuius actiuum est condo dis. condidi. condere conditum conditu in supinis media correpta. Et eodem modo coniugatur conditur quod idem est quod absconditur. Et vtrunq̃ est passiuum. Et vtrũq̃ condo scʒ pro facere ⁊ abscondere componiẽ de con. ⁊ do das dedi dare. Sed conditur cuius media producitur est passiuum cuius actiuũ declinaẽ. Condo dis. diui. dire conditum tu. in supinis. media producta. Et est verbum quarte coniugationis.

Conduco thalamos/caros conduco sodales
Conducitq̃ʒ meis hec medicina malis Conduco

¶ hic docet autor ꝙ cōduco cis. habet tres significationes. Nam conduco .i. mercede inducere. Vn̄ in euāgelio dr̄. Quia nemo nos ꝯducit. Et nota drīam inter cōducere ⁊ locare. Ille locat hospitiū qui preciū accipit de eo (anglice ta=ke rente or hyre. Ille ꝯducit qui preciū pro eo dat. Vn̄ scholares conducūt ho=spitia: ⁊ burgenses locant ea. Versus. Qui locat ille capit: q̄ cōducit preciū dat. Vn̄ ꝯducticius a. um .i. equus ꝯductionis. Item conducere est simul ducere vt conduco socios .i. simul duco. Item conducere est conuenire: vt hec medicina cōducit malis meis .i. conuenit malis meis. ¶ Construe. Ego duco thalamos .i. cameras. ⁊c̄. Conduco cis. duxi. cere. ꝯductū tu. in supinis. verbum actiuum nisi quando est idem qđ conuenit: ⁊ tunc est neutrum ⁊ componitur de con. et duco ducis. duxi. ducere.

Conficio. **Conficiunt medici / reges / sacriqꝫ ministri**
Hi miscent / superant illi / sacrantqꝫ sacriste.

¶ hic docet autor ꝙ conficio habet tres significationes. Nā ꝯficere est idem qđ misceri: vt medici cōficiūt electuaria .i. miscēt (anglice mengyll. ¶ Et ꝯfice=re est sup̄are. vt reges ꝯficiunt hostes .i. reges superant hostes. Vn̄ Galterus ī alexandreide. Confecit falsos confusa in carne ministros. cōfecit .i. sup̄auit vel tormētauit. ⁊ sic conficere est tormentare. Itē ꝯficere est sacrare: vt pbr̄i ꝯfici=unt corpus xp̄i. ¶ Construe. Medici. ⁊c̄. ꝯficio cis. feci. ficere. fectū. ctu. in supi=nis actiuū est. ⁊ cōponitur de con. ⁊ facio facis.

Cōuenio. **Conuenit accipitur pro pangit / et assimilatur**
Pro coit atqꝫ decet / cōpellat inest et oportet.

¶ hic docet autor ꝙ ꝯuenire habet septē significationes. Nā idē est ꝙ pange=re .i. pacisci (anglice to make conuante) vt in euāgelio. Nonne ex denario con=uenisti mecū. id est pepigisti. Et idem est ꝙ assimilari. vt iste pannus conuenit illi .i. assimilatur. vt sic Tui mores conueniunt sibi .i. assimilantur. ¶ Item idē est ꝙ coire id est simul venire. vt Conuenerunt in vnū aduersus. ⁊c̄ .i. simul ve=nerunt. Item conuenit idem est qđ decet. vt sibi conuenit ire domum venienti vespere nobis. conuenit ibi .i. decet. Item cōuenire .i. inesse: vt anima conuenit homini .i. inest homini. ¶ Et idem est ꝙ oportet vt conuenit magistrum legere librum vel lectionē .i. oportet. ¶ Et propter istas significationes conuenire est idem ꝙ alloqui. Vt conuenio vos o iudei. Conuenire est congruere. vt ille non conuenit mihi .i. non congruit. ¶ Itē conuenire .i. exigere aliqđ ab aliquo vt cō=uenio rem meam a te .i. exigo rem meam a te. Item cōuenire est adunare .i. col=ligere. vt conuenio pecudes .i. colligo in vnū. ¶ Itē nota ꝙ conuenio pro istis quattuor significatiōibus scꝫ alloqui / exigere / adunare ad plm̄ vocare est acti=uum. in alijs significationibus est neutrū. ¶ Itē conuenit p̄ oportet est impso=nal. ¶ Itē cōuenit est idem qđ cōtingit. vt in Pamphilo. Conuenit vt nostros queris quasi nescia casus. Conuenio conuenis ꝯueni ꝯuenire cōuentum tu. et componitur de con ⁊ venio venis.

Corripio. **Corripio breuio / castigo simul / capioqꝫ**

¶ hic autor docet ꝙ corripio pis. hꝫ tres significatiōes. Nā idē est ꝙ breuiare

vt ibi. Usqꝫ modo sicut castis incōmodo leui .i. sinistri casus. Sūt v̄ba hecube vt orantis Junonē deam. Unde in carmine de troiano excidio. Qd̄ superest cui cor ripe fine breui. corripe .i. breuia. ⁊ dr̄ ista sillaba corripit̄ .i. breuiatur. ¶ Et est idem qd̄ castigare. vt ibi. Corripe stultū ⁊ ipse odio habebit te. Uel aliter. Corripias stultū te nō dimittit inultū. ¶ Et est idē q̄ capere simul cepere. ¶ Corripio pis. pui. pere. reptum tu. in supino. verbum actiuum. ⁊ componitur de con ⁊ rapio rapis.

Constat id est emitur / permanet / estqꝫ palam — Constare

¶ Hic autor docet q̄ consto as. habet tres significationes. Nā idm est qd̄ emere pro certo precio. Ut ista res constat tribus denarijs. vel ꝯstat tanti. ¶ Nota q̄ consto as significans preciū cōstruit̄ cū gtō casu vel abltō: vt equus cōstitit mihi quadraginta solidis vel solidoꝝ. Et est idē qd̄ ꝑmanere. vt deus constat in eternū. ¶ Et cōstat .i. palam est: ⁊ tūc multociēs est impsonale. vt Cōstat q̄ deus est. ¶ Construe. Constat .i. qd̄ emitur: ⁊ sic de alijs. Consto stas. constiti. are. constitum tu. ⁊ raro cōstatū tu. verbū neutrū est. Itē cōstare .i. existere: vt domus cōstat ex tecto ⁊ pariete ⁊ fundamēto .i. constituta est. Et est idē q̄ ꝑseuerare vt ille constat in proposito .i. ꝑseuerat.

Consulo cōsilium querens / pariterqꝫ ministrās. Consulo te rogitans / tibi consulo consiliū do. — Consulo.

¶ hic autor docet q̄ cōsulo lis est equiuocū ad duo. Quia in vna significatiōe .i. querere consiliū (anglice to aske counsell) ab aliquo: ⁊ tūc cōstruit̄ cū actō casu significante rem a quo consilium queritur. vt cōsulo te sup̄ vno dubio .i. quero consilium a te sup̄ re dubia. ¶ Et est idem q̄ dare consiliū. ⁊ tunc construit̄ cuꝫ datiuo casu significante rem cui datur consiliū. vt cōsulo tibi ne offendas deū. id est do tibi consilium: ⁊ tūc est verbū neutꝛꝫ. sed qn̄ construit̄ cum accusatiuo est verbum actiuū. ¶ Construe. Ego querens consiliū consulo. qꝫ pro ⁊ ego ministrans id est dans consiliū consulo te. Deinde docet quem casum regit consulo quando est idē qd̄ querere consilium. Et quem casum regit consulo quando est idem quod dare consilium dicens. Ego rogitās .i. querens consiliū consulo te. Et sic patet q̄ in tali significatione cōstruitur cum accusatiuo casu. Et Et ego dans consilium consulo tibi. ⁊ sic patet q̄ in illa significatione ꝯstruitur cum datiuo casu. Consulo lis. lui. sultum tu.

Consultoꝛ rogitat / consultus cōsilium dat — Cōsultoꝛ. Cōsultus

¶ Autoꝛ hic docet differentiā inter hic cōsultoꝛ oris. ⁊ hic consultus ti. dicens. q̄ consultoꝛ est ille qui querit consilium. Sed consultus ti est ille qui dat consilium. Et pōt adiectiue declinari. vt consultus a. um .i. sapiens. ⁊ comparat̄ consultus tioꝛ. tissimus. Et etiam potest esse participium de consuloꝛ eris: consultus sum. ¶ Construe. Consultoꝛ rogitat id est petit consilium. ⁊ consultus dat consilium.

Argumentando tibi concludo te bene dico Sed te concludo cum te in menia claudo. — Cōcludo

¶ Hic ponit autor q hoc verbū concludo habet duas significationes. Nam concludere est aliquē argumentando vincere ꝛ tūc cōstruitur cū actō casu: vt concludā te .i. argumentādo vincā te. ¶ Item concludere est aliquē claudere in domo vel in carcere vel in castro. ꝛ tunc est verbū actiuū ꝛ ꝯstruit etiā cum actō casu. vt concludā te in domo ne posses exire. ¶ Construe. Ego dico bene ꝯcludo te argumētando tibi: scȝ tecū: sed dico bñ ꝯcludo te: cum claudo te inter menia .i. inter muros scȝ in domo/ vel in carcere vel in castro. Item cōcludo is clausi clusum su. componit de con. ꝛ claudo dis.

Contēdo. **Contendit certat/ conatur/ diuidit/ excedit.**

¶ Autor docet hic q cōtendo dis habet quattuor significatiuōes. Nā cōtēdere .i. certare vel litigare (anglice to stryue.) Vñ Catho. Contra verbosos noli cōtendere verbis. Et in tali significatiōe ꝯstruit cū datiuo casu vel cum ablatiuo mediāte ista ꝑpositiōe cū. ita q ille datiuus vel ablatiuus significat rē cū qua initur contentio. vt volo ꝯtendere tibi vel tecū in fortitudine vtrūqȝ vr. Et hoc idē facit certo as. qñ significat contēdere. vnde in aurora. Colli planicies cuȝ albedine certat olori. Siue niui nullo que pede trita fuit. Et loquit de albedine sctē marie ꝟginis. Dicit q planicies colli sui .i. collū suū certat .i. ꝯtendit olori .i. cygno .i. cū olere in albedine. Siue certat niui .i. cū niue que nullo pede fuit trita .i. calcata. ¶ Et est conari. Ut iste cōtēdit vincere .i. conat vincere. ¶ Et est diuidere. Vñ Horatius. Nō qui si domo cōtendere callidus ostro. contendere .i. diuidere. ¶ Itē idem est q excedere. Vñ Stacius. Atqȝ equū menibus orbem cōsilijs armisqȝ potēs cōtendit vlixes. Cōtendit .i. excedit. ¶ Construe. Cōtendit certat .i. aliqs cōtendit dū certat. Et sic de alijs. Contendit ꝑ certare ꝛ conari est neutrū. fm alias duas significatiōes est actiuū. ꝛ declinat cōtendo dis. cōtendi dere. cōtentū tu. vel cōtensum su. in supinis. ¶ Item cōtendere est simul ire ꝛ simul tendere. ꝛ cōponit de con. ꝛ tendo dis. tetendi dere. quod facit tensū su. ꝛ tentum tu. in supinis fm Huguꝰ.

Versus de maria.

cōtingere **Contingit notat euentū/ contingere tactum.**

¶ Hic docet autor q contingo gis habet duas significationes. Nā idem est q euenire: vt illud contigit mihi male .i. euenit vel accidit. Et in eadē significatione sumitur aliqñ impsonaliter: vt contigit nobis vel vobis ire in campos/ vel contingit dū irē in campos. ¶ Itē cōtingere .i. tangere. Ut illud factū contingit ꝑsonā vestrā. ꝛ est verbū actiuū ꝛ cōstruit cū actō casu. Sed in illa significatione est neutrū. ꝛ cōstruit cū datiuo. ¶ Construe. Hoc verbū cōtingit notat tactum .i. idē qd tango gis. tetigi tangere. Et declinat cōtingo gis. contigi media correpta. cōtactum tu. in supinis. Et componit de con. ꝛ tango gis. tetigi/ tangere.

Curo. **Hec tria signat curo/ medeor/ volo/ pasco.**

¶ Hic docet autor q curo as. habet tres significatiōes. Nā curari est idē quod mederi vel sanare. vt medicus curauit egrū .i. sanauit. Et curo est idē q volo .i. desidero. Vñ quidā. Qd ego desidero curo .i. curo illud qd ego desidero. Itē idē est quod pascere. Vñ Catho. Familiam tuam cura .i. pasce. ¶ Construe. Hoc verbum curo as. signat hec tria scȝ medeor/ volo/ pasco. Medeor eris. medicatus sum. mederi. verbum deponens. ꝛ caret circūlocutione preteriti. Sed acci

pit mutuo'a medicor aris. ¶ Pasco pascis. paui pascere pastum tu. in supinis verbum actiuū. Et dr curo de hec cura cure.

Dactylus est digitus: pes metric⁹ ē quoqz fruct⁹ Dactilus

¶ Hic docet autor q̄ hic dactylus li. habet tres significationes. Nam idem est qđ digitus. Dicitur enī a dactylo grece qđ est digitus latine. ¶ Ite dactylus est quidam pes metricus constans ex vna longa precedente ⁊ duabus breuibus subsequentibus: vt gaudia. ¶ Item dactylus est fructus palmarū: quia similitudinē digitoꝝ imitari videt (anglice a date). ¶ Construe. Dactylus est digitus ⁊ est pes metricus ⁊ est fructus.

Dragma melos pondus si dragme sit genitiuus Dragma
Questio fit dragma cū dragmatis est genitiuus.
Dracma notās pōdus stateris ps quarta vocat Dracma.

¶ Hic ponit autor equiuocationē in ista dictione dragma. Et post ponit differentiā inter dragma me. feminini generis ⁊ prime declinationis. ⁊ hoc dragma matis. neutri generis ⁊ tercie declinatiōis. Dicēs q̄ hec dragma femininī generis ⁊ prime declinatiōis signat duo. Nam idem est q̄ hic melos lodis. vel hoc melos indeclinabile idest dulcis cantilena. vel dulcis modulatio (anglice a songe) Et sic tali modo stat dragma ibi. vbi canit ecclesia. Frequētate nobis cantica dragmatis. dragmatis. i. dulcibus modulationibus. ¶ Itē hec dragma e. est quoddā pondus: vt scribit Machabeoꝝ. Duodecim dragmas argēti misit hierosolymā. ⁊c̄. Vñ versus. Dat scrupulus nummū. nūmos tres dragmatis sed octo. Uncia dat dragmatis duodena: sed vncia librā. ¶ Isti versus docēt certa pondera. Scrupulus est pondus vnius nummi. Dragma est pondus trium nūmorum. Uncia est pondus octo dragmarum. ⁊ duodecim constituunt vnam libram. Sed hoc dragma matis. neutri generis ⁊ tercie declinationis est questio siue interrogatio. vnde quoddā genus loquendi dicit dragmaticum: quia sit interrogatiuū ⁊ responsiuum per personas introductas: vt in Therencio. ¶ Construe. Dragma est melos. i. dulcis cantilena vel modulatio ⁊ pondus cum dragme sit genitiuus eius. Et dragma fit idem quod questio cum dragmatis sit genitiuus. ¶ Dracma notans pondus. ⁊c̄. ¶ Item docet autor q̄ dracma qñ est pondus est quarta pars stateris. ¶ Et nota q̄ hic stater eris. ſm autorem istum corripit penultimā in genitiuo. Hugui. vero dicit q̄ producit penultimā in genitiuo. videlicet hic stater. Unde hec statera remedia producta. Et est statera lingua trutine. ¶ Stater stateris medietas vncie. Unde versus. Recte dicetur stater vncia si medietur. Unde si vncia ponderat vigintiquattuor denarios / medietas illius est duodecim denarij qui faciunt staterem. Unde dragma est pondus trium denariorum. qui tres denarij sunt quarta pars duodecim denariorum qui faciunt staterem.

¶ Construe illū versum. Dracma notans. i. significans pondus vocat quarta pars stateris. Hugui. dicit q̄ dracma me. per c est quoddā pōdus scz octaua pars vncie. Sed hoc dragma tis per g / tercie declinationis est questio sicut superius dicit. Sed prior littera magis placet.

Dictatoꝛ notat officium / dictatoꝛ honoꝛē. Dictatoꝛ.

¶ Hic docet autor q dictator habet duas significatiões. Nam significat illū qui dictat lr̄as vel exercet officiū dictandi. Sicut est ille q dictat litteras papales: qz tale officiū est in curia romana. ¶ Itē dictator est nomē dignitatis: qz dictatores olim dicebant̄ principes. Unde Julius cesar dicebat̄ dictator.
¶ Construe. Dictator notat officiū: ꝛ dictator notat honorem: vt dictum est.
¶ Hic dictator oris nomen verbale formatum a primo supino istius verbi dicto as. dictatum um in or fit dictator.

Dieta/te. Estqz dieta cibus moderatus/iterqz diei

¶ Autor hic docet q dieta te. habet duas significatiões. Nā dieta ē sufficiens cibus pro vno die cuilibet siue sit sanus siue infirmus. Uel fm phisicos dieta est cōpetens obseruantia ciboꝝ tam hoīs similiter ꝛ equi. Dieta est itineratio vnius diei. Uñ dieto as. i. p dietā ire (anglice to iourne) ꝛ dicitur de dies diei.
¶ Construe. Dieta est dies moderat⁹ q̄ p ꝛc: ꝛ est iter vnius dei. hoc iter. Gtō itineris. Dtō itineri. Actō iter. Utō o iter. Ablō ab itinere. itinera ꝛc. in plurali

Dies diei Est clarus vel clara dies/clariqz dies sunt

¶ Hic autor docet q dies est equiuocū: ꝛ hoc ꝑpter diuersitatē generꝫ. Nam quando est masculini generis tūc significat certitudinē. vt sic Isto die fui Londonijs. ꝛ qñ est feminini generis incertitudinē significat. vt hic. Dies illa dies ire: qz dies illa est incerta. Potest vel aliter dici q iste versus est doctrinalis nō equiuocus. docet eñ q dies in singulari est dubij generis: ꝛ significatur cum dicit. Est clarus vel clara dies. Et declinatur hic vel hec dies. sed in plurali est tm̄ masculini generis qđ innuit̄ cū dr̄. Clariqz dies sūt. i. dies in plurali est masculini generis. ꝛ nō clare. i. feminini generis. Uñ in doctrinali scribitur. Hic dabit hec vt dies/dant hi tm̄modo plures.

Discus ci Est discus ludus/lecternū/mensa parapsis.
Discus ꝛ aurora/tibi sit discus quoqz mappa.

¶ Hic autor docet q discus habet sex significatiões. Nā est qdam ludus qui est in plumbeis scutellis q proiecte fuerāt in aerem. ꝛ ipa scutella plumbea cū qua ludebat̄ dicebat̄ discus (anglice a coyte.) ¶ Et est idē qđ lecternum. i. lectrum super quod clerici legunt in ecclesia epistolas lectiones ꝛ hmōi. Et tunc discus dicitur de disco cis. qz ibi discit̄ illud quod legitur. ¶ Et discus est mensa super quā comedit̄: ꝛ hoc ꝑprie fm hugu. per figurā que dicitur Metonomia: ꝛ est quando continens ponit̄ pro contento: vt si mensa poneret̄ pro disco: vel quando contentū ponit̄ pro cōtinente: vt hic vbi discus ponit̄ pro mensa. Itē discus est aurora: ꝛ tūc dr̄ de discutio tis: qz tunc nebule discutiunt̄. i. dimouent̄ ab inuicē. Itē discus ponit̄ pro mappa (anglice a tabylcloth. Et hoc improprie: sic qñ ponit̄ p mensa. ¶ Constructio patet. Hic discus ci. dr̄ de hoc discus indeclinabile. i. rotundū vel rotūditas. Hec parapsis parapsidis dr̄ de par paris: ꝛ hec apsida apsis. i. hoc latus eris: ꝛ est vas quadrangulū ꝛ quadrilaterū: quasi paribus apsidis. i. lateribus: ꝛ mutat̄ b in p. ꝛ scribit̄ cū ps. ꝛ hic ponit̄ pro scutella que discus est proprie. Et illud vas est in quo seruit̄ in mensa de carnibus vel potagijs vel huiusmodi. Unde Juuenalis. Qui multa magnaqz parapside cenat.

Est tris discrimen/diuisio/glabra/periculum

Discrimē

¶ Hic autor docet q hoc nomen discrimen inis. habet tres significatiōes. Nā idē est q diuisio. Un discrimino as. are. i. diuidere. Et discrimen est idē q glabra. (anglice the shed of the hede. ¶ Et discrimen. i. periculū. Un Theodolus. Nec si perficiant vite discrimina curant. ¶ Construe. Discrimen est. i. significat tris scilz ista. hec diuisio nis. hec glabra (anglice a scalle.) hoc periculum eli per syncopam.

Est dolus equocū/dolus est prudentia seu fraus
Huius origo dolat/sit tibi sine dolet

Dolus

¶ hic autor docet q dolus li. est equocū ad duo. Nā idem est q prudētia vel ars egregie vel subtiliter dolandi. Un dolare. i. subtiliter scindere in ligno cum instrumento ferreo. Et tunc dolus deriuat a dolo as. are. qd superi⁹ exponit. Et dolus. i. fraus. vnde dolosus a. um. vt iste est dolosus. i. decipiens ꝛ plenus dolis. i. fraudibus: ꝛ tūc dolus dr de doleo es. sm istū autorem.

Dicitur aula domus/turba ministra domus.

Domus

¶ Hic autor docet q hec domus habet duas significationes. Nā idem est qd edes vel aula in qua quis habitat. ¶ Domus. i. familia. domus (anglice the housholde). Unde. dicitur. Tota domus exiuit per fenestram. i. tota familia. ¶ Construe. Domus dr aula. ꝛ domus dr turba ministra ministrans. i. seruiēs magistro vel dn̄o suo. Minister tra. trum.

Deficio neutrū tibi sit signādo fatiscor
Passiuumqz dabit tibi respuo significabit

Deficio

¶ Autor hic docet q deficio cis. hz duas significatiōes: transitiuā scz ꝛ absolutā. Nā deficio cis. est idē qd defectū pati vel deesse: vt iste lapis deficit. Deficere. i. destruere/derelinquere/respuere/vt ille deficit me. i. derelinquit vel destituit vel respuit. Un Horatius. Sectantē leuia neruū deficiūt. i. destituunt. ¶ In p̄ma significatione deficere. i. defectū pati vel deesse est neutr̄ ꝛ absolutum. Sed in secunda significatione est transitiuū/ ꝛ hz passiuū scz deficior eris. defectus defici. i. destitui vel derelinqui. ¶ Construe. Deficio sit verbū neutrum significādo illud qd fatiscor eris: fessus sum fatisci. verbū deponēs/ꝛ est idē qd desinere vel deficere. Sed Hugu. dicit q nos dicimus fatisco cis. fatiscere: qd antiqui nō dicebāt. sed fatiscor eris. fessus sum. fatisci. qd ꝛ nos dicimus. Et sic videt q hic debet dici fatisco ꝛ nō fatiscor. ¶ Passiuūqz dabit con. qz ꝑ et deficio dabit passiuū: si notabit. i. significabit idē qd respuo is. i. refutare derelinquere. Deficio cis. feci. ere defectū tu. componit a de ꝛ facio cis.

Deuoueo spondens/& deuoueo maledicens.

Deuoueo

¶ hic autor docet q demoueo es habet duas significationes. Primo. i. spon

dere/promittere. Ut deuoueo tibi vnū equū.i.pmitto. Et deuouere.i.maledicere(anglice to curse. vt deuoueo detractores.i.maledico. Un̄ Ouidi⁹. Theseu deuoui ꝙ te dimittere nollem. ¶ Construe. Ego spondens deuoueo.i.promitto.ꝛ ego maledicens deuoueo. Et coniugatur deuoueo es.media correpta.deuoui media pducta.deuotū tu.in supino.ꝛ in vtraqꝫ significatiōe est actiuum.ꝛ cōponit̄ cū de ꝛ voueo ues.uoui.uotum.

Deuotus Deuotus humilis/execratusqꝫ benignus.

¶ Hic autor docet ꝙ hoc nomen deuotus a.um.equiuocat̄ ad tria. Nā est idē qđ hic ꝛ hec humilis ꝛ hoc le. Ut iste bonus homo est non arrogās/sed deuotus.i.humilis non superbus. Et est idem ꝙ execratus a.um.id est maledictus a.um. vt dyabolus est deuotus id est maledictus. ¶ Deuotus.id est benignus vt iste est deuotus homo id est benignus. ¶ Constructio patet. Deuotus dicitur a deuoueo deuoues.ꝛc̄.

demolior. Diruo/rodo/paro/demolior hec tria signat

¶ Hic autor docet ꝙ demolior iris equocat̄ ad tria. Nam idem est ꝙ diruere. Ut Rex castra hostiū demolit̄.i.diruit vel deijcit. ¶ Demoliri.i.rodere. vt vestes meas nulla tinea demolitur.i.rodit. ¶ Demoliri.i. parare vt Inimicus meus mihi demolitur insidias. ¶ Construe. Hoc verbum demolior significat hec tria.scꝫ diruo.i.deijcio.rodo.ꝛ paro as. Et coniugatur demolior liris.demolitus sum.iri.verbū deponens. Et componitur de de.ꝛ molior molire.i.cū difficultate conari.ꝛ ppie de rebus.et molari.i. machinari parare fabricare. excogitare disponere cum difficultate aliquid facere vel ingeniose facere. Unde hic molitor oris.i. artifex vel fabricator. Unde Ouidius nono methamor. Primusqꝫ ratis molitor. Iason id est ille homo Iason fuit primus fabricator nauis.ꝛ dicitur de molior iris. Hec moles molis.i.difficultas/magnitudo/magnum pondus.

Depono. Deponit certans/cōmendans atqꝫ ministrans.

depositor. Depositor probat hoc/sic quoqꝫ depositum

Est homo depositor qui pre me fercula ponit.

Depositarius est pro quo ponuntur edenda.

¶ Hic autor docet equiuocationē in hoc verbo deponit: dicens ꝙ equocat̄ ad tria. Nā deponere.i.certare vt volo in causa ista tecū deponere. Un̄ Uirgilius in buccolicis. De grege non ausim quicꝙ̄ deponere tecū. Et est idē ꝙ cōmendare.i.in custodiā vel tutelā mandare. vt Deposui apud te res meas seruandas.i.cōmendaui. ¶ Deponere.i.ministrare.scꝫ subsidiū dare. vt cliens ministrans deponit res suas. Itē dicimus:isti deponunt pro aduersario tuo.i.ministrant vel auxilium dāt. ¶ Depositor.ꝛc̄. Hic autor probat ꝙ deponere est idē qđ cōmendare dicens: ꝙ hic depositor oris nomē verbale est idē qđ cōmendator ris.hoc depositū ti.id est res cōmendata in tutelam(anglice a wedde.) Que quidem duo nomina descendunt ab hoc verbo depono is.ꝛ pbant illā significationē ꝙ depono est idem ꝙ cōmendo. Unde Aplūs. Potens est domi

nus seruare depositum meum: id est comendationem vel rem comendatam sibi in tutelam. ¶ Est homo rc. Hic autor docet equiuocationem istius dictionis depositor. Postea ponit differentiam inter hic depositor: et hic depositarius. Dicit ergo in primo quod depositor habet duas significationes. Nam depositor in vna significatione est ille qui ponit fercula in mensa ante dominum suum qui alio nomine dicitur discoferus: et dicitur de discus ci. et fero fers quasi discum ferens. Sed differunt quia depositor deponit: discoferus fert vel portat fercula. ¶ Et depositor est idem quod comendator vt superius exponitur. Et depositarius est ille ante quem ponuntur fercula: sicut dominus vel aliquis alius sedens in mensa cum seruitur ferculis. ¶ Depositarius dicitur etiam ille cui aliquid fide commendatur rc. Depono is. deponere depositum tu. in supinis. actiuum est secundum Hugu. Deponere. i. deorsum a sede vel dignitate ponere.

Deprecor vt dicam depriuat et auget ibidem
Deprecor ore deum mortem quoque deprecor idem — Deprecor

¶ Hic docet autor quod hoc verbum deprecor habet duas significationes. Nam deprecari in vna significatione est idem quod orare vel valde precari. Et in alia significatione est idem quod non precari vel odire vel precare aliquid abesse. Et causa istius diuerse significationis est hec propositio de/ que in compositione veniens aliquando auget significationem dictionis cum qua componitur. et aliquando minuit vel priuat significationem. Unde in vna significatione deprecor id est valde precor: et tunc ista propositio de/ auget significationem istius verbi in alia significatione deprecor .i. non precor. et tunc depriuat significationem illius verbi. ¶ Construe. Ut dicam. i. si dicam deprecor. Ista propositio depriuat id est negat et auget ibidem significationem illius verbi deprecor rc. Iste versus est Ouidij in heroidum: et autor induxit eum ad probandum quod de/ propositio aliquando priuat et aliquando auget quia in isto versu vtroque modo hoc verbum deprecor tenetur. ¶ Construe. Ego deprecor. i. valde precor ore meo deum mortem tunc deprecor mortem. i. odio mortem vel precor deum vt non moriar. ¶ Et nota ibi quod deprecor construitur cum duplici actiuo: quia est verbum vehementer transitiuum.

Destino propono promitto destino pono. — Destino

¶ Hic docet autor quod destino as. habet tres significationes. Nam destinare. i. proponere. Ut opus illud facere destinaui. i. proposui. Et destinare id est promittere. vt destino tibi hanc rem id est promitto. Et est destinare illud quod ponere. vt fatum destinat futura id est ponit. ¶ Aliter potest dici quod destinare non habet nisi duas significationes secundum autorem istum id est proponere et mittere: et tunc promitto sunt due dictiones. et tunc construe versum sic. Ego destino tibi equum. i. mitto. et hoc michi magis placet: licet alij aliter censeant. ¶ Hug. dicit quod destino as. i. ligare/ mittere/ deputare/ ascribere/ significare. Et componitur de de/ interposita s/ et teneo es. et est actiuum.

Hec dico significat confirmo/ copulo/ sacro. — Dico.

¶ Hic docet autor quod dico dicas habet tres significationes. Nam idem est quod confirmare. Ut facta tua dico id est confirmo. Dicare id est copulare. Unde Virgilius. Connubio iungam stabili propriamque dicabo. id est copulabo.

¶ Et dico id est sacrare quod patet per eius compositum dedico dicas. quod idem est quod sacrare. vt ecclesia dedicata est .i. sacrata. ¶ Construe. Dico significat hec scilicet verba confirmo/copulo/sacro. Et declinatur. Dico cas. caui. care. verbum prime coniugationis. et est actiuum. Hugutio dicit quod dicare est etiam idem quod vouere. et corripit di/id est primam syllabam. Sed dico cis. dixi dicere producit hanc syllabam di.

Digero — **Digero dispono/computo solus cibum.**

¶ Hic docet autor quod hoc verbum digero digeris habet tres significationes. Nam digerere est disponere. Unde Uirgilius. Et digerit omnia calcas. id est ille prudens homo calcas digerit id est disponit omnia. ¶ Item digerere id est computare. et proprie per digitos sicut faciunt lombardi. Ut computista digerit .i. computat. Et digerere id est cibum soluere in stomacho. Unde hec digestio onis. id est cibi solutio. Est enim digestio separatio puri ab impuro: ¶ Construe. Ego digero dum dispono. et sic de aliis. Digerere secundum Hugu. id est explicare/describere vel in vnum ordinare vel exponere vel diuidere. ordinare vel euacuare ebrietatem deponere. Et coniugatur digero ris. digessi digerere digestum tu. in supinis. et est actiuum. Et componitur de di/propositione inseparabili et gero geris. gessi gerere. quod idem est quod facere. vel administrare.

Diluo — **Diluit infirmat/distempero sordida purgat.**

¶ Hic dicit autor quod diluo is equiuocatur ad tria. Nam diluere id est infirmare (anglice te losse) vt quando littera diluitur aliquo humore superueniente: diluitur id est infirmatur. vel sic. Ego non possum istud emplastrum diluere de meo vicere. ¶ Et idem est quod distemperare. vt isti colores diluuntur .i. distemperentur. ¶ Et idem est quod purgare sordida. vt vtinam essemus diluti a peccatis ¶ Diluere secundum Hug. id est delauare vel delauando destruere. delere/vel purgare vel commiscere. vel distemperare/liquare. Et coniugatur diluo is. dilui diluere diluitum tu. penul. correpta. vel dilutum tu. penul. producta. Unde dilutus ta tum. penultima producta. et est actiuum. ¶ Construe. Hoc verbum diluit id est significat ista. Infirmat. etc.

Dispenso — **Prouidet expensis dispensans et miseretur.**

¶ Hic docet autor quod dispensare est equiuocum ad duo. Nam dispensare id est prouidere/disponere/dispendere/deliberare. ¶ Item dispensare est misereri/indulgere. Unde hec dispensatio tionis. et est dispensatio debite pene relaxatio ex actu misericordie proueniens. vt dominus papa dispensat cum aliquo illegitimo. vt possit ordinari in presbyterum vel episcopum vel prelatum.
¶ Construe. Aliquis dispensans prouidet expensis. id est expensis suis expendendo eas sicut decet et prodest. Et aliquis dispensans id est habens misericordiam miseretur alicui. Dispenso as. frequentatiuum de dispendo dis. id est largiter expendere.

Do das — **Hec tria do signat/concedo/prebeo/dico.**

¶ Hic docet autor quod hoc verbum do das habet tres significationes. Primo id est concedere. vt do tibi hanc propositionem homo currit. Uel ibi. Da quesumus

omnipotens deus. da. i. concede. ¶ Dare. i. pbere. vt ibi. Date ꝛ dabitꝰ vobis. ¶ Dare. i. dicere. Uirgilius. Sed quis sit iste deus yt tytire nobis. ¶ Construe hoc verbū do signat hec tria scȝ verba cōcedo is. pbeo es. dico is. ¶ Nota ꝙ ista syllaba da/ vbiqꝫ corripitur in do das. ꝛ suis compositis quando alia syllaba sequitur. vt dare/ daturus/ dabat/ circundare/ circundatus/ circundabo penultima correpta. Do das est actiuum.

Qui donat prebet pariter qui donat honorat. — Donare

¶ Autor hic docet ꝙ donare habet duas significationes. Nam idem est qd prebere. vt ipse donauit illi ecclesie. Donare. i. honorare. Unde horaciꝰ. Peccatum satis ꝛ donatum iam rude queris. donatū. i. honoratū. ¶ Construe. Ille qui donat prebet: pariter qui donat honorat.

Edilis custos edis/ sacrista curulis atqꝫ. — Edilis lis

¶ Nota differentiā inter edilis ꝛ edilis. dicit hic ꝙ edilis est maior scȝ ille qui preest edibus. Sed hic ꝛ hec edilis ꝛ hoc edile. i. comestibilis. Unde Archiri. Inter ventricolas versatꝰ questio pisce. Quis colitur meliore lacus: qs fertilis aer. Altilibus que terra feras pducat ediles. ediles. i. comestibiles. Uñ versꝰ Garlandia. Edilis dives: sed edilis est gratus ad esum. ¶ Finita illa parte in qua tractauit autor de equiuocis incipientibꝰ ab hac lrā d. hic incipit tractare de equiuocis incipientibus ab ista littera e. Primo agit de equiuocatōe istius dictionis hic edilis lis. dicens ꝙ equiuocatꝰ ad tria Nā edilis. i. custos ediū vel edis in absentia dñi qualis est ille qui custodit palaciū regis vel maneriū alicuius domini. ¶ Itē edilis. i. sacrista ille scȝ qui preest custodie ecclesie: vel templi. Unde illud. Rogabant edilem vt oratoriū aperiret. ¶ Itē edilis id est curilis quasi iuxta alios curulis. Et est nomen dignitatis qui olim rome circuiret ciuitatē ꝛ exploraret si alique domus essent ruinose quas statim faceret emendari ne essent dedecori ciuitati. Ad quos ptinebat officium pspicere ne morbose carnes a carnificibus venderentꝰ. Ne etiā morbosa aīalia intrarent ciuitatē vel curiam vel capitoliū regis vel imꝑatoris: ne aerē illi corrūperent. ¶ Construe. Edilis est custos edis: ꝛ estꝰ sacrista atqꝫ curilis. Et dr curilis de hec curia rie. qꝛ ad talē dignitatē eligebatꝰ vnus de curia regis vel imꝑatoris ¶ Edilis dr de hoc edes edis. Et potest declinari hic ꝛ hec edilis ꝛ hoc edile. aliquid pertinens ad edem.

Euentus casus/ euentus sit tibi finis. — Euentus.

¶ hic autor docet ꝙ euentus habet duas significationes. Nam estꝰ idē quod casus. vt hoc michi accidit ab euentu. i. casu. ¶ Et est idē qd finis. Uñ Ouidiꝰ. Quisquis ab euentu facta notanda putet. id est quisquis putet facta sua notanda ab euentu. i. a fine. ¶ Construe. Euentus sit tibi casus id est fortuitus. ꝛ euentus sit tibi finis.

Electrum gūmi/ genimā notat atqꝫ metallum. — Electrum

¶ hic autor docet ꝙ electrū tri. hȝ tres significatiōes. Nā electrū dr quoddaȝ gummi qd stillat ab arboribus (anglice gūme) Ouidius. Inde fluunt lachrymę stillataqꝫ sole rigescūt. Inde amnis electra nouis. ¶ Electrum est quedaȝ

¶ Et dico id est sacrare qd patet per eius cōpositū dedico dicas. qd idē est qd sacrare. vt ecclesia dedicata est .i. sacrata. ¶ Cōstrue. Dico significat hec scilz verba cōfirmo/copulo/sacro. Et declinat. Dico cas. caui. care. verbum prime coniugationis. ꝛ est actiuum. Huguicio dicit q dicare est etiaz idem quod vouere. ꝛ corripit di/id est primam syllabam. Sed dico cis. dixi dicere producit hanc syllabam di.

Digero

Digero dispono/computo soluo cibum.

¶ Hic docet autor q hoc verbum digero digeris habet tres significationes. Nam digerere est disponere. Unde Uirgilius. Et digerit omnia calcas. id est ille prudens homo calcas digerit id est disponit omnia. ¶ Item digerere id ē computare. ꝛ ꝓprie per digitos sicut faciunt lombardi. Ut cōputista digerit .i. computat. Et digerere id est cibum soluere in stomacho. Unde hec digestio onis. id est cibi solutio. Est eñ digestio separatio puri ab impuro: ¶ Cōstrue. Ego digero dū dispono. ꝛ sic de alijs. Digerere fm Hugui. id est explicare/describere vel in vnū ordinare vel exponere vel diuidere. ordinare vel euacuare ebrietatē deponere. Et cōiugat digero ris. digessi digerere digestum tu. in supinis. ꝛ est actiuum. Et cōponitur de di/ꝑpositione inseparabili ꝛ gero geris. gessi gerere. quod idem est quod facere. vel administrare.

Diluo

Diluit infirmat/distempero sordida purgat.

¶ Hic dicit autor q diluo is equiuocat ad tria. Nam diluere id est infirmare (anglice te losse) vt quando littera diluit aliquo humore superueniēte: diluit id est infirmat. vel sic. Ego nō possum istud emplastrum diluere de meo vicere. ¶ Et idem est q distemperare. vt isti colores diluuntur .i. distemperentur. ¶ Et idem est q purgare sordida. vt vtinam essemus diluti a peccatis ¶ Diluere fm Hug. id est delauare vel delauando destruere. delere/vel purgare vel cōmiscere. vel distemperare/liquare. Et cōiugat diluo is. dilui diluere diluitum tu. penul. correpta. vel dilutū tu. penul. producta. Unde dilutus ta tum. penultima producta. ꝛ est actiuum. ¶ Construe. Hoc verbum diluit id ē significat ista. Infirmat. ꝛc.

Dispenso

Prouidet expensis dispensans ꝛ miseretur.

¶ Hic docet autor q dispensare est equiuocū ad duo. Nam dispensare id est prouidere (disponere/dispēdere/deliberare. ¶ Item dispensare est misereri/indulgere. Unde hec dispensatio tionis. ꝛ est dispensatio debite pene relaxatio ex actu misericordie proueniens. vt dominus papa dispensat cū aliquo illegitimo. vt possit ordinari in presbyterum vel episcopum vel prelatum. ¶ Construe. Aliquis dispensans prouidet expensis. id est expensis suis expēdendo eas sicut decet ꝛ prodest. Et aliquis dispensans id est habens misericordiam miseretur alicui. Dispenso as. frequentatiuum de dispendo dis. id ē largiter expendere.

Do das

Hec tria do signat/concedo/prebeo/dico.

¶ Hic docet autor q hoc verbum do das habet tres significationes. Primo id est cōcedere. vt do tibi hanc ꝓpositionem hō currit. Uel ibi. Da quesumus

omnipotens deus. da. i. concede. ¶ Dare. i. prebere. vt ibi. Date et dabitur vobis. ¶ Dare. i. dicere. Uirgilius. Sed quis sit iste deus yt tytire nobis. ¶ Construe hoc verbū do signat hec tria scz verba cōcedo is. prebeo es. dico is. ¶ Nota q̄ ista syllaba da/ vbiq̄ corripitur in do das. et suis compositis quando alia syllaba sequitur. vt dare/ daturus/ dabat/ circundare/ circundatus/ circundabo penultima correpta. Do das est actiuum.

Qui donat prebet pariter qui donat honorat. Donare

¶ Autor hic docet q̄ donare habet duas significationes. Nam idem est qd̄ prebere. vt ipse donauit illi ecclesie. Donare. i. honorare. Unde Horaci⁹. Peccatum satis et donatum iam rude queris. donatū. i. honoratū. ¶ Construe. Ille qui donat prebet: pariter qui donat honorat.

Edilis custos edis/ sacrista curilis atq̄. Edilis lis

¶ Nota differentiā inter edilis et edilis. dicit hic q̄ edilis est maior scz ille qui preest edibus. Sed hic et hec edilis et hoc edile. i. comestibilis. Unde Architri. Inter ventricolas versatur questio pisce. Quis colitur meliore lacus: qs fertilis aer. Altilibus que terra feras producat ediles. ediles. i. comestibiles. Un̄ vers⁹ Garlandia. Edilis diues: sed edilis est gratus ad esum. ¶ Finita illa parte in qua tractauit autor de equiuocis incipientib⁹ ab hac lr̄a d. hic incipit tractare de equiuocis incipientibus ab ista littera e. Primo agit de equiuocatōe istius dictionis hic edilis lis. dicens q̄ equiuocatur ad tria Nā edilis. i. custos ediū vel edis in absentia dn̄i qualis est ille qui custodit palaciū regis vel maneriū alicuius domini. ¶ Itē edilis. i. sacrista ille scz qui preest custodie ecclesie: vel templi. Unde illud. Rogabant edilem vt oratoriū aperiret. ¶ Itē edilis id est curilis quasi iuxta alios curulis. Et est nomen dignitatis qui olim rome circuiret ciuitatē et explorarent si alique domus essent ruinose quas statim faceret emendari ne essent dedecori ciuitati. Ad quos ptinebat officium pspicere ne morbose carnes a carnificibus venderentur. Ne etiā morbosa aialia intrarent. ciuitatē vel curiam vel capitoliū regis vel imperatoris: ne aerē illi corrūperent. ¶ Construe. Edilis est custos edis: et est sacrista atq̄ curilis. Et dr̄ curilis de hec curia rie. q2 ad talē dignitatē eligebatur vnus de curia regis vel imperatoris ¶ Edilis dr̄ de hoc edes edis. Et potest declinari hic et hec edilis et hoc edile. aliquid pertinens ad edem.

Euentus casus/ euentus sit tibi finis. Euentus.

¶ Hic autor docet q̄ euentus habet duas significationes. Nam est idē quod casus. vt hoc michi accidit ab euentu. i. casu. ¶ Et est idē qd̄ finis. Un̄ Ouidi⁹. Quisquis ab euentu facta notanda putet. id est quisquis putet facta sua notanda ab euentu. i. a fine. ¶ Construe. Euentus sit tibi casus id est fortuitus. et euentus sit tibi finis.

Electrum gūmi/ genmā notat atq̄ metallum. Electrum

¶ Hic autor docet q̄ electrū tn̄. hz tres significatiōes. Nā electrū dr̄ quoddā gummi qd̄ stillat ab arboribus (anglice gūme) Ouidius. Inde fluunt lachryme stillataq̄ sole rigescūt. Inde arnis electra nouis. ¶ Electrum est quedā

gemma que prouenit ex illo gūmi postq̄ calore solis fuerit induratū. Itē electrū est quoddā metallū (anglice peutre) habens terciā partē auri. ⁊ quartam partē argenti qd aliqñ inuenitur in venis terre: ⁊ tunc dr naturale. Aliquādo cōponit ex illis duobus metallis cōiunctis .i. cōmixtis adinuicē: ⁊ tunc dicitur artificiale. Sed naturale longe melius est artificiali. vt dicit Isidorus.
¶ Construe. Electrū notat gūmi ⁊ gēmā ⁊ metallum. hoc gūmi indeclinabile generaliter est omne illud quod fluit ⁊ stillat ab arborib⁹. ⁊ dr de hec gutta te.
¶ Electrum dicitur elios qd est sol: qr ad radium solis positus clarius auro ⁊ argento fulget ⁊ refulget.

Elenchus **Laus sylogismus/lapis est preciosus elenchus.**

¶ hic ponit autor equiuocationē istius dictionis elenchus elenchi dicens q̄ equiuocatur ad tria. Nam elenchus dr titulus libri .i. lux libri: qr illuminat librū: ⁊ sic videtur q̄ littera sit corrupta: qr dicit laus. Sed cōius laus est vel lux intelligit de titulo libri. Uñ euangeliū sm Lucam sic intitulatur. Elenchus luce id est titulus. ¶ Et elenchus dicit lapis preciosus positus in supficie ornamēti: qr illuminat. ⁊ quicūq; lapides pciosi in loco notabili positi dñr elēchi. Unde Juuenalis. Auribus extensis magnos cōmisit elenchus. ⁊ tunc dr de elios qd est sol: sicut titulus a tytan qr titulus est elenchus illumiat librū sicut sol illuminat mundū. ¶ Et elenchus in logica dr quoddā gen⁹ argumenti. scz syllogismus cōtradictorius: ⁊ tunc dicit de en/qd est cōtra ⁊ lexis quod est sermo vel dictio .i. cōtradictio. ¶ Construe. Elenchus est lux id est titulus libri: ⁊ elenchus est syllogismus contradictorius. et elenchus est lapis preciosus.
¶ Syllogismus componitur a syn/quod est con/⁊ logos sermo. Uñ syllogismus quasi collectio ⁊ coniunctio sermonum.

Hemus **Rex hemus/mōs est hemus trax/⁊canor hemus**

¶ hic autor docet q̄ hic hemus mi. habet tres significationes. Nā hemus est ppriū nomē cuiusdam regis. ¶ hemus est quidam mons in tracia. Trax .i. homo de tracia habitans iuxta illum montē. ¶ hemus est canor id est cantus vel sermo. Hugu. dicit hoc hemum hemi id est sermo vel modulatio.
¶ Construe. hemus id est rex. hemus est mons. trax id est aliquis de tracia. scz monte illo: ⁊ hemus id est canor id est cantus.

Elemētū. **Littera principiū/documentū sunt elementum.**

¶ hic autor docet q̄ hoc elementū ti. habet tres significatione. Nam idem est qd littera. Et est idē qd principiū. Uñ Stacius. Progenies ritusq; tuos elementaq; prime. elementa .i. principia. ¶ Itē idem est qd documentū. horati⁹ Restat vt his ego meipse regā solerq; elementis. ¶ Construe. Littera principium ⁊ documentum. hec tria sunt elementum.

Erugo **Aeris erugo tempestas dicitur esse.**
Erugo quoq; rubigo que nascitur ere.

¶ Autor docet hic q̄ erugo inis. equiuocat ad duo. Nā erugo est tempestas aeris que destruit segetes. ¶ Et erugo est rubigo q̄ cōsumit es ⁊ alia metalla

anglice ruste. Et dicit erugo ab erodo is. q2 erodit .i. destruit eroden do segetes metalia. Inde eruginosus.a.um.i.rubiginosus a.um.(anglice rustye).
¶ Construe. Erugo dr esse tempestas aeris (anglice myld we. quoq3 pro et: et erugo est rubigo q nascit .i. puenit ere .i. de illo metallo.

Dicitur estus amor: feruor maris: et calor estus. Estus tui

¶ Autor hic docet q estus tus.tui. habet tres significationes. Nã est idem q amor o2is. vt vnius estu virginis accipior .i. amore. Et est idẽ q feruor seu fluxus maris. Unde claudianus. Oceanũq3 per estũ metit. per estum .i. fauorem vel fluxum. Et est idem qd calor estatis. Ut campus calet magno estu .i. calore ¶ Constructio patet.

Est examen apum collectio: lingua bilancis
Examenq3 aciem iudiciumq3 notat Examen.

¶ Hic autor docet q examen significat quattuor. Nam est collectio apũ (anglice a swarme of been). Et est idem q lingua in trutina vel in bilance (anglice tonge of the bilance). Et est idem q acies .i. exercitus. Unde illud. Examen christicolar castra redit ad propria. ¶ Et est idem quod iudiciũ: vt vestroq3 examine pendet id est vestro iudicio. ¶ Constructio patet. Hoc examen inis. vnde examino examinas examinare.

Emulor inuideo: sequor emulor: emulor hortor
Emulus inuidiam sectam designat amorem. Emulor

¶ Autor hic docet q emulor aris significat tria. Nã emulari .i. inuidere. Ut ille emulatur mihi .i. iuidet. ¶ Emulari .i. sequi. vt emulemur honestos .i. sequamur. Emulari .i. hortari. vt emulor vos dei emulatiõe .i. hortor vos moneo vos ¶ Sed vltra dicit brito qd idem est q indignor aris. Unde in euangelio. Uos emulamini mihi vestrum hominẽ feci sanum. Idem est quod amare. vt in epistola pauli. Emulor vos dei emulatione .i. amo vos amore dei. ¶ Idem est qd contendere. vt in ps. Noli emulari in malignantib9 .i. noli cõtra malignantes contendere emulos. ¶ Emulus &c. hic dicit similiter q emulus a.um. a quo dicitur emulor aris significat tria. Nã idem est q inuidus a.um. vt iste est emulus meus .i. inuidus. ¶ Idem est quod sequens. Lucan9. Stimulos dedit emula virtus. emula .i. seques. ¶ Emulus .i. amans vel hortans: vt Simus emuli dei. id est amatores. ¶ Construe. Emulor dũ inuideo &c. Emulus designat inuidiam. id est inuidum. et sectam. id est sequentem. et amorem id est amantem et est locutio methonomica.

Pertinet est prodest: pariter contingit et extat
Dicitur esse iuuat: insinuatq3 statum Est

¶ Hic autor docet q hoc verbũ est h3 sex significatiões. Primo .i. ptinet: vt est magistri legere .i. pertinet. ¶ Idem qd prodest: vt est legere .i. prodest legere.

¶ Et est idem q̄ ꝯtingit. Unde Priscianus. vt est qn̄ elementū diuidit̄. i. cōtingit. Elementū diuidit̄. i. cōtingit. ¶ Et idē est qđ extat: vt hec dom⁹ est ex tecto ꝛ pariete. i. extat. Et idē est qđ iuuat: vt in Horatio. Et qđ prodire tenus est. ibi id est iuuat. Et idē est qđ insinuat statum. vt bene est mihi. i. in bono statu sum. ¶ Construe. Est. i. pertinet. ꝛ est. i. prodest. ꝛ est. i. cōtingit. ꝛ est. i. extat. ꝛ est dȝ esse idem qđ iuuat. qȝ pro ꝛ. ꝛ est insinuat statum.

Exanclo

Exanclo patitur / ꝛ perficit / insuper haurit

¶ Hic autor docet q̄ exanclo as habet tres significatiōes. Nam exanclare idē est qđ pati: vt exanclo te facere q̄cquid tu vis. i. patior te facere. Et idem est qđ perficere. vt nondum hoc opus exanclaui. i. perfeci. ¶ Et idem est quod haurire. vt iste exanclauit cyphum vini. i. hausit. ¶ Construe. Exanclo scilȝ significat ista. patior ris. perficio cis. insuper ꝛ haurio hauris hausi haurire. Et dicitur exanclo de ex ꝛ hec ancla ancle. id est rota hauritoria cū qua aliquis haurit aquam de fonte.

Exhibeo

Exhibet hoc verbū designat quattuor ista
Demonstrat / p̄sentat / alit / pariter dat abunde.

¶ Hic docet autor q̄ hoc verbū exhibeo bes. habet quattuor significationes. Nā idem est qđ demōstrare. vt exhibeas nobis lr̄as tuas. i. demōstres nobis. ¶ Et idē est qđ p̄ntare vt exhibemus istū clericū. i. p̄sentamus. ¶ Et idē est qđ alere. i. nutrire. vt auis exhibet pullos. i. nutrit. ¶ Et idē est qđ abunde dare vt iste mihi exhibet pecunias. i. abūde dat ¶ Construe. Hoc verbū exhibet designat quattuor ista scȝ demonstrat. ꝛc̄. ¶ Exhibeo bes. bui. bere. exhibitum tu. verbum actiuū componit̄ de ex ꝛ habeo habui habere.

Exigo.

Exigit exquirit / vult / perficit / ꝛ iaculatur

¶ Autor hic docet q̄ exigo gis. equiuocatur ad quattuor. Nā exigere idem est qđ exquirere: vt iste exigit a me vbi rex est. ¶ Et exigo. i. volo. vt hoc exigo fieri. i. volo hoc fieri. ¶ Et idē est qđ perficere: vt nondū hoc opus exegi. i. perfeci. ¶ Et idem est quod iaculari: (to caste a darte). i. extra iacere. vt ignis exigit a se scintillas. i. iaculatur. i. iacet a se scintillas. Exigo exigis exigere exactum tu. in supinis. verbum actiuū: componitur de ex ꝛ ago agis. Exigit expellit extorquet proijcit atq̄. Diuidit ꝛ repetit simpliciterq̄ȝ petit. Diuidit expellit agit extra cogo sequatur. Iniuste petere tibi denotat exigo vere. Dicitur exactor iniuste quisq̄ȝ petitor. ¶ Inuenitur a Socrate qui inuitatus ab amico ꝛ videns ei⁹ vxorem iurgiosam dixit ei. Quare nō exigeret id est expelleret mulierem: Qui respondit. Domi addisco qualem me foris exhibebo. Significat ergo exhibeo idem quod ostendo.

Excipit

Excipit / excludit / accusat / suscipit / affert

¶ Hic autor docet q̄ excipio excipis idē est qđ excludere: vt excipio te ab illis id est excludo. ¶ Et idē est quod accusare. vt iste excipit contra me. i. accusat. ¶ Et idem est qđ suscipere (anglice to welcom) vt mulier quedā Martha noīe

excepit illū in domū suā. ¶ Et idem est qđ afferre. Ut iste est exceptus in altū. id est elatus. id est sursum portatus in altum. ¶ Excipio excipis cepi. pere. exceptum tu. in supinis verbū actiuū. cōponitur de ex/ ⁊ capio capis.

Denotat expedio prodest decet ⁊ manifestat. — Expedio

¶ Hic docet autor ꝙ expedire idem est quod prodesse. vt ibi. Expedit vt vnus moriatur pro populo. ¶ Expedit. i. decet. vt hic. Expedit insignem promeruisse virum. expedit. i. decet. ¶ Item expedit id est manifestat. vt expediuit se illis. id est manifestauit. Satis facilis est litera. ¶ Expedio cōponitur de ex/ ⁊ hec pedica qđ est quoddā instrumentū capiendi pedes animalium.

Venditor exponit merces probleuma magister. — Expono

¶ Hic docet autor ꝙ expono idem est qđ monstrare (anglice to schowe or to leyforth) sicut mercatores monstrant res suas quas vendere volunt. ¶ Item exponere id est glosare vel proponere sicut magister exponit id est glosat. vel proponit aliquod probleuma id est difficilem questionem. ¶ Construe. Venditor id est mercator exponit id est monstrat merces suas quas vult vendere ⁊ magister exponit probleuma id est difficilem questionem. ¶ Et dicitur probleuma primus fructus argenti. Et componitur de prothos qđ est primū et lema qđ est sumptio vel fructus: quasi prima sumptio vel primus fructus argenti. Et est exponere verbum actiuū. ⁊ cōponit de ex/ ⁊ pono nis. sui. nere.

Ergo pro causa finem seruabit acutum
Est illatiuum cum primum seruat acutum. — Ergo

¶ Hic docet autor ꝙ hec dictio ergo quando significat causam acuit vltimam syllabā. ⁊ si inueniatur aliter ꝗ̄ causatiue: tunc grauat vltimā ⁊ acuit primam iuxta regulas traditas de accentu ¶ Et nota ꝙ apud antiquos declinabatur hoc ergum ergi ergo. vnde Virgilius eneid. Illius ergo veni. i. propter cām vel pro causa illius veni. Itē Grecismus cap. de tropi. in fine. Si qđ dicat ergo fui sed alius ibi ergo. i. causa. ¶ Construe. Ergo pro causa. i. qn̄ ponit causatiue ⁊c̄.

Et tria significat/ exponit/ copulat/ equat — Et

¶ Hic docet autor ꝙ ista cōiunctio et/ aliqn̄ ponit expositiue pro id est. Unde Ouidi⁹. Hanc de⁹ ⁊ melior litē natura diremit. Sic cōstrue versū hunc. De⁹ et melior natura (hoc est) de⁹. i. melior natura: diremit. i. amouit hanc litem. i. discordiā. ⁊ sic tenet ibi. Et alibi. Judica me de⁹ ⁊ discerne causā meā. ⁊. i. discerne tenet ibi expositiue. Itē ⁊ aliqn̄ tenet equatiue. i. vnitiue. vt corp⁹ ⁊ aīa sūt vnus hō ita lz ꝙ corpus vnitū anime ⁊ aīa corpori. ¶ Construe. Et ista cōiunctio significat tria. i. ꝙ pōt poni tripliciter. exponit. i. ponit expositiue. copulat id est ponit copulatiue. equat. i. ponit equatiue vel vnitiue ⁊c̄.

Falce puto vincta/ meto sata/ tondeo prata. — Falx cis

¶ Finita illa parte in qua tractauit autor de equiuocis incipientib⁹ ab e/ hic ꝓsequit tractando de dictionib⁹ incipientibus ab F. Et primo de hac dictioe

hec falx cis. Dicens q habet tres significatiões. Nã hec falx falcis est illud instrumentũ quo vindemiatores abscindũt vites vel putant. i. amputant vites (anglice a wyn knyfe). ¶ Et est vindemiare. i. vites amputare vel vuaz vinea auferre. ¶ Itẽ hec falx cis. est instrumẽtũ quo messores metũt segetes (anglice a hoke or a sykyll). ¶ Falx est instrumentũ quo prata tondentur (anglice a sythe). Falx cis. de hec filix filicis. ꝛ est filix quedã herba (anglice ferne) qꝛ primo filix scindebat cũ falce ¶ Construe. Ego puto id est amputo. vineta id est vites cũ falce id est cũ tali instrumento: ꝛ ego meto sata id est segetes cum falce. et ego tondeo prata cum falce.

Flamen

Hoc flamen flatus/hic flamen presbyter illud.
Dicitur a flo flas/sed a filo dicitur ille.

¶ Autor hic docet q flamen est equiuocũ ad duo. Primo. i. hic flatus tus tui. ꝛ declinat hoc flamen flaminis. ꝛ dr de flo flas flare flaui. ¶ Itẽ flamẽ inis. dicebat sacerdos Iouis: ꝛ tunc est mascu. generis. Et deriuat de flo as. aui. are ꝛ tunc dicit flamen quasi filamen: qꝛ reliquias a collo pendentes p fila portabãt. ¶ Construe. Hoc flamen dr flatus. hic flamen inis. dr pSbyter iouis apd gentiles. Illud scz flamen qđ est neutri generis dr a flo flas flare. Sed hic flamen dr a flo as. i. fila deducere. vel a filum li. (anglice a threde.

Faselus.

Significata faselus habet duo cymba/legumẽ.

¶ Hic autor docet q faselus significat duo. Nã idẽ est q cymba be. (anglice a cogbote). i. parua nauicula. Unde Lucanus. Tenui suffulti faselo. i. cymba. ¶ Faselus vocat quoddã legumẽ. i. tale semen de quo fit legumẽ. Uirgilius. Si vero vitia ferres tenuemqꝫ faselũ. ¶ Nota q faselus p cymba femi. gene. dr a phase qđ est transitus. Sz pro legumine est mascu. gneris. ꝛ dr a phagyn qđ est est comedere. ¶ Construe. Hoc nomẽ faselus hꝫ duo significata. i. duas significationes: duo dico sunt hec scz cymba ꝛ legumẽ. ¶ Hoc legumen inis. ꝛ hoc legũ gi. deriuat a lego gis. ꝛ est semen cuiuslibet herbe de quo fit potagiũ vt pisa/faba/vicia/auena. Nã antiqui legebãt. i. colligebant semina meliora/ vt potagiũ facerent. Hec fasela le. est quedã insula grecie: ꝛ genus leguminis: maxime abundat in eadẽ. Et inde hoc faselariũ rij. i. herba faseli. Et põt scribi per ph/vel fm quod cõsideratur origo vel reductio ad latinum.

Fatum ti.

Constellatio mors parce responsa deorum
Euentus rerum signantur nomine fatum.

¶ Autor hic docet q fatũ ti. habet duas significationes. Fatũ. i. constellatio. vnde dicit. Fata regunt hoies id est cõstellationes. Et fatũ id est mors. vt ibi. Quos tangit vicinia fati. i. mortis. Et fata. i. parce arꝫ. vt Promisere tibi fata rainã. fata id est parce. ꝛ est responsa deoꝝ. Hec parca ce. Ouidius. Esse quoqꝫ in fatum reminiscitur affari tempus. In fatum idest responsum per deos. Et fatum id est euentus rerum. ¶ Constellatio mors est ꝛc. signant in hoc nomine hoc fatum fati.

Hic fedus turpis: hoc fedus dicito pignus Fedus
Nam veteres feda iungebant federa porca.

¶ Hic autor docet q fedus habet duas significationes. Primo idē est qđ hic & hec turpis & hoc turpe. Et tunc declinaꝝ hic. hic fedus hec feda hoc fedū: adiectiue id est turpis/fetidus da. dum. Et est idē q pignus oris. & tunc declinaꝝ hoc fedus deris. i. vinculū pacis (anglice a bande of loue) & tunc deriuaꝝ a fedus a. um. Nā antiqui qñ vellent fedus id est vinculū pacis & concordie inire acceperunt vnā fedā & vilem porcā. & vtraqȝ pars que erat per concordiā federanda stetit in vtraqȝ pte porce & occidit eā fede. i. turpiter significās q ille qui a pacis federe resiliret esset tam turpiter occidendus sicut illa porca fuit occisa. ¶ Construe. O lector dicito fedus qñ declinaꝝ per hic. vt hic fedus esse idem qđ turpis id est vilis. Sed dicito hoc fedus quando declinatur per hoc vt hoc fedus eris. esse idem quod hoc pignus pignoris. Et est pignus ꝓut hic sumitur confederatio vel confirmatio amoris.

Arbor/homo/volucris/populus/ꝓuincia/fenix Fenix
Atqȝ genus cythare ceu legi dicitur esse.

¶ Autor docet hic q fenix aliqñ est arbor quedā: que alio nomine vocaꝝ palma (anglice a palme) fm quosdā. ¶ Et fenix est ꝓpriū nomē cuiusdā viri. id est fratris Cadmi qui fuerunt filij regis grecoꝝ. scȝ fenix/silex/ & cadmus quoꝝ Europa fuit soror. Uirgilius. Custodes lecti fenix & durus Ulixes. ¶ Fenix ē quedā volucris que est in Arabia: & est vnica in mundo. Uiuit eñ per quingētos annos: & tunc incendit seipam: de cuius cineribus alia surgit. Et est fenix vna species per se qñ est volucris. & sic impossibile est q moreretur omnino. Et mirū est vnam auem cōstituere speciē. Unde quidā. Una cuȝ sit auis fenix res pticularis. Quis nō miratur si pro specie reputaꝝ. ¶ Item fenix est aliqs natus de phenicia. Et est phenicia quedā patria & tunc phenix est nomē gentile. Pehnix est illa prouincia id est patria. ¶ Fenix est quoddā instrumentū factum scȝ cythare admoduȝ phenicis. ¶ Construe. Fenix dr esse ceu legi idē sicut legi quedā arbor: & quidā homo quedā volucris & populus & prouincia atqȝ pro et. & fenix dicitur esse genus cythare scȝ instrumentum.

Florescit ferula: percutit & ferula. Ferula

¶ Hic autor docet q hec ferula le. aliquando est quedā herba que crescit in Sardino monte. Unde Uirgilius. Florentes ferulas & grandia lilia carpens. ¶ Item ferula farule est illud instrumentū quo discipuli pcutiūtur in manib⁹ quod & alio noīe palmatorium appellaꝝ (anglice a palmer) Et dicitur sic quia olim fiebat de illa herba que ferula vocaꝝ. Et pōt generaliter sumi pro omni herba que verberat id est boletus (anglice a paddokstole). Uñ Ouidius. Qua drupedem ferula dum malus vrget eques. ¶ Et dicitur ferula a ferio feris percussi ferire id est percutere. ¶ Construe. Ferula id est illa herba florescit. & ferula id est palmatorium percutit

Ficus — **Hic ficus est morbus/hec ficus fructus et arbor.**

¶ Autor hic docet q ficus aliquando est quidam morbus: et tunc declinatur hic ficus cus. cui. masculini generis. ¶ hec ficus cus. cui. feminini generis est quedam arbor et fructus illius arboris (anglice a fygge or a fygtree). Sed pro arbore ficus est feminini generis et secunde declinationis. Unde Grecismus: Est ficus morbus: est ficus fructus et arbor. Dic hic pro morbo sed dicas pro reliquis hec. ¶ Unde alius. Arbore de fico maturas collige ficus. Sed timidos ficus nullus michi mittat amicus. ¶ Tamen inuenitur hec ficus fici fico: secunde declinationis pro fructu. Unde hieremie. xxiiij. capitulo. Et ecce duo calathi pleni ficis positi ante templum domini. Item Marci. xi. in medio. Non enim erat tempus ficorum. ¶ Construe. hic ficus est morbus: sed hec ficus est arbor vel fructus. Et dicitur ficus a fecundus da. dum. quia fecunda est: quia bis vel ter in anno profert fructum.

Finis — **Finis consumens est consummatio finis.**
Est proprium finis quandoque fit actio finis
Cuius plurale regiones dicimus esse.

¶ hic autor docet q quattuor modis dicitur finis. Nam finis dicitur aliquando consumens. vt ignis est finis destructionis vel consummationis domus. et tunc finis tenet se admodum forme. ¶ Aliquando dicitur consumans id est perficiens: vt finis adest operi. ¶ Et finis est proprium nomen cuiusdam mulieris. ¶ Et finis est actio alicuius rei. vt finis vini est inebriare potantem. ¶ Construe. Finis etc. Cuius plurale etc. Autor docet hic q finis in plurali numero signat regiones. vt ibi. Transiuit Jesus per medios fines decapoleos. i. per medias regiones. Et declinatur hic vel hec finis dubij generis in singulari. Sed in plurali hi fines tantum masculini generis. Sed pro nomine mulieris dicitur hec finis tantum.

Focus — **Est altare focus: focus est locus/et focus ignis**

¶ hic docet autor q hic focus ci. aliquando idem est quod altare. Virgilius Et munera libo intemerata focis. libo id est offero munera intemerata id est pura sacrificia. ibi focis intellige id est altaribus etc. ¶ Focus est locus ille super quem fit ignis (anglice a herte). ¶ Et focus est idem q ignis. et dicitur a foueo ues. quia fouet membra frigida. Vel dicitur a phos grece quod est lux latine. quia focus lucet astantibus. ¶ Constructio patet.

Frons — **Frons frondis folium: frons frontis pars animalis.**

¶ hic docet autor q hec frons est equiuocum ad duo. Nam frons est idem quod folium. Unde Virgilius. Fronde super viridi. etc. Et tunc facit frondis in genitiuo. ¶ Et aliquando frons est pars capitis hominis siue alterius animalis. Unde Catho. Fronte capillata post est occasio calua. Et tunc facit frontis in genitiuo: et est semper feminini generis.

¶ Construe. Frons faciens frondis in gtō est folium. ꝛ frons facie͡ns frontis in genitiuo est pars animalis .i. hominis vel alterius.

Est fornix arcus templi/fornixqꝫ lupanar — Fornix

¶ Hic docet autor ꝙ fornix nicis habet duas significationes. Nam fornix est arcus lapideus sic dictus. qꝛ de tortura fornacis extrahitur: vel quia curuatᵘˢ fit vt fornax. Et qꝛ meretrices solent meretricari in hmōi fornicibus: ideo ꝛ fornix dr̄ lupanar .i. domus meretricū (anglice a bordel ho wse. Ideo dr̄ fornix. q̄si formā necans .i. animā. qꝛ anima est forma nostra. Et fornix corripit penultimā in gtō: ꝛ est masculini generis. hic fornix nicis. penultima correpta. Unde Iuuenalis. Lenonū pueri quicunqꝫ in fornice nati. Item dr̄ia est inter fornix ꝛ fornax vt patet per versum. Est fornix arcus: sed fornax saxa perurat.
¶ Construe. Fornix est arcus templi. qꝫ pro et: ꝛ fornix est lupanar .i. domus meretricū. ꝛ dr̄ fornix a fornax. ꝛc̄. ¶ Fornix est arcus triumphalis: vt habetᷣ Prouerbiorꝫ. xx. vbi dr̄. Dissipa impios rex sapiens .i. debes dissipare ꝑturbantes bonum cōmune. Et incurua sup eos fornicē .i. arcum triumphalem qui antiquitus erigebatur habita victoria de inimicis.

Fucus apis/fucus color/est deceptio fucus — Fucus

¶ Hic docet autor ꝙ fucus habet duas significationes: Nam fucus est apis nō mellificans postq̄ȝ am sit aculeū (anglice a drone) ¶ Et fucus est color adulterinus ꝛ falsus Unde Boetius. Mulierꝫ fuco ꝑfusue. ¶ Et aliq̄n ponitᷣ ꝓ deceptione. sicut in hymno. Sunt multa fucis illisa. fucis id est deceptionibus. Item alius. Nō est in multis virtus quibus esse videtur. Decipiūt fucis lumina nostra suis.

Fungus boletus/et fungus dicitur ales — Fungus

¶ Hic docet autor ꝙ fungus habet duas significationes. Nam fungus id est boletus (anglice a paddokstole. Uel est quedā auis (anglice an ostrich): qꝛ vt aliqui dicunt est illa que comedit ferrum .i. ferreos clauos. (anglice horsnayles) ¶ Fungus dicitᷣ a fungor fungeris ſm̄ vocem. sed a defungor defungerꝭ ſm̄ significationes. Defungor defungeris id est mori: quia comedentes fungos: sicut plures faciunt in partibus transmarinis sepius moriuntᷣ. Un̄ Marcialis cocus. Defunctos fungis homines materne negabis. Boleti leti causa fuere tui.

Furfur auis/furfur quoqꝫ sit purgatio messis — Furfur

¶ Hic docet autor ꝙ furfur habet duas significationes. Nam furfur est quedam auis que alio nomine dicitur furfurio rionis: quia furfure viuit. Et furfur est purgamentum farris ꝛ farine quod alio nomine dicitur brennium (anglice bran. Et tunc est masculini generis. nō vere sicut dixerunt quidā contra quos dicitur iste versus. Furfura qui dixit semper de furfure vixit. Aliꝫ dicūt ꝙ furfur pro purgatione bladi semper est femini generis. Sed pro resolutione in vrina est neutri generis. Unde scribitur. Uesice scabies per furfura victa notatur.

Futile. Futile vas est quod cuncta recepta refundit
Sic homo futilis est/qui dissipat omne qđ audit.

¶ Hic docet autor ꝙ hic ⁊ hec futilis ⁊ hoc futile equiuocaꝛ ad duo. Nam futilis dicitur res vel vas illud qđ nihil pōt retinere in se infusum. Et hinc trāslatione facta. ¶ Futilis dr̄ homo vanus/superfluus/loquax/ qui nihil scit celare: nec audita potest retinere. Et dicitur futilis ab hec futis tis. ti. Et futis est quoddaꝫ vas habens os latum ⁊ amplum: fundū vero acutissimū adeo ꝙ stare nō pōt. ¶ Construe. Hoc vas illud vas est futile qđ refundit cuncta id est omnia recepta in eo. Sic homo ille est futilis qui dissipat id est dissipando loquitur omne illud quod ipse audit ab aliis.

Facio. Cum facio libo/conuenio/noceoqꝫ

¶ Hic docet autor ꝙ facio facis habet tres significatiōes. Nā facere idem est qđ libare. Vñ Virgilius. Cū facio vitulā: pro frugib' ipse venito. Cum facio .i. cum sacrifico. ¶ Itē idē est qđ conuenire. Unde Ouidius. Medee faciunt ad scelus omne manus. faciunt ibi .i. conueniūt. ¶ Et facio .i. noceo. Unde Ouidi' Per venerē misero q̄ facienda tela. facienda .i. nocentia. ¶ Item differētia est inter facere ⁊ creare. Facere est aliquē cōponere ex preiacenti materia. Sed creare est aliquid facere ex nihilo. Unde quidā. Ex aliquo facere est: ex nihilo qꝫ creo.

Facinus. Dic facinus factū: pariter scelus: atqꝫ nefandū.

¶ Hic autor docet qꝫ facinus habet tres significationes. Nā aliqñ sumitur in bona significatione scꝫ p facto. ⁊ hoc semp discernitur ex adiuncta scꝫ ex adiectiuo secum veniente in constructione vt pulcrum facinus. ¶ Et facinus .i. scelus id est malū factum. ¶ Et est idē qđ nephandū .i. malū vel malignitas. Et dicitur hoc facinus oris. de facio cis. ¶ Construe. Dic facinus esse factū. ⁊ dic pariter facinus esse scelus id est flagitium/peccatum malum factum: ⁊ etiam dic facinus esse nefandum.

Facultas Artem: diuitias: ius signat sola facultas.

¶ Hic autor docet ꝙ hec facultas atis. equiuocatur ad tria. Nā est idem ꝙ ars vel scientia: qꝛ reddit hoiem facilē ⁊ potentē ad respondendū obuiātibus sibi Et facultas est copia diuitiaꝝ. vt ibi. Inter opes multas cū sit mihi facultas. Londoniis vel pariliis dego tantalus alter ego. ¶ Et facultas .i. ius vel possibilitas. ¶ Construe. Hec sola dictio facultas signat tria scꝫ artē scientiā/diuitias .i. copiā diuitiaꝝ: ius vel vim: ⁊ credo ꝙ melior littera .i. possibilitatē. Facultas dr̄ de facilis vel facultas.

Fallo lis. Fallo falsificans: sed fallo decipiendo.

¶ Hic docet autor ꝙ fallo habet duas significatiōes. Nā est falsum facere vel falsum dicere. ¶ Fallere .i. decipere aliquē in verbis. Unde falsus sa. sū. participium. Et falsus a. um .i. nomen. Sed falsus qñ est pticipiū tūc idem est ꝙ deceptus: vt ego sū falsus .i. decept' Falsus nomē est ille q̄ fallit: vñ ille est falsus

qui credentes verbis suis fallit ⁊ decipit. Quales sunt multi facundo famine culti. Fallo lis. fefelli lere. falsum su. in supino. verbū actiuū: cui⁹ actio sepius modernis diebus apud diuites frequentat. ⁊ passionē illius plerūq3 nos simplices experimur. ¶ Construe. Ego falsificans id est faciens falsum: fallo decipiendo. i. quando decipio.

Fert patitur dicit fert cupit atq3 gerit.

Ferofers

¶ Hic autor docet q̄ fero equiuocat ad quattuor. Primo. i. pati. Vñ. Cū patimur ferimus: facimus tunc qñ ferimus. Primū ferimus corripit penultimam ⁊ est idem qd patimur. Scdm ferimus producit penultimā ⁊ idē est qd ꝑcutimus. de fero is. iri. i. ꝑcutere. ¶ Itez fero. i. dico. Ut Cesar fertur vicisse Pompeum. i. dicitur. ¶ Et fero. i. cupio. vt ibi. Fert animas causas tantaꝝ exprimere rerum. i. cupit. Vñ Ouidius. In noua fert animus mutatas dicere formas. id est cupit. ¶ Et fero. i. gero. Vñ illud. Medijq3 per equora pōthi fert predā. i. gerit vel portat. ¶ Fero fers tuli latū verbum actiuum ⁊ anormalum.

Bis duo polisena componens dat fero verba. Effert ⁊ confert defert ⁊ deniq3 differt.

Ferofers

¶ Hic autor docet q̄ fero dat quattuor composita de se: quoꝝ quodlibet est equiuocū per se. Et sunt illa: effero/confero/differo/ ⁊ defero. Quoꝝ significationes inferius hic patebūt. ¶ Cōstrue. Hoc verbū fero fers cōponēs. i. faciēs cōpositionē dat bis duo id est quattuor verba: polisena. i. pluriū sensuum id ē significationum. ¶ Polisenus a. um. componitur de polis qd est pluralitas et senes grece qd est sensus latine. quia plurium sensuum. ⁊ illa quattuor verba composita sunt ista scz effert/confert ⁊c̄.

Extollit dicit fert funus terminat effert Mortuus elatus: elatus fitq3 superbus.

Effero

¶ Hic autor docet equiuocationē istius verbi effero effers. qd est ꝓmū de quattuor cōpositis a fero de quibus fit mentio supra. Et dicit q̄ effero effers hab3 tres significationes. Nam efferre id est extollere/exaltare. vt ibi de virgine. Quibus te laudibus efferā nescio. i. extollam vel exaltem. et tunc dr ab eo elatus a. um. id est superbus arrogans. ¶ Efferre. i. portare funus. i. corpus mortuum extra domū ad tumulū: ⁊ tunc ab eo deriuatur elatus a. um. id est mortuus a. um. ¶ Efferre id est terminare. Unde Priscianus. Nomen tercie declinationis effert accusatiuum casum in em: id est terminat accusatiuum in em. Et componitur effero de ex/ ⁊ fero fers extuli efferre elatū tu. verbū actiuum. ¶ Construe. Hoc verbū effert dat id est significat ista scz extollit fert/funus ⁊ terminat. ¶ Mortuus ⁊c̄. Hic dicit q̄ ab affero quando est fero funus venit elatus a. um. id est mortuus a. um. q3 pro ⁊. et elatus fit superbus quando dicitur de effero quod est idem quod extollo.

Proficit ⁊ donat loquitur tria confero signat.

Confero.

¶ Hic autor agit de significatione secundi verbi qđ cōponitꝰ a fero. scȝ cōfero dicens ꝙ confero habet tres significationes. Primo id est proficere vt hic. Nil confert quodcunqȝ petis. nil cōfert id est nil proficit. Hec medicina confert ad salutem corporis. ¶ Conferre id est dare vel donare. vt ibi. Confer mihi christe salutis munera perpetue id est da vel dona. ¶ Conferri. i. loqui. vt in euā=gelio. Qui sunt hi sermones quos cōfertis adinuicē ꝛc̄. ¶ Confero cōtuli col=latum tu. ¶ Construe. Hoc verbum confero significat hec tria scȝ proficit/et donat/ꝛ loquitur. ꝛc̄.

Defert

Hec tria dat defert/accusat/portat/honorat.

¶ Hic docet autor de equiuocatione tercij compositi scȝ defero ers. dicens ꝙ equiuocatꝰ ad tria. Nam deferre. i. accusare. vt iste deferebat illum id est accusabat illum. vnde hic delator toris. i. accusator. Et delatio onis. id ē accusatio. ¶ Item deferre id est portare. vt ibi. Aurū thus deferentes id est portantes. ¶ Item deferre id est honorē impendere. ſm hanc significationē construitur cum datiuo casu. vt defero tibi. i. honorem impendo tibi. Et coniugatur. De=fero ers. detuli re. delatum tu. in supinis. Et plerūqȝ inuenitur in hac significa=tionē in Boecio de consolatione phie. ¶ Construe. Hoc verbū defert det id ē significat hec tria scȝ verba accuso as. ꝛc̄. Defero pro impendere honorē est neutrum: ꝛ in alijs significationis est actiuum.

Differo

Preteritū geminum: geminū dat differo sensum
Distat: prolongat hoc verbum differo signat.
Differo pro disto dat distitit absqȝ supino
Differt pro longo dat: distulit atqȝ delatum.

¶ Hic docet autor de equiuocatione istius dictionis differo qđ est quartū cō=positum de fero de quo superius facit mentionē. Dicit ergo ꝙ differo habet duas significationes. Nam idē est qđ distare. vt homo differt ab asino. id ē distat. Et in tali significatione inuenitur sepe differt impersonaliter positū. vt nō differt inter summum bonum ꝛ deum. Et tunc differo facit distiti in p̄terito qđ accipit mutuo disto stas. ꝛ caret supinis. ¶ Item differre. i. ꝓlongare. Ut iste distulit negociū meum. i. prolongauit. Et tunc differo facit distuli in preterito ꝛ dilatum in supinis. Hugui. dicat ꝙ differo semper facit distuli in preterito. ¶ Differo pro longare est actiuum. ꝛ pro altera significatione est neutrum. ¶ Construe. Hoc verbum differo significat hec duo verba scilicet disto as. et prolongo gas.

Refero

Pertinet ꝛ distat/narrat quoqȝ fert retro refert
Accusatiuum poscit simul atqȝ datiuum.
Pro narro positum pro distat non regit vllum
Ast ablatiuum pronominis/aut genitiuum.
Nominis exigit hoc pro pertinet arte volente.

¶ Hic docet autor de equiuocatione istius verbi refert qd componitur de re/et fero fers. dicens q referre habet quattuor significationes. Nam idem est retro ferre id est recitare/renunciare/iterum ferre. Unde hec relatio onis.i.rei prioris. et cognite iterata cognitio. Et relatiuus a.um. quod ad aliquid refertur vel potius qd iterum fert aliquid ad memoriam quasi iterum portatum. Cum enim dico: sortes legit per hoc nomen sortes sortis cognitionem subiicio et postea subiungo: et ipse disputat: per illud pronomen ipse sortes refertur ad cognitionem. unde illud pronomen dicitur relatiuum qd sic aliquid referat. ¶ Item referre.i.narrare: vt referam tibi noua id est narrabo tibi noua: et tunc regit post se datiuum casum ex vi acquisitionis: et actm ex vi transitionis. ¶ Item refert.i.distat. et secundum hoc multociens tenetur impersonaliter. vt non refert an facias hoc. an facias illud. et secundum illam significationem est absolutum et non regit aliquem casum post se. ¶ Item refert id est prodest vel pertinet ad officium vel ad vtilitatem alicuius: vt pro eo impersonale semper est: vel fere semper. et construitur cum gto cuiuslibet casualis exceptis gtis quinque principalium pronominum cum quibus non construitur sed pro illis construitur cum ablatiuis femininis suorum possessiuorum in singulari numero. vt refert henrici vel mea vel tua vel sua vel nostra vel vestra vel illius id est prodest henrico vel michi vel tibi vel sibi vel nobis vel vobis vel illis vel pertinet ad officium vel vtilitatem henrici vel meam vel tuam vel suam vel nostram vel vestram vel illius. ¶ Item refero construitur cum ablatiuis feminini generis istius nominis possessiui Cuius a.um. Ut cuia refert: vel genitiui sui primitiui: vt cuius refert. et vtrumque bene dicitur. ¶ Construe. hoc verbum refert significat ista scz pertinet et cetera. ¶ Et refert positum pro isto verbo Narro poscit.i.petit habere post se accusatiuum. atque pro et. et simul datiuum. vt refero tibi noua. Sed refert positum pro distat non regit vllum casum sed est absolutum: vel forte non regit vllum.i.aliquem casum immediate post se sed mediante prepositione bene regit. vt refert inter bonum et malum. Ast pro et. et hoc scz verbum refert exigit ablatiuum pronois.i.pronominum principalium et genitiuum nominis.id est nominum. pro pertinet.i.quando idem est quod pertinet. hoc dico arte scz grammatice volente hoc sic fieri

Fercula nos saciant/prelatos fercula portant. Ferculum.

¶ Hic docet autor equiuocationem istius nominis ferculum li. dicens q ferculum est prandium qd fertur de coquina alicui sedenti in mensa (anglice a messe). Vel ferculum est quoddam genus scamni (anglice a soldinstole) qd potest claudi et aperiri quale videmus in ecclesia super quo cantores sedent in choro. Unde quidam dixit. Que possunt scamna claudi sunt fercula dicta.

Hec tria fingo notat/vt fingo poemata fingo. Quod non est/fingo quod sapienter ago. Fingo

¶ Hic docet autor q fingo gis. habet tres significationes. Nam fingere est proprie agere more poetarum. Nam poeta dicitur a poio pois poire pouui.id est fingere hoc est componere aliquid. ¶ Item fingere.i.simulare qd non est verum. Et fingere est componere aliquid sapienter. Ut compositores luti figulos vocamus. Sicut expositor psalterii dixit super illo versu. Sicut vas figuli confringes eos. ¶ Item preter istas significationes fingere est conari/facere/formare/plasmare/excogitare. Fingo coniugatur fingo gis. finxi gere. fictum tu. in supinis. Et est actiuum cum suis compositis. ¶ Construe. Fingo notat hec tria. s. taliter. vt fingo poemata. et fingo.i.simulo illud quod non est verum. Et sic poete faciunt. vt Uirgilius Stacius. Et etiam fingo id est compono illud quod ago.i.facio sapienter.

Fundo. Equiuoce lympham/vas/hostem/fundo pcesqz.

¶ hic docet autor q fundo dis. equiuocat ad quattuor. Nã fundere .i. effundere vt hic. Funde merũ funde tanq sint fluminis vnde. Nec cures vnde: sed fundas semper abunde. ¶ Itẽ infundere .i. psternere/vincere/vel fugare/vel occidere. Sicut in Virgilio ⁊ Ouidio ⁊ alijs poetis multociens inuenitur. Et fundere emittere. vt ibi. Funde preces ad dñm pro salute fideliũ. Fundo declinatur. Fundo dis. fudi fundere sum. su. in supinis. ¶ Itẽ fundere .i. spergere/fugare. ¶ Construe. Ego fungo equoce .i. equa voce vel vna voce lymphã .i. aquã ⁊ vas .i. ollam: ⁊ hostem .i. inimicum meum. qz pro ⁊. et preces.

Gallus Gallus auis gallus populus gallusqz poeta:
Est gallus fluuius presbyterum quoqz notat.

¶ hic docet autor q gallus hz quinqz significationes. Nã gallus est quedam auis domestica satis cognita. Et est vulgaris astrologus vt dicit Alanus: q̃si signans horas diei ⁊ noctis. ¶ Et gallus est aliquis natus de gallia. Et gall⁹ est ppriũ nomẽ alicuius poete. Vñ Virgilius. Pauca meo gallo .i. meo amico qui vocatur gallus. ¶ Itẽ gallus est quidã fluuius in frigia vbi Troia quondam fuit: de quo homines potantes reddũtur insani ⁊ ebrij: de quo quidã dixit. Est gallus fluuius qui bibit inde furit. ¶ Itez gallus dr̃ presbyter cybeles id est illius dee. Et cybele dicebat a poetis mater omniũ deorum. ⁊ est dea terre. Et declinat hec cybele cybeles cybele cybelem cybele prime declinationis grecorum. ¶ Construe. Gallus est auis ⁊c. ⁊ inde dr̃ archigallus .i. presbyter.

Galla: Gallam gallus habet gallam quoqz sutor ⁊ ilex.

¶ hic docet autor q hec galla le. habet tres significationes. Nã galla est proprium nomẽ cuiusdã mulieris. vnde Iuuenalis. Profer galla caput id est o tu galla profer caput. ¶ Itẽ est instrumẽtũ sutoris .i. fornipedia (anglice a laste ¶ Itẽ galla est fructus ilicis .i. quercus (anglice a okeapell) vel poti⁹ galla est (anglice a galle) cum qua fit incaustum siue crescat in ilice siue in alia arbore. ¶ Construe. Gallus .i. aliquis natus de gallia habet gallã .i. talem mulierem vxorem. Vel fm quosdã galla est illa crista que est super caput galli (anglice a combe). Et tunc construe sic. Gallus id est illa auis habet gallam .i. cristam. et sutor habet gallã .i. fornipedẽ. ⁊ ilex .i. quercus habet gallã id est glandem.

Glans Glãs glãdis lapis est glãs glãdis i arbore fruct⁹

¶ hic docet autor q glans dis. hz duas significationes. Nã glans est lapis rotundus qui proijcit funda. Vel glãdes dñr masse plũbee facte ad modum glandiũ que proijciuntur a fundis. Vnde Stacius. Nec mod⁹ aut lentare arc⁹ aut fundere glandes. ¶ Itẽ glans dis. est fructus quercus (anglice a charne) quo fructu veteres solebant vesci anteq visus agriculture fuit inuentus. Vñ Boecius de cõso. phie libro primo. Facile q̃ sera solebat ieiunia soluere glãde Et glans glandis hec glandula glandule. ⁊ hoc glandiũ dini .i. nodus qui in cute nascitur. Et ẽ glandula (anglice a knell) qui nascitur sub cute, et abundãti a humoris. ¶ Cõstrue. Glans glandis est lapis scilicet qualis a funda iacit

vel massa plumbea facta ad modũ glandis. hec funda fũde (anglice a slinge) Et glans glandis est fructus in arbore quercina. Et nota q̃ scribitur semp̃ cũ d in genitiuo ꝛ non cum t.

Pondus/persona/vox/lectio/femina pregnans Quoq; molestamur dicitur esse graue. — Grauis Graue

¶ hic docet autor q̃ hic ꝛ hec grauis ꝛ hoc graue est equiuocũ: quia determinare equiuoce oĩa ista substantiua potest que in versibus superius ponuntur. ¶ Construe. Pondus est graue .i. est ponderosum persona dicitur grauis id est autentica. vox est grauis .i. bassa: q̃ pro et: ꝛ omne illud quo nos molestamur id est grauamur dicitur esse graue. Et sic hic ꝛ hec grauis ꝛ hoc graue habet sex significationes scz istas: ponderosus sa. sum. autenticus ca. cum. Grossus sa. sum. Durus ra. rum. Grauidus da. dum. ꝛ Molestus molesta molestũ vt patet superius.

Gratia/causa/fauor/meritũ/dilectio/donum — Gratia.

¶ hic docet autor q̃ hec gratia gratie habet quinq; significationes. Nã gratia .i. causa. vt gratiã vestri hoc faciã qd iubetis. ¶ Et idem est q̃ fauor: vt vestrã gratiam operior .i. fauorẽ vestrũ expecto. ¶ Et idẽ est qd meritũ. Ut magnum beneficiũ vestra gratia promererẽ .i. vestrũ meritum. ¶ Et gratia id est dilectio. vt Isti sunt fraterne gratie indissolubili glutino copulati. ¶ Et gratia id est donum spiritussancti. vt ibi. Diuisiones gratiarum multe sunt. ¶ Construe. Gratia est causa. ꝛ sic de alijs: ¶ Nota q̃ tres que finguntᷣ a poetis esse sorores que fuerunt filie Jouis ꝛ Junonis ꝛ ministre veneris. Et dicitᷣ gratia de gratis aduerbio.

Gratus est acceptus/grat⁹ benefacta recordans — Gratus

¶ hic autor docet q̃ gratus a. um. habet duas significatiões. Primo id est acceptus ta. tum. vel hic ꝛ hec acceptabilis ꝛ hoc le. horatus. Grata superueniet que non sperabitur hora. id est accepta vel acceptabilis hora. ¶ Et grat⁹ .i. memor bñficij accepti .i. remunerator beneficij accepti. Et gratũ .i. gratiam seruans/placitus/gratiosus a. um. ¶ Construe. Gratus idẽ est qd acceptus a. um .i. bonus a. um. vel placitus a. um. vel hic ꝛ hec vtilis ꝛ hoc le. Et grat⁹ est recordans beneficia .i. memor beneficiorũ acceptorum.

Gratulor est letor: ꝛ gratulor est ago grates. — Gratulor.

¶ Autor docet hic q̃ hoc verbum deponens gratulor gratularis equiuocatᷣ ad duo. Primo id est letari vel gaudere. ¶ Et est idem quod grates agere. Exemplum pro gaudere. De vestra prosperitate et statu incolumi gratulamur. id est gaudemus ꝛ letamur. Exemplum pro grates agere. De beneficijs que nobis multociens ꝛ frequenter fecistis: vobis q̃s possumus gratulamur. ¶ Construe. hoc verbum gratulor est idem qd letor aris. ꝛ gratulor est idem quod ago grates. Et dicitur de gratus a um.

Genus Est genus in specie modus est genus accidit atqꝫ

¶ Hic ponit autor equiuocationē istius dictionis hoc genus eris. dicēs q̄ equiuocatᷓ ad quattuor. Nam genus est ſm Porphirium qđ predicatur de pluribus differentibus speciebus in eo quod quid est: ⁊ sic omnia animalia faciunt vnū genus sed non vnam speciem. quia differūt animalis specie. Alia enim est species humana: ⁊ alia species leonina/⁊ equina/⁊ asinina. Uel genus est collectio aliquoꝝ descendentiū ab vno principio. ¶ Et genus est modus id est maneries. vt iste est boni generis id est manerici. Et genus est stirps. vt iste est de meo genere id est de mea stirpe seu progenie (anglice kynrede. ¶ Et genus est accidens partiū orationis. vt Magister cuius generis: respondetur masculini ¶ Construe. Genus est in specie id est genus est cōmunis natura que est in rebus diuersaꝝ specierum. ⁊ genus est modus id est maneries vel conditio. Et genus est stirps id est progenies. prosapia. Atqꝫ pro ⁊. ⁊ genus accidit id est accidens partium orationis. ¶ Et genus preter significationes istas est sanguis vel origo vel qualitas substantialis.

Glis. iris. Glis animal/glis terra tenax/glis lappa vocatᷓ.
Ris animal: sis terra tenax: tis lappa vocatur
Hic animal: hec terra tenax: hec lappa vocatur

¶ Autor hic docet equiuocationē istius dictionis glis. Dicens q̄ equiuocatᷓ ad tria. ⁊ ſm diuersam significationē sumit ⁊ declinationē. Nam glis est quoddam animal quod per totaꝫ hyemem dormit ⁊ efficitur inspicientibus: quasi mortuum (anglice a dormouse: ⁊ ipa cum dormitione pinguescit. Un̄ inducitᷓ de seipo loquens per prosopopeiam sic. Tota mihi dormitᷓ hyems ⁊ pinguior ipo Tempore sum quo nil me nisi somnus alit. Ait enim. Estate reuigilans reuiuiscit. ⁊ tunc pro tali animali glis est masculini generis ⁊ facit gliris in genitiuo vt hic glis gliris. ¶ Item glis est terra tenax idest terra argillosa (anglice claye) ⁊ tunc est generis feminini ⁊ habet glissis in genitiuo. ¶ Itē glis est lappa: que alio nomine dicitur cardo (anglice a burre). Et tūc declinatur hec glis huius glitis. ¶ Construe. Glis vocatur animal. ⁊ glis vocatur terra tenax. et glis vocatur lappa. Ris animal id est quando est animal facit ris id est gliris in genitiuo ⁊ quando vocatᷓ terra tenax habet sis. id est glissis in genitiuo. Et quando vocatur lappa habet tis. id est glitis in genitiuo. ¶ Hic animal id est glis quando est animal est masculini generis. vt hic glis gliris. quando est terra tenax est generis feminini: vt hec glis glissis: ⁊ quando est lappa est etiā feminini generis: vt hec glis glitis

Glisco. Corporis exigui glires animalia dico.
Splēdeo. Brumali stertunt/estiuo tempore viuunt.
Somno pinguescūt/ hinc gliscere crescere dicūt.
Pelle nitent glires/hinc gliscere pelle nitere.
Sic igitur glisco notat hec duo splendeo cresco

¶ hic docet autor de equiuocatione istius verbi glisco cis. Et primo docet causam sue equocationis per quasdam proprietates que sunt in suo primitiuo quod est glis ris. Primo igitur dicit quod glires sunt quedam animalia exigue quantitatis que per totam hyemem dormiunt et vigilant in estate. et per somnum crescunt pinguedine. ideo glisco id est cresco. et deriuatur a glis gliris. et est glisco idem quod cresco cis. quia glis dum dormit crescit pinguedine. ¶ Item gliscere .i. splendere .i. nitere. Et hoc ideo quia glires habent pellem splendidam. Et sunt glires (vt aliqui dicunt) vermes splendentes in nocte qui alio nomine dicuntur noctiluce: quasi nocte lucentes .i. splendentes ideo gliscere quod ab eo deriuatur. est pelle nitere .i. splendere. Et sic patet quod gliscere habet duas significationes scilicet crescere et splendere. ¶ Glisco cis caret preterito et supinis gliscere. ¶ Item glisco preter istas significationes habet significationes alias. Nam gliscere .i. cupere vel desiderare/ardere/tumescere/pinguescere/superbire/vel indignari. Unde notentur isti versus. Et glisco cupere/splendere/crescere sicque. Ardet pinguescit/tumet/indignansque superbit. ¶ Construe. Glires dicti .i. vocati animalia exigui corporis stertunt brumali tempore .i. hyemali tempore. et viuunt .i. vigilant estiuo tempore .i. in estate et estiuali tempore. Quia et isti glires pinguescunt somno. id est fiunt pingues per somnum. dicunt .i. clerici dicunt hinc .i. pro illa causa gliscere .i. crescere. Item isti glires nitent .i. splendent pelle .i. nocte. hinc .i. ideo gliscere idem est quod nitere in pelle scilicet sic. Igitur etc. et igitur id est propter istas causas assignatas hoc verbum glisco notat id est significat hec duo. splendeo des. et cresco cis.

Discute quid sit glos/lignum/vel femina/vel flos. Glos.

Glos glossis lingua/et sit filia glosaque glossa

Glos glossis lignum vetus est de nocte serenum

Glos gloris flos est/illius gloria dos est

Glos etiam gloris dicetur femina fratris.

¶ hic docet autor quod glos habet tres significationes. Nam glos est vetus lignum de nocte splendens quale frequenter videtur illis qui nocte spaciantur in syluis: anglice globerte. Et tunc declinatur hic glos glossis in genitiuo. ¶ Item glos glossis .i. lingua cum duplici ss. Unde quidam. Os frangit glossa tamen in se non habet ossa. Et de hec glos glossis: vel de hec glossa glosse. pro lingua deriuatur hec glosa se. per simplex s. Et est glosa expositio sententie alicuius libri litteram continuans et exponens. ¶ Et glos est quidam flos qui secundum quosdam vocatur (anglice poste crowne) Et inde secundum istum amorem deriuatur hec gloria glorie. Sed in vero huguitio. gloria deriuatur a glorus ra. rum. ¶ Item hec glos gloris est femina fratris tui .i. vxor tua. Unde quidam dixit. Cui sociatus adest frater tuus hec tua glos est. ¶ Construe. O lector discute .i. disquire id est cognosce quid hoc nomen glos sit quia est lignum vel femina vel flos. Quando est lignum facit glossis in genitiuo. ¶ Item dicit autor hic quod glos glossis id est lingua lingue: et ab inde deriuatur hec glossa glosse quod idem est quod hec glossa se. et hoc inuenitur ex hoc quod dicit in littera: glosa vel glossa est eius filia id est deriuatur a glos tanquam filia a matre. ¶ Uel videtur quod iste versus scilicet glos glossis lingua etc. Non est versus istius libri quia autor non facit mentionem de tali significatione quod glos glossis est idem quod lingua cum dicit nisi tres significationes esse de glos. de quarum numero glos pro lingua non est. Glos gloris etc. ¶ Construe. Glos faciens gloris est quidam flos: et gloria est dos illius .i. data

seu deriuata ab eo. Et etiam glos faciens gloris dicitur femina .i. vxor fratris.

Gero. Porto represento / facio / tria fert gero sensa.

¶ Hic docet autor quod gero geris gessi rere. habz tres significationes. Nam idem est quod portare: ꝛ hoc in propria significatione. Unde componitur Nugiger gera. gerum: id est portans nugas de loco ad locum. ¶ Et gero .i. represento. vt iste gerit personam hystrionis .i. representat. ¶ Et gero .i. facio. Et inde hoc gestum gesti .i. factuz. Unde Galterus in alexandreide sic incipit. Gesta ducis macedum ꝛc. ¶ Construe. hoc verbū gero fert .i. significat hec tria sensa .i. has tres significationes scilz porto portas ꝛc. Et coniugatur sic. Gero geris gessi gerere gestum tu in supinis verbum actiuum. ¶ Item gerere .i. administrare sm Huguitionem.

Gestio. Gestio pro cupio / pro gaudeo gestio pono.

¶ Hic ponit autor equiuocationē in illo verbo gestio gestis gestiui gestire: dicens quod equiuocatur ad duo. Nam gestire .i. cupere. vt hic. Multa gestimus propter que sepe perimus. gestimus ibi id est cupimus. ¶ Item gestire .i. gaudere. Sed proprie id est malorum gaudere bonorum. Unde gestire est motu corporis gaudia representare: ꝛ facere quod sapientem nō decet. Unde notentur isti versus. Gaude sed noli fili gestire benignus. Gaudet corde malus corpore gestit item. ¶ Construe. Ego pono hoc verbum Gestio pro cupio cupis. Et ego pono hoc verbum gestio pro gaudeo.

Ibis Ibis auis / dorchas est ibex / inuidus ibis.
Ibidis hec / medius facit ibicis / inuidus ibis

¶ Finita illa parte in qua tractauit autor de equiuocis incipientibus de littera G Jam tractare intendit de his que incipiunt ab J que est proxima littera huic littere G a parte post. Et si obijciatur de H. que est figura media inter G ꝛ J / dicatur quod h non est littera: ꝛ ideo autor non facit capitulum de ea.
¶ Ponit ergo equiuocationem in ista dictione ibis que equiuocatur ad duo. Deinde ponit differentiam inter ibis ꝛ ibex. Primo ergo dicit quod ibis equiuocatur. Est enim quedā auis cum longo rostro. (anglice a storke) de qua loquitur Horatius dicens. Se quocunque rapi. rostratam vidimus ibim. Et est ibis auis immūda: quia in veteri testamēto fuit prohibita comedi. vnde scribitur Leuiti. xi. ca. Bubonē ꝛ iugulū ꝛ ibim nō comedetis. Et sm aliquos dicitur auis que viuit ex cadaueribus quod falsum est. quia manifestū est ibim nō viuere cadaueribus. ¶ Itē ibis ponitur pro inuido. Unde Ouidius scripsit vnū librū quē intitulauit. In ibim id est contra ibim inuidū .i. aduersariū suū: qui cum vxore sua mechabatur.
¶ Sed ibex icis sm istū autorē est genus serpentis. Secūdum vero Hugu. est genus quadrupedis scz capra que dorchas dicitur alio nomine. Et dicuntur ibices quasi aues: quia ad instar auium ardua ꝛ excelsa teneant et habitant in sublimi Et si quando aduersitatem hominū vel ferarum presenserint: de altissimus saxorum sese. precipitātes in suis cornibus illesas se suscipiūt. Unde scribitur de illis Primo regū. xxiiij. ca. Saul perrexit ad inuestigandū Dauid ꝛ viros eius ꝛ per abruptissimas petras que solis ibicibus peruie sunt ibicibus (anglice a wylde gote or a tayndere.) id est talibus capris superius memoratis. Unde quidam Ibex ibicis est animal

quod cornua gestat. Est enim capra dorchas grece vocitata. Ibex ibicis auis & niliqz fluentis. ¶ Construe. Ibis est auis ibex est dorchas vel serpens: sed magis placet dorchas. & ibis est inuidus. ¶ Ibis. &c. hic docet q predicta nomia variantur in obliquis: dicens q ibis quando est auis: tunc declinatur hec ibis huius ibidis. Sed dic q facit ibis vel ibidis in gto. Et ibex declinatur hic ibex ibicis penultima correpta in gto. Et ibis pro inuido declinatur hic ibis huius ibis in gto. ¶ Ibicum corripit mediam sillabam siue producit. Hec ibex ibicis producit mediam in obliquis: & est auis aquatica serpentibus inimica: & pro eadem dicitur hec ibis ibis. ¶ Et hec ibex ibicis mediam corripit in obliquis. & est aial de genere ceruorum versus. Ibex cis auis est niliqz fluenta Ut dicunt habitat: rostro suo vilia purgat Ibidis ac ibis genitiuus cum facit ibis. Tunc auis est ibis: & dicitur liuidus ibis. Qd notat ibicis ibex: notat ibicis ibis. Et ibex quadrupes auis ibis inuidus ibis. Scdm glosam in hoc loco potest producere mediam siue corripere. quia potest exponi de aue siue de quadrupede. Sed melius est q corripiatur pro quadrupede. Unde quidam magnus magister dixit. Cornua fert ibex iob testis. & ibidis inde.

Jacinctus lapis est/flos est/iacinctus homoqz — Jactnct⁹

¶ hic autor docet q iacinctus est equocum ad tria. Nam primo est lapis preciosus videlicet genus saphiri. ¶ Et est quidam flos blauij coloris (anglice a violet ¶ Et hyacinctus est propriu nomen viri seu sancti. ¶ Construe. Jacinctus est lapis. &c. Jacintus ta. tum. id est blauius a. um.

Sunt iuga motis/sut iuga tele/sunt iuga curr⁹ — Juga.

¶ hic docet autor q iuga habet tres significationes. Primo iuga sunt cacumina montium siue sumitates. ¶ Et iuga sunt illa ligna quib⁹ tela texenda ligatur. i. quedam instrumenta textorum. ¶ Juga sunt colubaria boum siue equorum trahentium in curru: & sunt iuga sic instrumenta currus. hoc iugum gi. dicitur de iungo gis ere. ¶ Construe. Juga sunt montis. i. cacumina montium. & iuga sunt tele. i. instrumenta in quibus tela texitur hec tela le. (anglice webbe). Et dicitur de telon grece quod est longum latine. & iuga sunt currus id est instrumenta bige siue aratri

Jus succus/ius rectu/ius ipsa potestas
Jus est causa/locus est vbi causa datur — Jus Justicia

¶ hic autor docet q hoc nomen ius hz qnqz significatioes. Primo idest succus (anglice iuce) Un. Ut facias offas de iure meo tibi do fas. Jus. i. rectu seu rectitudo. Ut nihil faciam tibi nisi q exigit ordo iuris. ¶ Et nota differentiam inter ius & fas. Jus est lex humana: sed fas est diuina. Un transire p alienu agrum fas est sed non ius est. Et differunt ius & iusticia: ius est ars boni & equi: sed iusticia est costans & ppetua volutas ius suum vnicuiqz tribuens. Institut de iusticia & iure in principio. Et ius est ipa ptas iuris: vt trasfero in te meu ius. i. potestatem iuris: ¶ Et ius. i. locus vbi ius exercetur. vt clericus constituitur in iure. i. in loco iuris coram vobis. ¶ Construe. Jus est succus/ius est rectum/ius est ipsa potestas iuris: & ius est causa: & ius est locus vbi causa deciditur. i. terminatur. Jus deriuatur de iubeo es. ere. iussi iussum:

Ignis Ignis feruorem studii: dat fulmen: amorem.
Est elementatū: solis calor: ac elementum

¶ Hic ponit autor q̄ hoc nomen ignis est equiuocū ad sex. Nā ignis denotat feruorē studij vt hic. Ocia sepe extinguūt ignē mentis .i. feruorem studij. ¶ Et ignis .i. fulmen. Uirgilius. imbribus ignes excutimus cursu. ignes .i. fulmina. ¶ Ignis .i. amor. vñ Ouidius. Loquitur excepto paulatim carpit igne .i. amore. ¶ Itē ignis .i. elementū .i. iste ignis q̄ est apud nos magis dr̄ elementatū q̄ȝ elementū: qr nō est purus ignis nisi in spera sua: ⁊ ibi est purꝫ elementū. Et sic de alijs elemētis potes dicere q̄ ista q̄ videmus sunt elementata ⁊ nō elementa ¶ Ignis .i. calor solis. vt ibi. Cōpescūt ignibus ignes. ¶ Ignis .i. elemētū purꝫ in sua spera. ¶ Construe. Ignis dat .i. significat feruorē studij. ⁊ ignis dat .i. significat fulmen .i. fulgur (a lyghtenynge) ⁊ ignis est elemētatū scꝫ quo vtimur ⁊ ignis est calor solis: ac pro ⁊: ⁊ est quoddā elementū. Et sunt quattuor scꝫ aer Ignis Terra ⁊ Aqua. Et ignis componit᷑ de in ⁊ gigno nis.

Indiuiduum. Est indiuiduum corpus/quo nō minus vllum
Et quod duricia nequit iste secure vel ille.
Ac indiuiduum nimio dicatur amore
Discretum tandem/sub voce tenetur eadem.

¶ Autor docet hic q̄ hoc nomen indiuiduū dij. quadrupliciter pōt sumi Nam minimū corpus qđ ꝓpter sui paruitatē diuisionē non recipit dr̄ indiuiduuꝫ: vt athomus ⁊ est illa minima festuca q̄ apparet in radio solis. Et dr̄ athomus ab a qđ est sine: ⁊ thomos diuisio vel sectio: quasi sine diuisione vel sectione. et non dr̄ indiuiduū ideo qr oīno diuidi nō pōt: sed qr nō recipit sectionē sensui subiacentē. ¶ Itē indiuiduū dr̄ illud qđ propter duriciā diuidi nō pōt. ⁊ si pōt cū magna tñ difficultate: vt adamas/dyamas (a dyan unde) qui nō frangit᷑: vt dicit Isidorus. Nisi cū recenti sanguine hirci. ¶ Itē aliqđ dr̄ indiuiduū qđ alicui ardētis amoris vinculo colligat᷑. vñ Ouidius. Sūt indiuidue mēs mea sicqꝫ tua. ¶ Itē indiuiduū dr̄ qđ p̱ īferiora sue nature phisice diuidi nō pōt: vt socrates ¶ Construe. Illud corpus est indiuiduū quo nullū corpus est minus: vt athomus: ⁊ illud est indiuiduū qđ ille vel iste neqt .i. nō pōt secare .i. diuidere: duricia ablatiuus est .i. ꝓpter duriciā: vt adamas. atqꝫ ꝑ ⁊et aliqđ dicat᷑ indiuiduum nimio amore .i. propter magnitudinē amoris. Indiuiduus componit᷑ de in et diuiduus a um.

Inuestis. Inuestis sine vestibus/inuestis sine barba
Inuestis mulier/inuestis pauper habetur

¶ Autor docet hic q̄ inuestis habet duas significatiōes. Primo dicit᷑ aliquis vel aliqua sine vestibus: vt paup̱ est inuestis .i. sine vestibus (anglice nakyd). ¶ Inuestis est aliquis vel aliqua non habens barbam. Unde Mulier est inuestis id est sine barba. ¶ Et idem est qđ solutus ta. tum .i. sine cōiuge: vt ista mulier est inuestis id est soluta. ¶ Constructio patet. Hic ⁊ hec inuestis ⁊ hoc te. cōponitur de in ⁊ hec vestis tis.

Dicitur ingratus nō acceptabilis/et qui Ingrat9.
Immemor accepti solet ingratus benefacti

¶ hic docet autor q ingratus dupliciter sumitur. pmo dicitur aliqs ingratus qui nō est dignus acceptari vel admitti in societatē vel amiciciā alicuius boni viri ꝛ hoc propter turpitudinē quā inuoluit viciorum vel aliqd simile. Et dicitur ingratum qd nō est acceptabile Item ingratus.i.nō gratus: vt q accepti beneficij nō memoratur. ¶ Construe. Aliquis ingratus dr nō acceptabilis.i.non dignus acceptari. Et ille scz est ingratus qui solet esse immemor alicuius beneficij accepti ab aliquo amico. Ingratus ta.tum. componitur de in ꝛ gratus ta.tum.

Quod vacuū manet/atqz cauū/leue fert inane. Inanis

¶ Autor hic docet q hic ꝛ hec inanis ꝛ hoc ne.est idem qd vacuus a.um. vt ibi Terra erat inanis ꝛ vacua.ibi et tenetur pro id est.ꝛ exponitur sic. Terra erat inanis.i.vacua. ¶ Et inanis.i.cauus a.um. vel concauus a.um. vt firmamentu m dicitur inane.i.concauū: sic vndiqz ver. vnde ꝯuexū Item inane.i.leue. vt mulier m oucatur inanis. ¶ Construe. Illud est inane qd manet.i.est vacuum ꝛ illud est inane quod est cauum.ꝛ illud fert.i.vocat vel dicit inane quod est leue ¶ Inanis componitur de in ꝛ vanus vana vanum.

Immanis magnus/est ferus atqz nocens immanis

¶ hic docet autor q hic ꝛ hec immanis ꝛ hoc ne. habet duas significationes. Nam immanis.i.ferus a.um. vel crudelis vel immansuetus. ¶ Et idem est qd nocens non bonus vel sine bono. Et qz magna solent esse crudelia ꝛ fera ꝛ terribilia: igitur immanis inuenitur pro magno et grandi. ¶ Construe. Immanis est magnus ꝛc. Et componitur de in/ꝛ manon grece quod est bonū latine quasi non bonum.

Immunis qui nil prestat/cui nil datur expers immunis

¶ hic autor docet q hic ꝛ hec immunis ꝛ hoc ne. habet duas significationes Nam immunis est ille qui cum quid ab alio recipit nil respondit. ¶ Et immunis est ille cui nil datur cū alijs aliquid tribuitur. ¶ Item immunis.i.expers. vel cōsors: qd idē est. vt iste qd sibi imponitur est immunis.i.expers vel exsors. anglice gyltlesse ¶ Et immunis.i.carens officio. Uirgilius in georgicis. Immunisqz sedet aliena ad pabula fucus. Et componitur sm hug. ab in.ꝛ hoc munium nij.i.debitū officij vel tributū vel munus. Et dicitur immunis quasi sine munio.i.sine tributo scz liber qui nulli est tributarius. Unde ꝛ sepe dicitur immunis expers alienus sine parte. ¶ Item immunis est qui non facit munia.i.officio nō fungitur: sed omni priuilegio ꝛ dono vacuus: viciosus: piger: ventri indulgens. Et construitur cum genitiuo vel ablatiuo. vt iste est immunis criminis vel crimine.

Improbus est perseuerans pbus atqz ꝓteruus Improb9

¶ Autor docet hic q improbus a.um. habet tres significatiōes. Primo id est

perseuerans. Uirgilius in georgicis Labor improbus omnia vincit .i. labor perseuerans. Et idē est q̄d probus. Uirgi. in eneid. Lauit improba teter ora cruor .i. proba .i. valde proba. ¶ Et est idem ꝙ proteruus .i. crudelis (anglice froward. Unde quidā de dyonisio tyranno sycilie. Dyonisius improbus atq̄ impius fuit. Et dicitur de in ⁊ probus.

Insignis

Nobilis insignis est/ac ingeniosus.

¶ Hic autor docet ꝙ hic ⁊ hec insignis ⁊ hoc gne. equiuocat̄ ad duo. Nā idem est q̄d nobilis. Unde Theodolus. Insignē vitulū cōflauerat ignis. insignē idest nobilem. ¶ Et est idē ꝙ ignominiosus a. um .i. nō famosus. vel male famosus vel qui habet ignominiosum ⁊ est semper suspectus. Un̄ illud. Flebat ⁊ insignis male decantabit̄ hora. insignis hora .i. ignominiosa hora. vel ibi in passione dn̄i. Habebāt aūt vnū viꝝ insignē qui dicebat̄ barnabas. insignē .i. ignominiosum vel male famosum. Et cōponit̄ de in ⁊ hoc signū ni.

Insita

Insita fit vestis matrone/fit quoqꝫ vinclum

¶ Autor ponit duas significatiōes istius nōis hec insita te. Primo est quedā vestis qua veteres matrone solebant vti (anglice a rochet.) Un̄ Ouid. Queqꝫ tegis medios insita longa pedes. ¶ Et idem est ꝙ vinculū quo pedes mortuorum ligant̄. Un̄ legit̄ ꝙ Lazarus vinctus institis fuit in monumento. Hec insita te. dicitur de insito as. insitu. ⁊c̄.

Iacto as.

Cum iacio iacito/cū me male comprobo iacto
Hinc quoqꝫ iactito fit/iactantia nascitur inde.

¶ Autor docet hic ꝙ hoc verbum iacto as. are. habet duas significatōes. Primo .i. iacere. vt iacto lapidem .i. iacto. Et iactare .i. laudare vltra modū vel vltra ꝙ̄ debeat̄ (anglice to boost or to be proude) vt tunc iacto me cū nimiū laudo me. Et est frequentatiuū formatum ab vltimo supino huius verbi iacio cis ieci iactū tu. u in o fit iacto as. Et aliud frequentatiuū format̄ ab illo iactatum tu. u in o cōuersa ⁊ a mutata in i correptā fit iactito tas. taui. tare. in eodē sensu cū iacto. ¶ Iactare vel iacitare fm̄ Hug. pro gloriari ponit̄ laudare glorisando vanitare .i. arrogare vel inaniter pferre. Un̄ iactans .i. arrogans dr̄ qui se iactat ⁊ maioꝝ institutis nō acquiescit sed propriā quādā viā iusticie ⁊ sanitatis inq̄rit. Et cōparat̄ iactantior iactantissimus. Et hec iactantia tie .i. arrogantia supbia vanitas. ¶ Itē nota hic differentiā inter iacere cuius media corripit̄: ⁊ iacere cuius media pducitur: ⁊ patet dr̄a per istū versū. Si nō vis iacere lapidem pmitte iacere. ¶ Construe. Ego iacto cum iacio: ⁊ ego iacto dum comprobo .i. laudo me male. quoqꝫ pro ⁊. ⁊ iactito fit .i. deriuatur inde .i. iacto ⁊ iactantia nascitur inde .i. de iacto as. aui. are.

indulgeo.

Indulget confert operam/veniam simul auget

¶ Hic autor docet ꝙ indulgeo es. habet tres significatiōes. Nā idē est ꝙ dare operā. Un̄ Catho. Indulgere gule noli q̄ ventris amica est .i. noli dare operā gule. ¶ Et indulgere est dare veniā. vt indulget mihi deus pctā mea id est re=

mittat & det veniam michi de peccatis meis. Et idē est qđ augere veniā. vt deus indulgeat nobis miam suam. id est augeat vel donet nobis misericordiam suam. Cōponitur ab in/ & alego ges. i. augere. ¶ Constructio satis leuis est. Indulgeo componitur de in/ & alego ges interposita d/ & a mutata in u. Et cōiugatur indulgeo indulges indulsi indulgere indultum tu. in supinus.

Infectus quod nō fact⁹ sonat est quoq3 tinct⁹. — Infectus

¶ Docet hic autor q infectus ta. tum. habet duas significationes. Nam infectus. i. nō factus. vt domus est infecta id est nō facta. Vñ Horatius. Infectuz valet esse dolor quod mens sua seruat. infectū ibi est nō factū. ¶ Et infectus. i. tinctus vel violatus vel corruptus. vt aer est infectus. i. violatus vel tinct⁹ vel corruptus. Unde Ouidius. Mons erat infectus variarū cede ferarū. i. mons erat tinctus cede. id est occisione variarum ferarū. id diuersarum bestiarum. ¶ Construe. Infectus sonat idem quod non factus. q pro et. & infectus est idem quod tinctus ta. tum.

Ordo/ locus/ tempus/ & causa notatur ab inde. — Inde

¶ Hic docet autor q inde aliqñ significat ordinē. vt hic. Iste sedet primus et ille inde. ¶ Item significat locū. vt ego veni inde. id est de illo loco. ¶ Et aliquando significat tempus. vt ego veni primo & ille inde. id est in illo tempore. ¶ Et aliquando causā. vt comedi crudas carnes & inde eger sum. i. eadē causa ¶ Construe. Ordo notatur. i. significatur ab inde. i. ab isto aduerbio inde.

Hic fore cognoui temporis atq3 loci. — Hic

¶ Autor hic docet q hic aliqñ significat tēpus. Vñ Virgilius. Hic mihi nescio quid trepido michi numen amicū. hic ibi id est nunc. ¶ Hic aliqñ significat locum. Vñ Alanus in anticlaud. hic superos ciues ꝓprio procellit honore. Virgo que propriū pariendi lege pudorē. Nō perdens matris meruit cuz virgine nomen. hic. i. in illo loco. ¶ Construe. Ego cognoui hoc aduerbiū hic fore id ē esse tempus id est aduerbium temporis atq3 loci. i. aduerbium loci.

Lar lartis rex est/ laris est deus/ ignis/ & edes. — Lar lartis

¶ Autor hic docet q lar habet quattuor significatiōes. Nā fuit ꝓpriū nomē cuiusdem regis: & tunc facit lartis in gtō. ¶ Itē lar est quidā deus quē gentiles colebant. & ꝓcipue ille deus qui preest custodie ignis. Nā fuerūt duo lares quos Mercurius genuit ex vna nympha q̄ dicebat̄ lar. Et dicebant̄ lares vel ab igne cui presunt & quē custodiūt. Horꝫ imagines habebant gentiles iuxta ignē retro. Vñ & posterior pars voci dicit̄ lar. ¶ Itē lar. i. ignis. Et lar. i. edes vel domus. Vñ antiquo prouerbio. In laribus lartis lares de larice vidi. i. vidi larem. i. ignē. in laribus. i. domibus. lartis. i. talis regis. Et dr̄ lar de largior iris. vel a largus a. um. qr de larib⁹ ꝓcedit largitas. Et declinat̄ hic lar lartis pro noīe ꝓprio. & hic lar laris pro alijs significationib⁹. ¶ Construe. Lar faciens lartis in gtō est rex. i. ꝓpriū nomē regis. secundū lar faciens laris in genitiuo est deus vel ignis vel edis id est domus.

Latex cis Equiuoce vinumqꝫ latex ⁊ lympha vocatur
Est idcirco latex vinum/quoniam latet vua.
Lympha latex ideo/quoniam terra latet yma.

¶ Autor docet hic q̄ hic latex laticis equiuocat̄ ad duo. Primo latex .i. vinuz ⁊ tunc dicit̄ a lateo lates: qꝛ in vua latet. ¶ Item latex .i. aqua: ⁊ tunc dicitur a lateo lates: qꝛ latet in ima terra .i. ꝓfunda terra. vel qꝛ latet in ymo .i. in ꝓfunditate terre. ¶ Cōstrue. Latex vocat̄ equiuoce vinū ⁊ nympha. latex est ideo vinū quoniā .i. quia latet in vua vnde vinū exprimitur. Et latex est ideo lympha .i. aqua qm̄ latet in yma terre .i. ꝓfunditate terre. ⁊ est mascu. ge. latex.

Lat⁹ eris Costa latus lateris laterem dat tegula later.
Est asportatus latus quoqꝫ dicitur amplus.

¶ hic docet autor equiuocationē istius nōis latus. ⁊ deinde ponit differentiā inter hoc latus eris. in Genitiuo: ⁊ hic later qḋ similiter facit lateris in genitiuo ¶ Itez ponit differentiā inter latus cuius prior corripitur ⁊ latus cuius prior producitur. Dicit ergo q̄ latus .i. costa (anglice a syde) est substantiuum ⁊ declinatur hoc latus lateris. corripit hanc syllabā la/vbiqꝫ. ¶ Item latus est ꝑticipium de fero fers. ⁊ tunc idem est qḋ portatus. ⁊ tot significationes habet sicut fero fers. ⁊ tunc declinatur latus lata latū. ¶ Item latus est nomē adiectiuum .i. spaciosus/amplus. Unde Ouidius. Pars maris ⁊ latus subitarum campus aquaꝝ. latus ibi id est spaciosus vel amplus. ⁊ tunc ꝓducit vbiqꝫ hāc syllabā la. siue sit participiū siue nomē adiectiuū ¶ Itē later lateris est gleba cocta de qua fit murus ⁊ vnde domus teguntur (anglice a tyliston or a bryke) ¶ Et nota q̄ priscianus dicit hoc nomē deficere in omnibus casibus singularibus ⁊ pluralib⁹ ꝑter accusatiuū singularis numeri scꝫ laterem. Nos tñ vtimur hoc nomine in vtroqꝫ in quolibet casu. ¶ Itē nota hanc naturā esse lateris q̄ quanto plus abluitur tanto plus exasperascat ⁊ deterior fit. Uñ quidam predicans fatos ⁊ interrogans quid fecerit: legit̄ respondisse. Litus aro laterem qꝫ lauo dum predico prauo. Unde alius dixit. Uerba serit vento qui predicat infatuato. ¶ Construe. Latus faciens lateris .i. costa: vel tegula operimētum: vel tectura domus. dat laterem .i. hic later lateris. Et latus a. um. asportatus a. um. ⁊ꝫ amplus a. um. ¶ hoc latus lateris. ⁊ latus ta. tum. deriuantur de lateo es. Et later lateris ⁊ꝫ a latus a. um. participiū. quoqꝫ pro ⁊. ⁊c̄.

Lena ne. Lena clamis tibi sit ⁊ stupri consiliatrix.

¶ hic docet autor equiuocationem istius dictionis hec lena ne. dicens q̄ lena est idem quod clamys clamydis (anglice a mantyll) vt induo te lenā id est clamydem. ¶ Item lena est idem quod meretrix. Unde illud. Lenonem lena non diligit absqꝫ crumena. id est bursa. Et loquitur figuratiue per metonomiā quia crumena quo bursa est ponitur pro pecunia quam continet. ¶ Construe. Lena sit tibi clamys id est mantellus. ⁊ lena sit consiliatrix stupri id est meretrix (anglice a baude).

Lens lendis capiti/lens lentis conuenit ori. **Lens tis.**
Lens mordet per d/mordetur si capiat t.

¶ Hic autor docet equiuocationē in isto nomine lens. q̄ equiuocatur ad duo Nam lens est quidā vermiculus qui solet esse in capitibus hominū: et maxime pauperū (anglice a nytte) et tunc facit lendis in gtō per d. ¶ Et lens faciens lē tis in gtō est quoddā legumen maxime in tempore quadragesimali vsitatum (anglice a ryce potage) et scribit cū t/in gtō. ¶ Construe. Lens faciēs lendis in gtō cōuenit capiti. et lens faciens lentis in gtō cōuenit ori vt manducet. Lens per d/in gtō mordet scz capita. et si lens capiat t/mordetur .i. comeditur.

Lenticulā voco vas maculā cutis/atq3 legumen **lenticulā.**

¶ Autor docet hic q̄ lenticula habet tres significationes. Nam lenticula est quoddā vas quo ponit oleum (anglice a oyle potte). ¶ Itē lenticula est quedam macula in facie hominis (anglice a spott or a frecon). Et inde lenticulosus a. um. i. neuosus (freconyd) et prouenit in estate solis calore causant. et hoc maxime in rufis hominibus siue subrufis et multū albis. et nec est signum boni in dolis. et hec macula aliis nominibus vocat scz lentigo inis. et neuus ui. et cesia cesie. Et lenticula le. est legumen: diminutiuū de lens lentis quod superius exponitur.

Lento mens arcus dum lenteo/lenteo tardo **Lentāre.**
Lenteo dum cesso/que tria lentus habet **lentere**
Lentus flexibilis/lentus piger/ocia lentus **lentus**

¶ Autor hic docet equiuocationē in lenteo. et differentiā inter lentare et lentere: Et deinde ponit equiuocationē in hoc noīe lentus a. um. qd a verbo lentes deriuatur. ¶ Dicit ergo q̄ lento as. aui. i. flecto flectis: vel curuo as. are. vt lento arcum meum. i. flecto arcum meū/trahēdo illū. Unde in alexandreide. Nūc arcus lentare monet: nunc fundere glandes. i. nunc docet eum lentare arcus. id est flectere trahendo. ¶ Lenteo es. ere. i. pigere vel tardare et cessare. Unde lentus a. um. habet omnes has tres significationes. Nam idē est qd flexibilis (anglice: ino we or piyeng) Unde Ouidius. Curribus ante temedū lentis erat aptus. ibi lentus. i. flexibilis. ¶ Et lentus id est piger. Unde idem. Lentaq3 tigris erat. lenta id est pigra. ¶ Et lentus. i. ociosus. Unde Tu modo pomperci lentus spaciare sub vmbra. Et lentus. i. plenus. Inde luculentus. i. luce plenus. vt populus luculentus. ¶ Construe. Ego lento meos arcus dum lenteo id est flecto eos. lenteo es. i. tardo vel tardeo Et ego lenteo dū cesso. i. duz ago ocia. que tria id est quas tres significationes hoc nomen lentus a. um. habet. Lentus id est flexibilis. et lentus. id ē piger a. um. et lentus habet ocia. id est/est idem q̄ ociosus a. um.

Letus iocundus/letus fecundus & inde **letus a. u3**
Letamen fimus terre pinguedo vocatur.

¶ Docet hic autor q̄ letus a. um. habet duas significatiōes. Nam letus id est

iocundus a. um. vel hilaris. Vñ quidā. Nō ego sū letus: dū sum languore re-
pletus. ¶ Letus. i. fecundus a. um. i. fertilis. vt Virgi li° in georgicis. Quid fa
ciet letas segetes. id est fecūdas ⁊ fertiles segetes. Et tūc a letus deriuatur hoc
letamen inis. i. fimus qui reddit terram pinguem (anglice mucke or donge).
¶ Construe. Letus id est iocundus ⁊ letus id est fecundus ⁊ inde letamē id ē
fimus vocatur pinguedo terre.

letatus

Letatus quando a leto fit mortificatus
A letor de leticia letatus habetur.

¶ Autor hic docet quod letatus habet duas significatiōes. ⁊ he causantur ex diuer
sitate sui primitiui. Nam quādo deriuatur ab hoc letū ti. i. mors tunc est idē quod
mortificatus a. um. vel mortuus a. um. Ouidi°. Ut nemus intrauit letata cor-
pora vidit. ¶ Et quando letatus venit de letor aris. tunc est factus letus/gaudens.
¶ Construe. Cum letatus fit. i. deriuatur a leto scilicet pro morte: tunc est idem quod
mortificatus. Et cum letatus fit a letor letaris quod est deponens tunc habetur le
tatus de leticia quasi haberet leticiam id est gaudium. Ut Letatus sum in his
que dicta sunt michi.

luxuries
libido

Factum luxuries notat affectumque libido

¶ Autor ponit differentiā inter hec luxuries ei. ⁊ hec libido dinis. dicēs quod hec
luxuries ei. significat factū illius peccati siue illud peccatū. Sed libido signifi-
cat affectum id est voluntatē quā quis habet faciendo illud peccatū. Vel libi-
do dicitur luxuriosa voluntas. ¶ Luxuries venit ab hic luxus us. ui. Unde et hec
luxuria rie. i. luxuries. Sed modo ampliata est eius significatio vt luxuria vel
luxuries dicatur quelibet superfluitas tam in cibo quam in coitu ⁊ vestitu ⁊ etiam in
alijs rebus. ¶ Construe. Luxuries notat id est significat factum. i. ipsum pecca
tum. que pro ⁊. et libido notat affectum id est voluntatem peccandi. Libido a li
bet verbo impersonali dicitur.

liber beri.

Liber id est bacchus/vel vir sine compede natus
Estque liber codex/vel raptus ab arbore cortex
Prima beri faciunt: genitiuo brique secunda
Pars prior est cortex: liber altera tercia suber.

¶ hic do. au. quod liber habet quattuor significatiōes. Nā idē est quod bacchus de° vini
Vñ Therenti. Sine libero ⁊ cerere friget ven°. libero ibi. i. baccho. ⁊ tūc liber fa-
cit liberi in gtō. Et liber est idē quod ingenu° a. um. Et ē ingenu° qui nascitur ex libe-
ris parentib° (anglice a free) ⁊ nō ex seruis neque ex seruo ⁊ libera neque ex libero
⁊ ancilla sed requiritur quod vterque parens sit liber. Et tūc similiter facit gtm̄ liberi.
vt liber liberi. vñ hec libertas tatis. versus. Nō bene pro toto libertas vēditur auro
¶ Itē liber. i. cortex. i. interior pars corticis que ligno adheret. dictū a libero as.
quia liberat. i. defendit interius lignū. Vñ Ouid. Mollia tinguntur tenui precordia
libro. Et nota quod liber pro baccho. i. deo vini. ⁊ pro ingenio producit hanc syllabā li.
pro baccho. Vñ Romulus. Et liber simul ⁊ cū castore pollux. Pro ingenio vt ibi
Qui metuens viuit michi liber nō erit vnquam. Sed liber pro codice vt ibi. Haurit

aquas cribris: clericus absq libris. Pro cortice vt ibi. Absq libro nunq valet arborē crescere quāq. ¶ Pars prior. rc. Hic ex incidenti ponit autor dr̄iaz inter corticē/librū/ rsuber. dicens q cortex est superior pars que adheret arbori (anglice the barke) Liber est media pars (anglice the sappe) suber est illud qd est mediatū ligno (anglice the pirthe or the herte. ¶ Construe. Liber. i. bacchus vel vir natus sine cōpede. i. sine seruitute. Et liber est codex sup quē legimus. Et est cortex raptus ab arbore. Prima. i. liber p baccho: r simul p ingenio faciūt beri in gtō. vt hic liber beri. Et secunda. i. liber pro codice: r liber pro cortice faciunt bri in genitiuo. vt hic liber libri.

Libra bilanx: libra pondus: signum quoq libra. — libra

¶ Autor docet hic q hec libra bre. hz tres significationes. Nam libra. i. bilanx (anglice a balance) Et libra est pondus duodecim vnciaꝝ. Et dicitur perfecti ponderis: qz cōstat tot vncijs quot mensibus annus. Et dicit liber: qz sit libra r cūcta pondera pcedentia vel minora cōcludat. ¶ Item libra libre dicit signū in celo. vt cū dicit sol est in libra. ¶ Construe. Libra est bilanx: libra est pondus libra est signum in celo

Lictor pretoris r funeris assecla lictor. — lictor

¶ Autor docet hic q hic lictor oris habet duas significationes. Nam lictor est ille qui de officio suo portat gladiū vel securim ante regem vel imperatorem vel pretorē: anglice a swerde berrer) vt ad puniendos reos presto sit. Et dicit lictor quasi litor. a lito as. c interposita. qz lictat r interficit reos. Uñ r quicūq regi vel iudici consuli vel psidi vel pretori subsequit ad puniendos reos dicit lictor (anglice a hangman) Similiter dr lictor portator cadaueꝝ. scilz q portat cadauera. i. corpora ad sepulcꝝ. ¶ Construe. Lictor est assecla. i. cliens vel famulus pretoris. i. illius iudicis vel maioris. r lictor est assecla funeris. i. alicuius corporis mortui vt portet illud ad sepeliendū. Et dr assecla assecle. ab assequor assequeris. qz sequitur mandata domini sui.

Lesio vel insanies liuor r inuidia. — liuor.

¶ Hic docet autor q liuor oris habet tres significationes. Nā liuor. i. lesio vñ illud. Cuius liuore sanati sumus. liuore. i. lesione. Liuor. i. insanies. i. putredo illa q est in vulnere. Liuor. i. inuidia. Uñ Ouidius. Summa petit liuor perflant altissima venti. liuor. i. inuidia. ¶ Itē est liuiditas ille color qui remanet in aliquo post verberationē cū baculo. Et est dolor vulneris. ¶ Construe. Liuor. i. lesio vel sanies vel inuidia. Et dr liuor a liueo liues. i. esse vel fieri liuidū. Et ponitur pro inuidere. ¶ Nota drīaz inter liuorē r vibicē. Liuor est color qui remanet post verberationē cū baculo. Sed vibex est incisio vel vestigium quod remanet in carne post verberationē cum virga. Unde versus. Liuorem baculus vibicem dat tibi virga.

Stellam cum cythara dsignat lyraqz sulcum — lyra

¶ Hic docet autor q lyra habet tres significationes. Nam aliquando reperitur pro stella. Ut ibi. Que lyra fulsit heri. id est que stella splenduit heri.

¶ Jtē est cythara: ꝛ dicit a lyrin grece qđ est diuersitas vel varietas latine: qꝛ varios ꝛ diuersos sonos efficit. ¶ Jtem lyra .i. sulcus ꝛ proprie aratri (anglice a forowe. Et dicit a lyros grece qđ est lyra .i. sulcus apud nos. ¶ Nota ꝙ lyra pro cythara corripit priorē syllabā ly. ꝛ lyra pro sulco producit primā. Unde Pollice tango lyram facio cum vomere lyram.

loculus Est loculus bursa / minimus locus / ꝛ libitina

¶ Hic docet autor ꝙ hic loculus li. aliqñ idē est qđ bursa. Et cōponit cum plenus ꝛ dicit locuples .i. diues quasi plenus habens loculos. ¶ Loculus est diminutiuū de hic locus ci. ꝛ tūc est paruus vel minimus locus. ¶ Jtem loculus est libitina (anglice a bere) quo funera portant ad sepulchꝝ. Uñ. Accessit iesus et tetigit loculum .i. libitinam.

lucar. Est lucar luci pꝛeciū / lucisqꝫ foꝛamen.

¶ Hic autoꝛ docet ꝙ lucar aris. media producta habet duas significationes. Nam est preciū qđ accipitur pro luco .i. nemore locato alicui vel aliquibus. Et tunc dicitur de hic lucus luci .i. nemus vel sylua quod idē. Lucar .i. fenestra vel foramen per qđ sol vel lux intrat in domū. Et tunc đr de hec lux lucis. Uel lucar est foramen per qđ galline intrant in gallicubium.

lupus. Hic lupus est animal / moꝛbus / piscis fluuialis

¶ Hic autoꝛ docet ꝙ hoc nomen lupus pi. habet tres significatiōes. Nam lupus est quoddam animal maxime ouibus inimicū. ¶ Et est quidam morbus in coxa scꝫ apostema vel in cruribus: ꝛ est vermes magnus vt qdam dicunt similis muri. ¶ Lupus est quidā piscis. qꝛ sicut lupus deuorat aīalia in terra sic ille deuorat pisces in aqua. Et inde hic lupillus: ꝛ ex sola rapina viuit.

laudāre Laudat cōmendat / autoꝛem nominat illud.

¶ Hic autoꝛ docet ꝙ laudo as. equiuocat ad duo. Nā laudare .i. cōmendare. vt laudo regem. ¶ Et laudare .i. autorisare. ꝛ componitur collaudo as .i. simul laudare. ¶ Construe. Laudat .i. cōmendat. ꝛ illud laudat .i. nominat .i. autorisat autorem aliquem. Et est verbum actiuū.

legāre. Qui mittit legat / moꝛiens sua munera legat.

¶ Hic docet autoꝛ ꝙ lego as. are. equiuocat ad duo. Nā legare .i. mittere. mādare. Ut Rex legauit istum in franciā .i. misit. ¶ Legare .i. aliquid in testamēto alicui dimittere. Uñ hoc legatū ti .i. illud qđ dimittit (anglice to be quest. ꝛ đr lego as. a lego gis: vel e pterito legi (i cōuersa in o) fit lego as. are. ꝛ producit priorem syllabā. Uñ versꝰ. Uiuēs scripta lego moriēs mea munera lego.

lego legis Clericus autoꝛes / mare nauta: deus melioꝛes
Fur legit es: floꝛes virgo: viatoꝛ iter

¶ Hic docet autor q lego legis habet sex significationes q satis patet p expositionem illorum duorum versuum. ¶ Construe. Clericus legit autorem .i. libros autenticos. & nauta legit .i. transit vel nauigat mare. Deus legit .i. elegit meliores .s. homines. Fur legit .i. furatur es .i. pecuniam vel argentum. Uirgo .i. puella legit id est colligit flores. Uiator .i. ille qui transit per viam legit .i. capit vel capit iter id est viam suam. ¶ Nota q lego legis & omnia composita sua faciunt preteritum in gi. vt lego legis legi in preterito. colligo gis. collegi. preter tria verba que patent per versum. A lego composita faciunt gi. sed tria tollis. Diligo/negligo/sic intelligo que faciunt xi.

Libo dum gusto: liboque sacrifico. — Libare

¶ Hic autor docet q libo as. habet duas significationes. Nam idem est qd sacrificare (anglice to doo sacrifice) & proprie vinum in calice. Unde panem immolamus calicem libamus. Et inde hoc libamen inis. est vini. sed hoc sacrificium est carnium. ¶ Et libare id est gustare (to taste) vel contingere. Ut libaui vinum isto die id est gustaui. Et dicitur libo as. are. a liber liberi: quod idem est quod bacchus bacchi. id est deus vini.

Ere luo pignus/penas cruce/luce tenebras. — Luo luis.
Dicitur & luere quando salitur ouis.
Est luo luxurio/luo punio vel luo purgo.

¶ Autor hic docet q luo luis habet quattuor significationes. Nam luo .i. redimo vel qd vulgo dr acquieto (anglice to q wite out) vt ego luo pignus meum ere .i. redimo vel acquieto pignus meum .i. vadium meum ere .i. moneta. ¶ Et luo .i. patior vel sustineo. vt luo penas in cruce .i. patior penas in cruce. ¶ Et luo id est purgo vel deleo. vt luo tenebras luce .i. purgo tenebras vel deleo cum luce id est per lucem. ¶ Et luere .i. luxuriari. & est proprie veruecum .i. arietum cum sint in amore coeundi vt veruuces luunt .i. coeunt vel amore coeundi feriuntur. ¶ Unde vulgo solet dici. Arietes sunt modo in luitu .i. in appetitu coeundi. ¶ Unde construe secundum versum. Et hoc verbum luere dicitur quando ouis salitur .i. arietatur. ¶ Nota q salio lis. saliui vel salui salire saltum tu. in supino. id est facere. & tunc est verbum neutrum & absolutum. ¶ Salire est etiam qd dicitur arietare .i. qn ouis salitur. Et pertinet ad animalia irrationabilia. & tunc est actiuum. Unde Ouid. Leta salitur ouis tauro quoque leta iuuenca. ¶ Luo luis lui luere lutum lutu. verbum actiuum.

Sunt quinquennia/suntque cubilia lustra ferarum — Lustrum
Lustrum circuitus/lustrum purgatio/fornix.

¶ Hic autor docet q lustrum tri. habet quinque significationes. Nam lustrum est spacium quinque annorum. vt ibi. Lustra sex q iam pacta. Et lustra est spelunca bestiarum quam inhabitant (anglice a denne). Unde Auianus. Ast lustris conditur vrsa suis Lustris id est speluncis Item lustrum .i. circulus. vnde lustro as .i. circuire. lustrum id est purgatio. ¶ Et lustrum id est lupanar meretricum. Et dicitur a lustro as. aui. lustrare id est purgare/circuire/circundare/luminare/seruare &c.
¶ Construe. Lustra sunt quinquennia id est spacia quinque annorum. & lustra

sunt cubilia ferarum scȝ obscura latibula vel cubicula ferarū. ⁊ lustrum est cir culus ⁊ est purgatio. ⁊ est fornix id est lupanar.

Lustro as — **Lustro purgando / lustro quoqȝ circueundo.**

¶ Autor hic docet ꝙ lustro as. are. hȝ duas significationes. Nam idē est qꝺ purgare ⁊ circuire. vt patet superius. ¶ Construe. Lustro purgando aliquid. ⁊ ego lustro circueundo id est dum circumeo aliquid.

Lutum ti — **Cenum dico lutum / sed lutum dico colorem.**

¶ Autor ponit hic equiuocationē in ista dictione lutum. Ponit inde differen=tia inter lutū cuius prior corripitur. ⁊ lutū cuius prior producit Dicēs ꝙ lutū cuius prior corripit est idē qꝺ cenum. i. sordes (anglice cley) Sed lutū cuius prior ꝓ=ducitur est accusatiui casus istius nois hic lutus ti. Et est lutus quidā color cro=ceus vel rubeus quo vt quidā dicunt scarlatum tingitur. ⁊ vtrūqȝ deriuatur a luo is. ¶ Construe. Ego dico lutum esse cenum id est sordicies terre. ⁊ ego di=co lutum esse colorem.

Luteus — **Luteus ⁊ luteus sensum sortitur vtrumqȝ.**

¶ Autor hic docet ꝙ ista. duo noia luteus cuius prima longatur. ⁊ luteus cuius prima breuiat: deriuant a predictis nominibus scȝ hic lutus ti. pro colore. Et dicitur luteus a. um. id est rubeus vel croceus. ⁊ producit primā syllabā scȝ lu. Et ab hoc lutum ti. pro ceno deriuat luteus a. um. i. lutosus / sordidus / plenus luto. ¶ Construe. Luteus cuius prima longatur: ⁊ luteus cuius prima corri=pitur sortitur vtrūqȝ sensum id est vtrāqȝ significationē scȝ de luto pro ceno. ¶ Nota hic alios versus qui ponunt differentiam inter ista noia. Luteus est rubeus: luteus quoqȝ sordidus extat. Flos rubur est lutus humida terra lutū.

Machina — **Machina res pugni: rota machina: machina for=ma**
Machina res q̄uis quā facit ingenii vis

¶ Expedito illo capitulo siue illa parte in qua tractauit autor de nominibus equiuocis ab L / incipientibus. hic tractare intendit de equiuocis inchoanti=bus ab ista littera M. que proximo sequtur L. ¶ Ponit ergo primo equiuoca=tionē in isto noie hec machina machine qꝺ habet quattuor significatōes. Nā machina est instrumentū bellicū per qꝺ proijciuntur grādes lapides in hostes: qꝺ ⁊ alio nomine vocatur ingeniū (anglice siue gallice an yngyne) ¶ Itē ma=china est quedā rota versatilis sup qualē ponebat beata Katherina. Et ma=china. i. forma. Vñ machina mundi. i. forma mundi. ¶ Itē machina pōt dici q̄libet res que ingeniose ꝯfingūtur. ¶ Cōstrue. Machina ē res pugni id ē belli / videlicet mirabilis balista. i. ingeniū de quo supra exponit. Et machina ē for=ma. Et machina est queuis id est quelibet res: quāuis id est subtilitas ingenij id est sensus humani fecerit.

Macula — **Dic maculas tabes / maculasqȝ foramina retis.**

Necnon lorice mācalas nos dicimus inde.

¶ Autor ponit equiuocationē in ista dictione hec macula macule: q̄ hȝ duas significationes. Nā macula id est tabes (anglice a spotte). Uñ Ouidius. Succincta feretrū maculose tegmine lincis. ¶ Et macula est foramen retis. Unde idem. Retia cū potui maculis distincta tetendi. maculis. id est foraminibus. ¶ Cōstrue. Dic maculas esse idē qđ tabes. ꝛ dic maculas eē foramina retꝫ ꝛc̄.

Gratia vindicta cetus membrumqꝫ potestas Dextra sinistra manus / manꝰ est quod in arma vocamus. Manus

Munio cum manco vel fit manin eius origo.

¶ Hic autor docet ꝙ manus hȝ plures significationes. Naȝ manus. i. grā. Ut omnia contingebāt illis in manu dñi. i. in grā dei. ¶ Et manus. i. vindicta. Ut ibi. Cū sit nemo qui de manu tua possit eruere. i. de vindicta tua. ¶ Et manus id est cetus armatoꝝ. i. societas. Uñ Lucanus. Hec manus occeanū domitum post terra reliquit. Hec manus. i. hic cetus vel societas armatoꝝ. ¶ Et manꝰ est idē qđ potestas. vt ibi. In manus tuas dñe cōmendo spiritū meū. i. in potestates tuas. Et similiter Ouidius. An nescis longas regibus esse manus. ¶ Et manus dr̄ quoddam membrū corporis humani: illud videlȝ quo ori cibū ministramus / facimus ꝛ dispensamus. omnia damus ꝛ optamus ꝛ accipimꝰ (anglice a hande). ¶ Et manus dr̄ exercitus (anglice an oste of men) ꝛ tūc deriuatur manꝰ de maneo nes. qꝛ manet in bello ꝛ nō fugit. Sed manus pro mēbro dicit̄ de munio munis qꝛ munit. i. defendit corpus. Sed pro grā dr̄ de manin grece qđ est bonū latine. ꝛ hoc ꝑm autorē istū. Scđm hugui. manus dr̄ de hoc munus muneris. ¶ Construe. Manus est gratia ꝛ vindicta / ꝛ cetus / ꝛ ptās / qꝫ pro ꝛ. et manus est membrū corporis hominis. ꝛ est potestas. ꝛ manus dextera ꝛ sinistra. Et manus est illud scȝ exercitus qđ vocamus in arma cōtra hostes. Munio nis. munui ire. i. defendo. cū maneo es. mansi ere. vel manin grece quod est bonū latine: sit eius origo scȝ manus.

Uincla manus manicas: manicas quoqꝫ dicito vestes. Manica

¶ Hic autor docet ꝙ hec manica nice. hȝ duas significationes. Nā manica est vinculū ferreū quo manꝰ ligant̄. vt ibi. Ad alligādos pedes eoꝝ in cōpedibꝰ ꝛ nobiles eoꝝ in manicis ferreis. ¶ Itē manica est illa pars vestis q̄ tegit brachiū vsqꝫ ad manꝰ. vt ibi. Pro manica fracta manꝰ est michi sepe retracta (anglice a sleue). ¶ Cōstrue. Dicito. i. dic manicas esse vincla manꝰ. i. manuū. qꝫ pro ꝛ. et dicito manicas esse vestes. i. partes vestis que tegunt brachia.

Pars māiplꝰ garbe: maniplꝰ quoqꝫ claua cliēsqꝫ Est merges maniplus: sic a manus ꝯ plico dictꝰ. Ferreus est maniplus; sed non mutatur origo. Maniplꝰ

Sed ratio quoniam circa leuam replicatur.
Estqȝ cliens dictus alia ratione maniplus.
Nanqȝ manu bello mittere pila solet.

¶ Autor docet hic equiuocationē in hoc nōie maniplus pro manipul⁹ p syncopam ꝛ etiā causa metri. Et habet tres significationes. Nam manipulus est tantū garbe siue amone quantū manus capere pōt (anglice a repe or a hondfull). Et fm illam significationē cōponit de hec manus nus. nui. ꝛ plico as. qȝ plicatur in manu. ¶ Et manipulus. i. claua. ferrea cū qua pugnat in duello. (anglice a mace) ꝛ similiter dicit vel cōponitur de manus ꝛ plico. ¶ Et manipulus est cliens bellator: sed tunc cōponitur manipulus de manus ꝛ hoc pilū pili. Et sunt pila arma quibus romani pugnabāt. Et tunc dr manipulus: quia gerit arma. i. illa arma quib⁹ romani tunc vtebātur in manib⁹ vel tela. vel qa mittit ea cum manu. Huguitio dicit q̄ manipulus dicit societas ducentorum militum. Unde Lucanus. Conuocat armatos exemplo ad arma maniplos. p syncopam. ¶ Item manipulus dicitur ornamentū manus sacerdotis. Et dicitur manipulus fm Hugui. ab hec manus nus. nui. ¶ Construe. Maniplus est pars garbe: quia plures manipuli faciunt garbam. qȝ pro ꝛ. et manipl⁹ est claua scȝ ferrea cum qua pugnatur. ꝛ maniplus est cliens scȝ armatus: cū pilis id est telis. ¶ Est merges ꝛc. (anglice a sheef) hic autor iterat qd superius dixit. subiungens diuersā deriuationē illius nōis manipulus fm diuersā illi⁹ significationē. Dicēs maniplus est merges. i. pars mergetis. i. garbe. Sic dict⁹ a manus ꝛ plico as. ¶ Et maniplus est ferreus id est ferrea claua. Sed origo deriuationis eius nō mutat: qȝ dr de manus ꝛ plico cas. Sed ratio sue deriuationis mutat: qm replicat circa leuam id est replicat in sinistra pte hominis. id est in leuo latere. id est sinistro: vt possit eū recipere cū necesse fuerit. qȝ pro manipulus est dictus id est vocatur cliens alia ratione scȝ deriuationis: nāqȝ pro quia. quia solet mittere cū manu pila id est tela in bello.

Mena ne

Menam dic piscem/ vulteum nomine menam.

¶ Autor ponit equiuocationē in hoc nōie mena ne. qd hȝ duas significatiōes Nā mena est quidā piscis (anglice a penke or a menw) Sic dict⁹ a mena grece qd est luna latine: qȝ fm incrementū ꝛ decrementū lune singulis mensib⁹ crescit ꝛ decrescit. Itē mena fuit ppriū nomē cuiusdā hōis: q̄ alio nōie vocabatur vulteus. ꝛ sic patet q̄ fuit binomius. i. habēs bina nōia idest duo nomina. ¶ Construe. Dic menam esse piscem. ꝛ dic menā esse vulteum nomine scȝ alio hec mena ne. pro pisce. hic mena ne pro proprio nomine.

Merges.

Gelima e.

Garba be

Est merges volucris/ ꝛ merges garba vocatur.

¶ Autor hic docet q̄ merges hȝ duas significationes. Primo quidē est q̄dā auis aquatica ab assiduitate mergendi sic dicta (āglice a douker). Et deriuat a mergo mergis: qȝ frequēter se merget in aqua. Et merges est idē qd garba q̄ alio nōie gelima dr a genu ꝛ ligo ꝛ manu: qȝ cū manu supposito genu ligat ꝛ dicitur merges tis. a mergo gis. quia ligatus mergitur in terra. id est proijcitur de manu ad terram. Unde hec merga ge. id est furca qua merga leuatur ad currum (anglice a pykforke.)

¶ Nota q̄ merges tam pro garba q̄ꝫ volucre facit mergitis in gtō penultima correpta. Un̄ errauit grecismus dicēs. Merges dicat mergetis garba vocat. Inuenit hic tn̄ mergus gi. pro eodē aue. ⁊ hoc mergus oris ꝑ situla (a bucket) qꝛ mergitur in fonte dū haurit aqua. Unde versus. Est hic mergus auis si meer gi sit genitiuus. Merges prebet iris pro garba mergaqꝫ furca. Dicatur situla cū mergere noscitur apta. Merges mergetis vel est vt fere sciens. Utqꝫ in ari datur in mergine garba notatur.

Mil millium sunt pondera/millia leuce | Millium.
Milia plurale nomen tibi sit numerale | Milium

¶ Autor ponit hic differētiam inter hoc milliū lii: ⁊ hoc millia milliū in plurali numero. Et equiuocationē ponit in milia. Dicens q̄ hoc millium lii est quoddam granū: qd̄ gallice mil vocatur. Et dr̄ millium a mille: qꝛ de vno grano seminato milia grana surgent. Uel milliū sm̄ quosdam dicit granum salis. ¶ Sed milia sunt quedā pondera. Unde horatius. Si quadringentis sex septē milia desunt. ¶ Et milia sunt miliaria que apud gallicos leuce apud grecos stadia dicuntur Et q̄ milia sunt eadē que miliaria patet per ouidium de remediis. Nec quot transieris sed quot tibi quere supersunt milia. i. miliaria. ¶ Et milia est nomē numerale. ⁊ dr̄ de mille: ⁊ declinat pluraliter hec milia miliū milibus. hec milia/o milia a milibus. neutri generis. Tamen iungitur immediate ⁊ intransitiue cum masculino feminino ⁊ neutro. Ut milia viri/milia mulieres/ milia animalia. ¶ Nota q̄ mille scribit per duo ll in singulari: et milia miliū in plurali. nisi per vnū l ⁊ producit primā syllabā. Sed hoc millium lii pro grano corripit primā vt patet. ¶ Construe. Millium latine ē myl gallice: ⁊ exponit latinum per gallicum. Milia sunt quedā pondera. ⁊ milia sunt leuce. ⁊ hoc nomen plurale milia sit tibi nomen numerale.

Est vt credo mitos filum/vel fabula mitos | Mitus
A mitos examitum/de mitos metologia. | Examitū
Hoc tamen euita ne te fallat calamita. | Calamita

¶ Autor hic docet equiuocationē in hoc noīe mitos. Et est differētia inter mitos cuius prior corripit: ⁊ mitos cuius prior producit. Nā mitos grece prima correpta est filum latine. Unde examitū qd̄ est vestis sacerdotalis. Sed mitos prima producta est fabula. ⁊ est grecū. Uel dr̄ hic mitus ti. latine. i. fabula iocosa ⁊ relatu dulcis. Unde Marcianus. Capella nūc ergo mitos inferat atqꝫ mitos. Uel mitos cōponit cum logos qd̄ est sermo. ⁊ dr̄ mitologia gie. i. sermo fabulosus. ¶ Itē mitos grece priori producta: dr̄ etiā gutta latine. Et componitur cum cala qd̄ est bonum: ⁊ dr̄ calamita te. Et est calamita genus electuarii. qd̄ alio noīe storax. ⁊ dr̄ calamita. i. bona gutta. ¶ Mitos ꝑ gutta componitur cum polis qd̄ est pluralitas: ⁊ dicitur polimitus a. um. Inde dicit vestis polimita scꝫ plures habens colores. ¶ Construe. Mitos vt credo est filum: vel mitos est fabula. Examitū venit a mitos: cuius prior corripit: ⁊ mitologia venit de mitos cuius prior ꝓducit. Tn̄ o lector euita. i. caue ne calamita fallat. i. decipiat te. Nā mitos grece sonat gutta latine. ⁊ hinc calamita. i. vestis polimita dr̄. Itē nota q̄ hic ⁊ hec calamita te. dr̄ scriptor ⁊ tunc componit de calo as. qd̄ est pono is. ⁊ mitos gutta qꝛ ponit guttam encausti in calamo.

modus **Maneries mensura: modus: finisqꝫ: metrumqꝫ.**

¶ Docet hic autor qꝫ hic modus di-equiuocatur ad quattuor. Modus .i. maneries. vt Serua modū .i. manerie̅. Sic ibi. Est modus in rebus ⁊c̄. Ysius horatij. ¶ Et modus est mensura: vt hic modus dij. ⁊ cōtinet modus vigintiduos sextarios. ¶ Et modus .i. terminus vel finis vt Non modū egredi rōnis .i. finem/ vel terminū rōnis. Et modus .i. metꝝ. Vn̄ Boeti⁹ de ꝯsola. in primo. Flebiles heu mestos cogor inire modos .i. tristia metra ⁊ dolorosa.

molaris **Dic lapides magnos: dentes dic esse molares**

¶ Hic autor docet qꝫ hic molaris ris. hꝫ duas significationes. Nā molaris est magn⁹ lapis ad modū mole (anglice a mylston) Et molaris est dēs maxillaris qꝛ cibū cū illis dentib⁹ quasi mola molimus. Vn̄ alius ysus. Dens maxillaris magn⁹ lapis esto molaris. ¶ Construe. O tu lector dic molares esse magnos lapides. ⁊ dic molares esse dentes scꝫ maxillares. Et sūt maxillares dentes q̄ situantur in maxilla a retro. Hec maxilla le. (anglice a cheke.

momentū **Momentū motus: hore pars: est quoqꝫ pondus.**

¶ Hic autor dicit qꝫ hoc nomen momētū ti. hꝫ tres significatiōes. Nā momentum .i. motus. Vn̄ Persius. Memēto tp̄is exit ⁊c̄. ¶ Et momentū est pars hore: (anglice a stounde or a whyle. ⁊ ibi) Non est vestrum nosce momenta que pater posuit in sua potestate. Et est momentū quadragesima pars hore. quia hora continet quadraginta momenta. Et momentū est pondus vicꝫ dimidia vncia. Et dicit Isidorus. Et dr̄ momētū de moueo es.

moneta **Dico iunonem: dicoqꝫ numisma moneta.**

¶ Hic docet autor qꝫ hec moneta te. equiuocatur ad duo. Primo .i. numisma tis. id est pecunia. ⁊ dr̄ a moneo es. qꝛ monet ne qua fraus sit in metallo vel pondere. vt hic. Henrici leta nō est mens absqꝫ moneta. ¶ Moneta dicta est Juno dea. qꝛ monuit romanos per anserē ne ciuitas illoꝝ ab hostibus caperetur. Ut in cronicis romanoꝝ legitur.

monimen **Est monimen scriptū: monumentū dico sepulcꝝ**

¶ Hic ponit differentiā inter hoc monimen inis. ⁊ hoc monumentū ti. ¶ Hoc monimen est scriptū vel cyrographus quo quis alteri obligatur ꝓ debito vel alia cōditiōe quacunqꝫ (anglice an endenture. Sed monumentū est sepulcrū mortuoꝝ: qꝛ moneat mentes viuoꝝ ad memoriā defunctoꝝ. ¶ Itē monimē ⁊ monumentū ꝑ q̄ aliquid monemus: vel nobis reducitur ad memoriā. Unde hystorie dicuntur monumenta qꝛ ad preterita nos monent ⁊ ad memoriā reducunt. ⁊ etiā iudicia amoris scꝫ que nobis relinquuntur in signum ⁊ memoriam amoris dicuntur monumenta. Et dr̄ de moneo es.

mundus. **Est firmamētum mundus: quia mundus extat.**
Mundus hō minor est: ⁊ mūdi machina mūdus.

¶ hic autor docet q mundus habet tres significationes. Mundus aliquando sumitur pro superiori et digniori parte mundi scilicet pro firmamento propter excellentiam que precipue est in motu. Uel quia precipue mundum et purum. i. nihil fecis habens vel grauitatis. ¶ Item mundus aliquando dicitur homo mycrocosmus. i. minor mundus. ¶ Item dicitur architypus mundus. i. mundus sensibilis formabilis et mentalis. ¶ Item mundus dicitur vniuersitas creaturarum scilicet illud quod constat ex quattuor elementis in modum sphere globatis. Et dicitur sic: quia semper est in motu. ¶ Mundi etiam nomine mundi amatores designantur. Unde. Mundus per ipsum factus est et mundus eum non cognouit. Mundus in primo loco positus designat hunc mundum. In secundo loco designat amatores mundi. Et dicitur mundus a moueo. es. quia semper est in motu. ¶ Construe. Mundus est firmamentum quia illud est at mundus. i. valde mundum et purum. et mundus minor est homo. et mundus est machina istius mundi

In speculo specto cupio stupeo quoque laudo Hoc verbum miror tot notat equiuoce. — Miror

Uel sic. quattuor ista notat

¶ Autor docet hic q hoc verbum deponens miror aris. habet quattuor significationes. Nam mirari. i. perspicere in speculo. vt Ego bibi vinum ita clarum in quo quis potuit se mirari. i. perspicere. ¶ Item mirari idem est quod cupere. vt ibi. Ad quod miraberis quod habere non possis. miraberis. i. cuperes ¶ Et mirari. i. stupere: pro miro habere (anglice to wonder). vt ibi. Miror et admiror quod iter ducis. etc. Et mirari. i. laudare. Unde Horatius. Tyros mirare colores. i. lauda purpurios colores. ¶ Item significatio huius verbi miror aris. per istos versus sequentes habetur. Miratur speculans: miratur monstra pauescens. Miratur cupiens miratur singula laudans. ¶ Construe. hoc verbum miror notat quattuor ista. In speculo specto. etc.

Misceo cum varias res vnio cumque propino. — Misceo

¶ hic docet autor q misceo es. miscui ere. mixtum tu. idem est quod vnire res diuersas adinuicem per mixturam (anglice to myngle. ¶ Et miscere. i. propinare vel prebere. Unde Theodolus. hausit eo cunctis miscendo pocula mortis. miscendo. i. propinando vel prebendo. ¶ Construe. Ego tunc misceo cum vnio. i. colligo in vnum varias res: et ego misceo cum propino vinum vel potum. ¶ Misceo. i. propino vinum. est neutrum. secundum aliam significationem est actiuum.

Te moror appecians moror hic moror hos moror a te. — Moror

Actiuum neutrum sic est: communeque verbum.

¶ Autor dicit q moror aris. aliquando idem est quod appreciari / laudare. vt moror te id est laudo te. et tunc ponitur actiue. id est transitiue. ¶ Et moror ponitur aliquando absolute pro consistere vel moram facere. Morari aliquando est impedire.

Alanus in anticlaudi. Nō illas largiꝫ opes q̄ sepe potenti. Excecant animos seu maiestatis honorē. Inclināt minuunt leges ⁊ iura moranꝫ id est impediuꝫ
¶ Moror in passiua significatione sumiꝫ. vt moror a te. i. impedior a te. ⁊ sic ē verbum cōmune. ¶ Construe. Ego appecians id est laudans moror. et ego moror hic id est maneo vel consisto hic. ⁊ ego moror id est detineo vel tardo vel impedio hos. ⁊ ego moror a te id est impedior a te. Et sic cū dr̄ moror te est actiuum transitiuum. ⁊ dū dico moror hic est neutrum absolutum. Et sic est cōmune verbum quando dico moror cum illo moror hos. ⁊ moror a te.

Musso **Murmurat ⁊ dubitat / hec duo musso sonat.**

¶ Hic docet autor q̄ mussare est murmurare. Galter⁹ in alexandreid. Mussat tota cohors. i. murmurat. ¶ Et idē est q̄d dubitare. Uirgili⁹. Stat pecus om̄e mutum: mussantq̄ iuuence. mussant id est dubitant. ¶ Construe. Hoc verbū musso sonat id est significat hec duo scꝫ murmurat ⁊ dubitat.

Minime **Est minime quod non / significatq̄ parum.**

¶ Hic autor docet q̄ hoc aduerbiū minime aliqñ est idē q̄d nō. vt hic Johannem citatum corā nobis qui minime cōparere curauit denunciamus contumacem. minime. i. non. ¶ Minime id est parū valde modicum. Et est aduerbium a nomine minimus a. um. vt iste comedit minime isto die. i. valde parum. ¶ Construe. Minime est id est significat quod non. q̄ pro et. ⁊ minime significat parum scꝫ id quod parum.

Nequam **Nequam peruersus / et nequam luxuriosus.**

¶ Finito capitulo de littera M / hic incipit capitulū de N littera. Et prio ponit equiuocationē in hoc nomine hic hec hoc nequā. q̄d habet duas significationes. Primo. i. peruersus a. um. vt ibi. Es niger nequā dictus cognomine nequam. Nigrior esse potes: nequior esse nequis. Istos versus fecit de magistro Alexandro nequam. ¶ Iteꝫ nequam id est luxuriosus a. um. vt hec mulier est nequam id est luxuriosa.

Nequicia **Nequiciam facinus / luxurianq̄ voco.**

¶ Autor dicit q̄ nequicia cie. i. facinus (wykkednesse or cursydnes) vt iste accusatur nequicie quā cōmisit. ¶ Nequicia. i. luxuria. vt Ouidius. Nequicia ē que te non sinit esse senem. i. luxuria.

Nepos tis **Cognatum pariter / nebulonem dico nepotem**
Hic est a nepa de natus post venit ille.

¶ Hic autor docet q̄ nepos habet duas significationes Primo id ē cognatus meus scꝫ filius filij mei: ⁊ tunc dicꝫ nepos quasi post natus. ¶ Et nepos quasi nebulo vel leccator. i. gluto. ⁊ tunc nepos dr̄ ab hac nepa nepe genus serpentis est moriens in pariendo. Et dr̄ nepo quasi nece pariens: alio nōie vipera. i. vi pariens. Uñ. Conceptos morte parit equa vipera sorte. ¶ Construe. Dico

nepotē esse cognatū scz mcū: ⁊ dico pariter nepotē esse nebulonem: hic nepos pro nebulone dicit ab isto nomine hec nepa: ⁊ ille scz nepos pro cognato venit de natus.

Nisus auis/nisus conamen/rex quoqꝫ nisus. Nisus si.
Rex ⁊ auis per si/conamen in vs genituat.

¶ Hic dicit autor q hoc nomē nisus hꝫ tres significationes. Primo .i. auis quedam alio noie alietus (anglice a sparhauke). ¶ Nisus .i. conamē vel conatus. Vñ in hymno dr. Nisibus hic totis canamus dulciter hymnos. nisibus .i. conatibus ¶ Nisus fuit ꝓpriū nomē regis cuiusdā qui in auē sui nois ẜm fabulas mutabatur interpretationē. Sed nisus pro ꝓprio noie ⁊ ꝑ aue declinatur hic nisus nisi secunde. Sed nisus pro conamine vel conatu: declinatur hic nisus sus. sui quarte. Et hoc est qđ dicit. Rex est auis per si .i. nisus qñ est rex .i. nomen regis vel quando est auis tunc genituat .i. facit gtm per si. vt nisus nisi. Conamen .i. quando nisus est conamen genituat in us. vt nisus nisus.

Est nota noticia nota signum littera labes Nota te.
Nota/nota/nota/titulus/distinctio/probrum.

¶ Autor hic docet q hec dictio nota te. habet plures significatiōes. Nā nota id est noticia: qr per aliquā notā aliquē cognoscimus ¶ Et nota id est signum per qđ quis notat: ⁊ illa signa que cantores faciunt in libris dicūtur note: qr ꝑ illa signa noscunt quō cantent. Et nota .i. littera. Nota id ē culpa vel labes. vt iste habet culpaꝫ in facie .i. labem (anglice a spotte) ¶ Et nota .i. titulus laudis vel dignitatis. vt iste est notabilis. Uel nota .i. titulus qualis scribitur in libris cantorum vel cantatorꝝ. ¶ Et nota id est distinctio: ⁊ id est signū vt supra dixi Et est probrū .i. labes. ¶ Construe. Nota est noticia. ⁊ nota est signū. ⁊ nota est littera. ⁊ nota est labes ⁊c. Nota nota ⁊c. Istū versum de isto libro non credo qr sententia est eadē cū priori versu. ⁊ quia defectiuus est in metro qr nota ibi producit priorē syllabam. ⁊ sic debet construi. Nota est titulus. nota est distinctio. nota est probrum id est labes vel opprobrium.

Est noto notifico/noto scribo/noto reprehendo. Noto tas

¶ Autor ponit equiuocationē in isto verbo noto as are. frequentatiuo de nosco cis. formato ab vltimo suo supino. s. notu u/in o/fit noto tas. Et quāuis notū tu. producit hanc syllabā no. tñ noto as. corripit eā semꝑ. ¶ Et notare .i. notificare: vt notabo tibi hanc rem. ¶ Et notare .i. scribere. ¶ Et notare .i. reprehendere. Et est idē qđ demonstrare/significare/designare/frequenter noscere ẜm Huguitionem.

Noxa notat culpā nocumentū sic quoqꝫ morbuꝫ Noxa xe.
Hinc gerenoxa venit: epyaltes sunt quoqꝫ noxe.

¶ Autor ponit hic equiuocationē in isto noie hec noxa noxe. qđ idē est quod culpa. Unde noxius a. um. id est noxius/culpabilis/malus. Noxa .i. nocumētū vt iste fecit michi noxā .i. nocumentū. ¶ Et noxa est quidā morbus. vnde hec gerenoxa .i. infirmitas in cerebro. Et quidā dicunt q est epilencia. Et dicit de

hyera quod est sacer quasi sacra noxa id est sacer morbus quia est in sacra pte corporis scz in capite. ¶ Noxa id est epyaltes vel epyalta id est supra premens: sed vere vanitas est (the nygth mar).

Nudus **Nudus sum pauꝑ/nudus sum vestibus expers. Nudis incomptis incedit virgo capillis.**

¶ Dicit hic autor q nudus a. um. hz tres significatiões. Nā nudus. i. pauꝑ Juuenalis. Inquisitores egerent cū remige nudo. i. pauꝑe. ¶ Et nudus. i. expers vestibus scz qui nullas habet vestes. Un̄ Catho. Infantē nudū ⁊c̄. ¶ Nudus id est incomptus. vt crines tui sunt nudi. i. incompti (anglice vnkemyt) ¶ Construe. Ego pauꝑ sum nudus. ⁊ ego expers vestib⁹ sum nudus. ⁊ virgo. i. puella incedit. i. vadit nudis capillis. i. incomptis/inornatis/impexis cappillis.

Numer⁹. **Est numerus metrū/modulus/distinctio/talus**

¶ hic dicit autor q hoc nomē numerus ri. hz quattuor significatiões. Nā numerus. i. metrū. Uirgi. Numeros memini si verba tenerē. numeros. i. metra. ¶ Et numerus. i. modulus. i. modulatio sonora in musica per arsim ⁊ thesim. i. depressionē ⁊ eleuationē. ¶ Et numer⁹ est distinctio. Boeci⁹. Qui numeris elementa ligas. id est distinctionibus. ¶ Et numerus est talus. id est deci⁹. Ouid. Seu lubit numerosqz manu iactabat eburnos. numeros eburnos id est decios factos de ebore.

Ne **Causatur prohibet ne disiungit veqz iurat. Querit/confirmat/signans etiam neqz nedum.**

¶ Dicit autor q hec dictio ne plurib⁹ modis accipit. Primo causat. i. est cōiunctio causalis. Et aliqn̄ ꝓhibet. i. est aduerbiū ꝓhibendi. vt ne loquaris malum Et aliqn̄ disiungit. i. ponit diffinitiue ⁊ iuratiue. vt iubeo ⁊ adiuro te ne facias hec. Et aliqn̄ querit. i. ponit in oꝛone interrogatiue. vt hic. Est ne malus q me ledere sepe solet. Aliqn̄ ꝯfirmat. vt ego volo ne istud peccatū infringat. ¶ Et ne etiā significat idē qꝺ neqz. Un̄ Ouid. Ne mea sarmaticū cōtegat ossa solum ¶ Aliqn̄ ponit pro nedum. Et ne ponit pro neqz. Et ne solet significare id qꝺ non. i. solet poni loco nō. vt Claudianus de raptu ꝓserpine. Ne pote firmatas leges dissoluere pacis. ¶ Construe. Ista dictio ne causat. i. aliqn̄ est cōiunctio causalis. vel ponit in oratione causali. Et ne ꝓhibet id est/est aduerbiū prohibendi. vel ponit in oratione prohibitiua. Et ne disiungit. i. aliqn̄ est ꝯiūctio disiunctiua seu diffinitiua. Uel ꝑ ⁊. iurat. i. ponit in oꝛone iuratiua. querit. i. ponit in oꝛone questitiua. i. interrogatiua. Et tunc ne semꝑ corripit: ⁊ in aliis ꝓducit vt ibi. Est ne bonus qui se ne peccet seruat ab omni. Materia qua fit impius omnis amans. Et ne confirmat id est ponitur in oratione confirmatiua: etiaz ne est significans neqz. Et ne. i. nedum. quia ne solet significare non.

Oda ode. **Oda fit equiuoce cantus/via/laus hominūqz. Hinc ode/methodus/odisseas/synodusqz**

¶ Finita illa pte in qua autor tractauit de equiuocis incipientibus ab N. hic

tractat de equiuocis incipientibus ad O litteram. Et primo agit de equiuocatione istius dictiōis hec oda ode que habet tres significatiōes. Nam oda .i. cantus. ꝛ ptꝫ qꝛ liber vnus Horatij intitulatur in odis .i. cantibus. ¶ Item oda .i. via quasi via ex transuerso ducta: ꝛ hoc ꝓbatur, per istud nomen methodus qđ cōponitur a metha qđ est trans ꝛ oda qđ est via ex transuerso ducta. ¶ Et est methodus cōpendiosa vie directio ꝑ quā vitatur viarum obliquitas (anglice a pathe) Vñ dyaletica dicitur methodus: qꝛ ad oīm methadorum principia viam habet Sola enī dyaletica ꝓbabiliter disputat de principijs oīm artiū. Et est methodus di. feminini generis. ¶ Item odisseas probatur ꝙ oda sit via. Et est odisseas liber factus de errore vlixis / in via postꝙ̄ reuersus est de troia capta. Errauit enim per decenniū ꝛ multis tribulatiōibus fatigatus tandē ꝑuenit ad patriā ꝛ inde cōponitur vnus liber de errore. Vlixis intitulatur odisseas in quo cōtinentur ode .i. laudes vel vie Vlixis. ¶ Et synodus ꝓbat ꝙ oda est cantus. Nam synodus componitur de syn qđ est con. ꝛ oda qđ est cantus vel laudes. Et est synodus cōuentus vel cetus vel cōgregatio ꝓ̄sbyterorum: et ꝓprie senū ad collaudandum deū. Et est feminini generis ꝛ corripit penul. Unde qđam ait. Sepius a synodo redeūt burse sine nodo. ¶ Construe. hec dictio oda fit equiuoce .i. equa voce cantus / via / ꝛ laus hoīm. Hinc .i. de oda deriuatur ode odarum .i. cantus. Et methodus .i. via breuis ꝛ recta. odisseas .i. liber in quo cōtinentur ode scꝫ vlixis. qꝫ pro ꝛ: ꝛ synodus .i. congregatio clericorum.

Officium introitus / documentum / seruiciū quoqꝫ — Officium

¶ hic docet autor ꝙ hoc nomen officiū hꝫ tres significationes. Nam idem est qđ introitus misse. Vñ. Salue sancta parens dr̄ officiū virginis. Et officium .i. beneficiū vel benefactū: ꝛ est melior littera ꝙ̄ documentū. Itē officiū .i. seruitium vel ministeriū. Vñ Incūbit officio sacerdotali celebrare diuina. Et dr̄ officium de officio cis .i. noceo es. ꝑ cōtrariū: qꝛ nemini officit .i. nocet.

Est occasio casus / ꝛ est occasio causa — Occasio

¶ hic docet autor ꝙ occasio onis habet duas significationes. Nam occasio .i. casus vel fortuna (anglice a chaunce) Unde Catho. Fronte capillata post hec occasio calua. ¶ Et occasio .i. causa: vt ibi Occasionem querit qui vult recedere ab amico (anglice a occasion) ¶ Item preter hec occasio .i. facultas / copia / potestas / conditiō / tempus / locus.

Est nomen montis / est celi nomen olympus. — Olimpus

¶ Docet hic autor ꝙ olympus habet duas significationes. Primo est mons mire altitudinis in grecia. Unde Ouidius in metha. Tunc pater omīpos missū perfregit olympum. ꝛ hic instituit fieri sub virtute montis olympi. ¶ Olympus .i. supremū celū. Unde Virgilius in eneidos. Panditur interius domus omnipotentis olympi .i. supremi celi. et dr̄ ab olon qđ est totum. et lampas quasi totus ardens luce diuina ꝛ in amore dei.

Fixum nomen erit h si precesserit hortus. — Hortus
H si tollatur tūc fixum mobile fiet — Ortus

¶ Hic est equiuocatio in ista dictiōe ortus. Et est differētia f̄m istum autorem inter hortus scriptum p̄ h ⁊ ortus sine h. Tn̄ boni alij doctores volūt q̄ nunq̄ ortus scribat̄ cū h pro quacūq̄ significatione. Quapropter istos v̄sus ab autore nō estimo esse cōpositos sed ab aliquo insertos. Quicq̄d sit tn̄ v̄sū exponam. Dicit enī q̄ hortus cū h est nomē substantiuū (anglice a gardyn) Et ortus sine h est participiū de orior oriris vel oreris. ⁊ est idē q̄ natus ta. tū. Sed proculdubio ortus semp̄ scribit̄ sine h. ⁊ declinat̄ hic ortus ti. ⁊ dr̄ ab orior oriris vel eris: q̄z semp̄ ibi aliquid orıat̄ ⁊ nunq̄ est sine fructu. vnde hic ortulus li. diminutiuum. Unde Ouidius. Ortulus iste breuis mitia poma gerit. Et inde hic ortulio onis. hic ortulanus ni. ambo pro custode orti. anglice a gardyner.
¶ Item habetur pro ortus tus. tui. i. natiuitas vel prima surrectio alicui⁹ rei. vt ortus solis. i. natiuitas vel surrectio vel prima apparitio solis in mane.
¶ Ortus a. um. i. ortus a. um.

Ocillum. Ocillum dic os minimū/ funis quoq̄z ludum
Quo se de more portant per inane puelle.

¶ Autor docet hic q̄ ocillum est diminutiuū de os oris. i. paruū os (anglice a lytyll mowthe. Et componit̄ de hoc os oris ⁊ cilleo les. cillui cillere. i. mouere ⁊ tunc ocillum est genus ludi. i. cū fune suspenso sup̄ trabē laqueato: in quo funere laqueato pueri vel puelle insedentes huc ⁊ illuc impellunt̄. Et inde dictū est ocillum: q̄z in hora astantiū ad risum moueant. Uel quia solebāt impelli in ora transeuntiū: ⁊ iste vocat̄ anglice (a totre or a ryding rope). ¶ Construe. O lector dic ocillum sc̄z esse minimū os. id est paruum os quoq̄ pro et: ⁊ dic ocillum esse ludum funis id est chorde. quo. i. vbi vel in quo puelle portāt se de more id est secundum consuetudinem: per inane id est aerem: q̄z aer dr̄ inanis id est vacuus: quia subtilis est.

Oro oras Oro dum causor/ idem dum depreco: oro.
Orator seruat hos ac oratio sensus.

¶ Hic autor docet q̄ oro as. habet duas significationes. Nā orare. i. causari. Et est causari agere causam corā iudice vel placitari (to pleate) ¶ Itē orare. i. dep̄cari. ¶ Nota qñ oro significat causari tunc deriuat̄ ab eo orator oris id est causator placitator (a pleder). Uñ Maximianus. Orator toto clarus in orbe fui. orator. i. causator. ¶ Et oro qñ idem est q̄d dep̄cari tunc deriuat̄ ab eo hec oratio onis. ¶ Construe. Ego oro dū causor id est placito: vel dū ago causam coram iudice. ⁊ ego idem oro dum dep̄cor id est supplico. Orator ac oratio illa duo nomina que deriuant̄ ab oro oras. seruant hos sensus. id est significationes illas quas ⁊ oro seruat.

Oraculū. Sunt oracula diuinacula/ sunt quoq̄z templa
Et quandoq̄z tamen oracula somnia dicas

¶ Hic autor docet q̄ hoc oraculum li. habet tres significatōes. Nā oraculum id est responsū diuinū. vnde Ouidius. Sua fallum oracula fallunt Et oraculū est locus vbi dat̄ oratio et accipit̄ oraculum ⁊ sic est templum. Itē oraculum est somniū vel dictū mysticum: vt somniū (a redle). ¶ Construe. Oracula sunt

diuinacula .i. responsa diuina. quoq3 pro eodem: et oracula sunt templa in quibus dantur et accipiuntur oracula. et tamen dicas oracula esse somnia.

Oras mundus habet/nox horas/et clamis oras. Hora hore

¶ Hic ponitur equocatio in ista dictione hec hora hore et potest esse differentia inter hora scriptum per h/et ora sine h. Hora per h. est vicesimaquarta pars vnius diei naturalis Et est spacium in quo medietas alicuius signi oritur in oriente. Inde hec horula le. diminutiuum. Et horus ri. apollo qui primo oras inuenit ¶ Et hec ora ore sine h est extremitas regionum vel finium vel vestium. Unde hoc orarium rij. limbus qui apponitur ore .i. mergini vel extremitati alicuius vestimenti causa ornatus (anglice a seme. ¶ Construe. Mundus habet oras .i. prouincias vel regiones vel fines. nox habet horas. Et clamis .i. mantellus habet oras .i. limbos vel extremitates. ¶ Et nota alios versus. Aspirans horam tempus tibi significabit. Si non aspiras limbum dabit et regionem.

Obuiat/alloquitur/moritur/circundat obire Obeo is.

¶ Docet hic autor quod hoc verbum obeo is. habet quattuor significationes. Nam obire .i. obuiare. et tunc componitur de ob quod est contra et eo is ire: quasi contra ire. ¶ Et obire est alloqui. Et obire .i. mori: vt bonorum hominum. Et obire .i. circundare vel circuire: et tunc dicitur de ob. quod est circum et eo.

Oblitus infectus: oblitus seu vitiatus
Oblitus oblitus: hic immemor: hic viciatus.
Hinc obliuiscor ortum dabit: obliuit illi Oblitus.

¶ Autor ponit differentiam inter oblitus a. um. media correpta. et oblitus a. um. media producta. Oblitus cuius media corripitur est idem quod infectus vel maculatus vel deturpatus (anglice dyed) et est participium preteriti temporis a verbo oblino oblinis obliui vel obliuiui. ire. oblitum tu. et composito a lino linis. ¶ Sed oblitus cuius media producitur (anglice forgetful) et est participium descendens a deponenti verbo obliuiscor eris. oblitus sum: obliuisci. Et construitur cum genitiuo vel accusatiuo. Ut oblitus sum lectionis mee/vel lectionem meam.

Occurrit: venit in mentem: simul obuiat istud Occurro.

¶ Hic docet autor quod hoc verbum occurro is. re. habet duas significationes. Nam occurrere .i. venire in mentem alicui: vt non occurrit mihi quod locutus sum tecum. ¶ Et occurrere .i. obuiare. vt Occurrebat ei homo amphoram aque baiulans. Et componitur de ob. et curro curris cucurri: neutrali.

Qui ligat intendit: tenet: impedit: occupat ille occupo as

¶ Hic docet autor equiuocationem in hoc verbo occupo as. are. quod habet duas significationes. Nam occupare .i. ligare. Ut occupat ora louis id est ligat. ¶ Et idem est quod tenere: vt ille occupat locum meum .i. tenet. ¶ Et occupare id est

impedire. vt Taliter occupatus sū circa secularia negocia q̄ nullo modo pos-
sum intendere studio litterarum. occupatus .i. impeditus. Sic occupatus sū mul-
tis. ¶ Et est intendere.

Horreo

Horret te metuens / horret rubet asper et horrens

¶ Autor hic docet q̄ horreo habet quattuor significatiōes. Primo est timere vt ibi. Ille vir feruentē laboris sui cōtingere testā horruit .i. timuit vel metuit. ¶ Et horrere .i. rubere qd̄ est esse vel fieri rubeū. vt ibi. Horrentes gladiosq̄ tenet .i. rubeos vel rubentes. ¶ Itē horrere .i. asperum esse vel fieri. Ut. Horrentes dumos abies pulcerrima nuit .i. asperos dumos. ¶ Et horrere .i. horrens esse. vt horreo cū sum solus in tenebris. ¶ Construe. Aliquis metuens te: horret .i. rubet. et asper horret: et aliquis horrens horret. Et coniugatur sic. horreo res. rui. horrere. caret supino: et est neutrum.

O aduerbium.

O dolet / exclamat / stupet / indignatur / et optat.
Horret / et est nomen vocis / et ipsa vocat
Littera dicetur nomenq̄ dee retinetur
Sub triplici parte / sic bene stare videtur.

¶ Autor hic docet quot modis ponit̄ ista littera .o. Dicens aliqn̄ est signū doloris: vt. O miser est vere cui bona nulla manent. ¶ Itē o ponit̄ exclamatiue: vt ibi. O qui perpetua mundū ratione gubernas. ¶ Aliqn̄ est signū stuporis: vt ibi. O admirabile cōmerciū. ¶ Itē aliqn̄ est signū indignationis: et hoc ironice vt sic. O q̄ laudabilis es: significando q̄ non est laudabilis quem alloquitur. ¶ O ponit̄ optatiue. vt Lucanus. O vtinā sūmi curuet carchesia mali. vel sic O vtinā essem talis qualis fuit ille. ¶ O aliqn̄ est signū timoris: vt ibi. O q̄tū timet ip̄e mori. vel hic. O male vicinis hec menia cōdita gallis. ¶ O est nomen littere que est vocalis. ¶ O aliqn̄ ponit̄ vocatiue. vt O iohannes veni huc. ¶ Construe alium versum. Et o est nomen vocis .i. vocalis. et ipsa licet o vocat id est tenetur vocatiui. O iohannes.

Olim

Milo transpositum portat tria tempora secum
Presens / preteritum / tempus pariterq̄ futurū.

¶ Autor docet q̄ hoc aduerbiū olim significat tempus p̄sens. Un̄ Uirgilius. At iam olim seras posuit satis viuida frondes. ¶ Olim significat p̄teritū tp̄s. vt ibimus olim. ¶ Construe. Milo transpositū .i. olim portat secū tria tempora / scilicet presens et p̄teritū q̄ p et pariter futurum tempus.

Palma

Palma manus / palma arbor / victoria palma
Palma notat laudem / belli victoria finem.

¶ Hic in primordiali siue in p̄ori versu ponit̄ equocatio in hoc nomine hec pal

ita me. Et in secundo versu ponit differentia inter palmā ⁊ victoriam. ¶ Primo dicit q palma est manus scʒ extensa cui cōtrarius est pugnus (anglice the palme of the hande). Et pugnꝰ, qñ manus est clausa. Vñ Ouidiꝰ. Illa manus labitur patriisqʒ dat oscula palmis. Unde hec palmula le. extremitas remi: qr extensa est ad modū palme. ¶ Et palmula est instrumentū rusticorꝫ cū tribus vel quattuor vel pluribus ramis: qr habet ramos extensos sicut palma. ¶ Et hic palmus palmi. quedā mensura palme (anglice a spanne) vñ hic palmulus palmuli. diminutiuū. ¶ Itē palma est quedā arbor: a palmtree. Unde Virgilius. Palmaqʒ vestibulū aut ingens oleaster obumbrat. Fructus illius arboris vocat dactylus. ¶ Palma est victoria. Unde Stacius. Frigie pensanius premia palme. ¶ Item differentia est inter palmā ⁊ victoriā. Palma est laus quā quis cōsequitur post superationē hostis. Et victoria significat finem belli. ¶ Construe. Palma manus ⁊c. Palma notat laudem belli: victoria notat finem belli.

Cecus/adulator hec duo palpa notat. — Palpo.

¶ Ponit equiuocationē huius nois hic palpo onis. Primo. i. cecus ⁊ dr a palpo as. qr cecus palpat. Unde hec palpebra bre. i. sinus oculorꝫ. ¶ Et palpo. i. adulator. Persius. Ius habet ille sui: nomen quoqʒ palpo. i. adulator. ¶ Construe. Palpo notat. i. significat hec duo. scʒ cecus qui non potest videre/ ⁊ adulator qui adulatur ⁊ blanditur dicitur palpo.

Nobilis est vestis erratica stella planeta. — Planeta

¶ Hic autor docet q hec planeta te. habet duas significatiōes. Primo est qdā vestis laxa circa oras. ⁊ dr a planos grece qd est error latine: qr oris orantibus euagatur. ¶ Et planeta est stella erratica. Unde dicunt septem planete. Sol/ Luna/ Mercurius/ Mars/ Jupiter/ Venus/ Saturnꝰ. Et dicunt planete nō qr errant in motibus suis: sed potius qr errare nos faciūt circa motus eorꝫ. ¶ Et nota q planeta pro veste est feminini generis: sed ꝓ stella masculini generis. ¶ Construe. Planeta est vestis nobilis: et planeta est stella erratica. i. errans vel errorem immittens.

Planta pedis pars est/ ⁊ planta virescit in hortis — Planta te

¶ Hic autor docet q hec planta te. habet duas significatiōes. Prima est pars pedis scʒ palma pars q est sub pede (the sole of the fote. Et dr de planus na nū vel de plates qd est latitudo: qr lata est. Unde Stacius achillis. Feriunt vada tessala plante. ¶ Et planta potest dici quelibet que crescit in horto (anglice a plante.)

Pars color informās: statuēs pes vestis adornās Subiectiua leo/ pars progressiua butyrꝫ. — Pars

¶ Hic autor docet q pars ponitur pluribus modis. ¶ Est pars enim que informat aliquem: vt color vel tinctura dicit pars panni: qr informat pannum

¶ Et pars est statuens: vt pes est pars corporis: qz statuit corpus ꝛ sustinet.
¶ Pars est illud qd ornat aliquam rem: vt vestis dr pars corpis ꝛ ornat corp⁹
¶ Et pars subiectiua est sicut aliq̄ spēs est pars generis: qz subijcit generi vn̄ leo est sub animali. ꝛ lapis est sub substātia. ¶ Itē est pars pgressiua vt butyꝝ vel caseus est pars lactis. ¶ Construe. Color informans scz pannum est pars scz panni. ꝛ pes statuens scz subsistens vel sustinens. scz corpus est ps corporꝫ Et vestis adornās corpus est pars adornatiua corporis. Et leo. i. talis spēs est pars subiectiua. i. subiecta generi quod est animal. Et butyꝝ est pars progressiua lactis. id est progrediens de lacte.

Parens Est commune parens/patri simul ꝛ genitrici.
Non qz vir variat/sed partus est quia causa.

¶ Autor ponit hic qꝫ hoc nomen parēs significat equoce patrē ꝛ matrē: ita qꝫ mater est parēs: ꝛ pater est parēs. Et tn̄ licet pater dicat parēs: nō iō parit sed qz dat cām matri vt pariat pueꝝ. pater est parens pueri. ¶ Construe. hoc nomen parens est cōe patri simul ꝛ matri. i. genitrici. i. vterqz potest vocari parēs Et est parens nō qz pariat. i. possit parere. sed qz est causa partus scz pueri. Et declinat hic ꝛ hec parens entis. ꝛ corripit primam.

Pater. Uita natura pater/pater annis dogmate fertur
Est pater hic cura/pater est alius genitura
Est pater etate/ pater ille vocatur honore
Ac summū regem notat ipsa creatio patrem

¶ hic docet autor qꝫ pater accipit multis modis. Nam aliqs dicit pater a vita: qz talē vitam degit vt hoc noīe merito censeat: vt dn̄s papa/vel dn̄s ep̄us/ vel abbas. Un̄ papa cōiter dr pater beatissimus. Et ep̄o scribit. Reuerendo in christo patri. ꝛc. Similiter abbati. Uenerabili patri in christo. ¶ Itē aliqs dr pater a natura puta carnalis. sicut ille qui generat filios est pr filioꝝ. Aliquis dicit pater etate: vt senex homo multociens vocat pater. ¶ Aliquis dr pater dogmate sicut p̄dicator vel curator ecclesie est pater sp̄ualis. qz talis generat nos filios suos in bonis ꝛ sanctis moribus ac vite honestate. sic pater carnalis in carne. ¶ Dn̄s vocat pater creatiōe: qz creauit oia. ¶ Nota Mus Grecismi. Est pater hic cura. ꝛc. In qu⁹ eadē significatio que in isto versu. Uita natura pater. ꝛc. Sed magis plane in istis versibus declaratur.

Pecten Est pecten piscis: plectrū: rastrūqz chorea
Pectine pectuntur crines: ꝛ pectine tele
Densantur: pecten lanugo dicitur esse
Pecten habet lotrix: textrix: cytharista colonus.
Hic pecten pubes: piscis: ꝛ ordo chori

¶ Autor hic docet equiuocationē istius dictionis hic pecten inis. dicēs q͛ habet plures significandes. Nā pecten est quidā piscis (anglice a playce) secū dū quosdā. Vñ Horatius. Pectinib⁹ patulis se iactat mole carentū. ¶ Et pecten .i. rastrum scz instrumentū rusticoꝝ (anglice a rake) Unde Ouidius. Et raro pectine vertit humū. ¶ Et pecten est instrumentum textoꝝ quo incutiunt fila in tela (anglice a staye. Claudianus. Pectinis ingenio nunq̄ felicior arte cōtigit euentus. ¶ Pecten .i. lanugo .i. prima barba (anglice here or downe of a barde Unde Iuuenalis. Traduntur medicis iuuenes cum pectine nigro. ¶ Nota q͛ pecten semꝑ est masculini generis pro quacunq̄ significatiōe ſm Priscianum ⁊ alios autores. Unde doctrinale. En dabit hoc sed ren dabit hic pecten simul ⁊ splen. ¶ Construe. Pecten est piscis. ⁊ pecten est plectrū: ⁊ plicten est rastru id est cultrū seu ferreū instrumentū quo vtunt̄ agricole fodendo terram. ⁊ pecten est est corea. ⁊ crines pectentur .i. comuntur pectine (anglice a combe). Et tele .i. (webbes) densant̄ pectine. Et pecten dicitur esse lanugo .i. prima barba ¶ Ibi pecten habet lotrix. ⁊c̄. Autor videt̄ innuere q͛ pecten pro significationibus in littera positis esset neutri generis. Sed sine dubio pecten in omibus significationibus est masculini generis. Vñ excusemus autorē istum sic exponendo textum. Lotrix .i. illa que lauit capita hominū: habet pecten .i. pectinē Et ibi pecten stat materialiter scz nominatiuus pro actō ⁊ causa metri. quia nō potuit stare actūs: ideo posuit ntīm materialiter. Et textrix habet pectinem: et cytharista habet pectinem. ¶ Et pecten inis est pubes .i. lanugo: ⁊ est piscis. ⁊ ordo chori. idest chorea.

Pelignus populus / pelignus pelice natus — Pelignus

¶ Autor docet hic q͛ pelignus ni. habet duas significationes. Nam pelignus est quidam populus de quo populo Ouidius fuit natus. ⁊ tunc est adiectiuū. Unde Ouidius. Peligni gloria ruris. Et alibi inde vetula. Peligni ruris alumnus ⁊ pelignus. Et pelignus est aliquis natus de pelice. Et pelex est illa q̄ ante vxorem tenet̄ ab aliquo. ⁊ postea veniente vxore pellitur a domo. Et dicit̄ de pello lis: vel de pellicio cis. ¶ Construe. Pelignus est quidam populus est aliquis natus de pelice.

Edes / atq̄ deos priuatos / dico penates — Penates.

¶ Hic docet autor q͛ hi penates pluraliter habet duas significationes. Nam penates .i. edes. Vñ Statius. Totosq̄ penates seu miratur adit. Et penates .i. dij priuati. In qua quidē significatione multociens inuenitur apud Uirgiliū ⁊ alios poetas. ⁊c̄. ¶ Et dicunt̄ penates quasi penes nos nati vt in antiquo tpe quisquis habuit deum ꝓpriuum: ⁊ illi dij vocabant̄ penates.

Corripit obliquos pernix pro pernicioso
Sed pro veloci / producitur in genitiuo
A neco sit pernix si pernicis est genitiuus.
A nitor pernix pernicis sit genitiuus — Pernix

¶ Hic docet autor q͛ pernix habet duas significationes. Primo id est perniciosus / prauus / peruersus / crudelis. ⁊ tūc deriuatur de gneco as. penul. correpta

in gtō. ¶ Et pernix .i. velox: et tūc deriuatur de pernitor eris. penul. producta gti. Et hoc est qđ autor dicit in littera. Et declinatur hic hec hoc pernix icis. penulti. correpta. pro pnicioso hic hec hoc pernix icis. penul. pducta pro veloci. Sz melius dicit Ebrhardus in suo grecismo et luculentius et clarius declarat tractans de pernix: dicit q pernix icis. penulti. pducta est idem qđ velox: et dr de nitor eris Sed pernix icis. penulti. correpta idem qđ puersus a. um. et dr de pernico cas. Cuiusmodi sunt ꝟsus isti. Pernix pro velox casus pducit vbiqz. Pernitorqz caput illius dicitur esse. Si breuiat casus tunc est nota perditionis. Ast eius ceptū dicitur perneco verbū. Icarus ad celū tendit pernicibus alis.

Periculū. A pario sunt experimenta pericula dicta.
A pereoqz pericula sunt discrimina dicta.

¶ Autor hic ponit q hoc nomē periculum pōt deriuari a diuersis verbis: et sic fm diuersam sui deriuationē diuersam hz significationē. ¶ Nā periculū pōt deriuari de experior iris. qđ cōponitur de ex. et pario ris. peperi ere. et tunc idem est qđ experimentū ti. neutri generis .i. pbacio. ¶ Itē periculū pōt deriuari de pereo is. periui vel perij. perire (anglice to perissh or to spylle. et tunc idē est qđ discrimē .i. idē qđ periculum in cōi significatiōe. et tunc deriuatur de pereo peris periui perire .i. docere/instruere/vel pbare quod non est in vsu fm Hugi. Sed peritus media producta pticipiū illius remanet in vsu .i. doctus .i. instructus. Vñ. Non tendit peritum qui vult audire peritū. Inde hec pericia e .i. scientia. ¶ Construe. Pericula dicta a pario .i. ab experior. qđ componitur de ex. et pario sunt experimenta. et pericula dicta .i. deriuata a pereo is. periui sunt discrimina: et tunc sumitur in vsuali significatione.

Pres. Pres diues/pres est sponsor/pres est mediator.

¶ Autor docet hic q pres predis hz tres significationes. Nā idē est q diues et ꝓprie qui multa habet pdia .i. possessiōes/villas/vel agros. ¶ Et pres est spōsor .i. fideiussor: et hec significatio tractata est a priore: qr diuites solent esse fideiussores .i. sponsores et obsides. ¶ Et pres .i. medians vel mediator. Vñ quidam Pres predis diues: medius fideiussor et obses. Et componitur cū inter et dr hic et hec interpres qui diuersa genera linguarū nouit: et qui vnā linguā exponit per aliā: vel q vnā linguā trāsfert in aliā. Et sic Boecius vocatur interpres q libros Aristotelis trāstulit de greco in latinū. Similiter Hieronymus q trāstulit totam bibliam de hebreo in latinū: et etiā septuaginta interpres.

Presul Presul presalus dicatur episcopus esse
Et presul princeps dicitur ante solum.

¶ Autor docet hic q hoc nomen presul presulis habet duas significatiōes. Et fm vtrāqz illarū significationū eius deriuatio variatur vel diuersificatur. qr presul est idē qđ eps. et tūc cōponitur seu deriuatur de pre et hij salij saliorum. Et fuerunt salij sacerdotes Martis sic dicti. qr saliēdo sacrificabant. Et ille qui pfuit illis in ministerio et officio vocabatur presul: et modo significat quēlibet presidentem pbyteris vt epm. ¶ Presul .i. princeps: et fm illam significationē deriuatur de pre et hoc solum soli .i. terra. et est ille qui preest ceteris existentibus in solo suo.

id est in terra sua. ¶ Cōstrue. Presul quando deriuatur de pre ⁊ salijs id est
sacerdotibus tunc dicitur esse idem qđ epūs. ⁊ presul quando de pre / et solum.
id est ante ⁊ solum cōponitur: tunc dicitur princeps. ¶ Uel sic. hic ⁊ hec presul.
idem est quod epūs: quia preest salijs id est sacerdotibus. Et idem est q̃ hic et
hec princeps. ⁊ tunc deriuatur de pre ⁊ hoc solum. quia preest solo id est terre
⁊ est cōmunis generis duorum. ¶ Nominatiuo hic salius salij salio. id ē sacer
dos. hic saltus tus. tui. (anglice a lepyng). Et pluraliter hi salij oruum. vel sales
lium. dicuntur sacerdotes Martis. a salio lis. salui vel saliui salire saltum saltu
id est saltum facere. quia saltando Marti sacrificabant. Et sales possunt dici
ioculatores. ¶ Nota q̃ in sequentia Adest nobis ⁊c̃. In festis sanctorum Egi=
dij ⁊ Hieronymi. Edwardi regis ⁊ confessoris semper dicatur Aue inclite pre
sul Hieronyme: Edwarde. ⁊ sic de ceteris. ⁊ nunq̃ inclite confessor in ecclesia/
prout dicitur in libello. Crede michi. ⁊c̃.

Pignus dic prolem / vadimonia dic quoq; fedus Pignus
In vadium ponens impignero / pignero libros.
Pignoro quos capio / redimens obpignero libros

¶ hic autor docet equiuocationē in hoc nōie hoc pignus noris. Deinde po=
nit differentiā inter hec duo verba pignoro as. ⁊ impignoro as. obpignoro as
Dicit ergo q̃ hoc pignus habet tres significationes. Nā idem est qđ filius vel
amor vel iudicium vel signū vel cōfederatio vel confirmatio amoris. ⁊ tūc fa=
cit gtīm pignoris per o. vnde pignoro as. are. i. confederare vel ꝯfirmare amo
rem inter aliquos. ¶ Et pignus id est vadium quod pro re aliqua datur. vt
postea recolligatur. vsualiter dicitur. Melius est pignori incumbere q̃ in per
sonam agere. Unde impignoro as. id est in pignore dare vel pignore ꝑcipere.
Sed pignero as. id est in pignore ponere vel in pignere habere. Obpignero
as. id est propter aliquid pignerare / vel subarrare (redimere ſm istum autorē
¶ Construe. Dic pignus faciens pigneris in genitiuo per e / esse vadimonium
Ego ponens aliquid in vadio impignero. ⁊ ego pignero libros quos capio in
pignere. ⁊ ego redimens libros id est obpignero libros.

+ pontis

Pes ~~montis~~ pila / pila ludus / pila taberna Pila pile.
Pila terit pultes / sed pila geruntur in hostes.
Quod terit est pilus / pilus est in fronte capillus

¶ hic autor docet q̃ pila habet quinq; significationes. Nā pila id est pes pō=
tis. Pila est quidam ludus: ⁊ illud cum quo luditur (anglice a balle). ¶ Pila. i.
taberna. Pila id est instrumentū cum quo teritur in mortario siue illud mor=
tarium in quo teritur. ¶ Pila id est tela que proijciunt in hostes. ⁊ tunc pila ē
neutri generis ⁊ pluralis numeri a telum li. ¶ Tamen ista differunt ſm corre=
ptionem ⁊ productionem. q2 pila pro pede pontis ⁊ pro taberna ⁊ pro instru=
mento terendi ⁊ pro telis primā producit. ⁊ in alia significatione eandē corri
pit. Ut patet in littera predicta scz pilus id est crinis (anglice a here).

Urbs quedam pisa / est quoddam pisa legumen Pisa pise

¶ hic docet autor ꝙ hec pisa pise habet duas significationes. Primo est q̄dā
ciuitas in grecia abundantia auri: vel illius leguminis dicta. Pis grece auruz
dicit᷑ latine. ¶ Item pisa est quoddam legumen inis. ¶ Nota ꝙ aliqui dicunt
hec pisa pisor̄ in plurali numero pro legumine quos Huguitio reprehendit.
Sed ego credo ꝙ pisa pro illa cōfectione que fit de ipsis est pluralis numeri et
neutri generis. ⁊ tunc est nomen heteroclitum. Et sic magister petrus blesen=
sis accipit ip̄a in plurali numero in libello suo sup̄ Job: qui maiorē autoritatē
habet q̄ Hug. Sed pisa pro legumine crudo et quando crescit semper est fe=
minini generis in vtroq; numero. He pise arum. pro ciuitate Tuscie. q: edifi=
cantes illam ciuitatem a pisa ciuitate grecie venerunt.

Prius

Tempore/natura/prius ordine dic ⁊ honore.

¶ hic autor docet ꝙ prius sumitur quattuor modis. Nā aliquid est prius tē=
pore. vt iste venit prius illo. i. ante illum. ¶ Itē prius dr̄ esse natura. vt prius
est embrio q̄ homo. Et est embrio forma humani corporis sine anima. ¶ Et
aliquid est prius in ordine. vt prius debet quis esse dyaconus q̄ presbyter. Et
prius in ordine dr̄ qui maiorē dignitatē habet in ordine. Et prius dr̄ honore.
vt ep̄s vel dn̄s papa dicitur prior esse propter honorem seu excellentiam.

Polipus

Polipus est naris fetor: vel in equore piscis.
Nomine dignus eo quoniā graditur pede multo
Fetor ⁊ inde sonat quia per pus polluit auras.
Aut quia per plures efficit ore poros.

¶ Autor docet hic quot significationes habet hic polipus polipi ⁊ vn̄ deriua=
tur. Dicit ergo ꝙ polipus pi. id est fetor qui per nares emittit᷑. et tunc dicitur
polipus quasi pus id est fetor polluens auras id est auram. Vel polipus qd̄
plures poros efficiat in naso (anglice a cankyr). ¶ Nota ꝙ polipus est ꝓprie
fetor qui est in ciuitate: sed ponit᷑ pro quolibet fetore. Et componitur de polis
quod est ciuitas: ⁊ pus id est putredo quasi putredo ciuitatis. ¶ Itē polipus
dicit᷑ quidā piscis conchatus vel testatus habens plures pedes. vt cancer (an
glice a lopster). Et dr̄ a polis quod est pluritas ⁊ pes pedis: q: pluritatē pedū
habet. ¶ Cōstrue. Polipus est fetor naris id est nasi vel piscis in equore id est
mari piscis dico dignus eo noīe: quoniā graditur id est transit multo pede id
est multis pedibꝰ. vel q̄m potis id est potens est pede multo. Et inde. id ē ideo
est polipus ⁊ sonat idem ꝙ fetor: q: polluit auras id est auram per pus. i. feto
rem. Aut pro vel/vel q̄a efficit plures poros id est valde multos poros ore id
est naso qui est propinquus ori.

Populus

Populꝰ est volucris: populus gens populꝰ arbor

¶ hic docet autor ꝙ populus habet tres significationes. Nā populꝰ est que
dam auis: ⁊ tūc est masculini generis ⁊ ꝓducit primā syllabam s̄m istū autorē
(anglice a shoueler). ¶ Item populus est gens scz cetus humane multidinis
iuris consensu ⁊ cōcordi communicatione sociatus. Vel populus est collectio. i.
cōgregatio tam nobiliū q̄ ignobiliū. ⁊ dr̄ a polis qd̄ est ciuitas. vel a polis qd̄

est pluralitas. ¶ Item populus est quedã arbor ⁊ tunc producit primã syllabam (anglice a popeltree) Et pro his significationib⁹ potius corripit primam. Et pro arbore populus est generis feminini. Et dr̃ a polis q̃d est pluralitas: qr ex radice eius multitudo ramunculorum pullulat.

Proximus est quiuis natura conditionis. | Proxim⁹.
Spe cõuertendi bonus est homo proxim⁹ hosti.
Proximus est iterũ qui constat stirpe ꝓpinquus
Proximus estq₃ suũ michi sit pr̃estans bñfactũ.
Confinisq₃ meus michi proxim⁹ vt probat vsus.

¶ Autor hic docet quot modis accipitur proximus: vel quot modis quis efficitur alicui ꝓximus. Dicens q̃ aliq̃s est ꝓximus naturali cõditione. vt pater ẽ proximus filio. Itẽ aliquis potest esse ꝓximus suis inimicis cõuertendo illos de mala cõuersatione ad bonã vitã. ⁊ sic sanctus Paulus fuit ꝓximus iudeis qui eam ꝑsequebãt ⁊ tñ nõ cessauit qñ pro eoꝝ cõuersione sollicite laborauit ¶ Item aliquis dicit̃ proximus michi qui de stirpe mea. i. prosapia genitus. vt frater meus vel nepos pronepos. ¶ Item amicus me⁹ est proximus meus qui michi indigenti de bonis suis largius impertitur. ¶ Item vicinus meus dr̃ ꝓximus meus prout habet cõmunis modus loquendi ¶ Construe. Quiuis. i. quilibet est proximus natura conditionis. i. naturali conditione. vt bonus hõ est proxim⁹ hosti suo spe cõuertendi eũ a malo ad bonũ. Et iteꝝ ille est proximus q̃ constat. i. est ꝓpinquus alicui stirpe. i. ꝓgenie ⁊ sanguine. Et aliquis p̃sentans. i. exhibens michi benefactũ. i. beneficiũ est proximus michi ⁊ confinis meus est proximus michi. vt vsus. i. consuetudo probat.

Conditione puer/etate puer/puer actu. | Puer.
Estq₃ puer purus ⁊ sine pube puer.

¶ Autor hic docet q̃ puer dr̃ tribus modis. Nam aliquis est puer cõditione. vt famulus vel seruus alicuius dr̃ puer ei⁹. ¶ Et puer est ab etate. vt puer octennis/nouẽnis/vel decẽnis. ¶ Puer est actu. vt cũ quis pueriliter agit vocat̃ puer. vt scribit̃. Maledictus puer. ¶ Et puer est pur⁹ ab omni impuritate carnis/⁊ sine pube. i. lanugine que est in prima barba. ¶ Nota puer dr̃ aliq̃s trib⁹ modis scʒ natiuitate. vt puer natus est nobis ⁊c̃. Etate. vt nouẽnis/decennis Obsequio ⁊ fidei puritate. vt dñs ad hieremiã. Puer meus noli timere ¶ Nota q̃ sunt sex ꝓprietates pueroꝝ que patent per versus. Sũt pueri puri paruo saciati. Ludunt conformes cito dant cito pacificantur. ¶ Et nota q̃ sunt sex etates hominis. Prima etas dr̃ infancia q̃ durat vsq₃ ad septẽ annos Secunda est puericia durans ad quattuordecim annos. Tercia est adolescẽtia durans ad annum vicesimũ quintum. Quarta dr̃ iuuentus durans ad quinquaginta annos. Quinta dr̃ senectus durans ad octoginta. Sexta dr̃ senium durans ad finẽ vite quãtumcũq₃ sit homo victurus. ¶ Similiter etates mundi sunt sex. Prima ab Adam vsq₃ ad Noe. Secunda a Noe vsq₃ ad Abraham Tercia ab Abraham vsq₃ ad Dauid. Quarta a Dauid vsq₃ ad transmigrationem babylonis. Quinta a transmigratione babylonis ad christum. Sexta a christo vsq₃ ad finem seculi. i. extremi iudicij.

Etates mundi Et hominis.

Pullus Pullus eque pullus galline/pullus & ater.

¶ hic autor docet q͛ pullus hȝ tres significatiões. Nã pullus est natus eque (anglice a foole or a colte) ¶ Et pullus.i.recens nat⁹ galline (anglice a chekyn Et in istis duab⁹ significationib⁹ dicit hic pullus li. substantiue. ¶ Et pullus a.um.i.ater.niger a.um. Virgilius. Reijce ne maculis infuscet vellera pullis. pullis maculis.id est nigris maculis. Et dicitur pullus a paruus a.um: vel pusillus a.um.

Pus ris. Pus pro putredo indeclinabile credo.
Pus declinatur custodia quando vocatur.

¶ hic docet autor q͛ pus hȝ duas significationes. Nã pus.i.putredo vel quedam infirmitas q̃ reddit hoiēz putridũ.⁊ tũc dr̄ de puteo es.i.fetere.⁊ in declinabile. Horati⁹. Rutilũ pus atqȝ venenũ. Et hec pus puris.i.custodia. Vñ Alijs in pure positis ego solus euasi. In pure.i.in custodia. Et dr̄ a purus a.um.

Pubes Est pubes iuuenis/pubes pilus est iuuenilis
Puberis est pubis variatur sic genitiuis.

¶ hic autor docet q͛ pubes hȝ duas significationes. Nã pubes est puer sine pube.i.sine lanugine q̃ est inferior circa pudenda. Et tũc declinat hic ⁊ hec pubes. Gtõ pubis vel puberis. Et pubes.i.lanugo scȝ inferior barba vt superius dr̄. Itẽ pubes est collectio iuuenũ.⁊ tunc declinat hic pubes: huius pubis ⁊c̄.

Paciscor. Quod peto pro pacto/qđ do/qđ sumo paciscor.

¶ Autor dicit q͛ paciscor eris.pactus sum pacisci hȝ tres significationes. Naȝ paciscor.i.petere aliqđ pro pacto.vt ibi. Ut mea sit seruata mora virtute paciscor. ¶ Et pacisci.i.dare pro pacto.vt ibi. Vitã voluit pro laude pacisci.i.dare in pactũ vel in pactũ ponere. ¶ Itẽ pacisci.i.in pactũ accipe vel sumere. Ouid. Pactus agenoriam primus puer ibat ab ymis. ¶ Et pacisci id est pactum facere/amiciciam seruare/reintegrare. Unde hec pactio onis.id est couentio/cõditio/promissio. Unde hoc pactum ti.

Palo as. Palo domũ facio/vagor & cauo/purgo palã do.
A palo palea/palus quoqȝ pala/palatum.

¶ Autor dicit q͛ palo as.hȝ quinqȝ significationes ex deriuatis ab eo. Nã palare.i.parare vel domum facere. ¶ Et palare.i.vagari.tñ pl⁹ est palare q̃ʒ vagari. Nã vagari dr̄ qui aliquãtulũ huc ⁊ illuc discurrit. Sed palat q̃ in nullo loco ꝓprio habet sedem. Vagus dr̄ quicunqȝ aliquãdo vagatur. Sed palat qui nũqȝ certã possidet mansionẽ. Vñ hoc palatũ lacij.ampla dom⁹ in qua multi vagari possunt. Et hoc palatũ ti.supior pars oris interius: qr ibi lingua palat id est vagatur. ¶ Et palare.i.cauare/forare (anglice to holde to bore) Vñ hec pala le.i.ille locus cõcauus in anulo in quo lapis preciosus ponit (anglice the hole in the ringe) ¶ Palare id est purgare. Unde hec palea lee.i.purgamentũ

segetis scz illud quod eijcitur a segete a chafe. ¶ Palare id est palam dare manifestare/aperire. Unde hic palus li. (a stake) quia foris stat & foris & palam figitur. Unde palam aduerbium id est aperte/manifeste. ¶ Item a palo pro cauo as. hec pala pale. instrumentum quo domus purgatur. ¶ Item pala pale est ventilabrum id ventorium quo purgantur grana (anglice a fanne). Et pala est instrumentū ferreum latum ad opus aptum.

Pango cano: pango coniungo: pango paciscor. Dat pactum pepigi: cano panxi: iungere pegi. — Pango

¶ Autor docet hic q pango gis. hz tres significationes diuersas. & fm vnam quāqz significationem diuersum habet preteritum. Nam pangere id est cantare vel canere. Unde in hymno. Pange lingua gloriosi corporis mysterium. & fm illam significationem pango facit panxi in preterito & caret supinis. ¶ Item pangere id est impellere vel coniungere. Unde Job. Ossibus et neruis compegisti me. id est iunxisti. & tunc pango facit pegi in preterito. & pactū pactu in supino. ¶ Item pango id est paciscor. & tunc facit preteritū pepigi. & supinum pactum pactu. Unde Job. Pepigi fedus cum oculis meis ne virginē concupiscerem.

Equoce paro regna domū merces quoqz pomū. — paro as

¶ Docet hic autor q paro as habet quattuor significationes. Nam parare .i. acquirere. vt paro regnuz. id est acquiro regnum. ¶ Et parare id est mūdare vt paro domū .i. mundo domū. ¶ Et parare. id est emere. Unde. Para qd vendere possis .i. eme qd possis vendere. ¶ Et parare .i. tollere peripsimam pomi. (anglice the paryng of the apple.)

Paret quis qui se manifestat: paret obedit. — Pareo.

¶ hic docet autor q pareo es hz duas significationes. Nā parere .i. apparere manifestare. & tunc facit paritū tu. in supino. & in illa significatione componit cum ad. & dr appareo res. apparui. Uñ apparuit grā dei saluatoris &c. Unde hic apparitor oris .i. seruiens qr apparet vt videat & p̄sto est ad obsequenduz dño suo. Uel apparitores eos vocamus qui reos apparere faciunt in conspectu iudicis. Et pareo es. p̄ducit pa. Unde Catho. Temporib⁹ peccata latent & tempore parent. & non patent. vt quidā libri habent. ¶ Et parere .i. obedire. & tunc caret supino. ¶ Construe. Quis .i. aliquis: paret .i. obedit: & qui se manifestat paret.

Patro luxurio: patroqz cum facio. — Patro

¶ hic docet autor q patro as. habet duas significationes. Nam patrare .i. luxuriare vel opus venereū consummare. Uñ Persius. Patrari fractus ocello. id est oculo. Inde patratio onis .i. operis venerei consummatio. ¶ Et patrare id est facere perficere. Unde in genesi. Et requieuit die septimo ab omni opere patrarat. Similiter magister Matheus vndocinensis in Tobia. Patrat amore patris superi que dictat honestas. Legis se domino sacrat agenda replet. patrat id est facit amore patris superi id est dei. et sunt versus retrogradi.

¶ Construe. Ego patro cum luxurio: id est quando facio factum luxurie. ꝙ p
er: ⁊ ego patro cum facio vel perficio.

plecto tis. **Plecto pro flecto/plecto pro punio dico**

¶ hic docet autor ꝙ hoc verbū plecto tis. habet duas significatiōes. Nam est idem qꝺ flecto tis. vel aliquid ex virgis flectendo cōponere. Unde in dn̄i passione. Et plectentes coronā de spinis imposuerūt capiti eius. i. flectendo componētes coronā de spinis. Un̄ hoc plectrū tri. i. percussoriū cythare (anglice a wreste qꝛ flectit̄ huc ⁊ illuc. vn̄ hoc plectrillū li. diminutiuū. ¶ Itē a plecto pro flecto. dr̄ hec plecta te: ꝗlibet nexus ex virgis factus: Et plectere: i. punire/verberare. Horatius. Quicquid delyrant reges plectunt̄ achiui. i. quicquid dn̄i peccant semper pauperes puniuntur. Et est plecto plectis plexi vel plexui. ere. plexum plexu verbum actiuum.

Pendo is. **Pendo cum trutino/do penas/debita soluo.**

¶ Autor hic docet ꝙ hoc verbū pendo dis habet tres significatiōes. Nā pendere. i. trutinare: ⁊ ꝓprie est pensū ad trutinā ponere ⁊ leuare. ¶ Pendere. i. suspendere: vt ille pendit furē. i. suspendit. Unde differūt pendere media ꝓducta ⁊ pendere media correpta: vt pꝫ per metꝫ. Pendere vult iustus sed vult pendere malignus. ⁊c̄. Malignus vult pendere. i. esse suspensus. nam pendeo es. pependi. dere. verbum secunde coniugationis: significat passionē intrinsecus natam. i. esse vel fieri pensum. Unde Pendeo suspensus: pendo dū subleuo pōdus. Itē. Pendo do penas: sed pendeo suffero penas. ¶ Pendere. i. exsoluere/reddere/tribuere. Et coniugat̄ pendo dis. pependi. dere. pensum su. verbū tercie cōiugationis: ⁊ pendeo es. secunde coniugationis habent simile preteritum ⁊ supinū. Et est pendo actiuū cum omibus suis compositis. ¶ Construe. Ego pendo cū trutino (to weye) ⁊ ego pendo dū do. infero penas. i. suspendo furem: ⁊ ego pendo debita/dum soluo debita.

Presumo **Uir male presumit/qui non sibi debita sumit**
Confidens bene/firmo presumit amore

¶ Autor dicit ꝙ ꝑsumo mis. aliqn̄ sumit̄ in mala significatione: aliqn̄ in bona In mala significatione sumit̄ qn̄ quis credit se facere qꝺ nō pōt facere: tūc pōt dici de tali ꝙ ꝑsumit quasi male. ¶ Itē aliquis ꝑsumit hr̄e bn̄ficium qui vt hoc habeat nō meret̄. Et aliquis sperat beneficiū qui meret̄ habere ⁊ sic patꝫ differentia inter sperare ⁊ ꝑsumere. ¶ Presumere aliqn̄ accipit̄ in bona significatione: ⁊ tūc ponit̄ pro sperare vel firmiter cōfidere. Et in vtraqꝫ significatione sumitur a beato Gregorio. Omelia. xxxiiij. Illos terret ne presumāt in bonis: ibi ꝑsumant sumit̄ in mala significatiōe. Et postea subdit. Peccatores presumite de misericordia dei. i. firmiter cōfidite. Et tunc sumitur in bona significatione. Et cōiugatur. Presumo presumis presumpsi. ere. presumptum tu. ⁊ est actiuū ⁊ componitur de pre. ⁊ sumo is. ¶ Construe. Uir presumit male qui sumit id ē qui sumit aliquā non sibi debita. ⁊ aliquis confidens de firmo amore. ꝑsumit: id est confidit firmiter

Presto as **Presto preualeo/presto cum cōmoda dono**

¶ Autor docet hic equiuocationē de hoc presto as. are. dicens q̄ hȝ duas significationes. Nā prestare. i. ante stare vel ꝑcio ꝑcellere. Ut iste est prestans homo id est precellens homo. ⁊ tunc presto cōponit᷑ de pre ⁊ sto stas stare. Et est verbum neutrū. ¶ Itē prestare. i. cōmodare/mutuare: ⁊ tūc est verbum simplex. Et cōiugatur presto as. aui. are. statum. statu. ⁊ est verbū actiuū. ¶ Construe. Ego presto. i. ꝓualeo. ⁊ ego ꝑsto dū dono. i. do. cōmoda. i. mutua.

Pone dapes quas ponit auis/te sic bene ponas. Pono nis

¶ Hic autor dicit q̄ hoc verbū pono nis hȝ tres significationes. q̄r ponere est idem qđ exponere. vt pone dapes. i. expone dapes. i. cibos. ¶ Et ponere. i. producere. vt gallina ponit oua. i. producit oua. ¶ Et ponere. i. disponere. Et etiā idem est qđ statuere. i. locare. Pono nis. posui ere. situm tu. verbum actiuum. ¶ Construe. Tu pone. i. expone vel appone vel apporta dapes scȝ illas quas auis ponit. ⁊ ille dapes sunt oua. ⁊ sic ponas id est disponas te bene cum illis. id est concedendo ea.

Prodere seducit monstrat prodire sed exit Prodo dis
Proditor a verbo formari querit vtroqȝ.

¶ Hic autor docet equiuocationē in isto verbo prodo dis. didi. dere. Et differentiā inter prodere verbū tercie coniugationis qđ cōponitur de pro ⁊ do das dare. ⁊ prodire verbū quarte coniugationis. qđ componitur de pro ⁊ eo is ire interposita d. ⁊. dr̄ prodeo prodis prodiui vel prodij prodire. ¶ Item ponitur equiuocatio in isto verbali hic ꝓditor toris. qđ a primo supino vtriusqȝ verbi formatur. Dicit ergo q̄ prodo ꝓdis ꝓdere. i. seducere/decipere. Unde quidaȝ Hunc mea mens odit socium qui me male prodit. i. seducit vel decipit. ¶ Et ꝓdere id est monstrare. vt hic. Prode precor quere qđ odit te queris amare. Et prodo est actiuū ⁊ cōiugat᷑. Prodo prodis prodidi proditū proditu in supino. penultima correpta. ⁊ cōponit᷑ de pro ⁊ do as. ¶ Et prodire idem est qđ exire Uñ in hymno. Uexilla regis ꝓdeūt. i. exeunt. Et cōiugat᷑. Prodo prodis prodiui prodire ꝓdeundi do. dū. sicut superius dr̄. ⁊ facit proditū proditu in supino penultima correpta sicut de prodo. Unde deriuat᷑ hic proditor oris. i. anterior vel antecessor. Et proditor quādo descendit de prodo prodis tunc idē est qđ seductor vel deceptor (anglice a traytor) Unde iudas fuit proditor dictus eo q̄ prodidit dominū ⁊ proditor monstratur. ¶ Construe. Hoc verbū prodere seducit. i. decipit ⁊ monstrat. sed proprie id est exire. vt prodi a me. i. exi a me ⁊ hoc nomen proditor qđ est verbale querit. i. vult formari ab vtroqȝ verbo.

Posse quidem rebus dat vis natura potestas Potestas.
Officium meritum sexum diuina voluntas

¶ Quidā exponētes istā litterā assignant drīam inter humanā potestatē et diuinā volūtatē. Sȝ hoc vere nichil est. q̄r autor iste nō ponit drīam inter vocabula q̄ hñt aliquā similitudinē i voce sicut inter pignero ꝑ e/⁊ pignoro ꝑ o. ⁊ inter prodere ⁊ ꝓdire. que oīa incipiunt ab eadē syllaba. Sȝ hic non est aliqua cōuenientia inter potestas ⁊ volūtas: nisi q̄ vtraqȝ terminat᷑ in tas. sed q̄d inde ¶ Unde hec dico q̄ hic equiuocatio ponit᷑ in ista dictione potestas tatis. Naȝ

potestas.i.vis vel fortitudo humana.vt hic. Faciendi hoc:nõ habeo potestatem.i.vim vel fortitudinẽ. ¶ Et potestas.i.natura.humana vel naturalis vigor vel potentia hois.vt sunt multa q̃ humane nõ subiacent potestati.i.nature humane. ¶ Itẽ potestas est ipm posse per qḋ põt aliqs vel aliquid. Itẽ potestas est officium ⁊ nomẽ officij.vt maior ciuitatis est nomẽ cuiusdaz officij.vt ille qui vocat maior londoniaꝝ. Uocat potestas bononie:⁊ in pluribꝰ alijs ciuitatibꝰ italie. ¶ Uel potestas est quoddã officiũ angeloꝝ.vt ibi. Tibi celi et vniuerse potestates ⁊c̃. ¶ Et potestas.i.volũtas dei. ¶ Construe sic istos versus. Potestas existens idem qḋ vis.i.fortitudo:vel potentia existens idem qḋ natura.i.vigor naturalis:dat rebus posse id est per qḋ possũt. Et potestas existens officium dat meritũ.s.per qḋ meret sic appellari vel fungi tali officio. Et potestas existens diuina voluntas:dat sexum id est discretionem in rebus ꝑ ut vna res discernit id est diuiditur ab alia per speciem. Potestas vt dicit Huguitio est illud qḋ aliquis põt:vel illud per qḋ potest:vel ille qui potest.

Poto as. **Poto do potum/poto sumo michi potum.**

¶ Autor docet hic q̄ poto as.hꝫ duas significationes. Nã potare.i.potũ dare.vt ibi. De torrente voluptatis potabit eos.i.dabit eis potũ de torrente voluptatis.⁊ tunc cõstruitur cũ accusatiuo casu.vt poto te.i.do tibi potum.pota me.id est da michi potũ.⁊ tunc est verbum actiuũ. ¶ Et potare.i.sumere potũ vel bibere.⁊ tunc est verbum neutrũ vt poto ceruisiam vel vinũ. ¶ Et supina illius verbi syncopantur. Dicitur enim. Uado potum ⁊ non potatũ in frequenti vsu. Ut potauerunt me aceto.

Puto as. **Estimat atqꝫ secat puto denotat amputat inde.**

¶ Autor dicit q̄ puto as.hꝫ duas significatiões. Nam putare id est estimare vel in mente habere sic vel sic. ¶ Et putare.i.secare.vt superius scribitur ibi. Falce puto ⁊c̃.puto ibi.i.seco vel scindo. ¶ Unde componitur cum am/⁊ dicitur amputo:⁊ amputare id est circum secare. ¶ Construe. Hoc verbum puto putas denotat.i.significat estimat atqꝫ secat.inde amputat deriuat per compositionẽ. ¶ Et nota q̄ debet dici extimo ⁊ nõ estimo. Sed ego scribo estimo scḋm maiorem vsum scribentium.⁊ componitur de ex/⁊ timo qḋ est mens:et dꝛ extimare/appreciari/vel putare.⁊ tunc iterum componitur cũ ex/et dꝛ existimo as.id est potare.⁊ potest dici q̄ in priori significatione x/transit in s.vt ptꝫ in existimo. ¶ Papias/huguitio/⁊ Catholicon dicunt extimo.⁊ ideo credo q̄ x/non transit in s.

Questus. **Questus de quero tibi lucrum significabit.**
De queror questus vult significare querelam.

¶ Finito capitulo de equiuocis incipientibꝰ a P. Autor hic tractat de equiuocis inchoantibus a Q. Primo dicit q̄ hoc nomẽ questus qñ deriuat de quero ris.idem est qḋ lucrum:qḋ patet per eius compositũ conquestus.i.lucratio vel lucrum.vt rex adeptus est hoc regnum per conquestum id est lucrũ vel lucrationem. ¶ Et conquestus quando deriuatur de queror quereris quod deponens est/est idem quod querelari.⁊ tunc questus est ideꝫ quod querela.vt iste fecit nobis questum id est querelam. Et declinatur hic questus stus.stui.q̃rte

declinationis. ¶ Item habetur questus questa questum. et tunc est participiũ de queror quereris questus sum quereri. vt ibi. Talis questus est nobis. i. querulatus est nobis. ¶ Construe. Questus veniens ab hoc verbo actiuo quero: queris significabit tibi lucrum. Questus veniens a queror quereris verbo deponenti vult significare querelam.

Per quotus hoc nomē/numer⁹ signatur et ordo. Quotus:
Si queris quot⁹/iste venit/numerū michi signas
Si quotus iste sedet a me tunc ordo notatur
Iste quotus venit/se quarto se quoqz quinto.
Sed quotus iste sedet/quart⁹ quintusqz sextus.
Ordo notatur ita per quotus et numerus.

¶ Autor docet q hoc nomē quotus a. um. est nomen ordinale quia omnia ordinalia principaliter significant ordinem: et secundario numeros. Et sunt nomina ordinalia ista primus/secundus/tercius/quartus etc. Et quotus deriuatur a quot. Cetera patebunt in expositione littere. ¶ Construe. Numerus signatur et ordo id est significatur per hoc nomen quotus a. um. Postea docet quando significat numerum et quando ordinem. Unde dicit. Si tu queras quotus iste id est aliquis venit id est accedit ad villam. tunc tu signas michi numerū per hoc nomen quotus. Et si queras quotus iste sedet in mensa vel alibi: tunc notatur ordo per ly quotus. ¶ Iste quotus est etc. In istis duobus versibus docet quomodo respondeatur alicui querenti. Quotus venit iste ad villam. vel quotus sedet ille ab illo in mensa. ¶ Construe. Quotus iste venit id est accessit scz ad villam. Respondendum est se quarto vel se quinto existente venit ad villam id est cum tribus vel cum quattuor venit ad villam. Sed si queratur quotus iste sedet a me vel te. Respondendū est quartus vel quintus vel sextus vel septimus etc. Et ita ordo notatur et numerus per hoc nomen quotus a. um.

Elegit/et confert/q̄/copulat/abnegat/auget. q̄ dictio
Infinitat/et assimilat/rogat atqz refertur.

¶ Hic autor docet q hec dictio q̄/multis modis accipitur Aliquando ponitur electiue vt in ps. Bonū est sperare in dño q̄ sperare in principib⁹. i. bonū est sperare in dño: ita q nō speratur in principibus/ et ita eligitur altera pars et altera negatur et refutatur. ¶ Aliquando ponitur collectiue: id est comparatiue. vt tu es fortior q̄ ego. ¶ Aliquando q̄ copulat id est tenetur copulatiue. vt tam petrus q̄ paulus est sanctus. ¶ Quandoqz abnegat id est tenetur negatiue. vt ibi. q̄ bonū est confidere in homine. ¶ Aliquando infinitat id est ponitur infinitiue. vt nescis q̄ male iste loquitur de te. ¶ Aliquando assimilat. vt ista est tam pulcra q̄ regina. ¶ Et negat id est interrogat. Ut q̄ bene diligis me. ¶ Et aliquando refert id est relatiue: vt tam bene currit Sortes q̄ plato. vel ego diligo te iā bene q̄ meipm. vel sic pro illis duob⁹ scz rogat et refertur potest q̄ exponi. ¶ Et quā potest eē interrogatiuum nominale. vt quā causam habes aduersū me. Uel potest eē relatiuum nominis. vt video rem quam tu vides.

Quando. **Quando/refert/querit/aliquādo qd̄ quia signat**

¶ Autor dicit q̄ hec dictio quando refert id est ponitur relatiue. vt ego veni quando tu eras solus. ¶ Quando quandoqꝫ querit. id est ponitur questiue. id est interrogatiue: vt quando venisti ad villam. Unde Uirgilius in decimo eneidos. Aspera quis natura loci dimittere quando suasit equos. ⁊c̄. ibi quando id est aliquando. ¶ Et quando est idem quod quia. Unde idem Uirgilius in primo eneidos. Hic tibi fabor enim quando hec te cura remordet. id est fabor tibi quia hec cura remordet te ⁊c̄. ⁊ sunt verba Jouis ad Venerem. ¶ Construe. Hec dictio quando refert ⁊ querit ⁊ signat id est significat idem quod aliquando ⁊ idem quod quia scz significat.

Quasi **Exponit nomen assimilatqꝫ quasi.**

¶ Autor dicit q̄ hec coniunctio quasi quando exponit aliquod nomen id est vocabulum. vt cum dicitur littera quasi legitera id est legenti iter tradēs tūc tenetur quasi expositiue. ¶ Quasi quandoqꝫ assimilat id est tenetur assimilatiue. vt iste vadit quasi ebrius.

qꝫ ꝯiūctio **Copulat ⁊ glosat/sed sicut velqꝫ notabit.**

¶ Autor ponit hic q̄ hec coniunctio qꝫ aliquando tenetur copulatiue. vt Petrus andreasqꝫ fratres. ¶ Tenetur glosatiue id est expositiue. vt quando ponitur pro id est. vt ibi. Legerat huius amor titulum nomenqꝫ libelli. qꝫ pro id ē quia titulus libri ⁊ nomen libri idem sunt. ¶ Aliquando qꝫ ponitur pro sed. Unde Uirgilius. Precibusqꝫ iubent exposcere pacem. ¶ Ponitur pro sicut. Uirgilius. Me famulam famuloqꝫ heleno transmisit habendaꝫ. ¶ qꝫ ponitur pro vel. vt Thomas Robertusqꝫ legit. qꝫ pro vel. ¶ Construe. Hec coniunctio qꝫ copulat: ⁊ glosat. i. exponit ⁊ notabit. i. significabit sed sicut pro vel.

Quomō. **Quomodo miratur dubitat/simulatqꝫ doletqꝫ**
Increpat/inquirit virgo maria modum.

¶ Hic autor docet quot modis accipitur hec coniunctio quomodo. Uno modo admiratiue. vt quis in perplexitate positus dicat quomodo euadaꝫ quasi diceret nescio. ¶ Ponitur dubitatiue. Ut cum dubitans querit quomodo hoc fecisti? ¶ Ponitur simulatiue. vt ego miror quomodo tu fecisti. ¶ Quomodo aliqñ est signū doloris. vt ibi. Quomodo sedet sola ciuitas plena in libro Trenorū. ¶ Quomō ponit̄ increpatiue. vt quomō habuisti te interficiendo iustū virū quasi dicat male. ¶ Quomodo ponit̄ inquisitiue. vt ibi. Quomō fiet istud qm̄ virū nō cognosco. Sed doctores dicunt q̄ ibi Quo modo sunt due dictiones. ⁊ debent accentibus duobus legi.

Quondā. **Presens preteritū quondā notat atqꝫ futurum.**
Sic modo/sic dudū/tria quodlibet indicat horū

¶ Hic docet autor q̄ hoc aduerbium quondam denotat presens tempus. Ut Uirgilius. Quondam etiam victis redit in precordia virtus. ¶ Item preteritum. Unde Tullius. Quondam fuit ista in hac republica virtus.

¶ Et notat futurū tempus. ꝛ Uirgilius. Quondā tua dicere facta tps erit. ꝛc̄.
¶ Et similiter dicit autor de istis aduerbijs modo ꝛ dudū. ¶ Construe. Quondā hoc aduerbiū notat presens p̄teritū. qꝫ .p. ꝛ. ꝛ futurū. scꝫ tps sic quodlibet. i. vtrūqꝫ hoꝝ aduerbioꝝ modo ꝛ dudū. hoc aduerbiū modo ꝛ dudum indicat. i. monstrat tria scꝫ tempora. ¶ Uel construe sic scd̄m versum. hoc aduerbiū modo. hoc aduerbiū dudū: notat p̄sens. ꝛc̄. Postea epilogat dicens illud quod ante docuit: sic quodlibet hoꝝ scꝫ quondā. i. modo ꝛ dudū notat tria scꝫ tempora presens/ preteritum/ ꝛ futurum.

Certe etiam simile denotat ista quoqꝫ — Quoqꝫ

¶ Autor docet qꝫ hec dictio quoqꝫ aliqn̄ sumit̄ pro certe: vt hic. Cunctis cogito que dicere nolo: quoqꝫ. i. certe nolo dicere cunctis ea que cogito. ¶ Et quoqꝫ ponit̄ pro etiā. Un̄ Priscianus. quoqꝫ quando .p. etiā ꝛ per simit̄. i. accipitur copulatiue. Un̄ Uirgilius. Tu quoqꝫ lictoribus nostris eneia nutrix. ibi ponit̄ quoqꝫ .p. etiā. vel pro ꝛ. ¶ Itē quoqꝫ .p. similiter accipit̄. Un̄ idē Priscia. in hoc exemplo Uirgilij. Multa quoqꝫ ꝛ bello passus dū conderet vrbē. hic quoqꝫ .p. similiter necesse est accipi cū sequtur ꝛ. Unde qn̄cunqꝫ hec coniunctio et sequitur quoqꝫ immediate in eadē orone: tūc quoqꝫ idē est qꝺ similiter. ¶ Cōstrue. hec coniunctio quoqꝫ denotat scꝫ certe etiam ꝛ simile. i. similiter.

Rancor vt est carnis/ sic est corruptio mentis. — Rancor

¶ hic docet autor qꝫ ista dictio rancor habet duas significationes. Nā rancor est corruptio carnis (anglice the rotennes of flesshe) Un̄ carnes dicunt̄ rancide si defectū patiant̄: sicut panis dicit̄ similiter mucidus (anglice mouled) Sꝫ potus dicit̄ acidus (anglice soure) Et opisus a. um. i. flaxidus. a. um. vt ista ona sunt opisa. i. flaxida. ¶ Itē rancor. i. defect⁹ mētis vt iracūdia. ¶ Construe. Ut. i. sicut rancor est corruptio carnis: sic rācor est corruptio mētis. i. iracundia.

Est radius rede/ solis/ tele/ geometri. — Radius

¶ hic autor docet qꝫ radius hꝫ quattuor significationes. Nā radius pertinet ad redam. i. rotam rede (anglice a spoke). ¶ Et radius est sol (anglice the sōne beme) ¶ Et radius est illud lignū per qꝺ currit pecten textoris in qua stat tela qn̄ texit̄. Unde Ouid⁹ius. hec radio stantes ꝑcurrit pectine telas. ¶ Itē radi⁹ est virga geometri cū qua protrahit figuras suas in puluere vel cū qua metitur. i. mensurat altitudinē ꝛ profunditatē alicuius corporis.

Regula sermo/ regula lignum/ regula norma — regula le.

¶ hic autor docet qꝫ hoc nomē regula habet tres significationes. Nā regula. i. sermo. vt iste addiscit regulam sancti augustini. ¶ Et regula dr̄ instrumentum ligneū vel ferreū edificatoꝝ quasi rectula (anglice a rule. ¶ Itē regula. i. norma qꝛ qꝺ prauū est ꝛ distortū corrigit ꝛ ad rectitudinē reducit.

Esse librum/ libri ducem/ dic esse registrum. — Registrū.

¶ hic autor docet qꝫ hoc nomē registrū stri. habet duas significationes. Naꝫ

Registrū est liber in quo plura gesta vel facta continenř: vel in quo plures libri sunt. ¶ Et registrū est quedā corrigia per quam facis folia librorꝫ equalia Uel est ipa regula quā habent scriptores ad formandū ⁊ equandum libros ⁊ quaternos suos. ¶ Construe. Dic registrum esse librꝫ: ⁊ dic registrum esse ducem id est regulam libri.

Reticulū. **Reticulum omonime/piscatoris qꝫ puella.**

¶ Autor docet hic ꝙ hoc reticulū li. equiuocař ad duo. Naꝫ est diminutiuū de hoc rete tis. i. paruū rete. ⁊ sic ꝑtinet ad piscatorē. ¶ Et reticulū est ornamentū puellarꝫ in capite (anglice a calle). ¶ Construe. Reticulū est omonime ⁊c. ⁊ dr ab omon qđ est simile ⁊ omona qđ est nomē: qꝛ in dictiōe equoca est similitudo in noīe cū ꝗuis sit diuersitas in significatiōe. Uel omonimū dr a monos qđ ē vnū ⁊ meris diuisio vel distinctio quasi vnū diuisum vel distinctū in plura.

Rudis. **Uirga rudis: rudis indoctꝰ: rudis estqꝫ nouellus**

¶ Autor dicit ꝙ rudis habet tres significatiōes. Nam rudis est virga pretoris cuꝫ qua percutiebanř in capite ꝗ̄ fiebant liberi de seruis: qꝛ p̄ter ꝑcutiendo sic diceret aio te librꝫ. Et tūc declinař hec rudis rudis rudi. ⁊ est substantiuū. Horatius in libro sermonū in primo. Spectatū satis ⁊ donatū iam ruda queris. Et rudis id est indoctus. vt Iste rusticus est rudis. vt bos dr communiter. ¶ Et rudis. i. nouellus. i. valde nouus. Unde Claudianus in minore. Et rudibꝰ remis sollicitauit aquas. rudibus. i. nouellis. Et in illis duabus significationibus rudis est adiectiuum. ⁊ declinatur hic ⁊ hec rudis ⁊ hoc rude. Et comparatur rudis rudior rudissimus.

Resto as. **Restat significat superest/ ⁊ constat oportet.**

¶ Autor hic ponit ꝙ resto as habet tres significatiōes. Nā restat. i. supesse vel superfluere: vt sic. Expendi pecuniā meā vt nō restat inde in bursa mea vnus denarius. i. supest vel supfluit. ¶ Restat. i. constat. vt restat ꝙ homo est animal ¶ Restat. i. oportet: vt restat me scribere. i. oportet me scribere: ⁊ tunc est verbum impsonale. ¶ Construe. Hoc verbū restat significat ista scꝫ superest/ constat ⁊ oportet. Et coniugatur. Resto as. restiti are. restitū tu. in supinis. Et cōponitur de re ⁊ sto as. are. ⁊ est neutrum.

Re retro signat iterum re priuat ⁊ auget.

¶ Hic docet autor ꝙ illa prepositio inseparabilis re. in cōpositione pluribꝰ modis accipitur. ¶ Aliqñ re significat iterꝫ in cōpositione. Ut in verbo recedo dis. i. iterꝫ ire. Unde Pamphilus. Ire redire viā tibi nec cuiꝗ̄ ꝓhibebo. ¶ Aliqñ ponit pro retro: vt patet in hoc verbo recalcitro as. i. retro calcitro: cuꝫ calce. i. talo. ¶ Re aliqñ tenet priuatiue in compositione: vt recludo ostiū ⁊ nō clauo sed aperio. ¶ Et re auget. i. ponit augmētatiue: vt in ista dictione recuruus a. um. i. valde curuus. vel relido dis. i. valde ledo dis.

Sacer. **Sacrum quod sanctū: simul execrabile signat**

¶ Finito capitulo de R. autor docet de incipientibus ab S. Dicit q hoc nomē sacer a. um. equiuocat ad duo. Primo id est sanctus a. um. Unde sacrare id ē sanctificare. vnde sacerdos quasi sacra dans. ¶ Sacer a. um. id est execrabilis/excōmunicatus. Uirgilius. Quid nō mortalia pectora cogit auri sacra fames. sacra id est execrabilis.

Sagana gummi/sagana vestis/sagana vates. **Sagana.**

¶ Hic autor dicit q sagana habet tres significationes. Nam est quoddaz genus gummi. Et est quoddam genus panni vel vestis. qd ꝛ sagum dr ab rasa ꝛ tenuis (anglice saye or worsted). ¶ Et sagana est propriū nomen vatis. id est sacerdotisse (a wytche).

Est eris species stagnū/stans est aqua stagnum. **Stagnuz**

¶ Autor hic docet q hoc nomen stagnum habet duas significationes. Nam est quedā species eris. i. metalli (anglice tyn) ¶ Et est aqua coacta stans ꝛ morans in aliquo loco per artē hominū (anglice a ponde or a pole). Quidā dicūt q stannum pro metallo debet scribi cum duplici n/ꝛ sine g. Sed sine dubio nichil est ex quo in illo libro autentico sic scriptum reperitur. sed semper cum g/ sic stagnum.

Sal condimentum/sal quod sapientia signat
Cuius plurale reprehensio dicitur esse. **Sal salis**

¶ Hic autor docet q sal salis in singulari numero duo significat. et in plurali vnum significat. Sal in singulari dicit condimentū qd satis notū est. ꝛ declinatur hic sal salis masculini generis. Apud antiquissimos tn̄ fuit neutri generis in quo genere ecclesia ponit qn̄ significat illud qd sapientia. Doctrinale. Hic sal hocq dabit: neutrū plurale carebit. ¶ Sales autē in plurali numero. i. reprehensiones vel amari sermones id est pleni amaritudinis. vt ibi. Uerbaq cum salibus aspera dedit. ¶ Construe. Sal id est condimentū: et sal significat idem q sapientia signat. Plurale. i. numerus pluralis. cuius scz salis ꝛ pluraliter sales dicuntur esse reprehensio. i. reprehensiones vel verba amara. ¶ Itē sales dicuntur verba iocosa. vel facete dicta.

Sāguis progenies/sanguis quoqz dicit humor.
Sanguis peccatum signat/sanguis quoqz vitā **Sanguis**

¶ Hic autor docet q sanguis inis. habet quattuor significationes. Nā est idē quod progenies. Unde Galfridus in poetria autor istius libri. Egregius sanguis te confert bartholomei. ¶ Et sanguis dicitur ille humor rubeus in homine satis bene notus. ¶ Sanguis id est peccatum. vt ibi. Libera me de sanguinibus deus. id est de peccatis. ¶ Et sanguis signat vitam. vt ibi. Omnis anima in sanguine sedem locauit. id est vita.

Statio **Est statio vitā/statio portus/stadiūqꝫ**

¶ hic autor docet ꝙ hec statio onis hꝫ tres significationes. Nā statio .i. locus vbi naues ad tempora stant. Sed portus naturalis est ⁊ ꝑpetuus. Vnd̄ Lucanus. Soluit ab omni quisqꝫ suam stationē ratem. ¶ Et statio .i. vita ista: qꝛ hic stamus ad tempus: nō enim habemus hic manentem ciuitatem: sed futuram inquirimus. ¶ Statio id est stadium. ⁊ accipitur pro illo stallo in quo ecclesiastici stant in choro. ⁊ dicitur a sto stas.

Species **Forma decens species/species de pluribus vnā Dicitur ⁊ fenix species auis/efficit egrum. Incolumen species ⁊ nomina sunt specierum.**

¶ Autor dicit ꝙ species multis modis accipit̄. Nam species .i. pulcritudo seu forma ſm quod d̄r. Species priami digna est imperio .i. pulcritudo vel forma priami. ¶ Et species d̄r ꝑdicabile in logica scꝫ qđ ꝑdicat̄ de pluribus numero differentibus. ¶ Et species d̄r inesse vni soli que vocat̄ fenix. et est auis vnica in mundo. Unde. Unica cū sit auis fenix res particularis. Qui non miratur si pro specie teneat̄ vel reputat̄. Et species est confectio medicoꝝ siue apothecariorum que egris cōuenit ⁊ infirmis. ¶ Item species est quoddā accidēs partium orōnis ſm qđ dicit̄. hoc nomē est ꝑmitiue speciei. ¶ Et spēs est occasio vel causa. ¶ Item species d̄r maneries reꝝ. vt cum d̄r. Huius speciei herba ē in orto meo. ¶ Species est ꝓpria forma id est ꝓpria qualitas que dinoscitur ex conuentu accidentium ⁊ dispositione partium. ¶ Construe. Spēs est forma decens .i. pulcritudo. ⁊ species est vna scꝫ res ꝑdicata de pluribus numero differentibus. ⁊ fenix auis dicit̄ species id est dicitur facere speciem. Et species efficit egrum infirmum esse incolumen id est sanum. ⁊ nomina sunt specierum primitiue ⁊ deriuatiue speciei.

Sensus **Sensus quo sentis est ⁊ sententia sensus Est intellectus seu significatio sensus.**

¶ hic docet autor ꝙ hoc nomē sensus equiuocat̄ ad quattuor. Nā sensus est per qđ sentis. Unde quinqꝫ sunt sensus hominis vt ptꝫ per versum. Gustus et olfactus auditus visio tactus. ¶ Et sensus est sententia dictiōis vel orationis ¶ Sensus est intellectus. Vn̄ d̄r. Iste habet bonū sensum id est bonuꝫ intellectum. ¶ Sensus est significatio. vt cum dicitur. Dic michi sensum istius vocabuli .i. significationē. ¶ Construe. Sensus est hoc quo .i. per qđ sentis. ⁊ sensus est sententia. Sensus est intellectus. seu pro vel significatio.

Signum **Signum vexillum/simulacrū/stella/sigillum Et crucis signū quod conterit omne malignum.**

¶ hic docet autor ꝙ hoc nomē signū ni. hꝫ quinqꝫ significationes. Nā signuꝫ id est vexillū (anglice a banner) Lucanus Signa pares aquilas ⁊ pila minantia pilis. ¶ Et signū est simulacrū .i. imago. vn̄ d̄r. Vidi signū sācti Johānis in

ecclesia .i. simulacrum vel imaginem ¶ Signum .i. stella. Unde Ouidius in fastis. Le psaque sub terris ortaque signa canam .signa .i. stellas. ¶ Signum .i. sigillum. Unde Notarius vel tabellio dicit. Tale est signum meum. Horatius. Imprimit his signa tabellis .id est sigilla. ¶ Signum est figuratio crucis cuius virtute tentationes diaboli superamus ¶ Constructio plana est.

Purgat equum strigilis: et strigilis anxia cratis. Strigilis
Strigilis ex ligno vel ferro scansile factum.
Strigilis apta pedi res lignea religiosi.

¶ hic docet autor quod strigilis habet plures significationes. Nam strigilis est instrumentum quo caro mundatur et sudor eradit .et in hac significatione strigilis aliquando apocopatur. Et strigilis lis est ferrea crates vel cratis .i. patella ferrea (anglice a cresset.) ¶ Strigilis est instrumentum quo equi purgant (anglice a horscombe). ¶ Strigilis est instrumentum quo furantur pueri vuas vel ficus et poma vel cerasa. ¶ Construe. Strigilis purgat equum. strigilis est anxia .i. nociua cratis. quae habet stimulos. Et strigilis est illud instrumentum quo scandimus equum. strigilis est scansile .i. illud quo scandimus. factum ex ligno vel ferro (anglice a stirop of tree or of yron). Et strigilis est res lignea apta .i. conueniens pedi religiosi.

Simplex legimus / simplex idiota vocatur. Simplex.
Est bona simplicitas / est mala simplicitas.

¶ Autor docet hic quod simplex aliquando sumit in bona significatione et aliquando in mala. Et similiter hoc nomen simplicitas quod format ab eo. Quia aliquis dicit simplex qui est bonus. Et aliquis dicitur simplex qui est idiota .i. stultus et nullius litterature vel simplex est qui nullis bonus est. Et in vtroque sensu simplicitas inuenitur. ¶ Construe. Simplex vocatur legitimus vt bonus et iustus. Et simplex vocatur idiota. et aliqua simplicitas est bona (quando dicitur de simplex quod est bonus. Et simplicitas est mala (quando venit de simplex quod est idiota).

Hic sinus est portus curuatio carbasus arcus. Sinus

¶ hic docet autor quod hic sinus ni. habet quattuor significationes. Nam sinus id est portus (anglice an hauen) scilicet vbi naues conueniunt. Et sinus est idem quod curuatio vel sinatio quod idem est. ¶ Et sinus est carbasus veli .id est velum quod est extensum per ventum / siue illa tuberositas veli quando scilicet velum est plenum ventis (anglice the sayle cloth of a ship). Unde Lucanus. Totasque rudentes laxauere sinus. ¶ Et sinus est arcus .id est quedam arcuatio pontis. ¶ Construe. hic sinus est portus etc.

Spinx auis et monstrum / spinx est quoque belua ponti Spinx

¶ hic autor docet quod hoc nomen spinx equiuocatur ad tria. Nam spinx est quoddam monstrum sed fictum quale est chimera vt patet per versum. Spinx volucris penna pede serpens fronte puella. Et spinx est quedam belua ponthi .id est crudelis bestia ponthi (vel vt quidam dicunt) spinx est quoddam genus simie pilose

Stirps

Stirps est progenies: stirps radix dicitur esse
Stirps meus est arbor. stirps mea dicit homo.

¶ Autor dicit ꝙ hoc nomen stirps habet duas significationes. Nā stirps .i. ꝓgenies vel prosapia. vt iste est de stirpe mea (anglice of my kynne) ⁊ tunc est feminini generis. vt hec stirps pis. Et hic stirps id est radix de arboribus. Unđ Uirgilius. Et stirps eruit ymos ⁊ tūc est mascu. gn̄is. ¶ Cōstrue. Stirps est ꝓgenies: ⁊ stirps dicit̄ esse radix arboris. ¶ Scđus versus nō plus docet nisi ꝙ stirps pro radice arboris est generis mascu. ⁊ progenies est feminini generis.

substātia.

De forma: de materia: de compositoqꝫ
Dicitur equiuoce substantia: grecus ac ipse
Sic michi distinguit: substās sit ypostasis ipsum
Usiosis forma: sed compositum sit vsia.

¶ hic docet autor ꝙ hoc nomen substantia est equiuocū. Nā aliqn̄ ponit̄ pro forma abstracta. vt in hac dictiōe albedo que significat tm̄ formā siue accidēs illud qđ est albū vel albedo. ¶ Et substantia ponitur tm̄ pro materia informi. que nō recipit formā. ¶ Et substātia ponitur aliqn̄ pro vno cōposito de forma ⁊ materia: sicuti nos latini pro istis tribus pro quolibet istoꝝ nisi vnū nomen scꝫ substantia. Et greci habēt tria nomina pro quibus ipām materiā informē vocauit. scꝫ ypostasim. et đr ypostasis ab ypo qđ est sub / et stasis qđ est stans: quasi substans id est materiā. Formā aūt sine materia vocāt vsiosim ⁊ vsiam vocant substantiā compactā ex materia ⁊ forma. ¶ Cōstrue. Substātia dicitur equiuoce id est equa voce de forma ⁊ materia ⁊ de cōposito. scꝫ de materia ⁊ forma. Ac pro sed ipē grecus distinguit .i. diuidit hec noīa sic. hoc nomē ypostasis sit ipm̄ substans .i. materia sola. Et vsiosis sit forma. sed vsia ipsuꝫ cōpositum de forma ⁊ materia.

Supera

Supera velorum: sed supera sunt mulierum.

¶ Autor dicit ꝙ supera hꝫ duas significatōes Nā supera sūt plice veli quales naute ligant ad velū vt liberius ventū recipiant. Lucanus. Supera veloꝝ periturus colligit auras. ⁊ vocant̄ (bonettes of the sayle). ¶ Et supera dicūtur vestes mulieꝝ que alio nomie dicūtur teristra. a teron qđ est estas. qr vestes estiuales sunt (anglice rochet). Et đr hic superus ri. vel hec supera perū. in plurali numero. hij superi vel hec supera superoꝝ heteroclytum genere. ¶ Cōstrue. Supera sūt veloꝝ. scꝫ plice. ⁊ supera sunt mulierū scꝫ quedā vestes.

summus.

Supremū notat extremū: summū simul altum.

¶ hic autor dicit ꝙ summus a. um. idem est quod suprem⁹ a. um. vt ibi. A summo celo egressio eius. ¶ Summus id est extremus. Ut in summo die iudicij .i. in extremo die. ¶ Et summus id est altus vel altitudo. vt ibi. Ad mētis summa conscendit. id est ad altitudinem.
¶ Et summus est superlatiuus gradus de supra. ¶ Construe. Summum notat supremum ⁊ notat extremum. ⁊ notat simul altum. id est altitudinem.

Suspensum tacitū dic pendenteq̄ʒ ligatū — suspēsum

¶ hic docet autor q̄ suspensus a.um. duo significat. Primo id est tacit⁹. vt iste sedet suspensus: id est tacitus. Et suspensus est ille qui pēdet collo furcis scʒ latro dignus cū fune perire. Et presbyter dicit suspēsus qui nō potest celebrare ¶ Construe. Dic suspensum esse tacitum: ꝛ dic aliquē latronē ligatū cū fune et pendentē esse suspensum. Et est suspensus participiū de suspendor.

Scandalizare dicas exemplificare. Scandalizo tamen derideo dicitur esse — scādalizo

¶ hic docet autor q̄ scandalizo as habet duas significatiōes. Nam scandalizare. i. exemplificare vel dare vel ostendere malum exemplum. Unde ꝛ dicit a scandalū quod est malū exemplū. vt ibi. Ue homini illi p quē scandalū venit .i. malum exemplum. Et scādalizare. i. deridere. vt ibi. Qui scandalizat vnum de pusillis istis me scādalizat. i. deridet: ꝛ scandalū (a quo deriuat) est idem q̄d derisio. ¶ Construe. O lector dicas scandalizare esse exemplificare. et tamen scandalizare dicitur esse derideo es. derisi

Esca sapore sapit: vir quoqʒ mente sapit — Sapio

¶ Autor docet hic q̄ hoc verbū sapio is. duo significat. Primo. i. bonum saporem dare. vt ibi Delicata sapiunt id est bonum saporem habent vel dant ¶ Et sapere est sapiens esse: vt iste homo bene sapit id est sapiens est: ꝛ componitur desipio pis. male sapere vel nō sapere. ꝛ resipio pis. id est iterum sapere. Unde Resipisco resipiscis inchoatiuum proprie enim ille resipit vel resipiscit qui penitens forisfacti redit ad satisfactionem.
¶ Construe. Esca sapit sapore. ꝛ vir sapit mente. ꝛc̄. Et coniugatur sapio pis. sapui vel sapiui. ere. itum. tu. media producta. Facit enim preteritum ꝛ supinū ad modum verbi quarte coniugationis. Unde versus. Arcesso/capio/sapio/peto/quero/lacesso. Quarte preterita retinent quarteqʒ supina. Et ista sunt verba tercie coniugationis. ꝛc̄. ¶ Item Sapio est neutrum cum omnibus suis compositis.

Stello simul mittit: abscondit: implet: ꝛ ornat — stello. las.

¶ Autor dicit q̄ hoc verbū stello las. stellaui. antiquum est: et habet quattuor significationes. nam idem est quod mittere/vel mandare/vel destinare. ¶ Stellare id est abscondere/ꝛ implere/ꝛ ornare. Sed non est in vsu nostro. nec auctoritate nihil hic repertum.

Sternitur equoce mare: lect⁹: equ⁹: dom⁹: hostis — sterno nis

¶ Autor docet q̄ sterno sternis habet quinqʒ significationes. Nam est sedere vel pacificare (anglice to seas) vt mare sternitur: id est sedatur vel pacificatur siue tranquillum redditur rabie temp. statum. ¶ Et sternere id est ornare cum sella. vt equus sternitur id est ornatur cum sella.

¶ Et sternere.i.ornare domũ cum stramine vel cyrpis. vñ domus sternitur.i. ornatur cum stramine. Et est sternere id est deijcere/pessundare sub pedibus terere. vnde hostis sternitur .i. deijcitur/vel pessundatur/sub pedibus teritur cum superatur(anglice out trowen) et in ãlls significatione sterno nis. est actiuum. Sterno sternis straui sternere stratum stratu.

soluo uis. **Soluo cũ reddo/cũ libero soluo ligamen.**

¶ Soluo uis. habet tres significatiões. Primo.i.reddere: vt solue debita.i.redde. Et soluere.i.liberare. vt solui detentum in carcere.id est liberaui.
¶ Et soluere in propria significatiõe est solutum facere: vt solui ligamen.id est vinculum vel illud quod ligatur.(anglice as a knott.)

Spõdeo. **Spondeo promitto/plegius pro paupe spondet**

¶ Spondeo es.spopondi.dere.sponsum su.verbũ actiuũ habet duas significationes. Primo est promittere: vt qðcunqȝ iubes honestũ vel licitũ spondeo perpetrare.i.promitto. ¶ Et spondere.id est fideiubere: vt spondeo pro eo.vnde hic spõsor oris.in vtraqȝ significatiõe scȝ pro promissore & pro fideiussore. ¶ Construe. Ego spondeo.i.promitto. & plegius.i.fideiussor. spondet.i.fideiubet pro paupere scȝ homine qui fore fecit.

Subigo. **Qui subigit superat: supponit: arat: fricat: effert**

¶ Dicit ꝙ subigo gis.egi.ere.quinqȝ habet significationes. Primo.i.superare Vñ Theodolus. Quã natura dedit legẽ susanna subegit.i.superauit. ¶ Et subigere.i.supponere(anglice to vnderputte) vt talis subegit mulierẽ.i.supposuit Vñ. Clericus vxorem clamidis mercede subegit. clericus subegit.i.supposuit ¶ Et subigere.i.arare. vt terra ista est subacta.i.arata. ¶ Subigere.i.cogere/ ipellere/subiugare. & cõponitur de sub & ago is. Et subigere.i.efferre.i.exaltare

suffio: fis. **Sufficio fumum facio/suffioqȝ ministro.**

¶ Autor hic docet ꝙ suffio fis.fiui.fire.habet duas significationes. Nã suffire id est suffumigare & fumũ facere. Et suffigere.i.subministrare. Et componitur de sub & fio fis.& est actiuũ & producit hanc sillabã nõ sicut fio. ¶ Construe. Suffio.i.facio fumũ. & suffio.i.ministro hoc est exhibeo vel ministro.i.subministro. id est substituo vel obseruio: & sñ hoc suffio est neutrum.

Sufficio. **Sufficit ista facit/substituit satis est**

¶ Autor hic ponit ꝙ sufficio cis duo significat. Primo substituere: vt ego sufficio te in loco meo.i.substituo & tũc est actiuũ. ¶ Sufficere id est, satis est. & tunc est neutrum. Sufficio sufficis suffeci ere. suffectum suffectu in supino.
¶ Construe. hoc verbũ sufficit.facit.i.significat ista sustinuit id est satis est

Suggero **Suggerit ad bõa/suggerit ad mala ptinet apte.**

Suggero ris.suggessi ere.suggestũ tu.hȝ plures significationes. Nã suggere.

re ptinent ad bonū·vt ibi· Et suggeret vobis oīa quecūq; dixero vobis.i. docebit vos. Suggere.i.latēter aliqd alicui ɔsulere ⁊ ꝓprie causa nocendi. ¶ Suggere.i.submittere.subtrahere/vel subministrare vel indicare:vel dicere vel suadere. Et componitur de sub ⁊ gero geris gerere gessi gestū gestu.in supinis

Qui superat super est/ascendit/vincit/abundat

Supero.

¶ Supero as.aui.are.equocat ad q̄ttuor. Nā supare.i.sup'esse.i.viuere. Virgilius Quid astam⁹ supat ne.i.viuit. ¶ Et supare.i.vincere. vñ Catho. Quē superare potes interdū cede sodali. ¶ Supare.i.abūdare. Idē Catho. Cū tibi diuitie superāt in fine senectus.i.abūdāt ¶ Construe. Ille supat qui supest.⁊c̄.

Suspicio sursum specto/gero suspitionem

Suspicio

¶ Suspicio cis.suspexi care.hȝ duas significationes. Nā est sursum aspicio et componit' de sursū ⁊ specio.sicut in littera dicit'. Et specio cis qd idem est qd video sed nō est in vsu sed in cōpositis. vt aspicio despicio. ¶ Suspicere.i.habere vel gerere suspitionē. vñ dr iste est suspectus criminis.(suspecte.)

Suppetit hoc signat qd sufficit ⁊ qd abundat
Suppetit hic etiam qui mihi prestat opem

Suppetit

¶ Suppeto tis.(vt autor dicit)cōponit' de sub ⁊ peto tis. Et habet tres significatiōes. Suppetere.i.sufficere. vt hoc suppetit mihi.i.sufficit. Itē suppetere.i. abbūdare:vt hoc suppetit.i.abūdat/supfluit. Et s'm istas significatiōes est neutrū. Si tñ sapiat significationē sui simplicis est actiuū. ¶ Suppetere.i.subuenire:vel ꝓstare opē vel iuuare. Et s'm q' significat iuuare est actiuū. In alijs significatiōibus est neutꝝ. ¶ Construe. hoc verbū suppetit significat qd hoc v'bū sufficit significat.⁊ idem quod abundat. Et etiā hic.i.ille suppetit michi q̄ mihi ꝓstat opem. Suppeto tis suppetij ere.supetitū tu.penultima producta

Sic simulat/sic adiurat/sic certificatq;

Sic.

¶ hic docet autor q' cōiūctio sic aliqñ tenet' simulatiue. Ouidi⁹. Sic sedit sic culta fuit sic stamina nevit. ¶ Aliqñ admiratiue.i.affirmatiue. Vñ Virg. Sic tua grineas fugiat examinat taxos. ¶ Aliqñ certificatiue: vt fuit sic sicut dixi tibi.

Si dubitat causamq; notat/cōfirmat ⁊ optat
Abnegat/⁊ ꝗuis significare solet.

Si

¶ hic autor docet q' ɔiūctio Si multis modis tenet'. Nā aliqñ tenet' dubitatiua. vt hic. Nescio si moriar. vel sic. Si liceat sabbato curare.si.i. an vel nūquid ¶ Si notat cām.i.est ɔiūctio causalis:vt si de⁹ est aīm⁹.si.i.q̄. ¶ Si ɔfirmat.i.tenet' ɔfirmatiue vel approbatiue. Vñ Virg.in eneid. Dij si q̄ est celo pietas q̄ talia currat.si.i.vtinā. ¶ Si ponit' optatiue vt in sexto Eneid. Virg. Si nūc se nobis ille aure⁹ arbore ram⁹ oñdat.si.i.vtinā. ¶ Si ponit' negatiue.ꝑ nō. Vñ in libro dr ꝑoz. Quib⁹ iuraui in ira mea.si introibūt i reqē meā.i.nō itroibūt i reqē

meam. Si ponitur aliquando pro quamuis. Uel si percutias me hoc patiar. si idest quamuis ¶ Si ponitur aduersatiue. vt hic. Si vitas hominum inspicias si denique mores. ponitur conditionaliter. vt hic. Si feceris hoc habebis mercedem tuam. Uel sic. Si bene feceris premiaberis ad congruum. Et si ponitur pro cum: vt si exaltatus fuero omnia traham ad meipsum.

Sinautē. Sinautem sed si: sinautem dicito sinon.

¶ Sinautem dicit autor aliquando ponitur pro sed si. vt ibi. Sinautē cura tibi hec est. Sinautē ibi. i. sed si. ¶ Et sinautē. i. si non. vt ibi in Cathone. Commoda multa feres sinautē spreueris illud. sinautem ibi pro non. hec coniunctio sinautem est compositū a sin et autem. Sin vero per se et inter causales numeratur et cōponitur secundum Remigiū a si et ne per opocopem. Autē per se simplex est: et componitur sinautē. Unde Catho. Sinautē cura tibi hec est. Et potest ibi sinautē esse vna dictio pro sed si non. vel due. etc. Tunc sic construe. Autem pro sed / sin pro si non. Sed hec cura non est tibi.

Talus Talus id est decius / pars est pedis vltima talus.

¶ Finito capitulo de s. incipit capitulum de t. ¶ Dicit ergo quod talus li. habet duas significatiões. Nam talus. i. decius (a dye) vt ibi. Ludere cum talis nō est res spiritualis. Et talus est vltima pars pedis versus dorsum (the hele)

Taxillus Taxillus talus / paruus et est decius

¶ Autor docet hic quod taxillus li. habet duas significationes sicut talus. nā taxillus est paruus talus prout sumitur in parte pedis. Et est paruus talus prout sumitur pro decio. Unde dicit. Nec ad talos debitur ludere nec ad taxillos. i. paruos decios

Taxus Hec arbor taxus / hunc taxum dico melotam.
Hoc taxum truncus / duntaxat dicitur inde.
Uendere vult hic res quas alter taxat ab illo

hic taxus. nis
for a brokke
or a grey

¶ Autor docet equiuocationē in ista dictione taxus. Et ponit differentiam inter hec taxus / et hoc taxum. et expositionem istius dictionis dūtaxat. ¶ Taxus est quedam arbor apibus inimica: quia eas intoxicat et occidit (auglice e we) et tūc est feminini generis: ut in hoc exemplo Uirgilij. Sic tua grineas. etc. superius in sic vide. Et taxus est quoddā animal quod (anglice a broke or a grey) et tūc est masculini generis. Taxum xi. est truncus illius arboris vel ex quo arcus fiunt ¶ Inde dūtaxat. i. tantummodo: et est aduerbiū mercatorum: et dicitur de dum et taxus. i. pro arbore. vt cū dicitur Duntaxat habebis hoc pro tanto precio. ac si diceret: si mentiar moriar sicut apis gustās de succo taxi. Taxo as. are. est preciū rei imponere. ¶ Construe. hec taxus est arbor: et dico hunc taxum scilicet quādo taxus est masculini generis melotam. i. tale animal vt est melota. hoc taxum est truncus. i. lignum taxi. et inde dicitur hoc aduerbium dūtaxat. Et scilicet ille vel aliquis vult vendere illas res quas alter taxat ab illo.

Tessera. Tessera mensura / tuba tessera / tessera signum

Obtinet ⁊ ludum tessera missa suum.

¶ Autor docet quot significatiões habet hec tessera re. Nam est mensura que continet quattuor mensuras minores. dicta est a tesseron grece qđ quatuor latine. Tessera id est tuba qua bellantes acrius animantur ad pugnam ¶ Tessera id est signum quod vexillum dicitur. ¶ Et tessera est quidam ludus Unde Ouidius. Obtinet ⁊ vices tessera missa suas.

Est testudo lyra/testudoqꝫ volta cauata. Testudo.
Est limax repens/piscis in amne natans.

¶ Hec testudo inis. habet quattuor significationes. Nam primo idest lyra instrumentum musicum. Ouidius. Solaturqꝫ sedens egrum testudine amorem ¶ Testudo id est volta. id est secreta pars domus. vt ibi. Ebore ⁊ testudine cõptos tres habuit thalamos. sm aliquos (a vyce.) ¶ Et testudo. id est limax (a snayle) vnde Auienauus. Pennatis auibus quondam testudo locuta est. ¶ Et testudo est quidam piscis. id est conchile (anglice a wyke). ¶ Construe. Testudo est lyra. ⁊ testudo est volta cauata (anglice a arche) ⁊ testudo est limax repetẽs. ⁊ est piscis natans in amne. id est in mari.

Cum mare sit thetis/thetis est mater achillis Thetis
Mater habet thetidis/mare thetios in genitiuo.

¶ Hic docet autor differentiam inter hec thetis ⁊ thetios in gtõ (prima producta) est mare vel mater Oceani ⁊ thetis thetidis põu correpta. est vel fuit mater achillis. Constructio patet.

A tego vult dici textus pro tegmine libri Textus
Pro libri serie texo sibi vult caput esse

¶ Textus habet duas significationes. Nam est tegmen idest coopertorium libri vel hmõi: ⁊ tunc dicitur de tego gis. ere. ¶ Et textus est illud quod scribitur in libro: ⁊ tunc deriuatur a texo is. ¶ Construe. Textus pro tegmine vult dici a tego vult esse caput. id est origo sibi pro serie libri.

Hoc nomen tribulus est carduus atqꝫ flagellum Tribulus

¶ Dicit qꝫ hic tribulus li. est quoddã genus spinarum (a brere). Unde tribulo id est tribulationem inferre vel pati. tribulor aris. deponẽs in eodem sensu. Et tribulus id est flagellum scꝫ instrumentum quo fruges teruntur. Sed sm Huguti. dicitur hoc tribulum li. vel hec tribula le. (a flayle). ¶ Construe. Hoc nomen tribulus est carduus. i. spina: ⁊ tribulus est flagellum.

Fraudem/radicem/crinis/nexum/meretricem/ trica trice
Insuper ⁊ dicam gressus remoramina tricam.

¶ Hec trica trice habet plures significationes. Primo id est fraus vel deceptio / Trica id est radix / Trica idest nexio capillorum (a herelace) / Trica id est meretrix / Trica id est impedimentum vel mora.
¶ Construe. Ego dicam tricam esse fraudem. radicem et nexū crinis. meretricem. et insup dicā tricā esse remoramina. i. impedimentū gressus. i. transitus

Tricare

Impedit intricat / necnon inuoluere signat / Extricat atq3 sapit / expedit ac aperit

¶ Autor docet differentiam inter intricare et extricare. que componunt de in et trico tricas. de ex et trico as. ¶ Et trica dicit de hec trica ce. Sed qz tractauit de equiuocatione simplicis et primitiui tractat de equiuocatione et significatione compositorum et deriuatiuorum. Dicit ergo q intrico cas. habz duas significationes scz impedire. et inuoluere. Et similiter extricare duo significat scz expedire et aperire. ¶ Construe. hoc verbum intricat signat impedit. i. impedire necnon pro et. et inuoluere. q3 pro et. et extricat / sapit / et signat expedit. et aperit. i. expedire et aperire.

Tygris

Est fluuius tygris / fera tygris: quod genitiuus. Discernit duplex / tygridis atq3 tygris.

¶ Tygris habet duas significatiōes. Primo. i. fluuius mesopotanie de paradyso exoriens: et pergens cōtra assyrios: et post multos circuitus in mare mortuum. Uocatus aūt hoc nomine propter velocitatem ad instar bestie mira pernicitate currentie (vt dicit Isydorus) et tūc est generis masculini. et facit tygris in gtō. ¶ hec tygris tygridis est animal et fera bestia. Unde India tygris agit rapida cum tygride pacem. Isydorus dicit q tygris vocatur propter volucrem fugam. / Tigrim vocāt persi et medi sagittam. Est enim bestia distincta varijs maculis et virtute et velocitate mirabilis: ex cuius nomine fluuius tygris appellatur. et rapidissimus est omniū fluuiorum. vnde in laborinto Ebrardi. Tygride tygridior femina quando seuit. ¶ Construe. Tygridis est fluuius et tygris est fera bestia. qd. i quā equiuocationem gtūs duplex scz tygridis atq3 tygris discernit.

Typus

Est typus herba tumens gelidis q̄ crescit in ortis Febris ab hac tenet atq3 superbia nomen. Est et forma typus / ab hac quoq3 nomina sumūt. Febres ab excessu cuius pariterq3 recessu. Cogitur alternos eger imitari colores Ditetisq3 typum qd dicimus esse figuram

¶ Autor dicit q typus equiuocat ad quattuor. Nā est herba quedam que in aqua nascit et ab aqua inflat. Uñ et ambiciosorum hoim et sibi placētiū tumor et superbia dicitur typus. Et ab illa etiam herba frigida febres dicuntur typidi

¶ Et typus est figura vel forma vel status. Un̄ typicus a um. i. figuratiuus a um. Et eciā typica febris (quā perdicam dicunt) ¶ Cōstrue. Typus est herba tumens q̄ crescit in gelidis ortis. sc iuxta aquas que naturaliter sunt gelide ⁊ frigide. Febris. i. illa febris (que typus dicit̄) tenet suum nomen ab hac scȝ herba que dicitur typus (anglice a homloke). Et typus est idem qđ forma. ⁊ typ' q̄si est idem quod febris sumit. i. potest sumere. nomina. i. nomen suum. ab hac scȝ forma que est typus ab excessu qȝ pro et. et recessu cuius. febris que est typus eger. i. infirmus patiens tales febres. cogitur. i. compellitur: mutare alternos colo. es. i. varios ⁊ diuersos colores. qȝ pro et. vos dicetis typum esse illud quod nos dicimus esse figuram.

Mensa tripos / laurusqȝ tripos / mēseqȝ supellex. Tripos.

¶ Autoꝛ ponit hic qȝ tripos equiuocatur ad tria. Nā tripos est mensa vel arca ꝯsecrata apollini. in qua dabantur responsa ab apolline. In putria nouella Tripodes phebi foliūqȝ sibille. Tripos. i. laurus quedā herba (vt quidā dicūt) supponatur capiti dormientis nisi que vera fuerint somniabit. ¶ Et tripos est illud instrumentū sup quod ponit̄ mensa sup qua comedimus (anglice a trestyl). ¶ Construe. Tripos est mēsa scȝ phebi vel apollinis. i. solis. ⁊ tripos laurus. ⁊ tripos est supellex. a suppleo es. qȝ supellex est omne illud quod supplet defectuū domus. qȝ pro ⁊. ⁊ tripos est supellex mense. i. illud super quod ponitur mensa (anglice vt supra.)

Hec tria fert titulus / descriptio laus epigramma Titulus

¶ Hic autoꝛ docet qȝ hoc nomen titulus habet tres significatiōes. Nā titulus id est descriptio libri. Un̄ dicitur Titulus istius libri talis est. ¶ Et titulus idest laus. vt malefacientis fame multociens titulus obfuscatur. Un̄ Esopus in fabulis. Ornet se titulus turpiter ipse suus. titulus. i. laus. ¶ Itē titulus. i. epigrāma. Et est epygramma titulus quē scribimus sup capita alicuius littere ⁊ aliquaꝝ litteraꝝ. pꝛoter breuiatiōnē sillabe vel dictiōis. Et dicitur titulus a tytā tytanis. quod est sol: sed forte tunc deberet scribi per y grecum.

Dicas esse thoꝛos / paliaria / bꝛachia / lectus. Thoꝛus
Esse thoꝛos dicas etiā mensas aliquando.

¶ Hic Thoꝛus ri. hȝ quattuoꝛ significationes. Primo. i. paliare. quod est illa replicatio coꝛei que est circa collū bouis. ¶ Et thoꝛus. i. bꝛachiū. Un̄ Maximianus. Implicuit validis lubrica membra thoris.
¶ Et thoꝛus. i. lectus. Ouidi' Primoqȝ thoro terrenō semp gramē habēti. Incubat infelix scȝ filia ycam. ¶ Thoꝛus. i. mēsa in quo solebant antiqui discumbere. ¶ Construe. Dicas thoꝛos esse paliaria. ⁊ bꝛachia. ⁊ lectos. Etiam dicas thoꝛos esse mensas aliquando.

Est toꝛax pectus / toꝛax loꝛica / liquoꝛqȝ. Toꝛax

¶ Dicit qȝ hec toꝛax acis. habet tres significationes. Naȝ toꝛax est pectus vel illa pars coꝛpoꝛis que est a collo vsqȝ ad stomachum (anglice the brestbone). quam archam dicimus. quia ibi sit archanum ⁊ eminentes pulpe mamille in-

ter quas pars illa osses dicit pectus. ¶ Et torax et lorica illa que tm̄ extendit q̄ toracem defendat (anglice a brestplate.) Et torax est quidam liquor. Et dicitur de touis tou.

tumidus. Inflatus tumidus: fertur tumiduſq3 superbus

¶ Autor dicit q̄ tumidus a.um. h3 duas significationes. Primo .i. inflatus sc3 ille qui inflatur & ingressatur intus in corpore potest dici inflatus. ¶ Et inflat' .i. superbus: qr inflat in mēte sicut aluus in corpore. ¶ Construe. hoc nomē tumidus fertur inflatus in corpore. & tumidus fertur .i. dicitur superbus.

Turbo Impetus est venti turbo si turbinis addas.
Turbo turbonis propriū: turbus ioca signat.

¶ hic ponitur equiuocatio in hoc nomine turbo. Et differunt turbo & faciens turbonis. & turbo turbinis. & turbus bi. in gtō. Nā hic turbo nis. penultima correpta est impetus venti (anglice dicitur a whyrle wynde) vnde Isoderus Turbo est volubilitas ventoꝝ dictus a terra quotiens ventus cōsurgit: & terram in circuitu mittit. ¶ Sed hic turbo turbonis penultima producta in gtō: est ꝓprium nomen cuiusdā viri. ¶ Sed hic turbus turbi in gtō: quidā ludus qui alio nomine dicitur trocus (anglice a top.)

Turtur Turtur aquas pinis / turtur secat aera pennis
Est hec turtur auis: hic turtur sit tibi piscis

¶ In istis duobus versibus docet equiuocatio istius nominis turtur turturꝭ penultima correpta, qđ habet duas significatiōes. Nam est quidam piscis (anglice a turbut) vñ Iuuenalis. Canturus turtura magno .i. pisce. & tūc est gñis masculini. ¶ Sed hec turtur ris. est quedā auis. Vñ Isoderus. Turtur vocat pudica auis: & semꝑ in montibus magnis & desertis solitudinibus cōmorās societatē hominū fugiens: & quandoq3 commorantur in syluis. que etiam hyeme deplumata in truncis arborum concauis dicitur habitare.
¶ Construe. Turtur secat .i. diuidit aquas pinis. et turtur secat aera id est aerem pennis. & nota penna pēne. est qua volucris volat (anglice a fetger) pinna pinne est qua piscis natat (a fynne) Vñ. Fert piscem pinna volucrē portat nisi penna. ¶ Constructio plana est.

Tradere. Trado te: de te facio cum traditionem.
Cum tibi cōmitto rem seruandam tibi trado

¶ hic autor docet q̄ hoc verbū trado dis. tradidi ere. h3 duas significatiões nam tradere .i. prodere vel seducere vel decipere. Vñ hic traditor oris (anglice a traytur.) ¶ Et tradere .i. commendare vel aliquid in custodiā alteri dare. Vñ Ouidius. Seruādā tradidit argo vaccam .i. cōmendauit argo vaccam in custodiam & tutelā & est verbū actiuū. ¶ Construe. Ego trado te cū facio traditionem .i. seditionē de te. & trado tibi cū cōmitto tibi rem seruandum

Tollo lis. Tollit emit / nutrit / perimit / leuat / erigit / aufert

¶ Hic docet autor q hoc verbum tollo habet plures significationes. Nā tollere id est emere. Unde Juuenalis. Tollere dulcem cogitat heredem. ¶ Tollere id est leuare. Tollere .i. perimere. ¶ Et tollere id est erigere. Un̄ Claudianus in de Rufino in primo folio libri. Tolluntur in altū vt lapsu grauiori ruāt Et tollere id est auferre. vt ibi. Magnaqꝫ tollit iners comoda segnicies. ¶ Nota hic differentiam inter tollere/auferre/ ꝛ eripere. Nā tollimus a voluntate. eripimus vi. auferimus quod dedimus. ¶ Tollo lis caret preterito et supinis sed accipit mutuo tuli. vel sustuli. ꝛ facit supina latū tu. vel sublatum tu. Et est tollo verbum actiuum.

¶ Terreo signat idem quod defleo/voluo/vel pro — Torreo

¶ Hic docet autor q torreo res. torrui tostū vel torritum tu. verbum actiuum habet tres significationes. Nam torrere id est defluere. Un̄ hic torrens tis. id est fluuius vel aliqua defluens cū impetu ex nubibus ymbriū repentina magnū habens incrementū. Sed adueniente estate calore torrescit. cui greci ab hyeme nomen dederūt: nos autē ab estate. illi autem a tempore quo crescit. Nos autem a tempore quo siccatur. Item torreo id est voluere. Et torrere id est vere. Unde Theodolus. Ethyopum terras iam feruida torruit estas. Torruit ibi id est vssit.

¶ Torqueo furem: torqueo funem: torqueo telum. — Torqueo.

¶ Autor hic docet q torqueo es. habet tres significationes. Nā torquere id ē cruciare. vt torqueo furē id est crucio furē Un̄ hic tortor ris. i. cruciator vel tormentator. Un̄ Sunt ibi tortores serpentibus horridiores. Et torquere .i. flectere vel voluere. vt torqueo funem id est voluo aut flecto funem (anglice to wrythe or to wynde a corde or a withe). Et torquere id ē mittere aut proijcere iaculum aut telum. vt torqueo telum .i. mitto vel proijcio telum (anglice to cast a darte). Et coniugatur torqueo es. si. ere. sum su. vel tum. tu. in supinis. verbū actiuū. Inde torques torquis equiuocatur ad duo.

Pro speculor dicis: ꝛ pro defendo tueri.
Sed tuitus primo: tribues tutusqꝫ secundo.
Sepe tamen tuor hoc verbum repetitur in vsu.
A quo composita sunt contuor intuor ista.

— Tueor et Tuor ris.

¶ Hic ponit autor equiuocationē in isto infinitiuo modo tueri. Nā idē est qꝺ videre ꝛ tunc descendit ab hoc verbo tuor tueris tuitus sum tueri (qꝺ verbū debet facere tui/in infinitiuo modo. sed causa differentie tui. pronominis deficit ꝛ accipit mutuo a tuor) Sed composita a tuor faciunt tui in infinitiuo modo. vt contuor eris: contuitus sum contui. Obtuor obtueris obtuitus sum obtui. Item tueri id est defendere ꝛ tunc descendit de tuor eris. tutus sum tueri. Et nota q eius composita. ꝛ tuor ꝛ eius composita sunt deponentia. sed composita a tuor etiā simplex faciunt preterita tuitus tuitū. tu. Et tuor ꝛ eius cōposita faciunt preteritū tutus ꝛ supina tutu. Et nota q tuor ꝛ eius composita sunt tercie cōiugationis. ꝛ coniugatur tuor tueris media correpta. quia nichil habet tuor de tuor nisi in infinitiuum modum scilicet tueri. ¶ Cōstrue. Tu dicis hoc

verbum tueri pro speculor.i.video et pro defendo.i.ptego.sed tribues.i.dabis primo id est tueri pro videre hoc preteritū tuitus sum.qz pro et.et tribues scdo hoc preteritū sine circūlocutionē pteriti tuitus sum.et similiter faciunt cōposita ab eis. Tamen hoc verbū tuor reperitur sepe in vsu nostro:a quo ista duo intuor et contuor sunt composita.

Varus Varus id est curuus/varus nomenqz poete.

¶ hic docet autor varus habet duas significationes. Primo.i.curuus (anglice crokyd) Vñ et auarus.quasi varus habens varas manus.i.curuas manus Persius. Fallit pede regula varo.i.curuo. ¶ Et varo est nomen cuiusdā poete qui post mortem Virgilij correxit eneida.

vas vasis Hic vas est sponsor qđ habet vadis in genitiuo.
Hoc vas est labrum/vasisqz facit genitiuo.

¶ Dicit autor q vas hz duas significationes. Nā hic vas vadis.i.spōsor vel fideiussor (anglice a borowe). Ut ibi. Prio trade vades et liber postea vades. Et tūc vas hui9 vadis hz primā correptā. Sed vadis scda psona de vado vadis producit primā vt pz supra. ¶ Vas est labrū in quo pedes lauātur (anglice a vesseyll) et tūc dr a lauādo. et tūc dr hoc vas vasis in gtō). ¶ Labrū etiā dr labiū labij.a lambo is. ¶ Cōstrue. Hic vas est sponsor.qđ scz nomē vas hz vadis in gtō.hoc vas est labrū.i.vasculū.qz pro et.facit vasis in gtō.

Vates tis Vates sortilegus/ve propheta/poeta sacerdos.

¶ hic docet autor q vates hz quattuor significationes. Nā.i.sortilegus. vt dicit Juuenalis. ¶ Et vates.i.pphēta. Vñ Theodolus. Flāmea q̄ venit vatem quadriga leuauit. Similiter ibi. Si nō suis vatibus credat vel gentilibus etc. ¶ Et vates dicitur poeta prout Virgilius/Therentius/Ouidius. ¶ Et vates id est sacerdos Jouis qui vaticinabatur futura. ¶ Construe. Vates est sortilegus.ve pro vel.vates.i.propheta vel poeta vel sacerdos. hic et hec vates.

vehemens Spiritus inde malus vehemens est ve qz menti
Jngerit/ac bonus hinc quoniā sic subtrahit illi.

¶ Autor hic ponit q hoc nomē vehemens sumitur duobus modis scz in bona significatione et in mala. Et sic spiritus malus dicitur esse vehemens.quia suggerit id est inijcit menti.ve.id est dolorem vel fauorem:
¶ Et spiritus bonus dicitur esse vehemens.tunc quia subtrahit ve.id est dolorem a mente.vñ scribitur. Factus est sonus vehemens spiritus.
¶ Vehemens secundum hugui.id est furiosus:quasi habens ve in mente.et tunc componitur a ve.et habeo es.et mens mentis.vel a ve qđ est sine et mens: quasi sine mente.vel componitur a veho is.et mens quasi qui vehitur a mente
¶ Et vehemens aliquando dicitur fortis.vt iste habet vehementē causam.i.fortem. Et forte in illa significatione sumitur ibi spiritus vehemens mentis.i.fortis.et declinatur hic et hec et hoc vehemens.gtō huius vehementis etc.

Nauis habet velū / monialis sic quoqꝫ templuꝫ Uelum

¶ Hic docet autor q̄ velū habet tres significatiōes. Nā velū ptinet ad nauē scꝫ illud lintheamen quo nauis vehit̄ in pulsum venti (anglice a sayle.) ¶ Et velū ptinet ad moniale. Uñ dr̄ Ista mulier accepit velū .i. illud nigrū pepulū quo cooperiunt̄ in capite moniales. Et velū ptinet ad templū. Uñ scribit̄. Et velum tēpli scissum est. Et dr̄ velum de velo as .i. tegere. ¶ Construe. Nauis habet velū. ꝛ monialis hꝫ velū. ꝛ templū habet velū. Et velum est illd̄ lintheum qd̄ pendet in choro ecclesie tempore quadragesimali. ꝛ quid significat docetur in libro mysteriorum Johannis.

Poeta venena nocent / fuscatur lana veneno
Et turpis virgo / sua perlinit ora veneno. venenum

¶ Hic autor docet q̄ hoc nomen venenū est illd̄ quo hausto vel comesto moritur homo. Uñ Theodolus. Cōiuge viperiū donec suadente venenū inficit totū corpus sicut tinctura pannū. ¶ Et venenū est vnguētū quo mulieres meretrices inungūt facies suas: vt lenonib⁹ suis appareāt pulchriores. ¶ Hug. dicit hec venena ne. qꝛ p venas eat: aliter nisi tangeret sanguinē nō noceret. ¶ Construe. Uenena potata nocēt. ꝛ lana fuscat̄ .i. tingit̄ veneno .i. tinctura. Uñ Boeci⁹ de ꝯsolatiōe lib. ij. Nec lucida vellera serū tyrio miscere veneno .i. tinctura. ꝛ turpis virgo .i. turpis meretrix. plinit .i. pungit. ora sua .i. faciē suaꝫ veneno .i. tinctura videlꝫ albo vnguēto (seu fusco) vt appareat pulchra.

Est verbum christus / verbū deceptio / verbum
Uox hominis / verbum sic pars octaua vocatur Uerbum.

¶ Autor dicit q̄ hoc nomē vbū bi. habet quattuor significatiōes. nā verbū .i. filius dei. vt ibi. In pncipio erat verbū. ꝛ ibi. Uerbū caro factū est. ¶ Et vbuꝫ .i. deceptio. Uerba dat om̄is amans .i. deceptiones. ꝛ verbum .i. sermo. vt ibi. Quid faciūt enses si te leuis aura fatigat. Uerba quidē nō sūt verbera. verba times. et ibi. Demophon ventis ꝛ verba ꝛ vela dedisti. Uela queror verba carere fide. verba .i. sermones. ꝛ sunt versus Ouidij in libro Heroidū siue epistolarum. in epistola quā misit Phillis Demophonti. ¶ Uerbū est pars orationis. vt patet in donato ꝛ Prisciano. ¶ Construe. Xp̄s .i. filius dei est verbum. ꝛ vox hominis est verbū. ꝛ deceptio est verbū. octaua pars .i. vna de octo partibus orationis vocatur verbū.

Est tria vindicta libertas / vicio / virga vindictā.

¶ Hic autor dicit q̄ hoc nomen vindicta te. hꝫ tres significatiōes. nam vindicta .i. libertas. Ut iste consecutus est plenā vindictā .i. libertatē. ¶ Uindicta .i. vicio. Galterus in Alexandreidos pmo. Transfer vindictā donec ptranseat ira. vindictā .i. vitionē. Uindicta. dr̄ virga pastoris cū qua facit liberos qui fuerunt serui. alio nomine rudis dicitur.

Eua virago / minerua virago / viriqꝫ magistra virago

hoc nomē virago trib⁹ modis dicit. Nā eūa pma parens dicebat virago: q2 de viri costa acta ⁊ facta fuit. ¶ Virago. i. minerua dea sapiētie siue scientie dr esse. q2 de cerebro viri scz Jouis fingitur fuisse genita. ¶ Virago dr queli= bet vxor que dominat viro suo. Et dr virago quasi virū agens. i. ducens quo vult. ¶ Constructio patet.

vola le. **Est vola pars palme: pars ale: pars pedis yma.**

¶ Autor hic docet q hec vola le. equiuocat ad tria. nam est pars manus iux ta illud. In medio tendi vix est vola plena sciendi. ¶ Vola est pars ale p quā volucris volat. ¶ Vola. i. plāta. ⁊ sic yma pars pedis. i. latior ⁊ amplior (an glice the sole of the fothe)

vir viri **Vir notat etatē: sexum: sponsum: probitatem**

¶ hic autor docet q hoc nomen vir q̄ttuor significat. Primo etatē sicut ille q̄ puenit ad etatē virilem. Vn̄ Paulus. Cū erā paruulus. cū autē factus sum vir euacuabā ea q̄ erāt paruuli. Vir em̄ discernit sexū. vt cum dubiū sit an ille sit vir vel femina. Vir ponit pro marito: sed cū adiecto: vt vir illi⁹ vel meus aut tuus. ⁊c̄. Item vir significat virtuosum aut probū. vn̄ dicitur viriliter agite. i. virtuose. ⁊ similiter apud Pamphilū. Si locus affuerit te precor esse virū. i. p bum. ¶ Construe. Vir notat etatē. ⁊ sexum. ⁊ sponsum. ⁊ pbitatem.

vber ris. **Mammā: fertile: fertilitatē: denotat vber**

¶ hic docet autor q hoc nomen vber habet tres significatōes. Nam vber. i. mamma. Et dicuntur vbera quasi vuera q2 humida sunt ⁊ humore lactis in modū vuarū plena. Et declinat hoc vber eris. Et inde hic ⁊ hec ⁊ hoc vber ris. i. fertilis. ¶ Itē vber. i. ipa fertilitas. Unde vberosus a. um. i. abundās. et hec vbertas vbertatis. idest abundantia vel copia.
¶ Construe. Uber denotat mammā. vber denotat fertile ⁊ fertilitatē ⁊ com paratur vber vberior vberrimus.

vua ue. **Occultat os vuam: sic vinea fertilis vuam**

¶ Uua equiuocatur ad duo. Nā vua est pellicula pendens gutture hois (an glice a flape.) ¶ Uua est de qua vinū extrahitur (a grape:)
¶ Construe. Os occulit. i. tegit vuam. i. illam pelliculam carnis. ⁊ fertilis vi= nea occulit. i. tegit vuam. id est vuas.
¶ Et vinea est locus vel hortus in quo crescunt vites.

vsus sus. **Utilitas: exercitiū: mos dicitur vsus.**

¶ hic docet autor q hoc nomen vsus habet tres significatiōes. Primo. i. vtili tas. sic. Usui meo nō couenit ociari. i. vtilitati mee. ¶ Usus. i. exercitium. Usus promptū reddit artificē. Pamphilus. Usus ⁊ ars docuit qd sapit oīs homo idest exercitiū. Usus. i. mos vel consuetudo. vt iste habet bonū vsum regendi se. idest bonū morem vel sic. Bonus vsus est apud eos. i. bonus mos.
¶ Construe. Usus dicit vtilitas: ⁊ exercitiū: ⁊ mos. i. consuetudo.

Fert vacat indulget caret: et placet: et superundat. Uacat
Et vacat est vacuum pro cessat sepe repertum.

¶ Hic docet autor quod vacat habet plures significationes. Uacare id est indulgere. Ut iste vacat lectioni sue id est indulget.
Et vacare id est carere. et tunc construitur cum ablatiuo casu. vt Uaco nummis id est denarijs. Et Uacat. id est placet. vt Uacat michi scribere id est placet. et tunc est verbum impersonale.
¶ Et vacare id est superundare: sic vnda vacat pelagi. ibi vacat id est superundat. ¶ Et vacare id est esse vel fieri vacuum. hec est eius propria significatio et omnes alie significationes redolent illam. Cum enim dico vaco lectioni id est ac si dicerem. Uacuus sum ab alijs rebus et insisto lectioni.
¶ Et Uacare id est cessare. vt Iste vacat a studio. id est cessat.
¶ Construe. hoc verbum vacat fert. id est significat ista scilicet indulget. caret placet etc. et vacat est idem quod vacuum. et tunc est impersonale. vacat est repertum id est inuentum pro hoc verbo cessat. et est neutrum.

Qui valet ille potest et qui valet hic validus fit. valere

¶ Ualeo vales habet duas significationes. Primo valere posse. vt Iste valet facere. id est potest facere.
¶ Et valere id est validum esse vel fieri. Cum dicitur. Iste est valens homo. id est validus homo.
¶ Construe. Ille valet qui potest. et ille valet qui fit validus. ¶ Et hoc verbum salue comprehendit salue et aue.
¶ Item valeo vales aliquando est bene valere et aliquando perire. vt sicut patet inferius. Dicit aue veniens de iure valeque recedens. Hoc verbum salue comprehendit aueque valeque.

Ut discedenti sic dico vale morienti. vale lete.

¶ Dicit quod hoc verbum vale duobus modis accipitur. Aliquando vale dicitur amico recedenti a nobis vel absenti. vt quando aliquis recedit a nobis dicimus vale: vel valete. et etiam quando scribimus absenti dicimus in fine epistole vel littere Uale vel valete.
¶ Item vale dicitur alicui morienti qui numquam reuersurus est.
¶ Construe. Ut scilicet sicut ego dico discedenti scilicet amico vale. sic dico morienti Uale.

Accipitur valeat pro queat: et pereat. valeat.

¶ Hic autor dicit quod hoc verbum valeat potest sumi in bona significatione et in mala significatione. In bona quando accipitur tunc idem est quod queat. id est potens sit vel bene sit vt valeat amicus meus sine fine. id est potens sit et bene sit/sit sine fine.
¶ Et valeat id est pereat vel moriatur vt valeant inimici regis. id est pereant et moriantur in qua significatione fertur Ouidius posuisse ibi. vbi dicitur.
Et soror et coniunx valeant et consesa nutrix.
¶ Construe. Hoc verbum valeat accipitur pro queat et pereat.

Valitudo

Est infirme valitudo tua sic quoqꝫ firme.
A valeo ve vale dissimiliqꝫ modo.

¶ Hic autor dicit q̄ hec dictio valitudo duobus modis accipitur. nam valitudo .i. infirmitas siue periculū mortꝭ. ⁊ tūc deriuat̄ a valeo les. ꝑ perire vel mori. et valitudo incolumitas est vel sanitas. ⁊ tunc deriuatur de vale valete: siue de valeo les. s̄m q̄ accipitur in bona significatione scꝫ pro bene esse. ¶ Et nota q̄ in primo versu est pentimemeros impropriē tñ sumpta in ista syllaba de ista dictione valitudo q̄ corripitur ⁊ debet ꝑduci. ¶ Cōstrue. O infirme homo tua valitudo est .i. per periculū tuū vel infirmitas tua. ⁊ o firme .i. o sane hō tua valitudo est. scꝫ sanitas tua vel columitas siue ꝓsperitas. Et ista dictio valitudo est qđ đr ab isto verbo valeo ve ꝑ vel: vel ab isto verbo vale qđ est defectiuū s̄m quosdā. qꝫ ꝑ ⁊. ⁊ hoc dissimili modo dicitur. vt superius est edoctum Et coniugatur valeo es. est verbū aliquando pertinens ad preciū ⁊ tūc ꝯstruitur cum gtō precio non determinato. vt iste liber valet tāti quāti ꝯstitit Et cuꝫ accusatiuo. ablatiuo precij determinati. vt equus dñi mei valet viginti libras vel viginti libris. Tamē aliqñ cōstruitur cū actō precij determinati. sed hoc inoleuit ab vsu non arte. vt quantū valet liber. ⁊ sic est de consto stas. Vñ Ouid. de vetula. Non curat emi quantū tibi constat dūmodo lucretur.

verro ris.

Sub verro ris. tu quattuor equiuocabis.
Verro facit mundo / sulco quoqꝫ deleo furor.
Hinc quoqꝫ verriculū / sus ꝯres fur quoqꝫ verres

¶ Hic docet autor q̄ hoc verbuꝫ verro ris. habet quattuor significtiōes quas ꝓbant ab eo nomina deriuatiua. nam verro .i. mūdo as. ⁊ tūc deriuatur ab eo hoc verriculū li. (que scopa vel scoba dicitur illud quo domus scopatur vel purgatur anglice a besom). Item verriculum li. est genus rhetis aut nauis piscatoria. ¶ Item verro is .i. sulco as. Vñ in alexādreidos. decimo capitulo vltimo Verrimus equoreos fluctus ⁊c̄. id est sulcamus cū nauib⁹. ⁊ tūc ab eo dicitur (s̄m autorem istum) hic verres ris. Et est verres aper. a verrendo terrā dictus quia cū rostro verrit terrā. id est sulcat terrā. Deriuatur tñ s̄m Hugꝰ. verres a vires. quia magnas vires habet. ¶ Itē verro is .i. furor aris. aut deleo es. q̄a qui furatur delet res. id est tollit res ⁊ abigit ⁊ asportat eas. ⁊ tūc deriuatur ab eo. hic verres ris. proprium nomen cuiusdā viri (qui fuit magnus fur) et tunc ponitur pro quolibet fure. Vñ Matheus. Est verres vicio furti pollutus honesti. Expers ad raptū pronus: ad arma piger. ⁊ est zeuma a principio. ¶ Construe. Tu lector equiuocabis quattuor scꝫ significationes sub illo verbo verro ris. facit .i. signat mūdo as. qꝫ ꝑ ⁊. et sulco as. ⁊ deleo es. ⁊ furor aris. ¶ Et ista sunt quattuor verba ad q̄ equiuocatur verro ris. quoqꝫ pro certe. hinc id est ab illo verbo verro deriuatur ista. scꝫ hoc verriculū li. hic verres sus .i. existēs sus id est aper aut porcus cū testiculis (anglice a bare) quoqꝫ pro ⁊. et verres existens fur ⁊c̄. Ista superius exponuntur.

¶ Et coniugatur. Verro ris. verri aut versi versum versu in supino. Alexāder in doctrinali. Ri vel si verro versumqꝫ supino.

¶ Item alius docens quomodo ista tria verba verto / verro / et vergo faciunt preterita ⁊ supina.

¶ Ti verro. si vergo. ri. verrere vel si. His tribus est versum verbis cōmune supinū. hoc est verto tis. facit in preterito verti. vergo facit versi. verro facit ver

¶ Ui verto vergo ri. si verrere vel si. his tribus est versum verbis cōmune su=
pinū. Hoc est verto tis. facit in preterito verti. vergo facit versi. verto facit ver
ri aut versi. Et omnia ista tria verba faciunt in supinis versum versu. Alius di
xit. Uerto facit versum vergo verro quoqꝫ versum. Et est verro actiuum.

Designat video / visum habere vel uti. — **video es.**
Uisu cautelam pariterqꝫ probabile signat.

¶ Autor dicit ꝙ video es. ere. pluribus modis accipitur. Primo. i. habere visū aut uti visu. ¶ Et est differentia inter videre ⁊ aspicere ⁊ intueri. Uidimus natura: aspicimus volūtate: intuemur cura. Item videre, id est, cauere. vt visū est michi cauere sic facere. id est cautū est michi facere. Et in euangelio. Quid ad nos. tu videris. i. caueris. Et videre est probabiliter intelligere vel sentire. vt vides ne istā questionē. i. an ne ꝓbabiliter intelligis vel sentis. Nota ꝙ video es. est actiuū ⁊ corripit hanc syllabā vi. in ꝑsenti. sed eā producit in ꝑterito ꝑfecto Uñ. Multi videre que non licuere videre. primū videre est preteritū tempus ꝑfecti. ⁊ producit vi. i. viderūt. ⁊ vltimū videre est presens tēpus Infinitiui modi ⁊ corripit primā. ¶ Nota ꝙ ꝓm Catholicon (qui ꝑscianū allegat). Uidere a te. ibi videre est passiuum. vt Uideor esse bonus. ibi est deponens.
¶ Construe. Hoc verbū video designat. id est significat vel habere visum. vel vti visu. qꝫ pro ⁊: et significat cautelam ⁊ pariter probabile.

Me vocat acclamans / vocat hic me nomen adaptans. — **vocare**
Qui ciet ille vocat / et vocat ecclesia.

¶ Autor dicit ꝙ voco as. quattuor modis sumitur. Primo. i. clamare. sic ibi. Magister clamat pro te. Uocare id est imponere nomē puero: ad ostiū ecclesie sicut ibi. Uocabāt eū noīe patris sui zachariam. Uocare. i. ciere. qđ idē est ꝙ excitare / monere. sicut ibi. Uocauit eum ad iram. i. excitauit. Et vocare est aliquē vel aliquos ad bonā vitam excitare. sicut ecclesia vocat peccatores ad penitentiā. Et est voco as. actiuū. Construe. Aliquis vocat me. ⁊ ille ꝗ ciet. i. monet vel excitat vocat ⁊ ecclesia vocat. i. monet peccatores ad penitentiam vel surgere de pc̄tis per ꝯfessionē oris. ꝯtritionē cordis. ⁊ satisfactionē operis.

Nos exoptando / nos promittendo vouemus. — **voueo es.**
Non sua quisquis vouet / domino quoqꝫ nostra vouemus.

¶ Dicit ꝙ voueo hꝫ duas significationes. Primo. i. exoptare. Sicut ibi. voueo ꝙ fecissem librū. i. exopto vel desidero ꝙ fecissem. Item vouere. i. ꝓmittere. ibi Uouete dn̄o ⁊ reddite. i. ꝓmittite. Et componitur cū de / ⁊ dicitur deuoueo es. ere. i. valde vel deorsū vouere. vel maledicere: vel execrari. Et cōuoueo es. ere. id est simul vouere. Et reuoueo es. ere. i. iterū vouere. Et est voueo actiuū cū omnibus suis cōpositis. ⁊ corripit hanc syllabam vo. in presenti. ⁊ inde formatis ab eo. Sꝫ in preterito ꝑfecto producit vo. ⁊ in omnibus formatis ab eo. Et cōiugat voueo es. voui tum. ⁊c̄. ¶ Construe. Nos vouem⁹ exoptando. i. desi=

derando ⁊ nos vouemus promittendo. vt iste vouit ire ad sanctum Jacobum Deinde subiungit exempla dicens. Quisquis id est quilibet homo vouet id est desiderat non sua id est alia ꝙ sua. q pro ⁊. ⁊ vouemus domino. id est deo (qui solus est dominus vota nostra)

Uotum **Affectum promissa preces/votum tibi signat.**

¶ Autor docet q hoc nomen votū voti equiuocatur ad tria. Primo scz affect⁹ quod idem est quod desideriū. ¶ Et votum id est promissum. vt iste reddit votum suum. i. promissum. ⁊ tunc dicatur de voueo es ere. id est promittere.
¶ Item votum id est oratio/supplicatio/preces nostras. Sicut ibi. Uota nr̄a quesumus domine clementer exaudi. id est preces nostras.
¶ Construe. Uotum signat tibi affectum id est desiderium ⁊ promissa id est ꝓmissum ⁊ preces. i. precem. Numerus pro numero causa metri ponitur.

Uolo **Uult tria significat/placet ⁊ pretendit ⁊ optat.**

¶ Autor docet equiuocationē in isto verbo volo vis. habet tres significatiōes Primo. id est placet. vt volo michi bene hoc fieri. Et volo significat pretendere ⁊ tunc deriuatur ab eo. hic vultus tus. tui. i. facies: quia vultus pretendit volūtatem mentis hominis. Unde quidā. In vultu legitur hominis quid delatet intus. Et volo id est opto hoc fieri. Item a volo deriuatur volitus a. um. quo vocabulo vtuntur theologi nostri. Sic hoc est volitum a deo q ego sum id est deus vult q ego sum. Et est volo vis. lui. sine supino. anormalum neutrum.

vlciscor **Dicitur vlciscor hostes/vlciscor amicos.**
Exponit primum de nobis proqꝫ secundum.

¶ Autor dicit q hoc verbum vlciscor eris. vltus sum vlcisci. ſm quod dicitur vlciscor hostes id est capio vltionē. id est vindictam de hostib⁹. Sed vlciscor amicos exponitur accipio vltionem pro amicis. Similiter vlciscor vno modo exponitur. Accipio vltionem de te. Alio modo exponitur. accipio vltionem pro te. id est vindicabo te.
¶ Construe. Ulciscor hostes dicitur. ⁊ vlciscor amicos. De illa prepositio exponit primū scz vlciscor hostes. i. de hostibus. q pro ⁊. ista ꝓpositio pro exponit nobis secundum. scz vlciscor amicos. i. vlciscor pro amicis. Et est vlciscor verbum deponens. Jn̄ hic vltor oris. ⁊ hec vltrix tricis.
¶ Et potest declinari hic ⁊ hec ⁊ hoc vltrix tricis. media ꝓducta. Et vltus a. ū. quod sepe accipitur in significatione pessima. Unde inultus a. um. i. non vltus.

vbi **Est infinitum/reddit/rogat/est vbi postꝙ**

¶ Hic docet autor q hoc aduerbiū vbi sumitur aliquādo infinitiue. vt ibi. Est vbi dat munus vires amor. non enim dicit in quo loco hoc est sed infinitiue dicit ⁊c̄. Ponitur redditiue vel retributiue. vt ibi. Reddam tibi vbi potero. Item vbi ponit interrogatiue. Cū dico: vbi fuisti tamdiu. Et vbi id est postꝙ in qua significatione accipitur multociens apud poetas. Un̄ Ouidi⁹ in libro ꝯ metha. Sic vbi deseruit madidos circūfluus agros. vbi postꝙ. Salustius. vbi consulueris mature opus est facto. i. postꝙ accepisti consiliū opus est facere. Et itā

118

opus Boecius/de ꝯsolatione libro primo prosa prima. Que vbi poeticas musas nostro vidit assistentes thoro. vbi id est postq̄.
¶ Cōstrue. Hoc aduerbiū vbi est infinitiuū. id est tenetur infinitiue. ⁊ reddit. i. tenetur redditiue vel retributiue. rogat. i. tenetur interrogatiue. ⁊ vbi. i. postq̄.

Unde refert/querit/loca causam materiamq̄ — de aduer.

¶ Hic autor docet q̄ hoc aduerbiū vnde aliqn̄ tenetur relatiue. vt ego sum vnde ⁊ tu. Et vnde querit locum. Ut vnde venisti. i. de quibus locis venisti. Et vnde querit materiam de qua aliquid est factum. sic vnde est iste cutellus. id ē de qua materia est factus. scʒ vtrum de calibe aut de ferro
¶ Construe. Unde refert. i. tenetur relatiue. ⁊ vnde querit. q̄ ꝑ ⁊. materiā ⁊c̄.

Ut q̄tum/q̄uis/vt qualiter equiuocabis. Ut sicut postq̄/quatinus/ac vtinam.

¶ Autor hic ponit q̄ hec dictio vt multis modis accipit. Primo pro q̄tū. Heu me miserum vt pecco. id est q̄tuʒ pecco. Et vt. i. vtinam. Horaci⁹ in sermonib⁹ Jupiter vt pereat positum rubigine ferrum. i. o Jupiter vtinam ferrum positum rubigine pereat. Et vt id est q̄uis. Uñ Ouidi⁹. Protinus vt venias facta videbor anus. vt id est q̄uis: protinus id est cito. videbor id est apparebo. facta anus id est vetula. Et est versus in libro heroidum.
Ut id est qualiter. Ouidius pontho. Cernis vt ignauū corrūpūt ocia corpus vt capiant vicium ni moueātur aque. cernis id est an percipis. vt id est qualiter ocia corrūpunt ignauum corpus id est desidiosum. ⁊ pigrum corpus (anglice sla we) quasi diceret sicut aque capiunt vicium id est corrūpuntur ⁊ putrescūt nisi moueantur de vno loco ad alium sic ⁊c̄. Et bonum prouerbium ꝯtra istos qui nolunt labores propter segniciem ⁊ torporem. tales namq̄ solent ad pessima vicia declinari. Item vt ponitur pro sicut. Ouidi⁹. Ut redditq̄ ferat longū formica per agmen. Item vt id est postq̄ sicut hic. Istud quidam opus vt fecero volo ad aliud transferre. vt fecero ibi est postq̄ fecero. Item vt id est quatinus vt hic. Rogo te vt destines equum michi. vt ibi id est quatinus.
¶ Construe. Tu equiuocabis vt q̄tum ⁊ vt q̄uis. vt qualiter. vt sicut postq̄. vt quatinus. ac pro ⁊. et vtinam id est omnia ista significat vt sicut iam patet per exempla.

Quatinus ⁊ sicut/hec duo signat vti. — de ꝯiūctio.

¶ Hic autor dicit q̄ hec dictio vti duobus modis accipitur. Primo ꝑ quatin⁹ vt rogo te vti facias hoc. id est quatinus facias hoc. ¶ Et vti pro sicut sepius reperitur. Uñ Boecius vbi supra. Uestes erāt tenuissimis filis. i. subtili artificio indissolubili materia perfecte. quas vti post eadē prodente cognoui. suis manibus ipsa texuerat. ibi vti ponitur pro sicut ⁊ tūc corripit primā syllabā. Sʒ quando est infinitiuus modus de vtor vteris. producit primā. Uñ quidā ait. Uiuat seruus vti qui paruo nescit vti. id est ille viuat vti seruus. i. sicut seruus qui nescit vti paruo id est medietate diuiciarum. ¶ Construe. Hec coniunctio siue aduerbium vti significat hec duo. scʒ quatinus ⁊ sicut.

Nomen dic vtrum coniunctio dicitur vtrum.

¶ Hic docet autor q̄ hec dictio vtrum aliquando est nomē aliquādo ꝯiūctio

Est nomen qd sic dico. vtrū istorū duorum animalium currit.i.alterū istorum duum animaliū. aut hic. vtrū istorū duorum hominū video.i.vnū aut alterū istorum duorū hominū video. Et declinatur vter tra:truz.et est ppue distributiuū est ppue duorum: sicut ostendo duos currentes dr vterque istorum currit. Sed hoc nomen quilibet distribuit inter plures quam duos. sicut ostendo plures aut multos currentes dr quilibet istorum currit. ¶ Item vtrū est coniunctio: et tunc ponitur pro an: aut pro ve/qd idē est qd an: vt hic. Tu nescis vtrū stelle celi sint pares aut impares. Vñ in Anticlaudiano in primo folio primi libri statim post principium in scdo cap. Nec subitos animi motus perpessa repente. Currit ad hec opera sed adhuc deliberat vtrum Possit ad liberam rationis signatque pensat Ibi vtrum ponitur pro an possit.

Vel dicas etiam/vel saltem/vel quoque siue vtrū.

¶ Hic autor docet qd hec coniunctio vel habet tres significationes. Nam idem est qd etiam. vt hic. Qui virtute sua superat vel aromata cūcta. et est versus cuiusdam libri qui vocatur phisiologus. et sic debet construi. Omnipotēti deo referimus gratias qui superat virtute sua. vel id est etiam cuncta aromata id ē cunctas species pciosas. ¶ Item vel idem est qd saltē. vt ibi. Si nō suis vatibus credat vel gentilibus. vel ibi.i.saltē. ¶ Construe istū versum sic. Si iudeus non credat.i.nō velit credere suis vatibus.i.suis proprijs prophetis scz Esaye Hieremie et hmōi. de incarnatione xpi. credat vel gentilibus.i.saltem gentilibus scz vatibus.i.versibus sibile. que versus facit aperte loquētes de incarnatione Jesu xpi. ¶ Item vel idem est qd siue sicut cōmuniter accipitur. Ut Johannes vel hereticus scribit. ¶ Construe. O tu lector dicas hanc coniunctionē vel idē quod etiam. et dicas vel idē qd saltem. quoque pro et. et dicas vel idem qd siue.

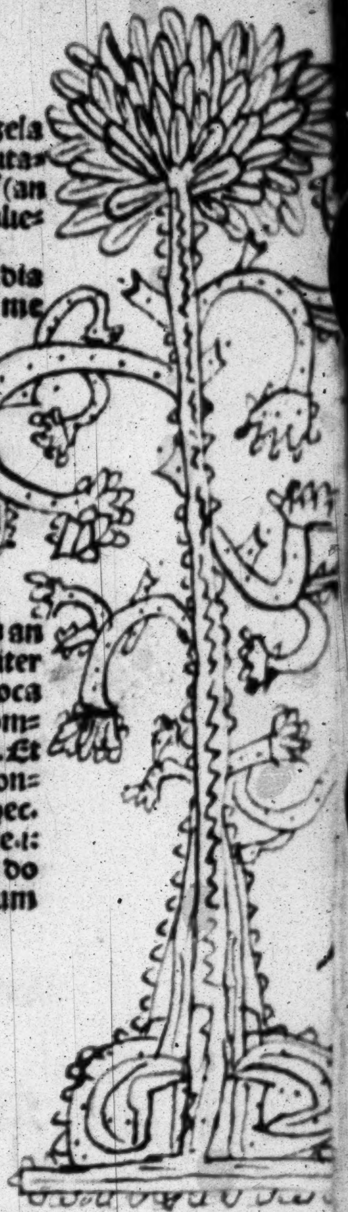
Xantus **Xantus rex grecie fuerat/fluuius quoque troie.**

¶ Hic docet autor qd hoc nomē xantus habet duas significationes. nā xantus fuit proprium nomen cuiusdā regis qui quondā regnauit in creta insula occeani in qua saturnus primo regnauit. Vñ theodolus sic. Primus creteis saturnus venit ab oris. Que quidē insula nunc vocatur vulgo candy. ¶ Item xātus vocatur fluuius qui est in phrigia in qua sua fuit troia. ¶ Construe. Xantus fuerat rex crete. quoque pro et. et xantus est fluuius troie. id est frigie. Et est frigia pars asie. ¶ Nota hec creta crete (anglice chalke.)

xennia. **xennia premia/xennia munera: seu benefacta**

¶ Autor dicit qd hoc nomen xenniū hz tres significationes. nam xenniū.i.premiū. vt si xpm sequere tu xennia magna merere. ¶ Itē xenniū munus pruū vel quodcūque munus siue magnū siue paruū missuz alicui (a present) Vñ quidā. xennia que nobis mittis tibi multiplico bis. ¶ Item xenniū benefactū seu beneficium qd aliquis fecerit alicui. Vñ quidā. Do grates vobis ppter data xennia nobis.i. ppter bñficia vestra collata nobis. Xenniū dr a xenios qd ē peregrinū Et componitur xenniū cum ex/et dr exenniū. et dicit exenniū idem qd xennium ¶ Construe. Xennia sunt premia. et xennia sunt munera. et xennia sunt benefacta id est beneficia.

zelus **zelus amor tibi sit imitatio sit tibi zelus:**
zelus suspicio: zelus inuidia.

¶ Et zelus id est imitatio. Un̄ zelo zelas .i. imitari. id est sequi. vt ibi. Neq̃ zelaueris facientes iniquitatem. id est ne sequaris vel imiteris facientes iniquitatem. ¶ Itē zelus est suppositio habita de forma mulieris aut viri. Et dicit (anglice ielyons) sicut aliquis habet zelum super vxorem suam vel aliam mulierem credens eam adulterari propter formam aut pulchritudinem suam. ¶ Item zelus id est inuidia. sic ibi. zelus dom⁹ tue comedit me. id est inuidia quam habui propter prosperitatem dom⁹ tue. comedit me. id est corrosit me aut torquebat me. id est cor meum.

Et sic finito libro equiuocorum.

Equiuoca legi/ que metri lege coegi.
Et libet illa legi/ pueris quibus ipsa legi.

¶ Finito libro equiuocorum siue equiuocationū: autor hic istos duos versus annectit. In quib⁹ duo dicit. Primo q̄ ipse inuenit dictiōes istas equiuocas (taliter qualiter hic ponuntur) in libris autenticis quos perlegit. ⁊ hoc ibi. Equiuoca legi. ⁊ per hoc significat librum suū autenticandum. ¶ Secundo dicit se compilasse illum tractatum pro pueris ⁊ non pro prouectis. ⁊ hoc ibi cum dicit. Et libet illa legi ⁊c̄. Et in hoc excusat se de humilitate stili. quo librum suum conscripsit ad vtilitatem precipue puerorum. ¶ Construe. Ego legi equiuoca: hec. scȝ in libris Autorum. que scȝ equiuoca coegi id est coniunxi vel collegi. lege. i: cū lege metri. Et libet id est vel placet. illa scȝ equiuoca legi id est perlegi. vel doceri pueris id est nouellis discipulis. quibus id est pro quibus. vel ad quorum vtilitatem. ego peregi id est feci ipsa scȝ equiuoca ⁊c̄.

Finito [illegible] iste liber

hec [illegible] for [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Fausti poete laureati ac regii. Ad sanctam eucharistiam Carmen.

O Pia que sacrum libamina pascitis agnũ:
O pura indigna victima cesa manu.
Ad tua confugio vitali mistica gustu:
Ceruus vt ad vitreas currit anhelus aquas.
Est mea confiteoꝛ vario mens icta reatu
Penitet admissi noxia coꝛda mali.
Intima discruciant sensus toꝛmenta pꝛofũdos
Et fluit in mestos sedula gutta sinus.
Labitur aeria pꝛeceps ceu flumen ab alpe
Et fel pꝛeterito nectare maius adest.
Confessas ha terge notas: animãqꝫ pꝛecantem
Perpetuo pascas hostia vera cibo.
Que tua sincera libant sacra coꝛpoꝛa mente
Oꝛa queunt tristi nulla perire fame.
Si mea non tanti sunt tecta capacia regis
Candidus attrito pectoꝛe supplet amoꝛ
Ipse adamas durus solo fit sanguine mollis
Flecteris a pꝛono mitioꝛ oꝛe deus.

Eiusdem de virgine chꝛistum crucifixum in gremio suo deflente Carmen.

HEu heu q̃ summo genitrix astricta doloꝛe
Ecce fouet mesto pignoꝛa cesa sinu.
Non sic phebeo confossos vulnere natos

Aspersit miseris fletibus orba parens.
Nec sic heliades: si vera est fama sorores
Defleruntfratris fata cruenta sui.
Ut pia deplorat laceratis virgo capillis
Plangit & insana pectora nuda manu.
Qualis & ogygio menas stimulata furore
Attonita immensis questubus astra replet
Interdum exhausta est defesso lingua palato
Et torpet raucomutus in ore sonus
Siccaqz ↄsūptis modo lumina deserit humor.
Ammissisqz cadens sensibus ille riget
Phydiaca celata manu ceu marmora friget
Ammissisqz cadens sensibus illa riget
Usqz adeo caros dolor implacabilis artus
Imaqz sollicitus congelat ossa pauor
Ut redeunt solite releuata in corpora vires
Lamentū infelix maius adorsa nouat.
Uix etiam gladio precordia sentit acuto
Et nullo tantum pectore vulnus hyat.
Infantem cupidis christū cū stringeret vlnis
Hec sunt fatidico vaticinata sene
At non crudelis tam vastus vulneris ictus
Nec sunt venturi credita damna mali
Quis xpm humana trutinandū lance putasset.
Sed reus indigno iudice factus obit
Corpora non cernis multo percussa flagello
Queqz sacrum penetrant spinea serta caput

Non sublime vides quo fixa est victima lignum
Quinaqꝫ iudea vulnera facta manu
Impia quin etiam perpessum funera xp̄m
Concussa insuetis motibus arua docēt
Cecus & amissa phebeus lampade vult⁹
Pallidaqꝫ obscuris cynthia vecta rotis
Atqꝫ chaos metuens iterū natura vetustum
Monstraqꝫ sunt tantum testificata nefas
Iure igitur sparsa est materno ex ore querela
Iure rigat tristes plurima gutta sinus
Nos quoqꝫ funerea succincti veste gemamus
Atqꝫ humili tutam mente rogemus opem
Scilicet vt nostro letalem ex corpore pestem
Et quodcūqꝫ fuget virgo benigna malum.
Nam nisi nos solita miseri pietate fruamur
Nullus ab instanti peste superstes erit

Finis.

Liber equiuocoꝝ quorūdā vocabuloꝝ scđm ordinē alphabeti/ vnacū interpretatione Anglice lingue explicit. Adiūcto carmine de sancta eucharistia/ & de virgine xp̄m crucifixum in gremio suo deflente. Impressus London̄. per winandū de worde. Anno dn̄i. M.cccccii nona die mensis Decembris.

excepit illū in domū suā. ¶ Et idem est qđ afferre. Ut iste est exceptus in altū. i. est elatus: id est sursum portatus in altum. ¶ Excipio excipis cepi. pere. exceptum tu. in supinis verbū actiuū: componit de ex/ ꝛ capio capis.

Denotat expedio prodest decet ꝛ manifestat — Expedio.

¶ hic docet autor ꝙ expedire idem est quod prodesse: vt ibi. Expedit vt vnus moriatur pro populo. ¶ Expedit. i. decet vt hic. Expedit insignem ꝓmeruisse virum: expedit. i. decet. ¶ Item expedit. i. manifestat: vt expediuit se illis id est manifestauit. Satis facilis est littera. ¶ Expedio componit de ex ꝛ hec pedica quod est quoddā instrumentū capiendi pedes animaliū.

Venditor exponit merces probleuma magister — Expono

¶ hic autor docet ꝙ expono idem est qđ monstrare (anglice to shewe or to ley forth) sicut mercatores monstrant res suas quas vendere volunt. ¶ Item exponere id est glosare vel proponere sicut magister exponit id est glosat: vel proponit aliquod probleuma id est difficilem questionem. ¶ Construe. Venditor id est mercator exponit id est monstrat merces suas quas vult vendere ꝛ magister exponit probleuma id est difficilem questionem. ¶ Et dicitur probleuma primus fructus argenti. Et componitur de prothos qđ est primuʒ et lema qđ est sumptio vel fructus: quasi prima sumptio vel primus fructus argenti. Et exponere verbum actiuū: ꝛ cōponit de ex/ ꝛ pono nis. sui. ere.

Ergo pro causa finem seruabit acutum
Est illatiuum cum primum seruat acutum — Ergo

¶ hic autor docet ꝙ hec dictio ergo quando significat causam acuit vltimaʒ syllabā: ꝛ si inueniatur aliter ꝙ̄ causatiue: tunc grauat vltimā ꝛ acuit primam iuxta regulas traditas de accentu. ¶ Et nota ꝙ apud antiquos declinabat hoc ergum ergi ergo. Unde Uirgilius eneid. Illius ergo veni. i. ꝓpter cām vel pro causa illius veni. Itē Grecismus cap. de tropi. in fine. Si qđ dicat ergo sui sed alius ibi ergo. i. causa. ¶ Construe. Ergo ꝑ causa: i. qñ ponit causatiue ꝛc.

Et tria significat/ exponit/ copulat/ equat/ — Et

¶ hic docet autor ꝙ ista cōiunctio et/ aliqñ ponit expositiue pro id est. Unde Ouidiꝰ. hanc deꝰ ꝛ melior litē natura dirimit. Sic cōstrue versū hunc. Deꝰ et melior natura (hoc est) deꝰ. i. melior natura: dirimit. i. amouit hanc litem. i. discordiā: ꝛ sic tenet ibi. Et alibi. Judica me deꝰ ꝛ discerne causam meā. discerne tenet ibi expositiue. Itē ꝛ aliqñ tenet equatiue. i. vnitiue: vt corpꝰ ꝛ ala sunt vnus hō: ita scʒ ꝙ corpus vnitū anime ꝛ ala corpori. ¶ Construe. Et ista coniunctio significat tria. i. ꝙ pōt poni tripliciter: exponit. i. ponit expositiue. copulat id est ponit copulatiue: equat. i. ponit equatiue vel vnitiue ꝛc.

Falce puto vineta/ meto sata/ tondeo prata — Falx cis

¶ Finita illa parte in qua tractauit autor de equiuocis incipientibꝰ ab e/ hic

dd.iij.

This duplicate leaf of sig. dd iij differs in some respect from the other.

ꝓsequit̃ tractando de dictionib⁹ incipientibus ab F. Et primo de hac dictiõe hec falx cis. Dicens q̃ habet tres significatiões. Nã hec falx falcis est illud instrumentũ quo vindemiatores abscindunt vites vel putant .i. amputant vites (anglice a vyncknyfe). ❡ Et est vindemiare .i. vites amputare vel vuã vinea auferre. ❡ Itẽ hec falx cis est instrumẽtũ quo messores metũt segetes (anglice a hoke or a sykyll). ❡ Falx est instrumentũ quo prata tondent (anglice a sythe) Falx cis. de hec filix filicis: ꝛ est filix quedã herba (anglice ferne) qꝛ primo filix scindebat cũ falce. ❡ Construe. Ego puto id est amputo vineta idest vites cũ falce id est cũ tali instrumento: ꝛ ego meto lata id est segetes cum falce: ꝛ ego tondeo prata cũ falce.

Flamen **Hoc flamen flatus / hic flamen presbiter illud**
Dicitur a flo flas / sed a filo dicitur ille

❡ Autor hic docet q̃ flamen est equiuocũ ad duo. Primo .i. hic flatus tus. tui. ꝛ declinat̃ hoc flamen flaminis. ꝛ dr̃ de flo flas flare flaui. ❡ Itẽ flamẽ inis. dicebat̃ sacerdos Iouis: ꝛ tunc est mascu. generis. Et deriuat̃ de flo as. aui. are. ꝛ tunc dicit̃ flamen quasi filamen: qꝛ reliquias a collo pendentes ꝑ fila portabãt. ❡ Construe. Hoc flamen dr̃ flatus. hic flamen inis. dr̃ p̃sbyter iouis apd̃ gentiles. Illud scʒ flamen qd̃ est neutri generis dr̃ a flo flas flare. Sed hic flamen dr̃ a flo flas .i. fila deducere: vel a filum li. anglice a threde.

Faselus **Significata faselus habet duo cymba / legumen**

❡ Hic docet autor q̃ faselus significat duo nã idẽ est qd̃ cymba bo (anglice a cogbote) .i. parua nauicula. Unde Lucanus. Tenui suffulti facelo .i. cymba. ❡ Faselus vocat̃ quoddã legumẽ .i. tale semẽ de quo fit legumen. Uirgilius Si vero vitia ferres tenuẽq; faselum. ❡ Nota q̃ faselus ꝓ cymba femi. gñis dr̃ a phase qd̃ est trãsitus. Sed pro legumine est masc. generis: ꝛ dr̃ a phagyn quod est comedere. ❡ Construe. Hoc nomẽ faselus hʒ duo significata .i. duas significationes: duo dico sunt hec scʒ cymba ꝛ legumen. ❡ Hoc legumẽ inis. ꝛ hoc legũ gi. deriuat̃ a lego gis: ꝛ est semen cuiuslibʒ herbe de quo fit potagiũ vt pisa / faba / vicia / auena. Nã antiqui legebant .i. colligebãt semina meliora / vt potagiũ facerent. Hec fasela le. est quedã insula grecie: ꝛ genus leguminis maxime abundant in eadẽ. Et inde hoc faselariũ rij .i. herba faseli. Et põt scribi per ph / vel f in quod cõsideratur origo vel reductio ad latinum.

Fatum ti **Constellatio mors parce responsa deorum**
Euentus rerum signantur nomine fatum

❡ Hic docet autor q̃ fatũ ti. habet duas significationes. Fatũ .i. constellatio vnde dicit̃. Fata regunt hoies id est cõstellationes. Et fatũ id est mors vt ibi. Quos tangit vicinia fati .i. mortis. Et fata .i. parce. arũ: vt Promisere tibi fata ruinã. fata id est parce: ꝛ est responsa deorũ. Hec parca ce. Ouidius. Esse quoq; in fatum reminiscitur affari tempus. In fatum id est responsum per deos. Et fatum idest euẽtus rerum. ❡ Constellatio mors est ꝛc. signant̃ in hoc nomine hoc fatum fati.